

Школа публичной политики Коомдук саясат мектеби

Школа публичной политики
Коомдук саясат мектеби
School of public policy

ПУБЛИЧНАЯ ПОЛИТИКА Русско-кыргызский словарь терминов

Инструкция

Нускама

Господство

Үстөмдүк кылуу

Выборка

Тандас алуу

Народовластие

Эл бийлиги

Независимость

Көз карандысыздык

Правовое государство

Укуктук мамлекет

Правосудие

Сот акыйкаттыгы

Подотчетность

Отчеттуулук

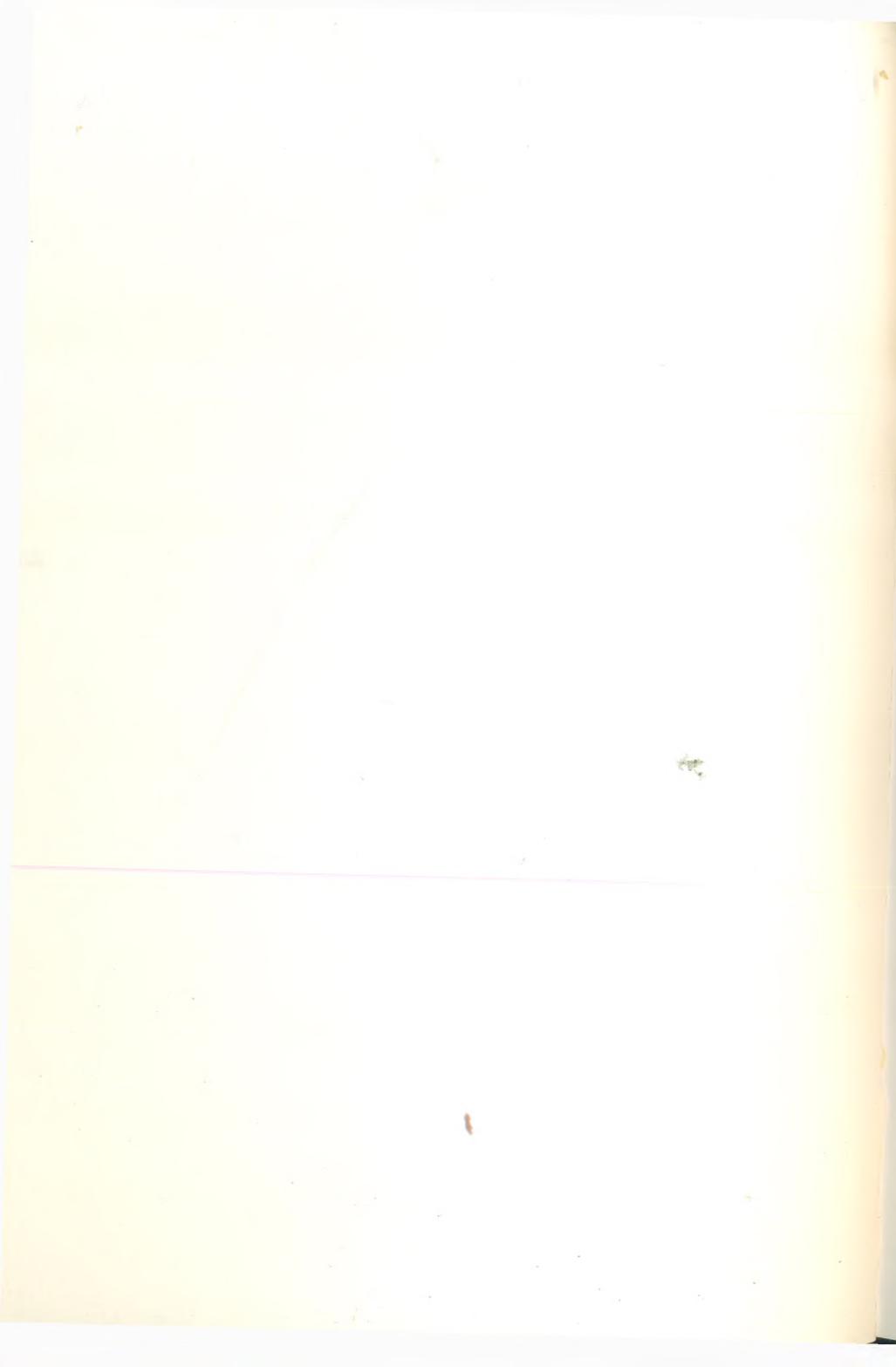
Целостность

Бутундук

Частная собственность

Жеке менчик

**КООМДУК САЯСАТ
Терминдеринин
орусча-кыргызыча сөздүгү**

ШКОЛА ПУБЛИЧНОЙ ПОЛИТИКИ
КООМДУК САЯСАТ МЕКТЕБИ

ПУБЛИЧНАЯ ПОЛИТИКА
Русско-кыргызский
словарь терминов

КООМДУК САЯСАТ
Терминдеринин
орусча-кыргызча сөздүгү

Бишкек 2011

УДК 323/324

ББК 66.3(2)6

М 91

М 91 Публичная политика: Русско-Кыргызский словарь терминов. / Сыдыкова З., Мурзаев С.К., Тюлегенов М. - Б.: 2011 - 175 с.

Перевод: Байболов Дж.К.

ISBN 978-9967-08-283-0

Русско-Кыргызский словарь терминов дает пояснения содержания более 700 понятий по публичной политике. В нем в краткой и доступной форме приведены значения и определения терминов, используемых практиками в сфере публичной политики. Он рассчитан на широкий круг пользователей. Им могут воспользоваться исследователи публичной политики, начинающие аналитики государственной политики, государственные и муниципальные служащие, члены неправительственных организаций и все те, кто интересуется публичной политикой.

Электронная версия данного словаря доступна на веб-сайте по адресу: www.publicpolicy.kg

М 0803010200-11

ISBN 978-9967-08-283-0

УДК 323/324

ББК 66.3(2)6

© Школа публичной
политики, 2011

Содержание

Предисловие	5
Предисловие от составителей	7
Алфавитный указатель терминов на русском языке.....	149
Термины А	9
Термины Б	16
Термины В	21
Термины Г	26
Термины Д	33
Термины Ж.....	42
Термины З	42
Термины И	45
Термины К	53
Термины Л	69
Термины М	71
Термины Н	79
Термины О	85
Термины П	92
Термины Р	110
Термины С	118
Термины Т	128
Термины У	132
Термины Ф	134
Термины Х	137
Термины Ц	138
Термины Ч	140
Термины Ш	142
Термины Э	143
Термины Ю	147
Термины Я	148

Предисловие

Определяйте значение слов. Тем самым
вы избавите мир от половины его заблуждений!

Рене Декарт

Настоящий Русско-Кыргызский словарь представляет собой справочник значений наиболее употребительных терминов и понятий по публичной политике. В нем кратко и в доступной форме, на русском и кыргызском языках, даны объяснения содержания более 700 наиболее употребительных терминов, понятий и категорий, которые сегодня активно используются в сфере публичной политики.

Термин «публичная политика» заимствован из западной политической мысли, который постепенно осваивается, осмысливается и адаптируется к реалиям кыргызской политической жизни. С использованием данного термина на постсоветском пространстве в лексику русского/кыргызского языка приходят одновременно и другие понятия, которые также требуют осмыслиения и точного понимания их содержания. Определения понятий и терминов настоящего Словаря взяты из разнообразных источников: нормативных правовых актов, учебной, методической и научной литературы, печатных и электронных изданий. Как правило, они приводятся в трактовке первоисточника. Учитывая, что публичная политика в большой степени является междисциплинарной областью знаний, в Словарь включены понятия и термины из различных отраслей знаний и дисциплин: экономики, права, политологии, социологии, менеджмента.

Словарь предназначен для изучающих публичную политику как одну из учебных дисциплин, тех, кто начинает практиковаться в этой сфере, служащих органов власти, представителей неправительственных организаций, а также всех интересующихся публичной политикой. Цель Словаря – помочь лучше понять и освоить новую для Кыргызстана сферу публичной политики, помочь сформировать активную жизненную позицию у грамотной неравнодушной требовательной части общества по отношению к власти.

Несомненно, появление русско-кыргызского словаря по публичной политики значительно расширит читательскую аудиторию нашей страны за счет привлечения внимания не только русскоязычных, но и кыргызскоязычных экспертов и исследователей к вопросам развития публичности государственной сферы. Словарь поможет расширить географию распространения публичных дискуссий в обществе до регионов и усилит процессы участия граждан в процессе принятия решений. Только постоянное добровольное участие всех граждан в политическом процессе является единственной гарантией сохранения настоящей демократии, без активного участия граждан нет демократических институтов.

Конечно, данный Словарь не исчерпывает всех терминов публичной политики, так как эта сфера постоянно расширяется и обогащается, в оборот вводятся все новые и новые понятия. Но он останется первым русско-кыргызским изданием в данной сфере.

Акматалиев А.А.,
ректор Академии управления
при Президенте
Кыргызской Республики

Сөз башы

Сөздүн маанисін аныктагыла. Ошону менен сиз дүйнөнү жарым жаңылышууларынан арылтасыз!

Рене Декарт

Бул орус-кыргыз сөздүгү коомдук саясат боюнча эң эле көп колдонулган терминдердин жана түшүндүрмөлөрдүн маанилеринин маалымдамасы болуп эсептелет. Мында кыска жана жеткиликтүү формада, кыргыз жана орус тилдеринде, коомдук саясат чөйрөсүндө азыркы учурда активдүү колдонулуп жаткан 700 эң эле көп колдонулган терминдердин, түшүнүктөрдүн жана категориялардын мазмунуна түшүндүрмөлөр берилген.

«Коомдук саясат» термини батыштын жолун жолдогон саясий ойлордан алынган, ал акырындык менен өздөштүрүлүп, түшүнүлүп жана кыргыз саясий түрмушунун реалийлерине адаптацияланып жатат. Бул терминди колдонуу менен постсоветтик мейкиндикте орус/кыргыз тилинин лексикасына бир эле убакта башка түшүнүктөр келип жатат, алар дагы маани берүү жана алардын мазмунун так түшүнүүнү талап кылат. Бул сөздүктүн түшүндүрмөлөрүнүн жана терминдеринин аныктамасы ар кандай булактардан: ченемдик-укуктук акттардан, методикалык жана илимий адабияттардан, басма жана электрондук басылыштардан алынган. Эреже катары, алар түпкү жазманын трактовасында келтирилген. Коомдук саясат көп деңгээлде дисциплиналар аралык билимдин жааты экенин эске алып, сөздүккө билимдин ар кандай жааттарынан жана дисциплиналардан: экономика, укук, политология, социология, менеджменттин түшүндүрмөлөрү жана терминдери алынган.

Сөздүк окуу дисциплинасынын бири катары коомдук саясатты окуп жаткандарга, бул чөйрөде практиканы баштап жаткандарга, бийлик органдарынын кызметкерлерине, өкмөттүк эмес уюмдардын екүлдөрүнө, ошондой эле коомдук саясатка кызықдарлардын бардыгына бағытталған. Сөздүктүн максаты – Кыргызстан үчүн жаңы коомдук саясат чөйрөсүн түшүнүү жана өздөштүрүү, бийлике карата сабаттуу, кош көңүл эмес, талаптуу коомдун бөлүгүнүн активдүү жашоо позициясын түзүүге жардам берүү.

Коомдук саясат боюнча орус-кыргыз сөздүгүнүн пайда болусу орус тилдүү жана кыргыз тилдүү экспертердин көңүлүн буруу менен гана эмес жана изилдөөчүлөрдүн мамлекеттik чөйрөнүн ачыктыгын өнүктүрүү суроолоруна көңүл бурдуруу эсебинен биздин өлкөнүн окурман аудиториясын олуттуу түрдө көнөйт. Сөздүк коомдо коомдук дискуссияларды таркатуу географиясын региондорго чейин көнөйтүүгө жардам берет жана чечимдерди кабыл алууда жарандардын катышуу процессин күчтөт. Саясий процессте бардык жарандардын өз ыктыяры менен түрүктүү катышуусу гана демократияны сактоонун жалгыз кепилдиги болуп калат, жарандардын активдүү катышуусу жок демократиялык институттар болбойт.

Албетте бул сөздүк менен, коомдук саясаттын бардык терминдери бүтүп калбайт, анткени бул чөйрө дайыма толуктапып жана байылтылып турат, ишке жаңы жана жаңы түшүндүрмөлөр киргизилип жатат. Бирок бул басылма тармактагы агачы орус-кыргыз сөздүгү болуп кала берет.

Акматалиев А.А.,
Кыргыз Республикасынын
Президентине караштуу
башкаруу Академиясынын
ректору

Предисловие от составителей

Профессионализация каких-либо сфер деятельности выражается в расширении количества и активном использовании концепций, понятий и терминов, отражающих основные идеи этой сферы. Сфера публичной политики в профессиональном аспекте функционирует десятки лет в различных формах и в различных странах. С течением времени некоторые понятия и термины меняются, отражая изменения в этой сфере. Между различными странами и культурами происходит взаимопроникновение идей и формирование общих тенденций, определяемых как международные нормы и стандарты. Однако языковые и культурные особенности тех или иных обществ продолжают отражаться в терминах и понятиях, применяемых в сфере публичной политики.

Многие понятия сферы публичной политики формируются в англоязычной культурной среде и через перевод на русский язык приходят в пространство СНГ и Кыргызстана. Русскоязычное постсоветское пространство также самостоятельно формирует понятия, которыми оперируют в общественном управлении нашей страны. Следует отметить сложности, возникающие при переводе понятий с одного языка на другой, зачастую очень трудно найти идентичные по значению слова, предающие их смысл и содержание. Например, нахождение эквивалентности таких терминов как «policy» и «политика», значение которых неравнозначны в английском и русском языках. Подобные примеры можно продолжать и относительно терминов «публичный», «государственный», «общественный» понимание которых меняется в ходе перевода. Таких случаев достаточно много, которые усложняют процесс взаимопроникновения профессиональных терминов и понятий в терминологию, практику и культуру различных стран. Особенно сложно это для Кыргызстана, поскольку кыргызоязычная профессиональная среда адаптирует термины и понятия, пришедшие из разных языковых и культурных пространств. Эта сложность ни в коем случае не является проблемой, если ее (сложность) понимать как богатство оттенков смыслов, которые эти термины и понятия несут в себе.

Предлагаемый вниманию читателя глоссарий, является одним из печатных изданий Школы публичной политики, которая через подготовку профессиональных аналитиков и интеллектуальных продуктов, нацелена способствовать развитию эффективного общественного управления. Цель данной публикации создать справочное пособие для тех, кто интересуется общественным управлением и работает в системе государственного управления. По сути - это осуществление сбора в одно место наиболее часто употребляемых терминов и понятий публичной политики в Кыргызстане на русском языке, обеспечение их качественного перевода с английского языка на русский и кыргызский языки, а также способствовать развитию кыргызоязычной профессиональной среды в данной сфере. Данный глоссарий является первой попыткой отразить понятийный спектр публичной политики на кыргызском языке. Внимательные и критичные читатели могут присыпать свои предложения по дополнению и развитию данного глоссария на сайт Школы (www.publicpolicy.kg) для дальнейшего его развития, поскольку ни один глоссарий не дает исчерпывающую информацию по всей палитре используемых на практике понятий.

Түзүүчүлөрдөн сөз башы

Иштин кандайдыр-бир чөйрөсүн кесипкөйлөштүрүү ушул чөйрөнүн негизги идеяларын чагылдырып турган концепциялардын түшүнүктөрдүн жана терминдердин санын көбөйтүүдөн жана активидүү пайдалануудан көрүнөт. Коомдук саясат чөйрөсү кесипкөйлүк аспектинен алганда, ондогон жылдардан бери ар кандай өлкөлөрдө жана ар кандай формаларда иш жүргүзүп келүүдө. Убакыттын өтүшү менен айрым бир түшүнүктөр жана терминдер ушул чөйредегү өзгөрүүлөрдү чагылдыруу менен өзгөрөт экен. Ар кандай өлкөлөрдүн жана маданияттардын ортосунда идеялардын бири бирине өтүшү жана эл аралык ченемдер жана стандарттар катары аныкталган жалпы тенденциялардын калыптанышы келип чыгат. Бирок тигил же бул коомчулуктардын тилдик жана маданий өзгөчөлүктөрү коомдук саясат чөйрөсүндө колдонулган терминдерде жана түшүнүктөрдө чагылдырылышинын улантууда.

Коомдук саясат чөйрөсүндөгү көпчүлүк түшүнүктөр англис тиилиндеги маданий чөйреде калыптанат жана орус тилине которуу аркылуу КМШ мейкиндигине жана Кыргызстанга келет. Орус тилдүү мурдагы советтик мейкиндик биздин өлкөнүн коомдук башкаруусунда колдонуулуп жаткан түшүнүктөрдү өз алдынча калыптандырат. Түшүнүктөрдү бир тилден экинчи тилге которууда келип чыккан кыйынчылыктарды белгилей кетүү керек, көпчүлүк учурда алардын маанисин жана мазмунун бере ала турган, мааниси боюнча окошош сөздөрдү табуу абдан кыйын. Мисалы, «policy» жана саясат деген терминдердин эквиваленттүүлүгүн табууну алалы, алардын маанилери кыргыз жана англис тилдеринде бирдей эмес. Мындаи мисалдарды «коомдук», «мамлекеттик», «коомго таандык» деген терминдер жаатында улантууга болот, аларды түшүнүү которуунун жүрүшүнде өзгөрүп турат. Кесиптик терминдердин жана түшүнүктөрдүн ар кандай өлкөлөрдүн терминологиясына, практикасына жана маданиятына өз ара өтүү процессин татаалдатып жаткан мындай учурлар жетиштуү түрдө көп. Бул Кыргызстан учүн айрыкча таттал, анткени кыргыз тилинде сүйлөгөн кесипкөй чөйре ар кандай тилдик жана маданий мейкиндиктерден келгөн терминдерди жана түшүнүктөрдү адаптациялайт. Эгерде аны (ушул татаалдыкты) ушул терминдер жана түшүнүктөр өзүнө камтып турган маанилердин көл түрдүүлүгүнүн байлыгы катары түшүнсөк, бул татаалдык эч качан проблема болбайт.

Окуранга сунуш кылышын жаткан глоссарий кесипкөй аналитиктерди жана интеллектуалдык продуктуларды даярдоо аркылуу эффективидүү коомдук башкарууну өнүктүрүүгө көмек көрсөтүүгө багытталган Коомдук саясат мектебинин басылмаларынын бири болуп саналат. Аталган басылманын максаты коомдук башкарууга кызыкандар жана мамлекеттик башкаруу системасында иштегендөр үчүн маалыматтык колдонмо китең түзүп берүү болуп саналат. Бул маңызы боюнча алганда – Кыргызстандагы коомдук саясатта орус тилинде бир кыйла көп колдонуулуп жаткан терминдер менен түшүнүктөрдү бир жерге тооптоо, аларды англис тилинен орус жана кыргыз тилдерине сапаттуу которууну камсыз кылуу, ошондой эле аталган чөйреде кыргыз тилинде сүйлөгөн кесиптик чөйрөнү өнүктүрүүгө көмек көрсөтүү. Бул глоссарий коомдук саясаттын түшүнүк бере турган спектрин кыргыз тилинде чагылдыруунун алгачкы аракети болуп саналат. Көнүл бурган жана сын пикирлери бар окурандар ушул глоссарийді андан ары толуктоо жана өнүктүрүү боюнча өздөрүнүн сунуштарын Мектептин (www.publicpolicy.kg) сайтына жибере алышат, анткени, бир дагы глоссарий практикада колдонуулуп жаткан түшүнүктөрдүн бүткүл палитрасынын баарын камтыган маалымат бере албайт.

Автократия	Автократия
Форма политического режима государства, где высшая государственная власть принадлежит одному субъекту. Данный субъект — глава государства — является источником и носителем суверенитета государственной власти. Суверенный субъект имеет высшую законодательную, исполнительную и судебную власть.	Мамлекеттік саясий режимдин формасы, мында мамлекеттік бийлик бир субъектке таандық болот. Аталган субъект — мамлекеттін башчысы — мамлекеттік бийликтін эгемендүүлүгүнүн булагы жана алып жүрүүчүсү болуп эсептелет. Эгемендүү субъект жогорку мыйзам, аткаруучу жана сотбийлигине ээ болот.
Агрегирование	Агрегирлештируү
Процесс объединения элементов в одну систему. Например, объединение, укрупнение показателей по какому-либо признаку.	Элементтерди бир системага бириктirүү процесси. Мисалы, көрсөткүчтөрдүң кандайдыры бир белгилери боюнча бириктirүү, ирилештируү.
Адаптация	Адаптациялоо
Процесс приспособления объекта к изменяющимся условиям внешней среды.	Объектти тышкы чөйрөнүн езгерүп жаткан шарттарына карата ылайыкташтыруу процесси.
Административно-командная система	Административик-башкаруучулук система
Бюрократическая система управления экономикой страны, в которой главенствующая роль принадлежит распределительным, командным методам и власть сосредоточена у центральных органов управления.	Өлкөнүн экономикасын бюрократиялык башкаруу системасы, мында башкы роль бөлүштүрүүчү, тескеөчүү ыкмаларга таандык кылышат жана бийлик башкаруунун борбордук органдарына, бюрократиялык аппаратка топтоштурулат.
Административно-территориальное устройство	Административик-аймактык түзүлүш
Разделение территории государства на части (административно-территориальные единицы), в соответствии с которым строится система местных органов власти. Обусловлено природными, политическими, экономическими, национальными и иными факторами.	Мамлекеттін аймагын белүктөргө (администрациялык-аймактык бирдиктерге) бөлүү, бийликтін жергиликтүү органдарынын системасы ушуга ылайык түзүлөт. Жаратылыш, Саясий, экономикалык, улуттук жана башка факторлор менен шартталган.

Административные методы	Административдик ықмалар
Способы и формы управления, в основе которых лежит администрирование, распорядительство, опирающееся на приказы, распоряжения, установки, спускаемые сверху.	Башкаруу ықмалары жана формалары, алардын негизинде буйруктарга, тескемелерге, жогору жактан берилген көрсөтмөлөргө таянган администрациялоо, тескее жатат.
Административный ресурс	Административдик ресурс
Возможность использования на выборах политическими силами, партиями и кандидатами их политического положения или связей с правительственными учреждениями с целью влияния на результаты выборов.	Шайлоонун натыйжаларына таасир тийгизүү максатында саясий күчтер, партиялар жана талапкерлер тарафынан өздөрүнүн саясий абалын же екмөттүк мекемелер менен байланыштарын шайлоолордо пайдалануу мүмкүнчүлүгү.
Администрация	Администрация
Исполнительные органы, а также должностные лица органа управления, руководящий персонал учреждения, предприятия или организации, непосредственно осуществляющие функции управления.	Аткаруу органдары, ошондой эле башкаруу органынын кызмат адамдары, мекеменин, ишкананын же уюмдун башкаруу функцияларын түздөн түз жүзөгө ашырып жаткан башкаруучу персонал.
Адресат	Дарек ээси
Получатель, лицо (физическое, юридическое), которому предназначено сообщение или почтовое, электронное, телеграфное отправление.	Өзүнө жиберилген билдириүүнү же почталык, электрондук, телеграфтык жөнөтмөнү ала турган адам (жеке, юридикалык жак).
Айыльный округ	Айыл өкмөтү
Исполнительно-распорядительный орган при айльном (сельском) или поселковом кенеше, осуществляющий в пределах своих полномочий управление делами жизнеобеспечения и жизнедеятельности местного сообщества.	Айылдык же шаарчалык кенешке караттуу, өзүнүн ыйгарым укуктарынын чектеринде жергиликтүү коомчулуктун жашоосун жана жашоо турмушун камсыз кылуу иштерин башкарууну жүзөгө ашырган аткаруучу-тескеөчү орган.
Активизация	Активдештируү
Усиление творческой активности людей их стремления к высокопроизводительному труду, к общеобразовательному и профессиональному самоопределению и самосовершенствованию.	Адамдардын чыгармачылык активдүүлүгүн, алардын жогорку өндүрүмдүү эмгекке, жалпы билим берүүчү жана кесиптии жагынан өзүн өзү аныктоого жана өзүн өзү еркүндөтүүге умтуулусун

	Күчөтүү.
Алгоритм	Алгоритм
Стандартизованная последовательность действий приводящая к решению какой-либо задачи.	Кандайдыр-бир милдетти чечүүгө алып келе турган аракеттердин стандарташтырылган ырааттуулугу.
Альтернатива	Альтернатива
Один из возможных вариантов действий сравниваемый с другими вариантами в целях выбора лучшего из них.	Аракеттин мүмкүн болгон вариантынын бири ичинен мыктысын тандоо максатында башка вариантар менен салыштыруу.
Альтернативная стоимость (цена возможности)	Альтернативалуу нарк (мүмкүнчүлүктүн баасы)
Наилучшая из упущеных в результате выбора конкретного варианта альтернатива. В анализе публичной политики это цена второго предпочтительного варианта.	Айкын тандап алуунун натыйжасында четке кагылган вариантынын ичинен мыкты деп табылган альтернатива.
Амбиция	Амбиция
(лат. <i>ambitio</i>) - чувство чести, честолюбие; амбициозный - любящий честь, почет, желание выделиться, достичь чего-то, что немногие достигают	(лат. <i>ambitio</i>) – ар-намысты сезүү, намыскәйлүк, амбициялуу – ар-намысты, урматтоону жакшы көрүү, өзгөчөлөнүүнү, көпчүлүк жетише албай турган бирнерсеге жетишүүнү каалоо.
Анализ	Талдоо жүргүзүү
Мысленное или практическое расчленение объекта исследования на составные элементы (признаки, свойства, отношение и т. п.) для изучения каждого из них в отдельности и выявления их роли и места в системе.	Изилденүүчү объектинин ар бириң өзүнчө иликтеп чыгуу жана алардын системадагы ролун жана ордун аныктоо учүн изилдөө объектисин курамдык элементтерге (белгилерге, касиеттерге, мамилелерге ж.б.) ой жүгүртүү аркылуу же иш жүзүндө жиктештируү.
Анализ воздействия	Таасирге талдоо жүргүзүү
Определение предела, до которого политика как курс действий вызывает изменение в нужном направлении.	Аракеттердин курсу катары колдонулган саясатты керектүү багытка өзгөртүүнү пайда кыла турган чекти аныктоо.
Анализ данных	Маалымдамаларга талдоо жүргүзүү
Построение и исследование наиболее	Эксперименталдык маалымдамалар-

общих методов и алгоритмов извлечения знаний из экспериментальных данных; это также процесс исследования, фильтрации, преобразования и моделирования данных с целью извлечения полезной информации и принятия решений.	дын ичинен билимдерди алуунун кыйла жалпы ыкмаларын жана алгоритмдерин түзүү жана изилдөө; бул ошондой эле пайдалуу маалымат алуу жана чечимдерди кабыл алуу максатында изилдөө, чыпкалоо, кайра уюштуруу жана моделдештируү процесси.
Анализ документов	Документтерге талдоо жүргүзүү
Совокупность методических приемов и процедур, применяемых для извлечения из документальных источников информации для решения определенных исследовательских задач. Это также оценка различных документов с помощью формальных методов анализа содержания.	Белгилүү бир изилдөө милдеттерин чечүү үчүн документтик булактардан алууда колдонулган методикалык ыкмалардын жана жол-жоболордун жыйындысы. Бул ошондой эле мазмұнуна талдоо жүргүзүүнүн формалдуу ыкмаларының жардамы менен аркандай документтерге баа берүү.
Анализ издержек и выгод	Зыяндарга жана пайдаларга талдоо жүргүзүү
Систематическое изучение смет расходов, при котором сопоставляются издержки и оцененные в денежном выражении выгоды. Это также вид экономического оценивания, при котором сравнение издержек на некоторую программу (или комплекс программ) и результатов ее реализации осуществляется в денежном выражении.	Чыгаралардын сметаларын систематтуу изилдеп туруу, мында тартылган зыяндар жана акчалай түрдө бааланган пайдалар салыштырылат. Бул ошондой эле экономикалык баа берүүнүн бир түрү, мында айрым бир программаларга (же программалардын комплексине) кеткен чыгымдар жана анышке ашыруунун натыйжаларын салыштыруу акча каражаты менен жасалат.
Анализ на основе ожиданий	Күтүүлөрдүн негизинде талдоо жүргүзүү
Анализ, проведенный до того как изменения политики будут реализованы на практике; проводится обычно с помощью «моделирования» событий и «прогнозирования» последствий данных изменений.	Саясаттагы өзгерүүлөр практикада ишке ашырылганга чейин талдоо жүргүзүү; адатта мындай талдоо жүргүзүү окуяларды «моделдештируүнүн» жана аталган өзгерүүлөрдүн натыйжаларын «болжолдоонун» жардамы менен жүргүзүлөт.
Анализ на основе фактов	Фактылардын негизинде талдоо жүргүзүү
Анализ проведенный на практике путем	Саясаттын өзгерүүлөрү практикада

исследования фактических событий.	жүзеге ашырылгандан кийин, фактыйлай окуяларды изилдөө аркылуу талдоо жүргүзүү.
Анализ политики	Саясатка талдоо жүргүзүү
Это, базирующиеся на общественных ценностях советы относительно принятия государственных решений. Квалифицированное использование интеллекта в решении общественных проблем. Деятельность по использованию знаний разных дисциплин и применение общих принципов и специальных методов для формулирования рекомендаций по принятию общественно значимых решений. Это также процесс исследования общественных проблем для обеспечения политиков информацией о преимуществах и недостатках политических альтернатив.	Бул мамлекеттик чечимдерди кабыл алуу боюнча коомдук баалуулуктарга негизделген кеңештер. Коомдук чечимдерди кабыл алууда интеллектти квалификациялуу колдонуу. Коомдук маанилүү чечимдерди жолжоболоштуруу үчүн ар кандай дисциплиналардын билимдерин пайдалануу жана жалпы принциптерди жана атайын ыкмаларды колдонуу боюнча иш жүргүзүү. Бул ошондой эле саясий альтернативалардын артыкчылыктары жана кемчиликтери жөнүндө маалымат менен саясатчыларды камсыз қылуу үчүн комдук проблемаларды изилдөө.
Анализ стейкхолдеров	Стейкхолдерлерге талдоо жүргүзүү
Процесс идентификации и систематизации основных держателей процесса (стейкхолдеров), оценка их целей, сбор информации о них, использование этих данных в процессе анализа и реализации политики.	Процесстин негизги кармоочулары - стейкхолдерлерди идентификациялоо жана системага салуу, алардын максаттарына баа берүү, алар жөнүндө маалымат чогултуу, ушул маалымадамаларды саясатка талдоо жүргүзүү жана ишке ашыруу процессинде колдонуу процесси.
Аналитики политики	Саясий аналитиктер
Эксперты, проводящие анализ политики, политические консультации по улучшению текущего курса действий. Это эксперты в сфере государственной политики, а также лица, для которых анализ политики является их основной профессиональной деятельностью.	Агымдағы аракеттердин багытын жакшыртуу жагында саясатка талдоо жүргүзгөн, саясий консультацияларды ёткөргөн эксперттер. Булар мамлекеттик саясат боюнча эксперттер. Ошондой эле саясатка талдоо жүргүзүү өзүнүн негизги кесиптик иши болгон адамдар.
Аналитическая записка	Аналитикалык кат
Аналитический документ, объясняющий позицию государственного органа или правительства относительно политики в определенном вопросе. Этот доку-	Мамлекеттик органдын же өкмөттүн кандайдыр бир суроолор боюнча позициясын түшүндүргөн аналитикалык документ. Бул документ кандай-

мент готовится для того, что помочь лицам, принимающим решения, выбрать наилучшую политику для решения конкретной проблемы.	дыр бир суроо боюнча мыкты саясатты чечүүнү тандап алууга жардам катары даярдалат.
Аналитическая информация	Аналитикалык маалымат
Совокупность фактов, свидетельств, документов, которые были отобраны, обработаны и проанализированы для написания аналитического материала.	Аналитикалык материалды жазуу үчүн тандалып алынган, иштелип чыккан жана талдоо жүргүзүлгөн фактылардын, кубелүктөрдүн, документтердин жыйындысы.
Аналитическая работа	Аналитикалык иш
Процесс познания объективной реальности, осуществляющийся по законам диалектики, формальной логики с применением общенаучных и прикладных методов исследования и предназначенный для оценки собранной информации и подготовки принятия решений.	Диалектиканын, формалдуу логиканын мыйзамдары боюнча изилдөөнүн жалпы илимий жана колдонмо ыкмаларын колдонуу менен жүзөгө ашырылган жана чогулган маалыматка баа берүү жана чечимдерди кабыл алууну даярдоо үчүн объективдүү чындыкты таанып билүүдөгү процесси.
Аналитические инструменты	Аналитикалык шаймандар
Методы, используемые для сбора, обработки и интерпретации информации в процессе ее обработки и оценивания.	Маалыматты толтоо, иштеп чыгуу жана баа берүү процессинде маалыматты иштеп чыгуу жана интерпретациялоо үчүн пайдаланылған ыкмалар.
Аналитические методы политики	Саясаттын аналитикалык ыкмалары
Имеющие относительно общий характер методы формирования и преобразования информации о соответствующей политике в разнообразных контекстах. К их числу относятся анализ издержек и выгод, анализ временных рядов и др.	Тиешелүү саясат жөнүндө ар түрдүү контексттердеги маалыматты калып-тандыруунун жана бир түрдөн экинчи түргө айландыруунун салыштырмалуу жалпы мүнөзгө ээ болгон ыкмалары. Алардын катарына зыяндарга жана пайдаларга талдоо жүргүзүү, убактылуу катарларга талдоо жүргүзүү жана башкалар кирет.
Аналитические процедуры политики	Саясаттын аналитикалык жол-жоболору
Интеллектуальные операции общего характера, составляющие логику исследования политики. К их числу относятся процедуры решения проблем политики - структурирование проблемы, разра-	Саясатты изилдөөнүн логикасын түзүп турган жалпы мүнөздөгү интеллектуалдык операциялар. Алардын катарына саясаттын проблемаларын чечүүнүн жол-жоболору – проблеманы

ботка рекомендации, мониторинг и оценивание и др.	структуралаштыруу, сунуштарды иштеп чыгуу, мониторинг жана баа берүү ж.б. таандык кылышат.
Аналитический документ	Аналитикалык документ
Текст по предоставлению полной и убедительной аргументации, подтверждающей изложенные в нем рекомендации. Это также инструмент выработки и принятия решения, а также коммуникаций с целевой аудиторией.	Анда баяндалган сунуштарды ырас tagan, toluk жана ынанымдуу аргументтерди бере турган текст. Бул ошондой эле чечимди иштеп чыгуунун жана кабыл алнуунун, ошондой эле максаттуу аудиториясы бар коммуникациялардын шайманы.
Аналогия	Окшоштук
Логический вывод, в результате которого знание о признаках одного предмета возникает на основании известного сходства его с другими предметами.	Логикалык тыянак, анын натыйжасында бир предметтин белгилери жөнүндө билим анын башка предметтер менен белгилүү окшоштугунун негизинде келип чыгат.
Ангажированность	Ангажирдүүлүк
Сознательно выбранная общественная позиция. Выражение, используется для того, чтобы подчеркнуть политическую окраску позиции или симпатий кого-либо. К примеру, оценка выступления как политически ангажированного означает, что выступавший проводил какую-то определенную политическую линию, либо выражал свои симпатии тем или иным идеям, либо вообще выполнял чей-то социальный заказ.	Аң-сезимдүү түрдө таңдалып алынган коомдук позиция. Бул сөз кимдир биреөнүн симпатиясын же позициясынын саясий боегун билдириүү учун пайдаланылат. Мисалга, саясий ангажирленген адамдын сүйлөгөн сөзү анын атайын кандайдыр бир саясатты жүргүзүп кеткендигин, же тигил же бул идеяны жактаганын же такыр эле биреөнүн буйрутмасын аткарған дегендики билдириет.
Анкета	Анкета
Опросный лист, самостоятельно заполняемый опрашиваемым по указанным в нем правилам, используемый при сборе необходимой информации	Сурамжыланып жаткан адам тарабынан, анда белгиленген эрежелер боюнча маалыматты пайдаланууда керек болгон өз алдынча толтурула турган сурамжылоо барагы.
Аннотация	Аннотация
Примечание, краткая характеристика документа, его части или совокупности документов с точки зрения содержания, назначения, формы и других особенностей. Аннотация носит пояснительный или рекомендательный характер.	Эскертүү, документтин мазмуну, арналыши, формасы жана башка өзгөчөлүктөрү көз карашынан алганда документтин, анын бир белгүнүн же жыйындысынын кыскача мунәздәмәсү. Аннотация түшүндүрмө же сунуш берүүчү мүнәздө болот.

Аполитичность	Саясий кайдыгерлик
Пассивное, безразличное отношение к общественной жизни и политической деятельности. Это также неспособность самостоятельно формулировать политическую, позицию, слепое подчинение себя воле управляющих структур.	Коомдук турмушка жана саясий ишке пассивдуу, кайдыгер мамиле. Бул ошондой эле саясий позицияны өз алдынча жол-жоболоштурууга жөндөм-сүздүк, башкаруу структураларынын эркине каршылыксız башын ийип берүү.
Априори	Априори
Изначальное знание, полученное заранее, предварительно, не опираясь на изучение фактов, до опыта и независимо от опыта.	Фактыларды изилдөөгө таянбастан, тажрыйбага чейин жана тажрыйбага кез каранды болбостон, мурдатан, алдын ала алынган баштапкы билим.
Ассоциация	Ассоциация
Добровольное объединение лиц, учреждений, организаций для достижения общей – политической, научной, хозяйственной, какой-либо другой цели при сохранении самостоятельности и независимости входящих в объединение членов	Бирикмеге кирген мүчөлөрдүн өз алдынчалыгын жана көз карандысыздыгын сактоо менен, жалпы – саясий, илимий, чарбалық, башка кандайдырып-бир максатка жетишүү үчүн иши бир тектүү болгон адамдардын, мекемелердин, уюмдардын ыктыярдуу бирикмеси.
Аутсорсинг	Аутсорсинг
Передача второстепенных и рутинных операций внешним поставщикам услуг – рыночным институтам и гражданскому обществу. Например, оплата квитанций; закупки и торги; проведение социологических исследований и т.п.	Экинчи даражадагы жана майда-чүйде операцияларды тышкы кызмат көрсөтүүчүлөргө - рыноктук институттарга жана жарандык коомго өткөрүп берүү. Мисалы, дүмүрчөктөргө акы төлөө; сатып алуулар жана соода; социологиялык изилдөөлердү жүргүзүү ж.б.

5

База данных	Маалымдамалар базасы
Набор данных, информация, необходимая пользователям для разнообразных целей.	Маалымдамалардын топтому, пайдалануучуларга ар түрдүү максаттар үчүн зарыл болгон маалымат.
Базовый период	Базалык мезгил
Период времени, используемый в качестве базы для сравнения с другим	Убакыттын айрым бир алда канча кийинки, башка мезгил менен салыш-

более поздним периодом.	тыруу үчүн база катары пайдаланылган мезгили.
Баланс	Баланс
Равновесие, уравновешивание чего-либо. Например, свод приходов и расходов, активов и пассивов при составлении финансовых отчётов, статистики.	Тең салмактуулук, бир нерсени тен салмактуу абалга жеткируү. Мисалы, финанссылык отчеттуулук, статистиканы түзүүде кирешелер жана чыгашалар, активдер жана пассивдердин жыйындысы.
Бартер	Бартер
Договор обмена, при котором происходит переход права собственности на объекты договора между его сторонами без использования средств платежа например, денег.	Алмашуу келишиими, мында келишимдин объективисине болгон менчик укугунун келишимдин тараптарына ётуш, мисалы, төлөм каражатын акчаны пайдаланбастан жүргүзүлөт.
Бедность	Жакырчылык
Характеристика экономического положения <u>индивидуа</u> или <u>социальной группы</u> , при котором они не могут удовлетворить определённый круг минимальных потребностей необходимых для жизни, сохранения трудоспособности, продолжения рода. Бедность является относительным понятием и зависит от общего стандарта уровня жизни в данном обществе.	<u>Индивиддин</u> же <u>социалдык топтун</u> өмүрүн узартып, эмгекке жарамдыгын коргоп, өзүнүн керектөөсүн минималдык деңгээлде уюштура албай калган экономикалык жагдайдын мүнездөмөсү. Кедейлик салыштырмалуу түшүнүк жана ал берилген бир коомдогу жалпы стандарттын деңгээлине көз каранды.
Безработица	Жумушсуздук
Социально-экономическое явление, когда часть экономически активного населения не находит себе работу. Причины безработицы: экономическая конкуренция, в частности на рынке труда; несовпадение спроса и предложения рабочей силы по профессиям, специальностям; спад производства; свертывание производства в традиционных отраслях, закрытие технически отсталых предприятий и др.	Социалдык-экономикалык көрүнүш, мында экономикалык активдүү калктын бир бөлүгү өзүнө жумуш таба албай калат. Жумушсуздуктун себептери: экономикалык конкуренция, айрыкча эмгек рынокунда; жумушчу күчүнүн, кесиптин суроо менен талапка дал келбеши; өндүрүштүн деңгээлинин түшүшү; салттуу тармактардагы өндүрүштүн жабылышы, техникалык жактан артта калган ишканалардын жабылышы жана башка.
Безубыточность	Чыгашасыз иштөө
Минимальный объем производства и реализации продукции, при котором	Өндүрүштүн жана продукцияны сатып еткерүүнүн чакан көлемү, мында

расходы компенсируются доходами.	чыгашалардын орду кирешелер менен компенсацияланат.
Белая книга	Ак китең
Аналитический документ для внешнего использования с конкретными предложениями по определенным мероприятиям в конкретной сфере. Он имеет целью начать процесс консультаций, содержит предложения по разработке отдельного направления политики и является орудием ее воплощения.	Айкын чейрөдөгү белгилүү бир иш-чаралар боюнча тышкы пайдалануу үчүн айкын сунуштары бар аналитикалык документ. Анын максаты консультацияларды берүү процессин баштоо болуп саналат, саясаттын езүнчө багытын иштеп чыгуу боюнча сунушту камтып турат жана аны ишке ашыруунун куралы болуп саналат.
Бенефициар(ий)	Бенефициар(ий)
Лицо - выгодоприобретатель. Организация или группа лиц для которых ценные и выгодны меры и результаты определенной политики	Бенефициар - (франц. <i>benefice</i> - пайда, олжо) – бул пайда ала турган жак. Белгилүү бир саясаттын натыйжалары, жана ченемдери өздөрү үчүн баалуу жана пайдалуу болгон уюм же адамдардын тобу.
Библиография	Библиография
Перечень книг, которые что-то объединяет – общий автор, описание одной темы и т.д. Это также хронологический список опубликованных работ автора, научное систематизированное описание книжных изданий, составление их списков, указателей и обзоров.	Бир нерсе боюнча – автору бир, бир теманы баяндаган ж.б. китеңтердин тизмеси. Бул ошондой эле автордун жарыяланган эмгектеринин хронологиялык тизмеси, китең басылмаларынын илимий системага салынган баянда-масы, алардын тизмелерин, көрсөткүчтөрүн жана обзорлорун түзүү.
Билатеризм	Билатеризм
Организация международных торгово-экономических отношений на основе прямых двусторонних соглашений, заключаемых непосредственно между двумя странами.	Эки өлкөнүн ортосунда тикелей түзүлгөн кош тараптуу тикелей макулдашуулардын негизинде эл аралык соода-экономикалык мамилелерди уюштуруу.
Бифуркация	Бифуркация
Приобретение нового качества в движениях динамической системы при малом изменении ее параметров. Состояние в процессе изменений системы, не имеющее однозначно предсказуемой тенденции развития. Дальнейшее развитие связано с реализацией одной из не-	Динамикалуу системанын параметрлери бир аз гана өзгөргөндө, анын кыймылышынын жаңы сапатка ээ болушу. Системанын өзгерүү процессинде бир багытта алдын ала айттууга боло турган тенденцияга ээ болбогон абал. Андан аркы өнүгүшүү бир нече бирдей

скольких равновероятных альтернатив. Нахождение точек бифуркации дает возможность небольшими усилиями осуществить существенные изменения.	мүмкүнчүлүктөгү альтернативалардың бириң ишке ашыруу менен байланыштуу болот. Бифуркациянын талылуу жерлерин табуу анча көп күч-аракет жумшабастан эле олуттуу өзгөртүүлөргө жетишүүгө мүмкүнчүлү берет.
Блага	Жыргалчылыктар
Продукты и услуги, материальные и нематериальные средства удовлетворения человеческих потребностей, которые в свою очередь делятся на потребительские блага и блага производственного назначения.	Адамдын керектөөлерүн канаттанадыра турган продуктулар жана кызматтар, материалдык жана материалдык эмес каражаттар, алар ез кезегинде керектөө жыргалчылыктары жана өндүрүштүк арналыштагы жыргалчылыктар болуп белүнет.
Бонус	Бонус
Дополнительное вознаграждение. Это может быть премия, дополнительная скидка, добавочный дивиденд и т.п. Например, за выслугу лет, за сверхурочное время, на иждивенцев.	Кошумча сый акы. Бул сый акы, кошумча женилдик, кошумча дивиденд ж.б. түрүндө болушу мүмкүн. Мисалы, эмгек сииргендиги үчүн, ашык иштегендиги үчүн, багууда болгондор үчүн берилет.
Брифинг	Брифинг
Встреча официальных лиц с представителями средств массовой информации, на которой вкратце излагается официальная позиция по определенному вопросу или согласованная сторонами, участвующими в международных переговорах, заседаниях, конференциях, информация об их ходе, взглядах сторон и т.д.	Расмий адамдардын жалпыга маалымат каражаттары менен жолугуп, кандайдыр бир маселе боюнча расмий позицияны билдириүүсү, же эл аралык сүйлөшүүлөрдө жактардын макулдашуусунун, отурумдарынын, конференцияларынын жүрүшү жөнүндө маалымат, тараптардын көз карашы жана башкалар.
Бюджет	Бюджет
Бюджет - это совокупность доходов и расходов на определенный период времени, обычно на один год. Важным понятием является государственный бюджет.	Бюджет – бул кандайдыр бир убакыт аралыгында киреше менен чыгаршанын жыйындысы, көбүнчө бир жыл аралыгында. Айрыкча мамлекеттик бюджет деген олуттуу түшүнүк.
Государственный бюджет — важнейший финансовый документ страны. Он представляет собой совокупность финансовых смет всех ведомств, государственных служб, правительственные программы и т. д. В нём определяются потребности, подлежащие удовлетворению за счёт государственной казны,	Мамлекеттик бюджет – мамлекеттин эң олуттуу документи болуп саналат. Ал мамлекеттик кызматтын баардык ведомстворунун, өкмөттүк программалардын финанссылык сметасын чагылдырат ж.б. Мында мамлекеттин казынасы тарабынан канаттандырылуучу керектөөлөр белгиленип,

равно как указываются источники и размеры ожидаемых поступлений в государственную казну.	ошондой эле мамлекеттин казынасына түшчү булактар менен алардын көлөмү көрсөтүлөт.
Бюджетно-финансовая политика	Бюджеттик-финансылык саясат
Совокупность экономических и административных мер, предпринимаемых правительством с целью стабилизации и повышения эффективности национальной экономики, с использованием, главным образом, бюджетных и налоговых инструментов.	Негизинен бюджеттик жана салыктык шаймандарды пайдалануу менен, улуттук экономиканы турукташтыруу жана эффективдүүлүгүн жогорулатуу максатында екмөт тарабынан көрүлгөн экономикалык жана администрациялык чаралардын жыйындысы.
Бюрократизм	Бюрократчылдык
Совокупность свойств, качеств, признаков, характеризующих бюрократическую организованную властно-управленческую систему. Это управляемская аномалия, суть которой в том, что властный субъект начинает постепенно утрачивать качества элемента в целостной системе отношения «субъект — объект», перестает в своей профессиональной деятельности ориентироваться на ту цель, для которой он создан, и начинает работать на себя, на сохранение и упрочение своего статуса, учитывая в первую очередь свои собственные интересы.	Бюрократтык уюштуруулган бийликтик - башкаруу системасын мунәздөгөн касиеттердин, сапаттардын жыйындысы. Бул башкаруу аномалиясы, анын маңызы мындай: бийлик кылуучу субъект акырындык менен "субъект-объект" деген бир бүтүн системанын элементтеринин сапатынан ажырай башттайт, өзүнүн кесиптик ишинде өзү аткаруу учун түзүлгөн максатка багыт албай калат жана биринчи кезекте жеке өзүнүн таламдарын эске алуу менен өзүнө, өз статусун сактоого жана бекемдөөгө иштеп калат.
Бюрократия	Бюрократия
(от фр. <i>bureau</i> — бюро, канцелярия и греч. κράτος — господство, власть) — под этим словом подразумевают то направление, которое принимает государственное управление в странах, где все дела сосредоточены в руках органов центральной правительенной власти, действующих по предписанию (начальства) и через предписание (подчинённым); также под бюрократией разумеют класс лиц, резко выделенный из остального общества и состоящий из этих представителей центральной правительенной власти. Направление, которое принимает государственное управление в странах, где все дела сосредоточены в руках органов	(фр. <i>bureau</i> — бюро, көнсө жана грек. κράτος — устемдүк, бийлик) —ушул сез менен буйруктама (башкаруучулар) боюнча жана буйруктама аркылуу (кол алдындағылар) аракеттенген, бардык иштер борбордук өкмөттүк бийлик органдарынын колуна топтолгон елкелөрдө мамлекеттик башкаруу кабыл алган багытты түшүнөбүз; ошондой эле бюрократия деп коомдун калган белүгүнөн кескин айырмаланган жана борбордук өкмөттүк бийлик алардын өкүлдөрүнөн турган адамдардын табын түшүнөбүз. Алдын ала жазылган Иеархия, структура, кызматчылар, иш кагаздарын жүргүзүү, кызматтар системасы, кызматтык нұскамалар жана

центральной власти, действующих по предписанию и через предписание; также это организация, для которой характерны иерархия, структура, служащие, делопроизводство, система должностей, служебные инструкции и правила.	зрежелер мүнөздүү болгон уюм.
--	-------------------------------

В

Валовой внутренний продукт	Ички дүн продукт
Совокупная рыночная стоимость всей конечной продукции (товаров и услуг), произведенной в экономике страны за год, независимо от источника использованных ресурсов.	Ресурстарды пайдалануу булактарына карабастан, жыл ичинде өлкөнүн экономикасында өндүрүлгөн аkyркы продуктунун (товарлардын жана кызматтардын) рыноктук жыйынды наркы.
Вариативность	Вариативдүүлүк
Свойство систем и явлений быть изменчивым, переменным, разнообразным, меняться, видоизменяться, колебаться и т.д. Вариативность является мерой организованности структур и функций систем, показателем качества управления в системе.	Системалардын жана көрүнүштердүн кубулма, өзгөрүлмө, ар түрдүү болуу, өзгөрүү, түрүн өзгөртүү, олку-солку болуу касиети. Вариативдүүлүк системалардын структураларын жана функцияларын уюштуруу чарасы, системадагы башкаруунун сапатынын көрсөткүчү болуп саналат.
Ведомство	Ведомство
Обобщенное название центральных органов государственного управления, осуществляющие координационную и контрольную деятельность. Это также специальные органы, образуемые правительством для решения конкретных вопросов – комиссии, советы, комитеты.	Координациялоочу жана контролдоочу ишти жүзөгө ашыруучу мамлекеттик башкаруунун борбордук органдарынын жалпыланган аталышы. Бул ошондой эле айкын маселелерди чечүү учун Өкмөт тарабынан түзүлгөн комиссиялар, кеңештер, комитеттер.
Вербальные коммуникации	Вербалдык коммуникациялар
Речевые коммуникации - устные и письменные.	Речтик коммуникациялар – оозеки жана жазуу.
Верификация	Верификациялоо
Проверка, проверяемость, способ подтверждения каких-либо теоретических	Тажыйбалык маалымдамалар салыштыруу аркылуу кандайдыр-бир теория-

положений, алгоритмов, программ и процедур путем их сопоставления с опытными данными, алгоритмами и программами. Это также подтверждение соответствия конечного продукта предопределённым эталонным требованиям.	лык жоболорду, алгоритмдерди, программаларды жана жол-жоболорду текшерүү, текшерүүчүлүк, ырастоо ыкмасы. Бул ошондой эле ақырык продукттун алдын ала аныкталган эталондук талаптарга ылайык келишин ырастоо.
Вероятность	Мүмкүнчүлүк
Количественная мера возможности появления какого-либо события при определенных условиях и обстоятельствах	Белгилүү бир шарттарда, кырдаадарда кандайдыр-бир окуянын келип чыгуу мүмкүнчүлүгүнүн сандык ченеми.
Вето	Вето
Право, означающее полномочие лица или группы лиц в одностороннем порядке заблокировать принятие того или иного решения. Оно может быть абсолютным или относительным.	Адамдын же адамдардын тобунун тигил же бул чечимди кабыл алууну бир жактуу тартипте токтотуп коюуга болгон ыйгарым укугун билдирген укук. Ал абсолюттук же салыштырмалуу болушу мүмкүн.
Взяточничество	Паракорчуулук
Взяточничество представляет собой специально-должностное преступление; субъектом его может быть только должностное лицо, безразлично какого ведомства. Оно заключается в получении имущественной выгоды от частных лиц за действия или бездействие в пределах служебной компетенции должностного лица. Под должностным лицом, могущим быть субъектом преступления взяточничества, следует понимать не только лицо, состоящее на государственной службе, но и состоящее на службе общественной, выборной; не только лицо, занимающее постоянную должность, но и исполняющее временно возложенные на него государственной или общественной властью официальные обязанности.	Пара алуу атайын-кызматтык кылмыш болуп эсептелет; субъект болуп кызматкер адам эсептелет, анын кайсы ведомство иштегени баары бир. Бул кылмыш өз ичине кызматкер адамдын жеке адамдардан кызмат абалынын чегинде аракет кылып же тескерисинче аракет кылбай керек-жарактык пайда көрүнү камтыйт. Пара алуу боюнча кылмышкер жооптуу кызматкер деп мамлекеттик кызматта эле турбастан, коомдук, шайлоочу кызматта тургандар да эсептелет; алардын ичине мамлекеттик жана коомдук бийликтин официалдык жугу убактылуу артылгандар да болушу мүмкүн.
Видение	Көрүнүш
Краткая, лаконичная и вдохновляющая констатация того, чем организация/общество хотят стать и чего достичь в обозримом будущем, часто выраженная в конкурентных терминах. Она	Уюм/коом жакынкы келечекте болгусу, жеткиси, каалагысы келгенин кыска, так жана шыктандыруучу констатациялоо, ал көбүнчө атаандаш терминндер аркылуу билдирилет. Ал кеңири

описывает широкие, активные стратегические намерения, а также описывает желаемый будущий результат, не указывая конкретно, как он будет достигнут.	активдүү стратегиялык ниеттерди, ошондой эле келечектеги каалаган натыйжаны баяндайт, мында ага кандайча жетишилери айкын көрсөтүлбейт.
Власть	Бийлик
Способность и возможность оказывать определяющее воздействие на деятельность, поведение людей с помощью каких-либо средств – воли, авторитета, права, насилия. Это также политическое господство, система публичных органов.	Кандайдыр бир каражаттардын – эрктин, беделдин, укуктун, зомбулуктун жардамы менен адамдардын ишине, жүрүш-турушуна таасир тийгизүүнү аныктай турган жөндөмдүүлүк жана мүмкүнчүлүк. Бул ошондой эле саясий үстемдүк, коомдук органдар системасы.
Влияние	Таасир тийгизүү
Использование конкретных средств, с помощью которых одно лицо вносит изменение в поведение, отношение и убеждение другого лица.	Айкын каражаттарды пайдалануу, анын жардамы менен бир адам экинчи адамдын жүрүш-турушуна, мамилесине жана ынанымына өзөртүү киризет.
Внебюджетные средства	Бюджеттен тышкаркы каражаттар
Внебюджетные средства – денежные средства государства, не включаемые в государственный бюджет и используемые для финансирования социальных нужд населения. Внебюджетные фонды аккумулируют денежные средства, взимаемые в виде отчислений от прибыли компаний.	Бюджеттен тышкаркы каражаттар – мамлекеттин мамлекеттик бюджетке киргизилбegen жана калктын социалдык муктаждыктарын финанссылоо үчүн пайдаланыла турган акчалай каражаттары. Бюджеттен тышкаркы фонддор компаниялардын пайdasынан түшкөн чегерүүлөр түрүндө алынган акчалай каражаттарды топтойт.
Внешний эффект	Сырткы эффект
Любое воздействие (в виде стоимости или блага), происходящее от действия, влияющего на кого-то, кто не давал ясного согласия на получение этого воздействия.	Ушул таасирди алууга ачык макулдук бербеген кимдир-биреөгө таасир тийгизген аракеттен улам келип чыккан ар кандай таасир (нарк же жыргалчылык түрүндө).
Внешняя среда	Тышкы чөйре
Неконтролируемые факторы, которые действуют на внутреннюю структуру и процессы системы. Условно, ее можно разделить на макросреду и микросреду.	Системанын ички структурасына жана процесстерине таасир тийгизе турган контроллөнбөй турган факторлор. Аны шарттуу түрдө макро чөйре жана микро чөйре деп белүүгө болот.

Внутренняя среда	Ички чөйрө
Совокупность поддающихся контролю факторов внутри организации: ее цели, структура, задачи, технология и люди.	Үюмдүн ичиндеги контролго алына турган факторлордун жыйындысы: анын максаттары, структурысы, миддептери, технологиясы жана адамдар.
Воздействие	Таасир тийгизүү
Составляющая эффективности, отражающая уровень прямых и косвенных последствий вызванные осуществлением политики.	Эффективдүүлүктүн курамдык бөлүгү, саясатты жүзөгө ашыруудан улам келип чыккан тикелей жана кыйыр натыйжалардың деңгээлин чагылдырып турат.
Воздействие политики	Саясаттын таасири
Реальное изменение поведения или подходов, вызванное направленностью и продуктом политики.	Саясаттын продуктунун жана багытынын натыйжасында жүрүш-туршустун же мамилелердин айкын өзгөрушүү.
Волонтизм	Өзүм билемдик
Стремление реализовать желанные цели без учёта объективных обстоятельств и возможных последствий. Например, в экономике произвольные решения в хозяйственной практике, пренебрегающие объективными условиями и обоснованными рекомендациями.	Объективдүү жагдайларды жана мүмкүн болуучу кесепеттерди эске албастан каалаган максатын ишке ашырууга умтулуу. Мисалы, экономикада объективдүү шарттарды жана негиздүү сунуштарды этибарга албастан, чарбалык практикада өзү билип кабыл алынган чечимдер.
Вопросы местного значения	Жергиликтүү маанидеги маселелер
Вопросы непосредственного обеспечения жизнедеятельности населения муниципального образования, предусмотренные уставом муниципального образования в соответствии с Конституцией и законами.	Конституцияга жана мыйзамдарга ылайык муниципалдык түзүлүштүн уставында каралган, муниципалдык түзүлүштүн калкынын жашо турмушун түздөн түз камсыз кылуу маселелери.
Вторичные данные	Тышкаркы маалыматтар
Данные, полученные из других источников (готовые чужие отчеты, публикации, результаты опросов, проведенные другими организациями), т.е. данные, полученные другими лицами и первоначально собранные для других целей.	Башка булактардан алынган малымдамалар (башка биреөнүн даяр отчеттору, жарыяланган материалдар, башка уюмдар тарабынан жүргүзүлгөн сурамжылоолордун натыйжалары) б.а. башка адамдар тарабынан алынган жана адегенде башка максатар үчүн чогултулган маалымдамалар.
Выборка	Тандап алуу
Группа объектов, выбранная из гене-	Изилдөөлөр үчүн башкы жыйынды

ральной совокупности для исследования, представляет собой подмножество данной совокупности.	объектиден тандалып алынган объектилердин тобу, ушундай жыйындының андан кийинки көлтөгөн түрлөрүн билдирип турат.
Выборы	Шайлоо
Выборы - способ формирования органов государства и местного самоуправления с помощью голосования. Реализация гражданами своего права выбора является одной из важнейших форм их участия в управлении государством. Выборы осуществляются путём голосования (тайного, открытого), проводимого в соответствии с регламентом выборов. Это также инструмент легитимности государственной власти, они обеспечивают отбор политической элиты.	Шайлоолор – бул мамлекеттик жана жергиліктүү органдарды шайлоо аркылуу калыптандыруу. Жарандардын шайлоого катышуу укугун ишке ашыруусу мамлекетти башкаруунун олуттуу формаларынын бири деп эсептелет. Шайлоо добуш берүү (жашируун, ачык) аркылуу жүзегө ашырылат, добуш берүү шайлоонун регламентине ылайык жургүзүлөт. Бул ошондой эле мамлекеттик бийликтин легитимдүүлүгүнүн шайманы, алар саясий элитаны тандап алууну камсыз кылат
Вывод	Тыянак
Интеллектуальное, умственное заключение, в ходе которого на основе каких-либо исходных положений формулируются суждения, логически вытекающие из них.	Интеллектуалдык, эс-акылдык корутунду, анын жүрушүндө кандайдыр-бир баштапкы жоболордун негизинде, логикалык жагынан алардан келип чыга турган ой-жүгүртүү калыптан-дырылат.
Выгоды	Пайдалар
Прибыль, польза, извлекаемая из чего-нибудь, преимущество, интерес (чаще материальный). Результаты, являющиеся следствием альтернативных вариантов политики, которые рассматриваются как желательные некоторыми лицами принимающими решения.	Бир нерседен алынган киреше, артыкчылык, кызыкчылык (көбүнчө материалдык). Саясаттын альтернативалуу вариантынын натыйжаласы болуп эсептелген натыйжалар, алар чечим кабыл ала турган айрым адамдар тарабынан ылайыктуу катары кабыл алынат.
Высшее руководство	Жогорку жетекчилик
Должностные лица самого высокого уровня в органах исполнительной власти (избранные или назначенные). К ним относятся глава правительства, государства и политики высокого ранга, а также высшее руководство министерств.	Аткаруу бийлигинин органдарындагы эң жогорку деңгээлдеги кызмет адамдары (шайланган же дайындалган). Өкмөт, мамлекет башчысы жана жогорку рангдагы саясатчылар, ошондой эле министрликтердин жогорку жетекчилиги аларга таандык кылышат

Гарантия	Кепилдик
Обеспечение осуществления, исполнения чего-л., поручительство. Это также документ, подтверждающий такое поручительство, обязательство.	Бир нерсени жүзөгө ашырууну, аткарууну камсыз кылуу, бул ошондой эле ушундай кепилдикти, милдеттенмени ырастаган документ.
Гендер	Гендер
Социальный пол, определяющий поведение человека в обществе и то, как это поведение воспринимается. Это то полоролевое поведение, которое определяет отношение с другими людьми: друзьями, коллегами, одноклассниками, родителями, случайными. Совокупность социальных и культурных норм, которые общество предписывает выполнять людям в зависимости от их биологического пола.	Адамдын коомдогу жүрүш-турушунун аныктамасы жана анын жүрүш-турушунун кабыл алыныши, социалдык жыныс. Ошондой эле башка адамдар менен: достору, кесиптештери, класс- stashтары, ата-энеси, бетөндөр менен мамиле кылууда жыныстык ролу. Коом адамдардын биологиялык жынысына жараша аткарууну талап кылган социалдык жана маданий ченемдердин жыйындысы.
Гендерный бюджет	Гендердик бюджет
Бюджет, составленный с учетом потребностей и интересов, отражающих социально-половую структуру общества, в частности — интересов женщин; синоним — социополовой бюджет.	Социалдык-жыныстык структураны чагылдырчу, талаптар менен кызычылыктарды эсепке алуу менен түзүлген бюджет, мындайча айтканда — аялдардын; синоними — социожыныстык бюджет.
Генеральная совокупность	Башкы жыйынды
Совокупность всех объектов (единиц), по которым будут делаться выводы при изучении конкретной проблемы. Она состоит из всех объектов, которые подлежат изучению.	Айқын проблеманы изилдөөде тыянаттар чыгарыла турган бардык объекттердин (бидиктердин) жыйындысы. Ал изилдене турган бардык объекттерден турат.
Геополитика	Геосаясат
Теория и практика международных отношений, основанных на учете взаимосвязи географических, социально-политических, военных, демографических, экономических и других факторов.	Эл аралык мамилелердин географиялык, социалдык-экономикалык, аскердик, демографиялык, экономикалык жана башка факторлордун өз ара байланышын эске алууга негизделген теория жана практика.

Гипотеза	Гипотеза
Предположение, о закономерностях или зависимостях какого-либо явления, которое предполагается, но должна быть доказана.	Келип чыгышы болжолдуу, бирок далилденүүгө тийиш болгон кандайдыр-бир көрүнүштүн мыйзам ченемдүүлүктөрү же көз карандылыктары тура-лу болжолдор.
Глава района	Аким
Должностное лицо, назначаемое для осуществления на праве единовластия руководства деятельностью районной государственной администрации на территории района и обеспечения согласованной деятельности районных органов исполнительной власти и органов местного самоуправления, проведения единой государственной политики.	Райондун аймагында райондук мамлекеттик администрациянын ишине жеке башкаруу укугунда жетекчилики жүзөгө ашыруу жана аткаруу бийлигинин райондук органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын макулдашылган ишин камсыз кылуу, мамлекеттик бирдиктүү саясатты жүргүзүү үчүн дайындалган кызмат адамы.
Глава государства	Мамлекет башчысы
Должностное лицо, занимающее высшее место в системе органов государства, обеспечивающее единство, устойчивость государственной власти, олицетворяющее государство во внутренней и внешней политике. В государствах с республиканской формой правления - избранный президент.	Мамлекеттик органдар системасында жогорку орунду ээлеген, мамлекеттик бийликтин биримдигин, туруктуулугун камсыз кылган, ички жана тышкы саясатта мамлекетти билдирип турган кызмат адамы. Респубикалык башкаруу формасы менен мамлекеттерде – шайланган президент.
Глава села	Айыл башчысы
Лицо, назначенное главой местного самоуправления села с согласия схода жителей соответствующей территории для организации оперативного управления местными делами отдельно расположенных населенных пунктов.	Өзүнчө жайгашкан калктуу конуштардын жергиликтүү иштерин оперативдүү башкарууну уюштуруу үчүн тиешелүү аймактын тургундарынын жыйынтынын макулдугу менен айылдын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун башчысы болуп дайындалган адам.
Глобализация	Глобалдаштыруу
Интеграция экономик стран мира благодаря расширению потока товаров, услуг, капитала, труда и идей.	Товарлардын, кызматтардын, капиталдын, эмгектин жана идеялардын агымынын көнчүгүштүн натыйжасында дүйнөдөгү өлкөлөрдүн экономикалык интеракцияланышы
Господство	Үстөмдүк кылуу
Организационное и законодательное	Коомдо башкарууучулук эмгекти, ага

оформление факта разделения в обществе управленческого труда и связанных с ним привилегий и исполнительской деятельности.	байланыштуу артыкчылыктарды жана аткаруучулук ишин бөлүштүрүү фактысын уюштуруучулук жана мыйзамдык жагынан жол-жоболоштуруу.
Государственная администрация	Мамлекеттик администрация
Органы исполнительной власти, предназначенные для проведения государственной политики и исполнения решений центральных органов государственной власти.	Аткаруу бийлигинин мамлекеттик саясатты жүргүзө турган жана мамлекеттик бийликтин борбордук органдарынын чечимдерин аткара турган органдары.
Государственная власть	Мамлекеттик бийлик
Выражение воли и силы государства, воплощенное в специально организованных органах власти. Их деятельность в направленных на обеспечение стабильности и порядка в обществе, защите его граждан путем использования различных методов, в том числе принуждения и военной силы.	Мамлекеттин эркин жана күчүн атайын уюштурулган бийлик органдары аркылуу жүзөө ашыруу. Алардын иши аркандай ыкмаларды, анын ичинде мажбурлоо чараптарын жана аскердик күчтердү пайдалануу аркылуу коомдугу түрүктүүлүкту жана тартипи камсыз кылууга, анын жарандарын коргоого багытталган.
Государственная политика	Мамлекеттик саясат
Совокупность целей и задач, практически реализуемых государством, а также средств, используемых при этом. Это также официальные заявления представителей органов государственной власти по общественным проблемам, о целях и намерениях по их решению.	Мамлекет тарабынан иш жузүндө ишке ашырылып жаткан максаттардын жана милдеттердин, ошондой эле мында пайдаланылган Қаражаттардын жыйындысы. Бул ошондой эле мамлекеттик бийлик органдарынын өкулдерүнүн коомдук проблемалар, аларды чечүү буюнча максаттар жана ниеттер тууралуу расмий билдириүүлөрү.
Государственная программа	Мамлекеттик программа
Комплекс взаимосвязанных по ресурсам, срокам и исполнителям мероприятий, обеспечивающих эффективное решение важнейших государственных проблем на приоритетных направлениях развития страны.	Өлкөнү өнүктүрүүнүн артыкчылыктуу багыттарындағы эң маанилүү мамлекеттик проблемаларды натыйжалуу чечүүнү камсыз кыла турган, ресурстары, мөөнөттөрү жана аткаруучулары өз ара байланышта болгон иш-чаралардын комплекси.
Государственная служба	Мамлекеттик кызмет
Профессиональная деятельность лиц, занимающих должности в государственных органах и их аппарате по	Мамлекеттик органдарда жана алардын аппараттарында мамлекеттин милдеттерин жана функцияларын

практическому выполнению задач и функций государства и получающих заработную плату за счет государственных средств.	практикалык аткаруу боюнча кызматтарды ээлэп турган жана мамлекеттik каражаттардын эсебинен эмгек акы алган адамдардын кесиптик иши.
Государственная собственность	Мамлекеттик менчик
Форма собственности, при которой имущество, в том числе средства и продукты производства, принадлежат государству полностью или на основе долевой либо совместной собственности. Государству могут принадлежать акции в акционерных обществах различных форм собственности; кроме того, государство может иметь в собственности любое имущество, необходимое для осуществления его функций.	Менчиктиң формасы, анын түшүнде мүлк, анын ичинде өндүрүш каражаттары жана продуктулары толугу менен же үлүштүк же болбосо биргелешкен менчиктиң негизинде мамлекетке таандык болот. Менчигинин формасы ар кандай болгон акционердик коомдордун акциялары мамлекетке таандык болушу мүмкүн; мындан тышкыры, мамлекет өзүнүн функцияларын жүзеге ашыру үчүн зарыл болгон ар кандай мүлктүн менчик ээси болушу мүмкүн.
Государственное регулирование	Мамлекеттик жөнгө салуу
Управляющие воздействия государственных органов на экономические процессы и отношения с целью придания им направленности, устойчивости, поддержания их на определенном уровне посредством использования разнообразных инструментов государственного воздействия.	Мамлекеттик органдардын экономикалык процесстерге жана мамилелерге багыттуулук, туруктуулук берүү, мамлекеттик таасир тийгизүүнүн ар түрдүү шаймандарын пайдалануу аркылуу аларды белгилүү бир деңгээлде кармап турдуу максатында аларга тийгизген башкаруучулук таасири.
Государственное управление	Мамлекеттик башкаруу
В широком смысле: целенаправленное воздействие государства, его органов на общество в целом, те или иные его сферы для выполнения стоящих перед обществом задач и функций. В узком смысле - это исполнительно-распорядительная деятельность государственных органов всех уровней. Это также а) деятельность должностных лиц государственных органов по осуществлению государственной политики; б) отрасль науки, изучающая государственное управление, вскрывает его проблемы, разрабатывает предложения по их эффективному решению.	Кенири мааниде алганда: коомдун алдында турган милдеттерди жана функцияларды аткаруу үчүн мамлекеттин, анын органдарынын жалпы коомго, анын тигил же бул чөйрөлөрүнө максатка багытталган таасир тийгизиши. Тар мааниде алганда – бул бардык деңгээлдердеги мамлекеттик органдардын аткаруучу тескөөчү иши. Бул ошондой эле: а) мамлекеттик органдардын кызмат адамдарынын мамлекеттик саясатты жүзеге ашыру боюнча иши; б) илимдин мамлекеттик башкарууну изилдеген, анын проблемаларын ачыкка чыгарган, аларды натыйжалуу чечүү боюнча сунуштарды иштеп чыга турган тармагы.

Государственно-частное партнёрство	Мамлекеттик- жеке менчик енектөштүк
Совокупность форм средне- и долгосрочного взаимодействия государства и бизнеса для решения общественно значимых задач на взаимовыгодных условиях.	Коомдук маанилүү милдеттерди өз ара пайдалуу шарттарда чечүү учун мамлекеттин жана бизнестин орто жана узак мөөнөттүү өз ара аракеттеринин формаларынын жыйындысы
Государственные закупки	Мамлекеттик сатып алуулар
Заказы на поставку товаров, выполнение работ, оказание услуг для государственных или муниципальных нужд. Основным способом их осуществления являются контракты заключаемые через конкурс.	Мамлекеттик же муниципалдык муктаждыктар учун товарларды жөнөтүүгө, жумуштарды аткарууга, кызматтарды көрсөтүүгө буюртмаларды берүү. Аларды жүзөгө ашыруунун негизги ыкмасы конкурс аркылуу түзүлгөн контракттар болуп эсептелет.
Государственные полномочия	Мамлекеттик ыйгарым укуктар
Права и обязанности органов государственной власти по решению вопросов, отнесенных к их ведению конституцией, законами, а также иными нормативными правовыми актами.	Мамлекеттик бийлик органдарынын Конституция, мыйзамдар, ошондой зле башка ченемдик укуктук актылар менен алардын карамагына таандык кылынган маселелерди чечүү боюнча укуктары жана милдеттери.
Государственные расходы	Мамлекеттик чыгымдар
Затраты государства на приобретение материальных благ или услуг, связанных с удовлетворением общественных потребностей.	Мамлекеттин коомдук керектөөлөрдү канааттандырууга байланыштуу материалдык жыргалчылуктарды кызматтарды сатып алууга кеткен чыгымдары.
Государственные услуги	Мамлекеттик тейлөөлөр
Результат деятельности в рамках компетенции государственного органа, направленной на реализацию прав, законных интересов физических или юридических лиц выполняемой по их официальному требованию.	Мамлекеттик органдын компетенциясынын алкагынданы, жеке жана юридикалык жактардын расмий талабы боюнча алардын укуктарын жана мыйзамдуу таламдарын ишке ашырууга бағытталган ишинин натыйжасы.
Государственный аппарат	Мамлекеттик аппарат
Совокупность государственных органов, наделенных определенными правами, имеющими свои обязанности, структуру и штаты, соответствующее	Белгилүү укуктар берилген, өзүнүн милдеттери, структурасы жана штаттары, тиешелүү материалдык-техникалык каражаттары бар мамлекеттик

материально-техническое средства.	органдардын жыйындысы.
Государственный минимальный стандарт	Мамлекеттик минималдуу стандарт
Установленный законодательством минимальный уровень гарантий социальной защиты, обеспечивающий удовлетворение важнейших потребностей человека.	Мыйзамдар тарабынан белгиленген, адамдын эң маанилүү керектөөлөрүн канааттандырууну камсыз кылган социалдык коргоонун кепилдигинин минималдуу деңгээли.
Государственный орган	Мамлекеттик орган
Самостоятельная структурная единица государственной власти, наделенная государственно-властными полномочиями, необходимыми для реализации функций определенной ветви власти.	Бийликтин белгилүү бир бутагынын функцияларын ишке ашыру учун зарыл болгон мамлекеттик-бийликттик ыйгарым укуктар берилген мамлекеттик бийликтин өз алдынча структуралык бирдиги.
Государственный сектор	Мамлекеттик сектор
Часть экономики, полностью контролируемая государственными органами и находящаяся в собственности государства. В нее входят: образование, здравоохранение, социальные услуги, общественный транспорт, государственные предприятия и корпорации.	Экономиканын мамлекеттик органдар тарабынан толугу менен контролдонгон жана мамлекеттин менчигинде болгон бөлүгү. Ага: билим берүү, саламаттык сактоо, социалдык кызматтар, коомдук транспорт, мамлекеттик ишканалар жана корпорациялар кирет.
Государственный служащий	Мамлекеттик кызматкер
Лицо, находящееся на государственной службе и профессионально занимающееся деятельностью по обеспечению полномочий государственных органов.	Мамлекеттик кызматта иштеген жана мамлекеттик органдардын ыйгарым укуктарын камсыз кылуу боюнча кесиптик иш жүргүзгөн адам.
Государство	Мамлекет
Социально-политическая организация общества, обладающая публичной властью, имеющая собственную структуру управления (государственный аппарат) и функции. Это также определенная территория с населением, на которую распространяется его юрисдикция.	Коомдук бийликке ээ болгон, өзүнүн башкаруучу жеке структурасы (мамлекеттик аппараты) жана функциялары бар, коомдун социалдык-саясий уюму. Бул ошондой эле анын юрисдикциясы жайылтыла турган калктуу белгилүү бир аймак.
Гражданские инициативы	Жарандык демилгелер
Самоорганизация граждан для взаимопонимания или защиты своих	Өз ара түшүнүүгө жетишүү же бийликтин же администрациянын (билим

интересов от ущемления их решениями властей или администрации (образование, транспорт, жилье).	берүү, транспорт, турак жай) чечимдеринин натыйжасында шек келтирилген өз таламдарын коргоо үчүн жарандардын өз алдынча уюмдашусу.
Гражданское общество	Жарандык коом
Неконтролируемые государством организованные структуры населения (политические партии, общественные организации и т.д.) которые выражают различные интересы и потребности граждан, и основываются на непринужденных действиях, которые не нацелены на получение прибыли.	Калктын мамлекет тарабынан контролдонбой турган уюмдашкан структуралары (бизнес, саясий партиялар, коомдук уюмдар ж.б.) алар жарандардын ар кандай таламдарын жана керектөөлөрүн билдирип жана пайдалууга багытталбаган, мажбурланып жасалбаган аракеттерге негизделет.
Гражданство	Жарандык
Устойчивая политico-правовая связь человека и государства, выражаясь в их взаимных правах и обязанностях.	Адамдын жана мамлекеттин түрүктүү саясий-укуктук байланышы, бул алардын өз ара укуктарынан жана милдеттеринен көрүнөт.
Грант	Грант
Безвозмездные трансферты, предоставляемые республиканским бюджетом и направляемые в местные бюджеты для решения актуальных проблем на безвозмездной и безвозвратной основах. Это также: а) перевод денежных средств (и/или собственности) одним правительством другому; б) перевод денег правительством отдельной организации или отдельному индивидууму в определенных целях.	Акысыз жана кайтарылбай турган негизде актуалдуу проблемаларды чечүү үчүн республикалык бюджет тарабынан берилген жана жергилиттүү бюджеттерге жиберилген кайтарылбай турган трансферттер. Бул ошондой эле: а) бир өкмөт тарабынан экинчи өкмөткө акчалай каражаттарды (жана/же менчкити) которуу; б) өкмөт тарабынан белгилүү бир максаттарда акчаны өзүнчө уюмга же өзүнчө индивидуумга которуу.
Группа	Топ
Совокупность лиц, объединенных общей профессией, деятельностью, общностью интересов, взглядов и т.п. Это также совокупность тех или иных веществ, предметов, явлений, объединенных общностью признаков и свойств.	Жалпы кесиби, иши, таламдарынын, көз караштарынын жалпылыгы ж.б. боюнча бириккен адамдардын жыйындысы. Бул ошондой эле белгилеринин жана касиеттеринин жалпылыгы боюнча бириккен тигил же бул заттардын, предметтердин, көрүнүштөрдүн жыйындысы.
Группы давления	Кысым көрсөтүү топтору
Организованные группы (объединения),	Уюмдашкан топтор (бирикмелер, ке-

профсоюзы, корпорации и пр.), основной задачей которых является целенаправленное воздействие на органы государственной власти, политические партии и политических лидеров с целью обеспечения своих интересов (лоббирование)	сиптик бирдиктер, корпорациялар ж.б.), алардын негизги милдети өз таламдарын камсыз кылуу максатында мамлекеттик бийлик органдарына, саясий партияларга жана саясий лидерлерге максатка багытталган таасир тийгизүү (түрткүлөө) болуп саналат.
Группы интересов	Таламдаш топтор
Неправительственные и непартийные общественные объединения людей создающихся на постоянной или временной основе, для влияния на органы власти, с целью продвижения, защиты и обеспечения интересов конкретных социальных групп.	Айкын социалдык топтордун таламдарын алга жылдыруу, коргоо жана камсыз кылуу максатында бийлик органына таасир тийгизүү үчүн адамдардын туруктуу же убактылуу негизде түзүлгөн өкмөттүк эмес жана партиялык эмес коомдук бирикмелери.
Губернатор	Губернатор
Глава большой административно-территориальной единицы назначаемый центральным органом власти или избираемый населением.	Ири администрациялык-аймактык бирдиктин башчысы, ал бийликтин борбордук органы тарабынан дайындалат же калк тарабынан шайланат.
Гуманитарная помощь	Гуманитардык жардам
Вид безвозмездной помощи (содействия); средства для жизни, бесплатно распространяемые среди населения районов, охваченных гуманитарной катастрофой или стоящих на её грани.	Акысыз жардамдын (көмөк көрсөтүүнүн) түрү; гуманитардык катастрофага туш болгон же анын чегинде турган райондордун калкынын арасында жашоо үчүн акысыз таратыла турган каражаттар.

Д

Данные	Маалымдамалар
Структурированная информация, фиксированная в определенной форме, пригодная для последующей обработки, хранения и передачи. Различают: а) первичные данные, полученные в ходе исследования в виде интервью, документальных записей о событиях, результатах анализа прессы и т.п.; б) вторичные данные, которые «извлекают» изучения научных публикаций	Белгилүү бир формада белгиленген, кийин иштеп чыгууга, сактоого жана берүүгэ жарактуу структурага салынган маалымат. Алар төмөндөгүдөй айырмаланат: а) баштапкы маалым-дамалар, алар изилдөөнүн жүрүшүнде алынган окуялар, басма сездөгү талдоонун натыйжалары ж.б. тууралуу интервью, документтик жазмалар түрүндө болот; б) тышкаркы маалымдамалар, алар илимий басылмаларды изилдөөдөн же

или опросов экспертов.	эксперттердин сурамжыл ооруунан «алынат».
Дебаты	Дебаттар
Обсуждение какого-либо вопроса, обмен мнениями, прения, споры.	Кандайдыр-бир маселени талкуулоо, пикир алышуу, жарыш сөздөр, талаштар.
Девиантное поведение	Девианттык жүрүш-турш
Совершение поступков, которые противоречат нормам социального поведения в том или ином сообществе. Это также способ решения личностью внутреннего и внешнего конфликта путем отхода от системы общепринятых норм и ценностей и выработку собственных.	Тигил же бул коомчулуктагы социалдык жүрүш-турштун ченемдерине карама-карши келген жосундарды жасоо. Бул ошондай эле инсандын жалпы кабыл алынган ченемдерден жана баалуулуктардан четтөө жана жеке өзүнүн ченемдерин иштеп чыгу аркылуу ички жана тышкы конфликттерди чечишинин ыкмасы.
Дедукция	Дедукция
Метод получения знаний о частях или аспектах изучаемого предмета на основании имеющихся знаний о предмете в целом. Это также рассуждения от общего к частному.	Жалпы предмет жөнүндө колдо болгон билимдердин негизинде изилденип жаткан предметтин бөлүктөрү же аспекттери жөнүндө билимдерге ээ болуунун ыкмасы. Бул ошондай эле жалпыдан жекеге карай ой жүгүртүү.
Дезинформация	Жалган маалымат таратуу
Процесс манипулирования информацией, как то: введение кого-либо в заблуждение путём предоставления неполной информации или полной, но уже не нужной информации, искажения контекста, искажения части информации.	Кандайдыр-бир түрдө маалыматты манипуляциялоо процесси: толук эмес же кереги жок болуп калган малыматты толук берүү аркылуу кимдип-биреенүү адаштыруу, контекстти бурмалоо, маалыматтын бир бөлүгүн бурмалоо.
Действие нормативного акта	Ченемдик актынын колдонулушу
Действие нормативно-правовых актов очерченных во времени, в пространстве и по кругу охватываемых этими актами лиц.	Ченемдик укуктук актылардын ушул актылар менен камтылган адамдарга карата убакыт, мейкиндик жана чөйрө боюнча колдонулушу.
Действия в рамках политики	Саясаттын алкагындағы аракеттер
Последовательность действий, осуществляемых согласно некоторому альтернативному варианту политики и	Саясаттын айрым бир альтернативалуу вариантына ылайык жүзөө ашырылган жана белгилүү бир

направленных на достижение определенных ценностей.	баалуулуктарга жетишүүгө багытталган аракеттердин ырааттуулугу.
Декларация	Декларация
Официальное заявление; обычно в форме декларации провозглашаются основные принципы внешней или внутренней политики государства, программные положения политических партий, основные положения деятельности международных организаций в конкретной области международных отношений. Это также название некоторых документов (например, декларация о доходах, таможенная декларация).	Расмий билдириүү; адатта мамлекеттин тышкы же ички саясатынын негизги принциптери, саясий партиялардын программалық жоболору, эл аралык уюмдардын ишинин эл аралык мамилелердин айкын жагындагы негизги жоболору. Бул ошондой эле айрым документтердин аталышы (мисалы, кирешелер жөнүнде декларация, бажылык декларация).
Декомпозиция	Декомпозиция
Расчленение системы на более простые части - элементы. Способом членения может выступать система – подсистема – элементы.	Системаны алда канча жөнөкөй бөлүктөргө - элементтерге жиктештируү. Система – чакан система – элементтер жиктештируү ыкмасы болушу мүмкүн.
Деконцентрация	Деконцентрация
Перераспределение обязанностей по разработке и принятию решений, финансовых и управленических полномочий среди различных уровней центральных органов власти.	Бийликтин борбордук органдарынын ар кандай денгээлдеринин ортосунда чечимдерди иштеп чыгуу жана кабыл алуу бөюнча милдеттерди жана финанссылык жана башкаруучулук ыйгарым укуктарды кайра бөлүштүрүү.
Делегирование полномочий	Ыйгарым укуктарды өткөрүп берүү
Передача министерствами и ведомствами большего объема полномочий и предоставление большей автономии в разработке и принятии решений подчиненным органам, а в рамках самих министерств – их структурным подразделениям и непосредственным руководителям.	Министрликтер жана ведомствор тарабынан ыйгарым укуктардын көпчүлүк көлемүн өзүнө баш ийген органдарга өткөрүп берүү жана чечимдерди иштеп чыгууда жана кабыл алууда көсири автономия берүү, ал эми министрликтердин өзүнүн алкагында алардын структуралык бөлүмдерүне жана тикелей жетекчилерине өткөрүп берүү.
Делегированные государственные полномочия местного самоуправления	Жергилиттүү өз алдынча башкаруунун өткөрүлүп берилген мамлекеттик ыйгарым укуктары
Полномочия, осуществляемые органа-	Жергилиттүү өз алдынча башкаруу

ми местного самоуправления по поручению и от имени государства. По делегированным государственным полномочиям органы самоуправления подотчетны перед соответствующими органами государственной власти.	органдарынын мамлекеттин тапшырмасы жана анын атынан жүзегө ашырылган ыйгарым укуктары. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары еткөрүлүп берилген мамлекеттик ыйгарым укуктар боюнча мамлекеттик органдардын тиешелүү органдарынын алдында отчет берет.
Делегитимизация	Делегитимизация
Потеря политическим режимом своей легитимности, неспособность власти обеспечить участие общества в управлении государством.	Саясий режимдин өзүнүн легитимдүүлүгүн жоготушу, бийликтин мамлекетти башкарууга коомдун катышуусун камсыз кылууга жөндөмсүздүгү.
Делиберация экономики	Экономиканын делиберациясы
Процесс, который заключается в усиливании государственного контроля над экономикой: административном установлении цен и тарифов, замораживании заработной платы, свертывании рынков товаров, труда и капиталов. Возрастает «закрытость» экономики; происходит сокращение участия страны в мировых хозяйственных связях в результате роста протекционизма, расширения спектра тарифных и нетарифных ограничений импорта и экспорта. Как целостная политика делиберализация экономики проводилась тоталитарными режимами, взявшими курс на автаркию и подготовку к войне. Элементы делиберализации экономики в отдельных странах усиливаются или ослабляются в зависимости от социально-экономической ситуации, общеноциональных интересов и господствующих в данный момент представлений о них. Проведение политики делиберализации экономики зависит также от соотношения сил различных слоев и выражают их интересы партий, так называемых групп давления.	Мамлекеттин экономиканы көзөмөлдөесүн күчтөүү процесси: тарифтерди жана бааларды административдик бекитүү, айлыктарды естурбей кармалтуруу, товарлар, эмгек, капитал рыногун жабуу. Экономиканын "жабыктыгы" күчөйт; протекционизмдин өсүүсү менен мамлекеттин дүйнөдөгү башка чарбачылык байланыштар кыскарат, экспорт менен импортто тарифтик жана тарифтик эмес чектөөлөрдүн спектри кеңейет. Экономиканын делиберациясы тоталитардык режимдеги жана согушка даярданган, автаркияга курс алган мамлекеттер тарафынан бир бутун саясат катары пайдаланылчуу. Кээ бир мамлекеттерде экономиканын делиберациясынын элементтери социалдык-экономикалык кырдаалга, жалпы улуттук кызыкчылыкка, жана ошол учурдагы алар жөнүндө элестетүүлөргө байланыштуу. Экономиканы делиберация саясатын еткөрүү ар кандай партиялардын кызыкчылыгын билдирген түрдүү катмарлардын, мынтайча айтканда басым жасоочу топтордун күчүнүн катышына жараша болот.
Демография	Демография
Наука о закономерностях воспроизведения населения, о зависимости его	Калктын санынын өсүшүнүн мыйзамченемдүүлүктөрү, анын муназзунун

характера от социально-экономических, природных условий, миграции, изучающая численность, территориальное размещение и состав населения, их изменения, причины и следствия этих изменений и дающая рекомендации по их улучшению.	социалдык-экономикалық, табигый шарттарга, миграцияга көз карандылығы тууралуу, калктын санын, аймактык жайгашуусун жана курамын, алардын езгерүшүн, ушул езгерүүлөрдүн себептерин жана натыйжаларын изилдей турган жана аларды жакшыртуу боюнча сунуштарды бере турган илим.
Демократизация	Демократиялаштыруу
Процесс внедрения демократических начал и ценностей, переустройство государства, общества на демократических основах.	Демократиялык башталыштарды жайылтуу процесси, мамлекетти, коомду демократиялык негиздерде кайра куруу.
Демократия	Демократия
(др.-греч. δημοκρατία — «власть народа», от δῆμος — «народ» и κράτος — «власть») — политический режим, в основе которого лежит метод коллегиального принятия решений с равным воздействием участников на исход процесса или на его существенные стадии. Хотя такой метод применим к любым общественным структурам, на сегодняшний день его важнейшим приложением является государство, так как оно обладает большой властью.	(айырky.-грек. δημοκρατία — «элдик бийликтүү», δῆμος — «эл» жана κράτος — «бийлик») — деген сөздөн алынган — саясий режим, анын негизинде процесстин чечилишине же анын олуттуу стадияларына катышуучулардын бирдей таасир тийгизиши менен, чечимди жамаатык кабыл алуу ыкмасы жатат. Мындай ыкманы ар кандай коомдук структураларга колдонуу мүмкүн болгонуу менен, бүгүнкү күндө анын маанилүү тиркемеси мамлекет болуп эсептөлөт, анткени, анын бийлиги күчтүү.
Депутатский запрос	Депутаттык сунуш-талап
Обращение депутата к государственным органам, должностным лицам с требованием предоставления информации, проведения проверок и разъяснений по указанным в запросе вопросам.	Депутаттын сунуш-талапта көрсөтүлген маселелер боюнча маалымат берүү, текшерүү жүргүзүү жана түшүндүрүү талабы менен мамлекеттик органдарга, кызмат адамдарына кайрылышы.
Дерево проблем	Проблемалар дарагы
Один из методов анализа. Графическое изображение иерархической зависимости проблем друг от друга — причина-следствие.	Анализдин бир методу. Проблемалардын бири бирине иерархиялык байланыштуулугунун графикалык сүрөтү-себеп-натыйжа.
Дерево целей	Максаттар дарагы
Графическая схема, показывающая	Жалпы максаттарды чакан максат-

разбивку общих целей на подцели, последних - на подцели следующего уровня и т.д.	тарга, аларды андан кийинки чакан максаттарга ж.б. белүүнү көрсөткөн графикалык система.
Дерегулирование	Кайра жөнгө салуу
Ослабление ограничений на частное предпринимательство в некоторых секторах экономики, стимулирование саморегулирования.	Өзүн өзү башкарууну стимулдаштыруу, экономиканын айрым секторлорунда жеке ишкердикке карата чектеелерду басандатуу.
Дескриптивный подход	Дескриптивдүү мамиле
Совокупность логически непротиворечивых положений, описывающих причины и следствия действий в рамках политики.	Саясаттын алкагындагы себептерди жана натыйжаларды баяндаган логикалык жағынан карама-каршы келбegen жоболордун жыйындысы.
Деспотия	Деспотия
Форма государственного правления, когда верховная государственная власть сконцентрирована в руках абсолютного правителя или узкой группы лиц, которые вправе свободно распоряжаться судьбой своих подданных. Это также тоталитарное правление, сопровождающееся репрессиями, подавлением гражданских свобод, контролем и слежкой за подданными государства.	Мамлекеттик башкаруунун формасы, мында мамлекеттик бийлик абсолюттук башчынын же адамдардын тар чөйрэсүнөн топтолот, алар өз букарапарынын тагдырын каалагандай тескөөгө укуктуу болот. Бул ошондой эле репрессиялар, жарандых эркиндиктерди басмырлоо, мамлекеттин букарапарын контролдоо жана андуу менен коштолгон тоталитардык башкаруу.
Детерминанты политики	Саясаттын детерминанты
Факторы, которые можно считать существенными для формирования политики (экономика, культура, общественное мнение, политические партии и т.д.).	Саясатты калыптандыруу үчүн олуттуу деп эсептөөгө боло турган факторлор (экономика, маданият, коомдук пикир, саясий партиялар ж.б.)
Дефиниция	Дефиниция
Логическая операция раскрывающая содержание (смысл) слова посредством описания существенных и отличительных признаков предметов или явлений, обозначаемых данным словом.	Аталган сөз менен билдирилген, предметтер менен көрүнүштөрдүн олуттуу жана айырмaloочу белгилерин баяндоо аркылуу сездүн мазмунун (манийсин) ачып бере турган логикалык операция.
Дефицит	Тартыштык
Недостача, недостаточность чего-либо.	Бир нерсенин жетпей калышы, жетиш-

Например, нехватка какого-либо ресурса или превышение расходов бюджета над доходами (бюджетный дефицит).	сиздиги. Мисалы, кандайдыр-бир ресурстун жетишсиздиги же бюджеттин чыгашаларынын кирешелерден ашып кетиши (бюджеттик дефицит).
Децентрализация	Борбордон ажыратуу
Передача полномочий и ответственности за выполнение государственных функций от центральных органов власти к подчиненным или квазинезависимым правительственный организациям либо частному сектору.	Мамлекеттик функцияларды аткаруу учун ыйгарым укуктарды жана жоопкерчилики бийликтин борбордук органдарынан өздөрүнө баш ийген же квази көз карандысыз уюмдарга же жеке менчик секторуна өткөрүп берүү.
Диагностика	Диагностика
Система мероприятий, в том числе и аналитических, направленных на определение величины отклонения состояния системы от желаемого или нормативного и основных причин этого отклонения, для выработки управляемых воздействий для приведения системы в нужное состояние.	Системаны керектүү абалга алып келүү учун башкаруучулук таасирлерди иштеп чыгуу учун системанын каалаган же ченемдик абалдан четтешинин чондугун жана ушул четтеөнүн негизги себептерин аныктоого багытталган иш-чаралардын, анын ичинде аналитикалык иш-чаралардын системасы.
Диаграмма	Диаграмма
Графически представленная зависимость одной величины от другой с помощью геометрических объектов (точек, линий, фигур различной формы и различных цветов) и вспомогательных элементов (осей координат, условных обозначений, заголовков и т.п.).	Геометриялык объектилердин (чекиттердин, сзыктардын, ар кандай формадагы жана ар кандай түстөгү фигуранлардын) жана көмекчү элементтердин (координат октордун, шарттуу белгилердин, атальштардын ж.б.) жардамы менен бир чондуктун экинчи чондукка графикалык жагынан көрсөтүлгөн көз карандылыгы.
Диалог	Диалог
Разговор между двумя или несколькими лицами, представителями организаций. Например, представителей властей с гражданами или их представителями.	Эки же бир нече адамдын, уюмдардын өкүлдерүнүн бири бири менен сүйлөшүүсү. Мисалы, бийлик өкүлдерүнүн жараптар же алардын өкүлдөрү менен сүйлөшүүсү.
Диверсификация	Диверсификациялоо
Ориентация на разнообразие и разностороннее развитие деятельности; одновременное развитие многих, не связанных друг с другом видов производства; увеличение коли-	Иштин өнүгүшүнүн ар түрдүүлүгүне жана көп багыттуулугуна багыт алуу; өндүрүштүн бири-бири менен байланышпаган көптөгөн түрлөрүн бир мезгилде өнүктүрүү; продукциялардын

чества видов и наименований продукции и услуг; проникновение компаний в другие отрасли.	жана кызматтардын түрлөрүнүн жана атальштарынын санын өстүрүү; компаниинын башка тармактарга өтүшү.
Дизайн	Дизайн
Деятельность, синтез проектного мышления и творчества, целью которой является определение формальных качеств объекта. Это также облачение образов и абстракций в конкретные формы.	Иш, долбоордук ой-жүгүртүүнүн жана чыгармачылыктын синтези, анын максаты объективтин формалдуу сапаттарын аныктоо болуп саналат. Бул ошондой эле образдарды жана абстракцияларды айкын формаларга айландыруу.
Дискриминация	Дискриминациялоо (Басмырлоо)
Намеренное ограничение или лишение прав, преимуществ каких-л. лиц, организаций или государств по признакам расы, национальности, государственной принадлежности, имущественного положения, политических или религиозных убеждений и т.п.	Расалык, улуттук белгилери, мамлекеттик таандуулугу, мүлктүк абалы, саясий жана диний ынанымдары ж.б. боюнча кандайдыр-бир адамдардын, юмдардын же мамлекеттин укуктарын атайылап чектөө же укугунаң ажыраттуу.
Дискурс	Дискурс
Процесс интеграции аналитической рефлексии и аналитической коммуникации; целостная, социально обусловленная единица рефлексии и коммуникаций.	Аналитикалык рефлексия менен аналитикалык коммуникациялардын интегриялануу процесси; рефлексиянын жана коммуникациялардын социалдык жагынан шартталған бирдиги.
Дискуссия	Дискуссия
Обсуждение какого-либо вопроса на собрании, заседании.	Чогулушта, отурумда кандайдыр-бир маселени талкуулоо.
Дисперсионный анализ	Дисперциялык талдоо жүргүзүү
Анализ изменчивости признака под влиянием каких-либо контролируемых переменных факторов.	Кандайдыр-бир контролдоочу өзгөрүлмө факторлордун таасири алдында белгинин өзгөрүшүнө талдоо жүргүзүү.
Диссонанс	Диссонанс
Явление, вносящее разлад во что-нибудь, резко отличающееся от всего прочего, противоречащее общему порядку.	Бир нерсени буза турган, бардык башка нерселерден айырмаланган, жалпы тартипке карама-карши келген көрүнүш.
Доклад	Баяндама
Публичное сообщение в виде развер-	Белгилүү бир тема боюнча кенири

нутого изложения на определенную тему; устное или письменное сообщение руководителю.	баяндалган ачык билдириүү; жетекчиге оозеки же жазуу жүзүндө билдириүү жасоо.
Докладная записка	Баяндама кат
Вид аналитического документа, цель которого привлечь внимание руководства к неотложным проблемам и предложить пути их решения.	Аналитикалык документтин түрү, анын максаты кечиктирилгис проблемаларга жетекчиликтин көңүлүн буруу жана аны чечүүнүн жолдорун сунуш кылуу болуп эсептелет.
Документ	Документ
Сообщение, содержащее информацию в фиксированном виде (обычно письменном) и предназначеннное для ее передачи, хранения, практического применения.	Белгиленген түрдөгү маалыматты камтыган (адатта жазуу жүзүндөгү) жана аны берүү, сактоо, иш жүзүндө колдонуу учун арналган билдириүү.
Дотация	Дотация
Денежные средства, выдаваемые из государственного бюджета в безвозвратном порядке для покрытия дефицита финансовых ресурсов предприятий и организаций, местных бюджетов.	Ишканалардын жана уюмдардын, жергилиттүү бюджеттердин финанссылык ресурстарынын тартыштыгын жабуу учун мамлекеттик бюджеттен кайтарылгыс тартипте бериле турган акчалай каражаттар.
Доход	Киреше
Денежные средства или материальные ценности, полученные государством, физическим или юридическим лицом в результате какой-либо деятельности.	Кандайдыр-бир иштин натыйжасында мамлекет, жеке же юридикалык жак тарабынан алынган акчалай каражаттар же материалдык баалуулуктар.
Доход государства	Мамлекеттин кирешеси
Финансовые и иные ресурсы, поступающие в казну и используемые государством для осуществления государством своих функций.	Казынага түшкөн жана мамлекет тарабынан өзүнүн функцияларын жүзөтгө ашыруу учун пайдаланыла турган финанссылык жана башка ресурстар.
Драфт	Драфт
Распоряжение о выплате денежной суммы третьей стороне по тратте. Употребляется также в смысле "черновик". Например, в компьютерных делах – черновой режим печати принтеров	Тратт боюнча учүнчү жакка акчалай сумманы төлөп берүү жөнүндө теске-ме. Ошондой эле «сомоло» мани-синде да колдонулат. Мисалы, компью-тердик иштерде принтерде басып чыгаруунун сомоло режими.

Жалоба	Даттануу
Обращение гражданина в государственные или иные публичные органы, их должностным лицам, в судебные органы по поводу нарушения его прав и законных интересов.	Жарандын өзүнүн укуктарынын жана мыйзамдуу талаптарынын бузулушу жаатында мамлекеттик же башка коомдук органдарга, алардын кызмат адамдарына, сот органдарына кайрылышы.

3

Заинтересованные органы власти	Бийликтин таламдаш органдары
Органы власти, с которыми должны согласовываться те или иные вопросы, относящиеся к данному процессу политики или они заинтересованы в реализации предлагаемой политики.	Сунушталган саясаттын ишке ашышына кызықдар же саясаттын аталган процессине тиешелүү болгон тигил же был маселелер макулдашыла турган бийлик органдары.
Займ	Насыя
Передача в собственность денежных средств либо иных активов от заемщика к заемщику, при условии последующего возврата через определенный промежуток времени.	Убакыттын белгилүү бир мезгилипен кийин кайтарып берүү шарты менен насыя берүүчүнүн акчалай каражаттарды же башка активдерди насыя алуучунун менчигине өткөрүп бериши.
Заказчик	Буюртмачы
Юридическое или физическое лицо, сделавшее заказ другой стороне, - изготовителю, продавцу, поставщику товаров и услуг. В публичной политике заказчиком на аналитический документ является государственный орган.	Экинчи тарапка – товарларды жана кызматтарды даярдоочуга, сатуучуга, жөнөтүүчүгө буюртма берген юридикалык же жеке жак. Коомдук саясатта мамлекеттик орган аналитикалык документтин буюртма жасоочусу болот.
Заключение	Корутунду
Документ, содержащий мнение, вывод учреждения, комиссии, специалиста по какому-либо документу или вопросу.	Кандайдыр-бир документ же маселе боюнча мекеменин, комиссиянын, адистин пикирин, тыянағын камтыған документ.
Закон	Мыйзам
Нормативный правовой акт, принимае-	Өзгече тартилте кабыл алына турған

мый в особом порядке и обладающий высшей юридической силой. Он выражает государственную волю по ключевым вопросам регулирования общественной и государственной жизни.

жана эң жогорку юридикалык күчке ээ болгон ченемдик укуктук акт. Ал коомдук жана мамлекеттик турмушту жөнгө салуунун өзөктүү маселелери буюнча мамлекеттин эркин билдириет.

Закон Паретто

Описывает процесс распределения доходов - распределение низких доходов подвержено резким скачкам и непредсказуемым колебаниям, однако - при достижении некоторого уровня - оно приобретает вполне определенную зависимость: чем выше доход, тем меньшее число людей его получает. Это также принцип 20/80, означающий что 20% усилий дают 80% результата, а остальные 80% усилий — лишь 20% результата.

Паретто мыйзамы

Кирешелерди бөлүштүрүү процессин баяндайт - төмөнкү кирешелерди бөлүштүрүү кескин секириктеге жана алдын ала билүүгө болбай турган термелүүлөргө тартылат, бирок айрым бир деңгээлге жеткендөн кийин ал толук аныкталган көз карандылыкка ээ болот: киреше канчалык жогору болсо, аны адамдардын ошончо аз саны алат. Бул ошондой эле 20%-дык күч-аракеттер 80%-дык натыйжа берет, ал эми калган 80%-дык күч-аракеттер 20%-дык натыйжа берет деген принцип.

Законность

Политико-правовой режим или принцип реального действия права в государстве, при котором государственные органы, должностные лица и граждане строго соблюдают правовые нормы и, в первую очередь, законы.

Мыйзамдуулук

Мамлекеттеги саясий-укуктук режим же укуктун айкын аракетинин принципи, мунун тушунда мамлекеттик органдар, кызмат адамдары жана жаарандар укуктук ченемдерди, биринчи кезекте мыйзамдарды бекем сакташат.

Законодательная власть

Избранные народом представительные органы, призванные разрешать проблемы общества путем принятия законов. Общее наименование органа законодательной власти – парламент, состоит из депутатов, избираемых путем выборов.

Мыйзам чыгаруу бийлиги

Эл тарабынан шайланган, мыйзамдарды кабыл алуу аркылуу коомдун проблемаларын чечүүгө чакырылган өкүлчүлүктүү органдар. Мыйзам чыгаруу бийлиги органынын жалпы атальышы – парламент шайлоо аркылуу шайланган депутаттардан турат.

Законодательная инициатива

Официальное внесение законопроекта в законодательное учреждение в соответствии с установленной процедурой. Круг органов и лиц, имеющих право законодательной инициативы, определяется в конституции

Мыйзам чыгаруу демилгеси

Белгиленген жол-жоболорго ылайык мыйзамдын долбоорун мыйзам чыгаруучу мекемеге расмий киргизүү. Мыйзам чыгарууга демилгэ көтөрүүгө укугу бар органдардын жана адамдардын чөйрөсү Конституцияда аныкталат.

Законопроект	Мыйзам долбоору
Текст предлагаемого к принятию закона, подготовленный для внесения в законодательный орган или на референдум. По субъекту законодательной инициативы законопроекты подразделяются на правительственные, депутатские и т.д.	Мыйзам чыгаруучу органга же референдумга киргизүү үчүн даярдалган, кабыл алуу үчүн сунуш кылышын жаткан мыйзамдын тексти. Мыйзам чыгарууга демилгэ көтөрүү субъектиси буюнча мыйзам долбоорлору өкмөттүк, депутаттык ж.б. болуп бөлүнөт.
Закрытый вопрос	Жабык маселе
Вопрос, ограничивающий ответы респондентов предварительно определенными категориями ответов. Примерами являются вопросы с ответами «да/нет» или выбор из некоторого множества вариантов.	Алдын ала аныкталган жооптордун категориилары менен респонденттердин жоопторун чектеген маселе. «Ообажок» деген жооптору бар суроолор же көп варианттардын ичинен тандап алуу ушуга мисал болот.
Занятость	Иш менен камсыз болуу
Деятельность трудоспособного населения, связанная с производством материальных и духовных благ с целью удовлетворения личных и общественных потребностей, и приносящая заработок, трудовой доход.	Эмгекке жарактуу калктын жеке жана коомдук керектөөлөрдү канаттандыруу максатында материалдык жана руханий жыргалчылыктарды өндүрүүгэ байланыштуу жана эмгек акы, эмгектик киреше алып келе турган иши.
Затор (перегруженность)	Артыкбаш топтолуу (ашыкча күч келтирүү)
Ситуация при которой количество пользователей какого-либо блага превышает масштаб его употребляемости и соответственно начинает снижаться качество этого блага. Примерами могут служить заторы на дорогах, множество отдыхающих в парках и на городских пляжах и т.д.	Кандайдыр-бир жыргалчылыкты пайдалануучулардын саны аны керектөөнүн масштабынан ашып кеткен кырдаал, мында ушул жыргалчылыктын сапаты төмөндөй баштайт. Жолдордо артыкбаш топтолгон машиналар, сейил бактарда жана шаардык пляждарда эс алган адамдардын санынын көп болушу ушуга мисал боло алат.
Защита информации	Маалыматты коргоо
Комплекс организационных, правовых и технических мер по предотвращению угроз информационной безопасности и устранению их последствий.	Маалыматтык коопсуздуулка коркунч келтириүүн болтурбай коюу жана алардын кесептеттеринен арылуу буюнча уюштуруучулук, укуктук жана техникикалык чараптардын комплекси.
Зеленая книга	Жашыл китең
Аналитический документ о конкретных	Бул проблеманы чечүү үчүн өкмөттүн

проблемах общества, который направлен на включение решения этих проблем в политическую повестку правительства. Он очерчивает спектр, поле проблем, которые предлагаются для обсуждения, присылаются заинтересованным сторонам, которых пригласили к процессу консультаций/ дискуссий.

саясий повесткасына коюлган - коомдун айкын проблемалары жөнүндө аналитикалык документ. Ал талкуу үчүн сунуш кылышкан, консультациялар/ дискуссиялар процессине чакырылган таламдаш тараптарга бериле турган проблемалардын спектрин, чейрөсүн белгилеп берет.

Земельная доля

Жер үлүшү

Условная часть площади земельного участка, не ограниченная на местности, имеющая целевое назначение, усредненное количественное и качественное выражение в праве общей собственности на землю. Так же это доля в праве на земельный участок при совместно-долевой форме собственности (аренде) земельного участка. Выражается в форме простой дроби.

Жайгашкан жеринде чектелбegen, максаттуу багыты бар, жерге болгон жалпы жеке менчик укугунда орточо сандык жана сапаттык мааниде болгон жер аянынын шарттуу бөлүгү. Бул ошондой эле жер участогуна биргешкен-улуштук формадагы менчик укугунун (ижара) үлүшү. Жөнөкөй бөлчөк формасында билдирилет.

Знание

Билим

Информация, необходимая субъекту управления для его деятельности, обеспечения дальнейшего развития объекта управления. Она определяет целенаправленную деятельность всей системы управления.

Башкаруу субъектисинин иши, башкаруу объективисин андан ары өнүктүрүүнү камсыз кылуу үчүн зарыл болгон маалымат. Ал башкаруунун бүткүл системасынын максатка багытталган ишин аныктап турат.

Ивент-анализ

Ивент-талдоо жүргүзүү

Прикладная аналитическая методика изучения динамики событий или последовательности событийных данных.

Окуялардын динамикасын же окуялардын маалымдамаларынын ырааттуулугун изилдөөнүн прикладдык аналитикалык методикасы.

Идентификация

Идентификациялоо

Признание тождественности, отождествление объектов, опознание. Это также распознавание образов, образование аналогий, обобщений и их классификация, анализ знаковых систем и др.

Окшоштуку таануу, объекттерди окшоштуруу, таануу. Бул ошондой эле образдарды таануу, аналогияларды, жалпылоолорду түзүү жана аларды классификациялоо, белгипик системаларга талдоо жүргүзүү ж.б.

Идентичность	Окшоштук
Свойство человека, связанное с его ощущением собственной принадлежности к определенной группе — политической партии, народу, религиозной конфессии, расе и пр. Это также свойство индивида оставаться самим собой в изменяющихся социальных ситуациях и является результатом осознания индивидом самого себя в качестве человеческой личности, отличающейся от других.	Адамдын өзүнүн белгилүү бир топко — саясий партияга, элге, диний конфесияга, расага ж.б. таандык экендигин сезишине байланыштуу касиети. Бул ошондой эле индивиддин өзү менен өзү болуп калышынын касиети болот жана индивиддин өзүн башкалардан айрымаланган адамдык инсан катары аңдан билишинин натыйжасы болуп саналат.
Идеология	Идеология
Система концептуально оформленных взглядов и идей, выражающая интересы различных социальных классов, групп, обществ, в которой осознаются и оцениваются отношения людей к действительности и друг к другу, а также либо санкционируются существующие в обществе формы господства и власти (консервативные идеологии), либо обосновываются их преобразования (радикальные, революционные идеологии).	Ар кандай социалдык таптардын, топтордун, коомдордун таламдарын билдиргөн концептуалдуу жол-жоболошуулуган көз караштар менен идеялардын системасы, мында адамдардын чыныгы дүйнегө карата жана биригине карата мамилелери анда-лып-билинет жана бааланат, ошондой эле коомдо орун алган үстемдүктүн жана бийликтин формаларына санкцияланат (консервативдүү идеологиялар), же болбосо алардын кайра түзүлүшү (радикалдуу, революциялык идеологиялар) негизделет.
Иерархия	Иерархия
Структура управления, в которой нижестоящие подразделения и должностные лица подчинены вышестоящим, по строго определенным ступеням. К таким структурам относят линейную, функциональную и комбинацию линейных и функциональных структур управления.	Башкаруу структурасы, мында төмөн турган бөлүмдөр жана кызмат адамдар бекем аныкталган баскычтар боюнча жорогу тургандарга баш ииет. Мынрай структуラларга башкаруунун сзыктуу, функционалдык менен сзыктуу жана функциялык структуралардын комбинациясын таандык кылышат.
Избирательная комиссия	Шайлоо комиссиясы
Коллегиальный орган, ведающий организацией и проведением выборов, обеспечивает контроль за соблюдением избирательного законодательства, определяют результаты выборов. Их состав может формироваться по разному — парламентом, правительством, органами местного самоуправления, вышестоящими избирательными	Шайлоону уюштурууну жана еткерүүнү жүргүзө турган коллегиалдуу орган, шайлоо мыйзамдарынын сакталышын контролдойт, шайлоонун натыйжаларын аныктайт. Алардын курамы ар кандай калыптандырылышы мүмкүн — парламент, өкмет, жергилиттүү өз алдынча башкаруу органдары, жорогу турган шайлоо комиссиялары аркылуу.

комиссиями.	калыптаңдырылышы мүмкүн.
Импичмент	Импичмент
Процедура отстранения от должности высокопоставленного государственного чиновника, вплоть до главы государства, судом парламента по тяжкому уголовному обвинению.	Мамлекеттин башчысына чейинки чиновники жөргөрү кызметтагы мамлекеттик чиновники, сот тарабынан оор жазыктык айыптоо боюнча парламентти четтетүүнүн жол-жобосу.
Имитация	Окшошуу
1) Подражание; подделка, видимость, суррогат, то есть заменитель, обладающий лишь некоторыми свойствами заменяемого предмета (эрзац). 2) Подражание кому-или чему-либо, воспроизведение.	1) Тууроо; окшоштуруу, көрүнүш, суррогат, айырбаштоочусу бар нерсе, алмаштыруучу нерсенин кээ бир касиети бар нерсе (эрзац). 2) Бир нерсени же бирөөнү тууроо, кайра жасоо.
Инаугурация	Инаугурациялоо
Торжественная церемония официального вступления в должность высшего лица государства.	Мамлекеттин жөргөрү адамынын кызматка расмий киришүүсүнүн салтанаттуу аземи.
Инвентаризация	Инвентаризациялоо
Действия по документальному подтверждению наличия, состояния и оценки имущества и обязательств организации с целью обеспечения достоверности данных учета и отчетности, а также сохранности материальных ценностей.	Эсепке алуунун жана отчеттуулуктун маалымдамаларынын аныктыгын, ошондой эле материалдык баалуулуктардын сакталышын камсыз кылуу максатында мүлктүн болушун, абалын жана баа берүүнү документтер менен ырастоо боюнча аракеттер.
Инвестиции	Инвестициялар
Долгосрочные вложения капитала в экономику с целью получения прибыли.	Пайда алуу максатында капиталды экономикага узак мөөнөттүү салуу.
Инвестиционная политика	Инвестициялык саясат
Комплекс мер государства по поддержке инвестиционной активности хозяйствующих субъектов, распределению бюджетных капиталовложений.	Чарба жүргүзүүчү субъекттердин инвестициялык активдүүлүгүнө колдоо көрсөтүү, бюджеттик капиталдык салымдарды бөлүштүрүү боюнча мамлекеттик чарапалдын комплекси.
Индекс	Индекс
Цифровой статистический показатель, выражющий в процентах последовательные изменения каких-либо явлений.	Кандайдыр-бир көрүнүштердүн ырааттуу взгөрүүлөрүн пайыз менен көрсөткөн санаариптик статистикалык көрсөткүч.

Индекс человеческого развития	Адамдын өнүгүшүнүн индекси
Средняя величина из валового внутреннего продукта на душу населения, ожидаемой продолжительности жизни и уровня образования,, отнесенных к наивысшей в мире.	Ички дүн продуктунун калктын жан башына тура келген орточо чондугу, өмүрдүн узактыгынын жана билимдин денгээлинин дүйнеде жогорку чекке таандык кылышынан күтүлгөн чендери
Индикативное планирование	Индикативдүү пландаштыруу
Процесс формирования системы параметров (индикаторов), характеризующих состояние и развитие экономики страны, соответствующие государственной социально-экономической политике, и установления мер государственного воздействия на социальные и экономические процессы с целью достижения указанных индикаторов.	Системанын мамлекеттин социалдык-экономикалык саясатына ылайык келген, елкөнүн экономикасынын абалын жана өнүгүшүн мүнәздөтөн параметрлерин (индикаторлорун) калыптандыруу жана аталган индикаторлору жетишүү максатында социалдык жана экономикалык процесстерге мамлекеттик таасир тийгизүү чарапарын белгилөө процесси.
Индикатор	Индикатор
Количественный или качественный показатель для измерения или отслеживания прогресса отдельных этапов реализации проекта, программы или стратегии.	Долбоорду, программаны же стратегияны ишке ашыруунун айрым этаптарынын прогрессин чөнөөнүн же байкоо жүргүзүүнүн сандык же сапаттык көрүнүшү.
Индикаторы воздействия	Таасир тийгизүүнүн индикаторлору
Показатели, которые дают информацию о последствиях вмешательства властей при проведении определенной политики.	Белгилүү бир саясатты жүргүзүүгө бийликтердин кийлигишүүсүнүн кесепеттери жөнүндө маалымат бере турган көрсөткүчтөр
Индукция	Индукция
Выведение общих знаний из частных фактов, движение от фактов к теории, от частного к общему.	Жалпы билимдерди жеке фактылардан бөлүп чыгуу, фактыдан теорияны карай, жеке фактыдан жалпы фактыны карай кыймыл.
Инкрементализм	Инкрементализм
Подход к разработке политики, основанный на незначительных изменениях существующей политики.	Орун алган саясаттын олуттуу эмес взегөрүүлөрүнө негизделген саясатты иштеп чыгууга карата мамиле.
Иностранные инвестиции	Чет өлкөлүк инвестициялар
Форма участия иностранного капитала в реализации инвестиционных проектов на территории страны-реципиента инвести-	Өлкөнүн-инвестициялардын реципиентинин аймагында инвестициялык долбоорлорду ишке ашырууга чет өлкөлүк

ций, которая характеризуется в активном участии инвестора (или его представителей) в деятельности организации. Позволяет реализовывать крупные и важные проекты, а кроме того в страну поступают новейшие технологии, новые практики управления и т.п.

капиталдын катышуусунун формасы, ал инвестордун (же анын өкүлүнүн) уюмдун ишине активдүү катышуусу менен мүнәзделөт. Ири жана маанилүү долбоорлорду ишке ашырууга мүмкүнчүлүк берет, мындан тышкary өлкөгө соңку жаңы технологиялар, башкаруунун жаңы практикалары ж.б. келет.

Институты	Институттар
Сформировавшиеся правила, нормы общественной жизни, структуры и механизмы, обеспечивающие их выполнение. Это также: а) организационно оформленные способы осуществления деятельности и власти на основе правовых норм; б) совокупность норм права в одной области общественных отношений (институт государственной службы, институт частной собственности и др.).	Коомдук турмуштун калыптанып калган эрежелери, ченемдери, структурасы жана алардын аткарылышын камсыз кылып турган механизмдери. Бул ошондой зеле: а) укуктук ченемдердин негизинде ишти жана бийликти жүргүзүүнүн уюштуруучулук жагынан жол-жоболоштурулган ыкмалары; б) коомдук мамилелердин бир жагындағы (мамлекеттик қызмет институту, жеке менчик институту ж.б.) укуктук ченемдердин жыйындысы.
Институцированные группы интересов	Институтташтырылган таламдаш топтор
Заинтересованные группы, для которых свойственно организационное объединение и сплоченность. Такие группы владеют необходимыми знаниями о процессе разработки политики и понимают, как контактировать с представителями власти.	Уюштуруучулук биримдик жана баш кошкондук мүнәздүү болгон таламдаш топтор. Ушундай топтор саясатты иштеп чыгуу процесси жөнүндө зарыл билимдерге ээ болот жана бийлик өкүлдөрү менен кандай байланышта болууну түшүнөт.
Институционализация	Институтташтыруу
Процесс определения и закрепления социальных норм, правил, статусов и ролей, приведение их в систему, способную действовать в направлении удовлетворения некоторой общественной потребности.	Коомдук айрым керектөөлөрдү канааттандыруу багытында аракеттенүүгө жөндөмдүү болгон социалдык ченемдерди, эрежелерди, статустарды жана ролдорду аныктоо жана бекемдөө процесси.
Институциональная политика	Институттук саясат
Проводимые государством меры, действия по формированию новых, устранению старых или трансформации имеющихся собственнических, трудовых, финансовых, социальных и других экономических институтов.	Мамлекет тарабынан жүргүзүлгөн чаралар, колдо болгон жеке менчик, эмгектик, финанссылык, социалдык жана башка экономикалык институттардын жаңыларын түзүү жана эскилерин четтетүү боюнча аракеттер.

Институциональные ограничения	Институттук чектөөлөр
Ограничения, налагаемые статьями конституции, способом организации государства и общества, их структурой, а также сложившимися в обществе убеждениями и верованиями. Они ограничивают приемлемость одних альтернатив и содействуют выбору других альтернатив с точки зрения сложившихся традиций, устоев или институтов общества.	Конституциянын статьяларына, мамлекетти жана коомду уюштуруунун ыкмасына, алардын структурасына, коомдо калыптанган ынанымдарга жана ишенимдерге негизделген чектөөлөр. Алар коомдо калыптанган каада-салттардын, түшүнүктөрдүн же институттардын көз карашынан алгана айрым альтернативалардын алгылыкуулугун чектейт жана башка альтернативаларды тандап алууга көмек көрсөттөт.
Институциональный подход	Институттук мамиле
Подход к анализу политики концентрирующий внимание на структурах, политических институтах и формально-правовых особенностях.	Структураларга, саясий институттарга жана формалдуу - укуктук өзгөчөлүктөргө олуттуу көңүл бурган саясатка карата мамиле.
Инструкция	Нускама
Нормативный акт, издаваемый государственными органами в пределах их компетенции на основании и во исполнение законов, указов, постановлений и распоряжений правительства. Это также свод правил, устанавливающий определенный порядок деятельности и способ осуществления чего-либо.	Өздөрүнүн компетенцияларынын чектеринде жана негизинде мыйзамдарды, жарлыктарды, өкмөттүн токтомдорун жана тескемелерин аткаруу боюнча мамлекеттик органдар тарабынан чыгарылган ченемдик акт. Бул ошондой эле иштин белгилүү бир тартибин жана бир нерсени жүзеге ашыруунун ыкмасын белгилеген эрежелердин жыйнагы.
Инструменты политики	Саясаттын шаймандары
Непосредственные средства, определяющие как, какими способами реализуется политика или программа.	Саясат же программа кантип, кандай ыкмалар менен ишке ашырыларын түздөн-түз аныктай турган каражаттар.
Интегрированный анализ политики	Саясатка интеграцияланган талдоо жүргүзүү
Получение и преобразование информации как до, так и после утверждения действий в рамках политики.	Саясаттын алкагындагы аракеттер бекитилгенге чейин жана бекитилгенден кийин алынган жана кайра өзгөртүлгөн маалымат.
Интервью	Интервью
Сбор данных путем получения ответов на подготовленные вопросы.	Даярдалган суроолорго жооп алуу аркылуу маалымамаларды чогултуу.
Интерпретация	Интерпретациялоо
Пояснение, толкование фактов и событий.	Белгилүү бир эрежелерге ылайык фаза

тий в соответствии с определенными правилами.	тыларды жана окуяларды түшүндүрүү, чечмелөө.
Информационное общество	Маалыматтык коомчулук
Формирующееся состояние индустриально развитых стран, связанное с новой ролью информации во всех сторонах их жизнедеятельности, качественно новым уровнем производства, переработки и распространения информации.	Индустриялык жагынан өнүккөн өлкөлөрдүн калыптаңып жаткан абалы, ал алардын жашоо турмушунун бардык жактарындағы маалыматтың жаңы ролу, өндүрүштүн сапаттык жагынан жаңы денгээли, маалыматтың кайра иштетүү жана жайылтуу менен байланыштуу болот.
Информация	Маалымат
Сведения, передаваемые устным, письменным или каким-либо другим способом.	Оозеки, жазуу жүзүндө же кандайдыр-бир башка жол менен берилген маалымдоолор.
Инфраструктура	Инфраструктура
(от лат. <i>infra</i> - под, структура) совокупность отраслей, предприятий и организаций, входящих в эти отрасли, видов их деятельности, призванных обеспечивать, создавать условия для нормального функционирования производства и обращения товаров, а также жизнедеятельности людей. Различают производственную и социальную инфраструктуру. В инфраструктуру включают дороги, связь, транспорт, складское хозяйство, внешнее энергоснабжение, водоснабжение, спортивные сооружения, озеленение, предприятия по обслуживанию населения. Иногда к инфраструктуре относят науку, образование, здравоохранение.	(лат. <i>infra</i> - чакан структура) тармактардын, ушул тармакка кирген ишканалар менен уюмдардын, алардын өндүрүштүн жана товарларды жүгүртүүнүн кадыресе иш жүргүзүшү, ошондой эле адамдардын жашоо турмушу үчүн шарттарды камсыз кылууга, түзүүгө чакырылган ишинин түрлөрүнүн жыйындысы. Өндүрүштүк жана социалдык инфраструктура деп бөлүнөт. Жолдор, байланыш, транспорт, кампа чарбасы, энергия менен тышкы камсыздоо, суу менен камсыз кылуу, спорттук куруулуштар, жашылданыруу, калкты тейлөө боянча ишканалар инфраструктурага киргизилет. Кээде илим, билим берүү, саламаттык сактоо да инфраструктурага киргизилет.
Исключаемость	Четтетип салуучулук
Свойство частных благ, заключающееся в том, что отдельного человека можно исключить из числа потребителей этих благ	Жеке жыргалчылкыттардын касиети, ал айрым адамды ушул жыргалчылкыттарды керектөөчүлөрдүн катарынан чыгарып салууну билдириет.
Исполнительная власть	Аткаруу бийлиги
Назначаемые либо выбираемые исполнительно-распорядительные органы власти, призванные реализовать принятые законы и осуществлять оперативно-хозяйственную деятельность.	Бийликтин дайындалган же шайлантган, кабыл алынган мыйзамдарды ишке ашырууга жана оперативдуу-чарбалык ишти жүзөгө ашырууга чакырылган аткаруучу-тескөөчү органдары.

Исполнительская деятельность	Аткаруучулук иш
Способность государственной организации или органа власти экономно приобретать ресурсы и эффективно их использовать, а также действовать результативно при достижении промежуточных и конечных целей.	Мамлекеттик үюмдун же бийлик органдынын орточо аралыктуу жана акыркы максаттарга жеткен кезде ресурстарды үнемдүү сатып алууга жана аларды натыйжалуу пайдаланууга, ошондой эле натыйжалуу аракеттенүүгө жөндөмдүүлүгү.
Исследование	Изипдөөлөр
Поиск новых знаний или систематическое расследование с целью установления фактов. Это также процесс изучения чего-либо основанное на применении научного метода, предоставляет научную информацию и теории для объяснения природы и свойств окружающего мира.	Фактыларды белгилөө максатында жаңы билимдерди издөө же системалуу изилдөө жүргүзүү. Бул ошондой эле илимий ыкманы колдонууга негизделген, курчал турган чайрөнүн жаратылышин жана касиеттерин түшүндүрүү үчүн илимий маалыматты жана теорияны билдириет.
Исследование исходной ситуации	Баштапкы кырдаалды изилдөө
Анализ, описывающий ситуацию до действия по реализации политики, относительно которой можно оценивать прогресс или делать сравнения.	Саясатты ишке ашыруу боюнча аракеттер жасалганга чейинки кырдаалды баяндаган талдоо жүргүзүү, бул жаатта прогресске баа берүүгө же салыштыруу жасоого болот.
Исследование политики	Саясатты изилдөө
Изучение политики, при котором основное внимание уделяют взаимосвязям между переменными, отражающим социальные проблемы, и переменными, которыми можно управлять с помощью государственной политики.	Саясатты иликтөө, мында социалдык проблемаларды, чагылдырып турган езгерүлмө маанилердин жана мамлекеттик саясаттын жардамы менен башкарууга боло турган маанилердин ортосундагы өз ара байланыштарга негизги көңүл бурулат.
Истеблишмент	Истеблишмент
Совокупность людей, занимающих ключевые позиции в социально-политической системе, являющихся опорой существующего общественного строя и формирующих общественное мнение. Это также совокупность институтов, с помощью которых эти люди поддерживают существующий социальный порядок.	Социалдык-саясий системада өзөктүү позицияларды ээлеген, орун алган коомдук түзүлүштүн тиреги болуп эсептөлген жана коомдук пикиди калыптандырып турган адамдардын жыйындысы. Бул ошондой эле ушул адамдар алардын жардамы менен орун алган социалдык тартиппи карман турган институттардын жыйындысы.
Источник информации	Маалымат булагы
Лицо или организация, генерирующая, сообщение, производящая информацию.	Маалыматты генерациялаган, чыгарған жак же үюм.

Итерация	Итерация
(лат. <i>iteratio</i> — я повторяю) — в широком смысле слова: термин, обозначающий повторение какого-либо действия, явления или процесса. В узком смысле слова наиболее часто применяется для описания поэтапного процесса.	(лат. <i>iteratio</i> — мен кайталайм) — сөздүн кенири маанисинде алганда: кандайдыр-бир аракеттин, көрүнүштүн же процесстин кайталанышын билдириген термин. Сөздүн тар маанисинде алганда процессти этаптуу баяндап берүү үчүн кыйла көп колдонулат.

K

Канал связи	Байланыш каналы
Линия связи, среда коммуникации; устройство для передачи информации.	Байланыш линиясы, коммуникациялар чөйрөсү; маалымат берүү үчүн түзүлүш.
Качественное исследование	Сапаттуу изилдөө
Главное отличие качественных методов, что данные собираются со сравнительно небольшой группы респондентов и не анализируются при помощи статистики, в то время как при использовании количественных методов исследуется большая группа людей, а данные в дальнейшем анализируются с помощью статистических методов. В основном качественные исследования используются для обозначения проблемы и выработки гипотез. Также они могут использоваться в качестве предварительных к количественным исследованиям для определения основных показателей. Из-за небольшого размера группы респондентов результаты качественных исследований нельзя обобщать на все население. Однако они могут быть чрезвычайно полезны для изучения того или иного вопроса, оценки различных программ. Кроме того, качественные методы позволяют в отличие от количественных, выявить внутренние мотивы и побуждения людей. Исследование, которое проводится путем фокус-групп, опросов, интервью.	Сапаттуу изилдөөнүн негизги айрымчылыгы – андагы маалыматтар аз толготу респонденттер тарабынан чогултулуп, статистика катары изилденбейт. Ал эми сандык изилдөө методунда кептөгөн адамдардын тобу изилденип, андан алынган маалыматтар статистикалык методдор менен изилденет. Негизинен сапаттык изилдөөлөр проблеманы белгилөө жана гипотеза иштеп чыгуу үчүн пайдаланылат. Ошондой эле алар сапаттуу изилдөөлөргө даярдык катары негизги көрсөткүчтөрдү белгилеп алуу үчүн пайдаланылат. Сапаттык изилдөөлөрдин натыйжасын респонденттердин тобунун аздыгына байланыштуу бардык калкка мүнөздүү деп караса болбайт. Бирок алар тигил же бул суроону изилдөө, түрдүү программаларды баалоо катары ете пайдалуу. Сапаттык изилдөө методдору сандык изилдөө методуна караганда адамдардын ички себебин, каалосун да билдириет. Фокустоптор, сурамжылоор, интервью аркылуу жүргүзүлө турган изилдөөлөр.
Качество документа	Документтин сапаты
Степень соответствия параметров документа требованиям, предъявляемым к оформлению, содержанию, возможностям его использования по назначению	Документтин параметрлеринин жолжоболоштурууга, мазмунуна, аны багыты боюнча пайдалануунун мүмкүнчүлүгүнө, баштапкы маалыматты салыштырууга.

сопоставимости исходной информации, применению современных методов и подходов, обоснованности управленческого решения.	рууга, заманбал ыкмаларды жана мамилелерди колдонууга, башкаруучулук чечимдин негиздүүлүгүнө карата коюла турган параметрлерге ылайык келишинин даражасы.
Кейнсианство	Кейнсчилдик
Макроэкономическая теория, автором которой является всемирно известный ученый-экономист Дж.М. Кейнс. Кейнсиансское учение, объясняющее действие ряда экономических механизмов, основывается на следующих положениях: а) уровень занятости определяется объемом производства; б) общий спрос не всегда устанавливается на уровне, соответствующем объему платежных средств. Так как часть этих средств откладывается в виде сбережений; в) объем производства фактически определяется предпринимательскими ожиданиями уровня эффективного спроса в предстоящий период, которые содействуют инвестированию капитала; г) при равенстве между инвестициями и сбережениями, свидетельствующем о сравнимости банковской процентной ставки и процентной эффективности капиталовложений, акт инвестирования и акт сбережений становятся практически независимыми.	Макроэкономикалык теория, анын автору бүткүл дүйнөгө белгилүү окумуштуу экономист Ж.М. Кейнс болуп саналат. Бир катар экономикалык механизмдердин аракетин түшүндүргөн Кейнстиң окуусу төмөндөгү жоболорго негизделет: а) иш менен камсыз кылуунун денгээли өндүруштүн көлемүү менен аныкталат; б) жалпы сунуш-талап ардайым эле төлөм каражаттарынын көлемүү ылайык келген денгээлде белгилене бербейт. Анткени, ушул каражаттардын бир бөлүгү аманат түрүндө сактоого берилет; в) өндүруштүн көлемүү иш жүзүндө капиталды инвестициялоого көмек көрсөткөн алдындағы мезгилдеги эффективдүү сунуш-талаптын ишкер тарабынан күтүлгөн денгээли менен аныкталат; г) инвестициялар менен аманаттар бирдей болуп, банктык пайыздык чен менен капиталдык салымдардын пайыздык эффективдүүлүгүн күбөлөндүргөндө, инвестициялоо актысы жана аманаттар актысы иш жүзүндө бири бирине көз каранды болбой калат.
Кейс-стадии	Кейс-стадия
Метод изучения путем описания и анализа реальных или вымышленных управленческих, экономических и социальных ситуаций. Позволяет изучить ситуацию, разобраться в сути проблем, предложить возможные решения и выбрать лучшее из них. Исследовательский проект, в котором в качестве предмета исследования выбирается единичный случай или несколько избранных примеров социальной сущности и определяется совокупность методов их изучения.	Айкын же ойдан чыгарылган башкаруучулук, экономикалык жана социалдык кырдаалдарды баяндоо жана талдоо жүргүзүү аркылуу иликтөө ыкмасы. Кырдаалды иликтөөгө, проблеманын маңызын түшүнүүгө, мүмкүн болуучичимдерди сунуш кылууга жана алардын ичинен мыктысын тандай алууга мүмкүнчүлүк берет. Изилдөөчүлөөр, мында изилденүүнү предмет катары социалдык маанидеги бир же бир нече окуя бөлүнүп каралып, анызилеөнүн бир нече амалдары аныкталат.
Классификация	Классификациялоо
Распределение понятий, предметов,	Белгилүү бир чөйрөнүн түшүнүктөрүү

явлений и процессов, определенной сферы по определенным классам, категориям, группам для их систематизации, упорядочения, анализа, прогнозирования и т.п.	предметтерин, көрүнүштөрүн жана процесстерин системага салуу, тартике келтирүү, талдоо жүргүзүү, болжолдоо ж.б. үчүн бөлүштүрүү.
Кластер	Кластер
Объединение нескольких однородных элементов, которое может рассматриваться как самостоятельная единица, обладающая определенными свойствами.	Бир түрдүү бир нече элементтин биргиши, ал белгилүү бир касиети бар, ез алдынча бирдик катары каралышы мүмкүн.
Кластеризация	Кластерлештируү
Процедура идентификации сходных характеристик и группирования на этом основании сходных объектов.	Окшош мүнөздөмөлөрдү идентификациялоонун жана ушул негизде окшош объектилерди топтоштуруунун жолжобосу.
Кластерный анализ	Кластердик талдоо жүргүзүү
Многомерная статистическая процедура по разбиению заданной выборки объектов (ситуаций) на подмножества, называемые кластерами, так, чтобы каждый кластер состоял из схожих объектов, а объекты разных кластеров существенно отличались.	Объекттердин (кырдаалдардын) берилген тандоолорун кластерлер деп аталган көп жактарга бөлүштүрүү боюнча көп ченемдүү статистикалык жол-жобо, мында ар бир кластер окшош объекттерден турууга, ал эми ар кандай класстерлердин объекттери олуттуу айырмаланып турууга тийиш.
Клептократия	Клептократия
Положение, когда государственные чиновники, функционеры правящей партии и лидеры общественных организаций систематически используют свое служебное положение для личного обогащения.	Мамлекеттик чиновниктер, башкаруучу партиянын функционерлери жана комодук уюмдардын лидерлери өздөрүнүн кызматтык абалын системалуу түрдө жеке байыш үчүн пайдаланган абал.
Клиент	Кардар
Общее название субъекта, использующего некоторые услуги.	Айрым кызматтарды пайдаланган субъекттин жалпы аталышы.
Коалиция	Коалиция
Объединение, союз, существующий на добровольных началах для достижения общей цели каких-л. государств. партий, организаций и т.п.	Кандайдыр-бир мамлекеттердин, партиялардын, уюмдардын ж.б. жалпы максаттарына жетишүү үчүн ыктыярдуу башталыштарда иш жүргүзгөн биримеси, бирлиги.

Ковариация	Ковариация
Связь между изменениями одного явления и изменениями другого.	Бир көрүнүштүн өзгөрүшү менен экинчи көрүнүштүн өзгөрүшүнүн ортосундагы байланыш.
Кодификация	Кодификациялоо
Упорядочивание какого-либо текста, перенумерация его частей, разделение на главы, подглавы, параграфы, а также для облегчения цитирования, список при работе с данным текстом. Это также деятельность компетентных государственных органов, направленная на переработку несистематизированного правового массива, заключающаяся в создании новых нормативно-правовых актов, содержащих в себе гармонизированные и взаимосвязанные нормы.	Кандайдыр бир текстти тартипке келтирүү, анын бөлүктөрүн кайра номурлоо, бөлүмдергө, белүмчөлөргө, параграфтарга бөлүү, ошондой эле бул текст менен иштөөдө цитата алууну женилдетүү үчүн шилтемелер. Бул ошондой эле системаланбаган укуктуу массивди кайра иштетүүгө багытталган, туура келген жана өз ара байланыштуу чендерди өзүнө камтыгын жаңы ченемдик укуктук актыларды түзүүдөн турган компетенттүү мамлекеттик органдардын иш аракети.
Кодификация законодательства	Мыйзам чыгаруу кодификациясы
Форма коренной переработки действующих нормативных актов в определенной сфере отношений, способ качественного упорядочения законодательства, обеспечения его согласованности и компактности, а также расчистки нормативного массива, освобождения от устаревших, не оправдавших себя норм.	Мамилелердин белгилүү бир чөйрүндө колдонулган ченемдик актыларды түптамырынан кайра иштеп чыгуунун формасы, мыйзамдарды сапатты жагынан тартипке келтирүүнүн ыкмасы анын макулдашылгандыгын жана компакттуулугун, ошондой эле ченемдик массивди тазалоонун, эскирген, өзүн актабаган ченемдерден бошотууну формасы.
Количественное исследование	Сандык изилдөөлөр
Количественное исследование представляет собой сбор и анализ первичной информации. Исследования подобного рода, как правило, проводятся, когда необходимы точные, статистически выверенные численные данные. В основе методик количественных исследований всегда лежат четкие математические и статистические модели, что позволяет в результате иметь точные количественные значения изучаемых показателей. Исследование, в котором данные получают в виде цифр, процентов, графиков и таблиц.	Баштапкы маалыматты топтолп жана анализдел сандык катышын изилдөө. Мындай түрдөгү изилдөө көбүнчө та статистикалык текшерилген санды маалыматтар керек болгондо жургүзүлөт. Сандык изилдөөлөрдүн методологиянын негизинде дайыма математикалык так жана статистикалык моделин жатат жана натыйжасында изилденүү чу көрсөткүчтүн так сандык катышы алганга мүмкүнчүлүк алат. Изилдөө, мында маалымдамалар да нариптер, пайыздар, графиктер жана таблицалар түрүндө алынат.

Коллегия	Коллегия
Группа лиц, имеющая право совместного решения вопросов, отнесенных к ее компетенции. Это также орган принятия решений в системе управления, по выработке согласованного мнения представителей различных управлеченческих звеньев и структур для принятия последующих решений соответствующим органом власти.	Өзүнүн компетенциясына таандык кылышкан маселелерди биргелешип чечүүгө укуктуу адамдардын тобу. Бул ошондой эле башкаруу системасында чечимдерди кабыл ала турган, бийликтин тиешелүү органы тарабынан кийинки чечимдерди кабыл алуу үчүн ар кандай башкаруу звенорунун жана структарларынын өкулдөрүнүн макулдашылган пикирин иштеп чыгуу боюнча орган.
Коллективные блага	Жамааттык жыргалчылыктар
Блага, производимые главным образом, в государственном секторе и являющиеся неисключаемыми, поскольку никто не наделен правами собственности на них и все могут потреблять эти блага одновременно.	Негизинен мамлекеттик сектордо өндүрүлгөн жана жокко чыгарылбай турган жыргалчылыктар, анткени, аларга эч кимдин менчик укугу жок жана алардын бардыгы ушул жыргалчылыктарды бир эле мезгилде керектей алат.
Коллективный проект	Коллективдик долбоор
Тип организации и проведения исследовательской работы несколькими специалистами, согласовывающими друг с другом не только основные, но частично и второстепенные процедуры научного поиска; приобретает заметную роль в современной аналитической практике при проведении междисциплинарных исследований.	Илимий издеөөнүн негизги гана эмес, ошондой эле экинчи даражадагы жолжоболорун макулдашкан бир нече адистин изилдөө ишин уюштуруунун жана ёткерүүнүн тиби; заманбап аналитикалык практикада дисциплиналар аралык изилдеөлдердү жүргүзүү практикасында белгилүү орунга ээ болууда.
Коллизия	Коллизия
Столкновение противоположных сил, стремлений, взглядов и интересов.	Карама-каршы күчтөрдүн, умтуулулардын, көз караштардын жана таламдардын катылышы.
Коллизия законов	Мыйзамдар коллизиясы
Расхождение содержания двух или более действующих нормативных актов, изданных по одному и тому же вопросу. Это также отношение между нормами, выступающее в форме различия или противоречия при регулировании одного фактического отношения.	Бир эле маселе боюнча чыгарылган, колдонулуп жаткан эки же андан ашык ченемдик актылардын мазмунунун ылайык келбеши. Бул ошондой эле бир фактыйлай мамилени жөнгө салууда айырмачылык же карама-каршылык формасында чыккан ченемдердин ортосундагы мамиле.

Команда	Команда
Группа людей, которые разделяют цели, ценности и общие подходы к реализации совместной деятельности, имеют взаимо-дополняющие навыки и т.д.	Биргелешкен ишти ишке ашырууга карата максаттарды, баалуулуктарды жана жалпы мамилелерди төң белүүкөн, бири-бирин толуктап турган көндүмдөргө ээ болгон ж.б. адамдардын тобу.
Комиссия	Комиссия
Орган, создаваемый для выполнения каких-либо определенных функций (избирательная комиссия, счетная комиссия, ревизионная комиссия) или проведения специальных мероприятий. Это также орган, состоящий из официально выбранных или назначенных представителей, полномочных решать вопросы, проблемы по контролю, надзору, разрешению споров.	Аныкталган кандайдыр-бир функцияларды аткаруу же атайын иш чараларды өткөрүү үчүн түзүлгөн орган (шайлоо комиссиясы, эзептөө комиссиясы). Бул ошондой эле контролдоо, көзөмөлдөө, талаштарды чечүүгө Ыйгарым укуктуу, расмий түрдө шайланган же дайындалган өкүлдерден турган орган.
Комитет	Комитет
Объединение, созданное с целью решения политических либо общественных задач, а также государственный орган исполнительной власти и структурная единица в системе органов законодательной власти.	Саясий же коомдук милдетти чечүү максатында түзүлгөн бирикме, ошондой эле аткаруу бийлигинин мамлекеттик органы жана мыйзам чыгаруу бийлиги органдарынын системасындағы структуралык бирдик.
Комментарий	Комментарий
Разъяснение какого-либо текста; это также рассуждения, пояснительное и критическое замечания о чем-либо.	Кандайдыр-бир текстке түшүнүк берүү, был ошондой эле бир нерсе туурашу ой жүгүрттүү, түшүнүк берүү жана сыйнипир айттуу.
Коммуникативная компетентность	Коммуникациялык компетенттүүлүк
Включает коммуникативные способности, коммуникативные знания, коммуникативные умения адекватное коммуникативным задачам и достаточные для их решения.	Коммуникациялык жөндөмдүүлүктөрдүү, коммуникациялык билимдерди, коммуникациялык милдеттерге адекваттуу келген жана аларды чечүү үчүн жетиштүү болгон коммуникациялык билгичтikitи камтып турат.
Коммуникационные барьеры	Коммуникациялык тоскоолдуктар
Факторы, уменьшающие возможности успешной коммуникации.	Ийгиликтүү коммуникациянын мүмкүчүлүгүн азайткан факторлор.

Коммуникационные стратегии	Коммуникациялык стратегиялар
Существуют следующие типы коммуникационных стратегий - презентация, манипуляция и конвенция. Основными их средствами являются: для презентации - послание, для манипуляции - сообщение, для конвенции - диалог. Презентационный тип является пассивной коммуникацией; манипуляционный тип является активной коммуникацией, конвенциональный тип является интерактивной коммуникацией.	Коммуникациялык стратегиялардын төмөндөгүдөй типтери бар: бет ачар, манипуляция жана конвенция. Төмөндөгүлөр: бет ачар үчүн – кайрылу, манипуляция үчүн – кабарлоо, конвенция үчүн – диалог негизги каражаттар болуп саналат. Бет ачар тиби пассивдүү коммуникация; манипуляциялык тип активдүү коммуникация, конвенциялык тип интерактивдүү коммуникация болуп эсептелет.
Коммуникационный план	Коммуникациялык план
Направлен на реализацию коммуникативного потенциала аналитического документа и на изменение поведения и побуждение целевой аудитории к совершению определенных действий. Включает: а) четкое определение группы аудитории, на которые должно быть оказано воздействие; б) связное и логичное описание действий, которые необходимо предпринять, чтобы добиться поставленной цели или решить обозначенную проблему; в) выбор каналов коммуникации и т.д.	Аналитикалык документтин коммуникациялык потенциалын ишке ашырууга жана максаттуу аудиториянын журуштурушун өзгөртүүгө жана белгилүү бир аракеттерди жасоого түрткү берүүгө бағытталган. Ал: а) таасир тийгизиле турган аудиториянын толторун так аныктоону; б) алдыга коюлган максатка жетишүү же белгиленген проблемалычечүү үчүн көрүлө турган зарыл аракеттердин байланыштуу жана логикалуу баяндамасын; в) коммуникациялардын каналдарын тандап алууну ж.б.
Коммуникация	Коммуникация
(от лат. <i>sottri-picatio</i> - обмен, связь, разговор) - 1. Процесс передачи информации, включающий адресанта, каналы, кодирование, дешифровку, содержание, эффективность, контроль за ситуацией, намерение адресата. 2. Акт общения между людьми посредством передачи символов, целью которого является взаимопонимание. 3. Обмен информацией любого вида между различными системами связи. Процесс передачи информации от одного индивида или группы к другой с использованием различных средств и каналов. Выделяют следующие виды коммуникаций: вертикальные и горизонтальные, внутренние и внешние,	(лат. <i>sottri-picatio</i> – алмашуу, байланыш, сүйлешүү). 1. Маалыматты адресанта, каналга берүү процесси, коддоо, дешифровкалоо, мазмун, эффективдүүлүк, кырдаалды көзөмөлдөө, адресаттын ниети. 2. Адамдар арасында символдорду берүү аркылуу баарлашуу акты, максаты түшүнүшүү. 3. Түрдүү байланыш системалар ортосундагы түркүн маалыматтардын алмашышы. Ар кандай каражаттарды жана каналдарды пайдалануу менен маалыматты бир индивидден же толтон башкаларга берүү процесси. Коммуникациялар төмөндөгүдөй түрлерге бөлүнөт: вертикалдуу жана

межличностные и межгрупповые и т.д.	горизонталдуу, ички жа-на тышкы, инсандар аралык жана топ-тор аралык ж.б.
Компаративизм	Компаративизм
Применение сравнительно-исторического метода в некоторых науках. Это также совокупность методик и процедур, используемых в сравнительно-историческом изучении для установления сходства и различий, связей и т.д.	Айрым илимдерде салыштырма-тарыхый ыкманы колдонуу. Бул ошондой эле окшоштуктуу жана айырмачылыкты, байланыштарды ж.б. белгилөө үчүн салыштырма тарыхый изилдөөдө пайдаланылган ыкмалар менен жол-жоболордун жыйындысы.
Компенсационная дискриминация	Компенсациялануучу басмырлоо
Приём на работу с намеренным предоставлением преимуществ традиционно дискриминируемым группам; первоначально политическая программа, направленная на ликвидацию расовой дискриминации	Салттуу түрдө басмырланган топторго аттайылап артыкчылык берүү менен жумушка кабыл алуу; адегендө расалык басмырлоону жоюуга бағытталган саясий программа болгон.
Компетентность	Компетенттүүлүк
От лат. competens – способный. И означает оно, по сути, умение делать хорошо, то, что делаешь. Критерием истинной компетентности является конечный результат.	Лат. тилинен competens – айрыкча. Бул жасаган нерсөндү жакшы жасоо деген маанини берет. Компетенттүүлүктүн чыныгы критерий соңку натыйжа болуп эсептелет.
Компетенция	Компетенция
1) Область знаний, круг вопросов, в которых кто-либо. хорошо осведомлен. 2) Круг полномочий, прав какого-либо органа или должностного лица.	1) Кимdir-бирөө жакшы билген билимдин тармагы. 2) Жооптуу кызматкердин же кандайдыр бир органдын полномочиесинин чөйрөсү.
Компиляция	Компиляция
(от лат. compilatio, букв. -ограбление) – сочинительство на основе чужих исследований или произведений без самостоятельной обработки источников; работа, составленная таким методом.	(лат. compilatio, сөзмө-сөз -тооо) – булактарды өз алдынча иштөл чыкпастан, башка биреөлдердүн изилдөөлөрүнүн же чыгармаларынын негизинде чыгарма жаратуу; ушундай ыкма менен жасалган иш.
Компромисс	Компромисс
Модификации предложений или альтернатив, касающихся политики, призванные сделать их политически	Саясатка тиешелүү сунуштарды же альтернативаларды саясий жагынан алгылыктуу кылууга чакырылган мө

приемлемыми.	дификациялар.
Конвенционализация	Конвенционалдаштыруу
Коммуникативный процесс нахождения такой позиции или точки зрения, которая позволяет вначале понимать адресатам друг друга, а затем и достигать консенсуса.	Дарек эзлерине адегенде бири-бирин түшүнүүгө, андан кийин консенсуска жетишүүгө мүмкүнчүлүк бере турган позицияны же көз карашты табуунун коммуникациялык процесси.
Кондоминиум	Кондоминиум
От лат.- соп - вместе и dominium – владение. Совместное владение, обладание единым объектом, чаще всего домом. недвижимым имуществом. Кондоминиум представляет собой творищество домовладельцев, которое определяет порядок реализации ими своих прав по владению, пользованию и распоряжению общей собственностью. К объектам общей собственности домовладельцев относятся: межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, крыши, технические этажи и подвалы и т.п., являющиеся общей собственностью. Домовладельцы несут расходы, связанные с содержанием, строительством, эксплуатацией, ремонтом, пропорционально размеру общей площади, находящейся в собственности члена кондоминиума.	Лат. соп - бирге жана dominium – ээлик кылуу. Бир нерсеге чогуу ээлик кылуу, көбүнчө үй, кыймылсыз мүлк менен. Кондоминиум үй эзлеринин шериктештигин, ээлик кылган нерсесине жалпы менчиктик укуктун, пайдаланунун, тартибин белгилейт. Үй эзлеринин жалпы ээлигине; квартира аралык клеткалар, тепкичтер, лифтер, лифттик жана башка шахталар, коридорлор, чатыр, техникалык этаждар жана подвалдар ж.б. киришет. Үй эзлерин кондоминиумдун мүчөлөрүнө жалпы размерден пропорционалдуу бөлүндүсүнө барабар жердин ремонтуна, эксплуатациясына, куруусуна байланышкан чыгашасын төлөйт.
Конечные цели	Жыйынтыктоочу максаттар
Такое воздействие продукта деятельности правительства на общество, которое оно намеревалось получить в соответствии например с заявленными целями, законами, официальными постановлениями.	Мисалы, билдирилген максаттарга, мыйзамдарга, расмий токтомдорго ылайык өкмөт жетишүүгө ниеттенген иштин коомго тийгизген таасири.
Конкурентность частных благ	Жеке жыргалчылыктардын атаандаштыгы
Свойство некоторых общественных благ быть конкурентными ввиду их возможной нехватки. Примером таких благ могут служить скамейки в общественном помещении , которых может не хватать	Айрым коомдук жыргалчылыктардын жетишсиздигинен улам, алардын атаандаш болушунун касиети. Коомдук сейил бактагы каалагандардын баарына жетишпей турган отургучтар ушуга

на всех желающих.	мисал боло алат.
Консенсус	Консенсус
Согласие индивидов относительно норм и целей социальной общности, членами которой они являются, а также относительно распределения ролей и вознаграждений внутри этой общности. Это также метод принятия управлеченческих решений на основе общего согласия и отсутствия принципиальных возражений у большинства заинтересованных лиц.	Индивиддердин өздөрү мүчөлөрү болуп эсептөлгөн социалдык жалпылыктын ченемдери жана максаттары, ошондой эле ушул жалпылыктын ичинде ролдорду жана сый акыларды бөлүштүрүү жаатында макулдашусу. Бул ошондой эле жалпы макулдашунун жана таламдаш жактардың көпчүлүгүндө принциптүү каршы пикирлердин жок болушунун негизинде башкаруучулук чечимдерди кабыл алуу.
Консерватизм	Консерватизм
Тип мышления и поведения, характеризующийся укреплением и стабилизацией основ существующего общества, устройства, оправданием статус-кво. Это также идеологическая ориентация и политическое движение, противостоящие социальным изменениям, отстаивающие сохранение традиционных ценностей и порядков.	Орун алган коомдун, түзүлүштүн негиздерин чындоо жана туруктاشтыруу менен мүнәздөлгөн ой-жүгүртүүнүн жана жүрүш түрүштүн тиби. Бул ошондой эле социалдык өзгөрүүлөргө каршы турган, салттуу баалуулуктарды жана тартипперди сактоону жактаган идеологиялык багыт жана саясий кыймыл.
Консолидированный бюджет	Консолидацияланган бюджет
Свод бюджетов всех уровней бюджетной системы страны. Он включает республиканский бюджет и местные бюджеты и используется при прогнозировании, расчетах, анализе.	Өлкөнүн бюджеттик системасынын бардык деңгээлдердеги бюджеттеринин жыйындысы. Ал республикалыш бюджетти жана жергиликтүү бюджеттерди камтып турат жана болжолдоодо, эсептөөлөрдө, талдоо жүргүзүүде колдонулат.
Конституция	Конституция
Нормативно-правовой акт высшей юридической силы государства (основной закон), закрепляющий основы политической, правовой и экономической систем данного государства, основы правового статуса личности. Это также совокупность правовых норм, определяющих высшие органы государства, порядок их формирования и функционирования, их взаимные отношения и компетенцию, а также принципиальное положение индивида по отношению к	Аталган мамлекеттин саясий, укуктуу жана экономикалык системаларынын негиздерин, инсандын укуктук статусунун негиздерин бекемдеген, мамлекеттин эн жогорку юридикалык күчүн бекемдеген ченемдик укуктук акт. Бул ошондой эле мамлекеттин жогорку органдарын, аларды калыптандыруунун жана иш жүргүзүшүнүн тартибин алардын өз ара мамилелерин жана компетенциясын, ошондой эле индивиддин мамлекеттик бийликке карата

государственной власти.	принциптүү абалын аныктаган укуктук ченемдердин жыйындысы.
Консультирование	Консультация берүү
Процесс, в ходе которого выявляются проблемы клиента и возможности их решения; это также форма оказания помощи клиенту в отношении содержания, процесса или структуры решения задачи или проблемы за которые консультант сам не отвечает.	Процесс, анын жүрүшүндө кардардын проблемалары жана аларды чечүүнүн мүмкүнчүлүктөрү аныкталат; бул ошондой эле милдетти же проблеманы чечүүнүн консультант өзү жооп бербей турган мазмуну, процесси же структурасы жагынан кардарга жардам көрсөтүүнүн формасы.
Контекст	Мазмуну
Завершенный в смысловом отношении устной или письменный отрывок, для определения смысла входящей в него фразы или даже слова. Он весьма важен для толкования документов в сфере управленческой практики.	Мазмунуна карата аяктаган оозеки же жазуу түрүндө үзүндүлөр, анын маанисine киргөн фразаны же сөздү аныктоо үчүн. Башкаруу практика чайресүндө документтерди түшүндүрүү үчүн өтө маанилүү болот.
Контент	Контент
Информационные ресурсы, их содержимое, например, информационное наполнение веб-сайта, документа и т.д.	Маалыматтык ресурстар, алардын мазмуну, мисалы, веб-сайтты маалымат, документ менен толтуруу.
Контент-анализ	Контенттик талдоо жүргүзүү
Количественный анализ текстов и текстовых массивов с целью последующей содержательной интерпретации выявленных числовых закономерностей.	Аныкталган санаарилтик мыйзам ченемдүүлүктөрдү андан ары мазмундуу интерпретациялоо максатында тексттерге жана тексттик массивдерге сандык талдоо жүргүзүү.
Контингент	Контингент
(от лат. contingens, родительный падеж contingentis — достающийся на долю), 1) Совокупность людей, образующих однородную в каком-либо отношении группу, категорию. Например, коллектив рабочих завода, служащих учреждения, учащихся учебного заведения, состав воинской части и т. п. 2) Установленная для определённой цели норма, предельное количество. Например, К. приёма в высшие учебные заведения.	(лат. contingens, илик жөндөмөсү contingentis — үлүшкө калтган), 1) Кандайдыр-бир жагынан бир тектүү топту, категорияны түзүп турган адамдардын жыйындысы. Мисалы, заводдун жумушчуларынын тобу, мекеменин кызматчылары, окуу жайынын окуучулары, аскердик бөлүктүн курамы ж.б. 2) Белгилүү бир максат үчүн белгиленген ченем, чектелген сан. Мисалы, жогорку окуу жайына кабыл алууда.

Конференция	Конференция
Собрание, совещание представителей правительственные, научных, общественных и других организаций и групп для обсуждения тех или иных вопросов политики, власти, перспектив общественного развития и т. п.	Саясаттын, бийликтин, коомдун өнүгүшүнүн келечегинин тигил же бул маселелерин талкуулоо ж.б. учун өкмөттүк, илимий, коомдук жана башка ўюмдардын чогулушу, кеңешмеси.
Конфессия	Конфессия
Особенность вероисповедания в пределах определённого религиозного учения, а также объединение верующих, придерживающихся этого вероисповедания.	Белгилүү бир диний окуунун чектериңде дин тутуунун өзгечелүгү, ошондой эле ушул динге ишенүүнү колдогондордун бирикмеси.
Конфликт интересов	Кызылкылтыктар конфликти
Ситуация когда государственный или муниципальный служащий имеет частный или личный интерес, достаточный для того, чтобы прямо или косвенно влиять на объективное решение вопросов, входящих в круг его служебных обязанностей.	Мамлекеттик же муниципалдык кызматкердин өзүнүн кызметтүүк милдеттеринин чөйрөсүнө кирген маселелердин объективдүү чечилишине тикелей же кыйыр таасир тийгизиши учун жеке же өздүк кызыгы болгон учурдағы кырдаал.
Конфликт политический	Саясий конфликт
Столкновение субъектов политики в их взаимном стремлении реализовать свои интересы и цели, связанные прежде всего с достижением власти или ее перераспределением, а также с изменением их политического статуса.	Баарыдан мурда өздөрүнүн бийликке жетишүүгө же өнөөгө кайра бөлүштүрүүгө, ошондой эле алардын саясий статусун өзгөртүүгө байланышту өздөрүнүн таламдарын жана максаттарын ишке ашырууга өз ара умтулууда саясаттын субъекттеринин кагылышы.
Конформизм	Конформизм
Приспособленчество, пассивное принятие существующего социального порядка, господствующих мнений и т.п. Это также принятие индивидом определенного мнения «под нажимом», под давлением общества или группы.	Орун алган социалдык тартипке, истедук кылган пикирлерге ж.б. ыңгайлашып. Бул ошондой эле коомдун жетоптун «кысымы алдында» индивид тараабынан белгилүү бир пикирди көрүп, был алуу.
Концепт	Концепт
Формулировка, умственный образ, общая мысль, понятие. Это также смысловое значение имени (знака), т. е. содержание понятия, объем которого	Жол-жобо, ан-сезимдүү образ, жалпы-ой-пикир, түшүнүк. Бул ошондой эле аттын (белгинин) маанилик маңызы б.а. түшүнүктүн мазмуну, анын көлем

есть предмет этого имени.	ушул аттын предмети болот.
Концепция	Концепция
Совокупность взаимосвязанных представлений, взглядов на какую-либо проблему. Это также определенный способ трактовки каких-либо явлений; руководящая идея для их освещения; ведущий замысел, конструктивный принцип различных видов деятельности.	Кандайдыр-бир проблемага карата өз ара байланыштуу түшүнүктөрдүн, көз караштардын жыйындысы. Бул ошондой эле кандайдыр бир көрүнүштү аныктоонун жетектөөчү идея, түрдүү аракеттердин конструктивдүү принципи, жетектөөчү ойлонум.
Концепция политики	Саясаттын концепциясы
Документ политики для внешнего пользования. Коммуникативная цель концепции политики – помочь руководству проинформировать общественность о выбранной политике с целью удовлетворения потребности или использования новых возможностей.	Саясаттын тышка пайдаланыла турган документи. Саясаттын концепциясынын коммуникациялык максаты – жетекчиликке керектеөлдердү канатандыру же жаңы мүмкүнчүлүктөрдү пайдалануу максатында тандалып алынганд саясат жөнүндө коомчулукка маалымат берүүде жардам берүү болуп саналат.
Конъюнктура	Конъюнктура
Стечение обстоятельств, сложившаяся обстановка, создавшееся положение в какой-либо области общественной жизни, способные повлиять на исход, итог чего-л. Это также совокупность признаков, характеризующих состояние экономики или политики в определенный период.	Коомдук турмуштун кайсыл-бир жағында бир нерсенин жыйынтыгына таасир тийгизиши мүмкүн болгон кырдаалдардын туш келиши, калыптанган кырдаал, түзүлгөн абал. Бул ошондой эле экономиканын жана саясаттын белгилүү бир мезгилдеги абалын мүнөздөгөн белгилердин жыйындысы.
Кооперация	Кооперация
Форма организации труда, при которой значительное число людей совместно участвует в одном и том же или разных, но связанных между собой процессах труда. Это также совокупность организационно оформленных самостоятельных добровольных объединений взаимопомощи рабочих, мелких производителей, в том числе крестьян, служащих для достижения общих целей в различных областях экономической деятельности.	Эмгекти уюштуруунун формасы, мунун тушунда адамдардын олуттуу саны эмгектин бир же ар кандай, бири-бири менен байланышта болгон процесстерине катышат. Бул ошондой эле жумушчулардын, чакан өндүрүүчүлөрдүн, анын ичинде дыйкандардын, кызматчылардын экономикалык иштин ар кандай жактарында жалпы максаттарга жетишүү үчүн уюштуруучулук жагынан жол-жоболоштурулган өз демилгелүү, ыктыярдуу өз ара жардам берүү бирикмелеринин жыйындысы.

Координация	Координациялоо
Согласование действий различных организационных структур и индивидов при решении определенных проблем для достижения поставленных целей.	Алдына коюлган максатка жетишүү үчүн белгилүү бир проблемаларды чечүүдө ар кандай уюштуруучулук структуралардын жана индивиддердин аракеттерин ыраатташтыруу.
Корпоративные аналитические документы	Корпоративдүү аналитикалык документтер
Документы, имеющие цель предоставить руководству (Кабинету министров) результаты анализа потребностей/ возможностей, варианты курса действий, а также предполагаемые результаты реализации политики.	Жетекчиликке (Министрлер кабинете-не) берилүүгө тийиш болгон документтер, керектөөлөргө/мүмкүнчүлүктөргө талдоо жүргүзүүнүн натыйжалары, аракеттердин курсунун варианты, ошондой эле саясатты ишке ашыруунун болжолдонуп жаткан натыйжалары.
Корреляционный анализ	Корреляциялык талдоо жүргүзүү
Метод обработки статистических данных, с помощью которого измеряется теснота связи между двумя или более переменными.	Статистикалык маалымдамаларды иштеп чыгуунун ыкмасы, мунун жардамы менен эки же андан ашык өзгөрүмө көрсөткүчтүн ортосундагы байланыштын тығыздыгы ченелет.
Корреляция	Корреляция
Степень связи между двумя или большим количеством переменных.	Өзгөрөлмө көрсөткөчтөрдөйүн эки же андан ашык санынын ортосундагы байланыштын даражасы.
Коррупция	Коррупция
Преступление, заключающееся в прямом использовании должностным лицом прав, предоставленных ему по должности, в целях личного обогащения. Это также подкуп должностных лиц, их продажность.	Кызмат адамы тарабынан ага кызматы боюнча берилген укуктарды жеке баюу максатында тикелей колдонууну билдириген кылмыш. Бул ошондой эле кызмат адамдарын сатып алуу, алардын саткындыгы.
Коучер	Коучер
Это персональный тренер, который сопровождает клиента в поиске своей результативности. Он помогает понять, каких навыков не хватает и как их наработать. Помогает рассматривать ситуации и принимать решения, помогает освоить новый опыт.	Бул жеке машыктыруучу, ал өзүнүн натыйжалуулугун билүү үчүн карддарды коштол жүрөт. Ал кандай көндүмдөрүн жетишпей жаткандыгын жана аларга кантип жетишүүгө болорун түшүнүүгө жардам берет. Кырдаалды карап чыгууда жана чечим кабыл алууда.

	жардам берет, жаңы тажрыйбаны өздештүрүүгө көмектөшөт.
Креативность	Креативдүүлүк
Свойство процесса структурирования проблемы, когда результат анализа является новым и важным; такой процесс анализа является нетрадиционным и требует настойчивости и веских причин для его проведения.	Талдоо жүргүзүүнүн натыйжасы жаңы жана маанилүү болгон кезде, проблеманы структуралаштыруу процессинин касиети; талдоо жүргүзүүнүн ушундай процесси салттуу эмес болуп эсептөлөт жана аны жүргүзүү үчүн талап кылуучулукту жана олуттуу себептерди талап кылат.
Кризис	Кризис
Резкий поворот в каком-либо положении, состоянии. Это также крупное происшествие, затрагивающее безопасность людей, окружающей среды, репутацию организации, которое требует немедленного внимания к себе или постоянного контроля и которое получило или может получить широкие неблагоприятные отзывы.	Кандайдыр-бир абалдагы, учурдагы кескин бурулуш. Бул ошондой эле адамдардын коопсуздугуну, айланачайренү коргоого, юмдун беделине шек келтирген ири окуя, ал өзүнө карата токтоосуз көңүл бурууну же туруктуу көзөмөлдү талап кылат, ал кенири жагымсыз пикирлерди алды же алышы мүмкүн.
Кризис политический	Саясий кризис
Расстройство политической системы, нарушение ее нормального функционирования, заключающееся в том, что значительная часть граждан отказывает ключевым звеньям власти в своей поддержке, выражая несогласие с осуществляющейся в стране политикой, проявляет недовольство ею и тем самым не позволяет политической системе успешно осуществлять свои функции.	Саясий системанын бузулушу, анын кадырлесе иш жүргүзүшүнүн бузулушу, ал мындан көрүнөт, жарандардын олуттуу бөлүгү өлкөдө жүзөгө ашырылып жаткан саясатка макул эмэстигин билдириүү менен, бийликтин өзөктүү звеносуна колдоо көрсөтүүдөн баштаррат жана ушуну менен саясий системага өзүнүн функцияларын ийгиликтүү жүзөгө ашырууга мүмкүнчүлүк берет.
Критерий	Критерий
Признак или показатель, на основании которого производится оценка, классификация, определение.	Белги же көрсөткүч, анын негизинде баа берүү, классификациялоо, аныктоо жүргүзүлөт.
Критерий осуществимости	Жүзөгө ашыруу мүмкүнчүлүгүнүн критерийлери
Ряд вопросов на которые следует дать ответы. Осуществим ли предложенный вариант политики с технической точки	Жооп берилүүгө тийиш болгон бир катар суроолор. Техникалык көз караштан алганда саясаттын сунуш кылышынан

зрения? Базируется ли предложение на современных теоретических и технических представлениях? Существуют ли доказательства того что выбор данного варианта политики действительно позволяет достичь желаемых результатов? Подтверждает ли теория желаемую причинно - следственную связь между действиями и результатами?	варианттын жүзеге ашыруу мүмкүнбүгүй? Сунуш заманбап теориялык жана техникалык түшүнүктөргө негизделген-би? Саясаттын аталган варианттын тандап алуу каалагана натыйжа-ларга жетишүүге чындыгында эле мүмкүнчүлүк берээринин далилдери барбы? Теория аракеттер менен натыйжа-лардын ортосундагы каалаган себептик-натыйжалык байланышты ырастайбы?
Критерий оценивания политики	Саясатка баа берүүнүн критерийлери
Определенные правила или стандарты, согласно которым оцениваются результаты политики: результативность, эффективность, адекватность, справедливость, соответствие общественным устремлениям, целесообразность.	Белгилүү бир эрежелер же стандарттар, аларга ылайык саясаттын натыйжалары: натыйжалуулугу, эффективдүүлүгү, адекваттуулугу, адилеттүүлүгү коомдук умтулууларга ылайык келиши максатка ылайыктуулугу.
Круглый стол	Төгерек стол
Форма генерирования и обсуждения идей, значимых для различных групп общественности.	Коомчулуктун ар кандай топтору үчүн маанилүү болгон идеяларды генерациялоонун жана талкуулоонун формасы.
Культура	Маданият
Специфический способ организации и развития человеческой жизнедеятельности, представленный в продуктах материального и духовного производства, в системе социальных норм и учреждений, в духовных ценностях, в совокупности отношений людей к природе, между собой и к самим себе.	Адамдын жашоо турмушун уюштуруунун жана өнүктүрүүнүн атайын ыкмасы ал материалдык жана руханий өндүрүштүн продуктуларынан, социалдык ченемдер жана мекемелер системасынан, руханий баалуулуктардан адамдардын табиятка, бири-бирине жана жеке езүнө карата мамилелеринин жыйындысы.
Культура политическая	Саясий маданият
Исторически сложившаяся в обществе совокупность представлений, ценностей, и образцов поведения, относящихся к сфере власти и граждан.	Бийлик жана жарандар чөйрөсүнүн таандык кылынган, коомдо тарыхын жагынан калыптанган түшүнүктөрдүн баалуулуктардын жана жүрүш-туршулугуларынун жыйындысы.
Курултай (собрание)	Курултай (чогулуш)
Собрание представителей местных сообществ с целью обсуждения вопросов	Жергиликтүү коомчулуктун екулдарынун жалпы кызыгууну билдириген масел

сов. представляющих общий интерес.

лелерди талкулоо максатындағы чогулушу.

Л

Левая идеология	Солчул идеология
Направление и идеологии, целью которых являются социальное равноправие и улучшение жизненных условий для наименее привилегированных слоёв общества. К ним относят социализм, социал-демократию, коммунизм, социальный либерализм и анархизм.	Коомдун привилегиясы аз катмарларынын социалдык төң укутуулугу жана жашоо шарттарын жакшыртуу идеологиянын багты болуп эсептелет. Аларга социализмди, социал-демократияны, коммунизмди, социалдык либерализмди жана анархизмди таандык кылууга болот.
Легальность	Легалдуулук
Выражает формально-юридическую законность, объектом которой может быть власть, политические институты, политическая деятельность. Она устанавливается и гарантируется властью.	Формалдуу-юридикалык мыйзамдуулукту билдириет, анын объектиси бийлик, саясий институттар, саясий иш болушу мүмкүн. Ал бийлик тарабынан белгиленет жана кепилдикке алынат.
Легитимизация	Легимиттештируү
Правовой или конституционный процесс принятия законов, норм и других видов политических решений. Это также процедура общественного признания какого-л. действия, события или факта, действующего лица.	Мыйзамдарды, ченемдерди жана саясий чечимдердин башка түрлөрүн кабыл алуунун укуктук же конституциялык процесси.
Легитимация	Легитимация
Признание или подтверждение законности какого-либо права, чьего-либо Полномочия.	Кандайдыр-бир укуктун, бир нерсеге болгон укуктун, ыйгарым укуктун мыйзамдуулугун таануу же ырастоо.
Легитимность	Легитимдүүлүк
Деятельность, которая основывается на законах, других документах и решениях официальных органов.	Мыйзамдарга, башка документтерге жана расмий органдардын чечимдерине негизделген иш.
Либерализация экономики	Либералдаштыруу
Отмена или ослабление государственного контроля над различными видами	Экономикалык иштин ар кандай түрлөрүнө жана экономикалык параметр-

дами экономической деятельности и экономическими параметрами.	ларге мамлекеттік контролдуқту алып салуу же азайтуу.
Либеральная демократия	Либералдуу демократия
Форма общественно-политического устройства на основе представительной демократии, в котором воля большинства и способность избранных представителей осуществлять власть ограничены во имя защиты прав меньшинства и свобод отдельных граждан. Для нее характерно «открытое общество», характеризуемое терпимостью, плюрализмом, сосуществованием и конкуренцией самого широкого спектра общественно-политических взглядов.	Коомдук саясий түзүлүштүн өкүлчүлүктүү демократиянын негизиндеги формасы, мында көпчүлүктүн эркин жана шайланган өкүлдердүн бийликти жүргүзүү жөндөмдүүлүгү азчылыктын укуктарын жана айрым жарандардын эркиндиктерин коргоонун атынан чектелген. Ал учун Чыдамдуулук, коомдук саясий көз караштардын абдан кенири плюрализми, жанаша жашоо жана атаандаштык менен мүнездөлгөн «качык коом» мүнездүү болот.
Лидер	Лидер
Лицо в какой-либо группе (организации), пользующееся большим, признанным авторитетом, обладающее влиянием, которое проявляется как управляющие действия. Это также человек, способный объединить людей для достижения определенной цели.	Кандайдыр-бир топто (уюмда) чоң, таанылган беделге ээ болгон, таасирдүү адам, бул башкаруучу аракеттер катары көрүнөт. Ошондой эле белгилүү бир максаттарга жетүү үчүн адамдарды бириктируүгө жөндөмдүү адам.
Лидеры мнений	Пикирлердин лидерлери
Люди, способные влиять на установки или поведения других индивидов в нужном направлении.	Башка индивиддердин туткан жолуна же жүрүш-туршуна керектүү багытта таасир тийгизүүгө жөндөмдүү адамдар.
Лицензия	Лицензия
Лицензия – это термин, обозначающий официальный документ, который разрешает ее обладателям осуществление указанного в лицензии вида деятельности на территории страны выдачи документа или на международном уровне. По своей сути является разрешением выданным на осуществление какого-то определенного типа деятельности. При этом в лицензии строго оговаривается, при каких условиях может осуществляться лицензируемая деятельность.	Лицензия – был ошол документти берген мамлекетте же эл аралык деңгээлде лицензияда жазылган ишкердүүлүк ту ишке ашырууга мүмкүн-чүлүк берүүчү официалдуу документ. Негизинде кандайдыр бир ишкердик менен алкентенүүгө берилген макулдук. Лицензияда лицензияланып жаткан ишкердик кандай шартта ишке ашырылаары так көрсөтүлөт. Айрым аракеттерди аткарууга укук берген документ (макулдашуу).
Лицо без гражданства	Жарандыгы жок адам
Физическое лицо, не имеющее какого-	Кандай бир жарандыгы же букаралыгы

либо гражданства или подданства и не обладающее доказательствами, которые могли бы установить принадлежность его к какому-либо гражданству или подданству.	жок жана анын кандайдыр-бир жарандыкка же букаралыкка таандык экендигин белгилей ала турган далилдери жок жеке адам.
Лицо принимающее решение	Чечим кабыл ала турган жак
Человек или группа людей, на которых возложена функция окончательного выбора одного из возможных вариантов политического решения.	Өзүнө саясий чечимдин мүмкүн болуучу вариантынын ичинен бирин бир отоло тандап алуу функциясы жүктөлгөн адам же адамдардын топтору.
Поббирование	Тұртқу берүү
Совокупность действий частных и общественных организаций, действующих на принятие решений законодательной или исполнительной властью.	Жеке жана коомдук уюмдардын мыйзамын чыгаруучу же аткаруучу бийликтин чечимдерди кабыл алышына таасир тийгизе турган аракеттеринин жыйындысы.
Лояльность	Лоялдуулук
Верность действующим законам, постановлениям органов власти, иногда только формальная, внешняя. Это также корректное, благожелательное отношение к кому-либо или чему-либо.	Колдонуудагы мыйзамдарга, бийлик органдарынын токтомдоруна ишенимдүүлүк, ал кээде жөн гана формалдуу, тышкаркы болот. Бул кимдир-биреөтө же бир нерсеге сылык, кайрымдуу маатыле жасоо.

M

Макроэкономические проблемы	Макроэкономикалык проблемалар
Проблемы, которыми занимается наука Макроэкономика. К ним относятся: экономический рост, экономические циклы, безработица, общий уровень цен, денежное обращение, уровень ставки процента, государственный бюджет, торговый баланс и другие.	Макроэкономика или иш жүргүзө турган проблемалар. Аларга: экономикалык өсүш, циклдер, жумушсуздук, баалардын жалпы деңгээли, акча жүгүртүү, пайыздын ставкасынын деңгээли, мамлекеттик бюджет, соода балансы жана башкалар таандык кылышат.
Мандат	Мандат
Юридическое отношение представительства, а также документ, удостоверяющий законность этого представительства. Например, депутатский мандат.	Өкүлчүлүктүн юридикалык мамилеси, ошондой зле ушул өкүлчүлүктүн мыйзамдуулугун ырастай турган документ. Мисалы, депутаттык мандат бийликтин

дат удостоверяет законность полномочий депутата какого-либо представительного органа власти.	кайсыл-бир өкүлчүлүктүү органының депутатынын ыйгарым укуктарының мыйзамдуулугун күбелендүрет.
Манипуляция	Манипуляция
Манипуляция – это вид психологического воздействия, которое ведёт к скрытому возбуждению у другого человека намерений, не совпадающих с его существующими желаниями. Это также использование стимулов, которые заранее предопределяют реакцию на них, и которые используются именно для того, чтобы вызвать такую реакцию.	Манипуляция – бул психологиялык тас-сирдин бир түрү, ал экинчи адамдын езүндегү каалоолору менен ылайык келбеген ниеттердин көмүске түрде пайда болушуна алып келет. Бул ошондой эле аларга карата реакцияны пайда кылган түрткүлөрдү пайдалануу жана алар ушундай реакцияны пайда кылышы учун мамиле кылат.
Маргинал	Маргинал
Человек, находящийся на границе различных социальных групп, систем, культур и испытывающий влияние их противоречащих друг другу норм, ценностей, и т. д.	Ар кандай социалдык топтордун, системалардын, маданияттардын чек арасында турган жана алардын бири бирине карама-карши келген ченемдерин жана баалуулуктардын тасирин баштан кечирген адам.
Маргинализация	Маргиналдаштыруу
Процесс разрушения гражданского общества, проявляющийся в распаде социальных групп, разрыве традиционных связей между людьми, потере индивидами объективной принадлежности к той или иной социальной общности, извращении эстетических, этических, правовых, физиологических и иных общечеловеческих норм и ценностей, превращении людей в духовных и социальных люмпенов, полностью зависимых от непредсказуемых и бесконтрольных действий властей, демагогов и авантюристов.	Жарандык коомдун бузулуу процесси, ал социалдык топтордун бузулушунан, адамдардын ортосундагы салттуу байланыштарды түзүүдөн, индивиддер тарабынан тигил же бул социалдык жалпылыкка объективдүү таандуулугун жотоудан, эстетикалык, этикалык, укуктук, физиологиялык жана башка жалпы адамзатка таандык ченемдерди жана баалуулуктарды бурмалоодон, адамдарды бийликттердин, демагогдордун жана авантюристтердин алдын ала айтууга болбой турган жана контролго алынбай турган аракеттерине толугу менен көз каранды болгон руханий жана социалдык люмпендерге айландыруудан көрүнүп турат.
Массовая коммуникация	Массалык коммуникациялар
Распространение сообщений через печать, радио, телевидение и другие каналы передачи информации среди численно больших рассредоточенных	Маалымат берүү жана адамдардын баа беришине, пикирлерине жана журущутурушуна тасисир тийгизүү максатында билдирмеперди басма сез, радио, телевидение

аудиторий с целью информирования и оказания воздействия на оценки, мнения и поведение людей.	көрсөтүү жана башка каналдары аркылуу топтоштурулган саны жагынан көп аудиториялардын арасында жайылтуу.
Математическая модель	Математикалык модель
Приближенное описание какого-либо класса явлений, выраженное с помощью математических знаков и зависимостей.	Кандайдыр бир көрүнүштөрдүн классынын математикалык белгилердин жана көз карандылыктын жардамы менен билдирилген жакындаштырылган баяндамасы.
Матрица	Матрица
Математический объект, записываемый в виде прямоугольной таблицы, которая представляет собой совокупность строк и столбцов, на пересечении которых находятся её элементы.	Тик бурчту таблица турунде жазылган математикалык объект, ал саптар менен тилеклердин жыйындысын билдириет, алардын кесилишкен жерлеринде элементтер жайгашат.
Медиатор	Медиатор
Третье нейтральное, независимое лицо (посредник), помогающее сторонам разрешить имеющийся конфликт, спор.	Тараптарга орун алган конфликтти, талашты чечүүдө жардам берген, учунчү байтарат, көз карандысыз адам (ортомчү).
Медиация	Медиация
Процесс совместного решения проблемы участниками конфликта, шансы которого на успех высоки в силу особых процессуальных условий и профессиональной помощи медиатора в осуществлении взаимодействия сторон на пути к урегулированию спора.	Конфликттин катышуучулары тара-бынан проблеманы биргелешип чечүү процесси, өзгөчө процесстик шарттардан жана медиатордун талашты жөнгө салуунун жолунда тараптардын өз ара аракеттерин жүзегө ашырууга кесиптик жардам беришинен улам алардын ийгиликке жетишүү мүмкүнчүлүгү жогору.
Междисциплинарный анализ	Дисциплиналар аралык талдоо жүргүзүү
Использование методов различных наук, таких как политология, экономика, социология и других дисциплин в анализе публичной политики.	Саясатты үйрөнүү, экономика, социология сыйктуу ар кандай илимдердин жана коомдук саясатка талдоо жүргүзүүнүн башка дисциплиналарынын ыкмаларын пайдалануу.
Менторство	Менторчулук
Традиция американской школы, основанная на индивидуальной работе со слушателями по преимуществу младшего преподавательского состава (ас-	Америкалык мектептин салты, ал угуучулар, басымду түрдө окутуучулардын көнжө курамы (аспиранттар, жогорку окуу жайларындагы ассистенттер) менен индивидуалдуу иш алып барууга

пирантов, ассистентов в вузе).	негизделген.
Местное самоуправление	Жергиликтүү өз алдынча башкаруу
Признаваемая и гарантируемая Конституцией страны самостоятельная и под свою ответственность деятельность населения по решению непосредственно или через избираемые органы вопросов местного значения, исходя из интересов населения, его исторических и иных местных традиций.	Өлкөнүн Конституциясы тарабынан таанылган жана кепилдикке алынган калктын таламдарына, анын тарыхы жана башка жергиликтүү башка салттарына негизденүү менен жергиликтүү маанидеги маселелерди түздөн түз же шайланган органдар аркылуу өз алдынча жана ез жоопкерчилиги менен чечүү боюнча калктын иши.
Местное сообщество	Жергиликтүү жамаат
Население, постоянно проживающее на территории айльного, поселкового, городского кенешей, объединенное общими интересами в решении под свою ответственность вопросов местного значения через свои представительные, исполнительно-распорядительные и другие органы.	Айылдык, шаарчалык, шаардык кеңештердин аймагында туруктуу жашаган жергиликтүү маанидеги маселелерди вэлдэрүнүн екулчулуктүү, аткаруучу-тескөөчү жана башка органдары аркылуу вэзүнүн жоопкерчилиги алдында чечүү боюнча жалпы таламдарга бириккен калк.
Местный бюджет	Жергиликтүү бюджет
Форма образования и расходования денежных средств, предназначенных для финансового обеспечения задач и функций местного самоуправления.	Жергиликтүү өз алдынча башкаруунун милдеттерин жана функцияларын финанссылык камсыз кылуу үчүн арналган акчалай каражаттарды түзүүнүн жана чыгымдоонун формасы.
Местный кенеш (совет)	Жергиликтүү кенеш
Представительный орган местного самоуправления - выборный коллегиальный орган местного самоуправления, избираемый непосредственно населением соответствующей административно-территориальной единицы и наделенный полномочиями решать вопросы местного значения.	Жергиликтүү өз алдынча башкаруунун екулчулуктүү органы - жергиликтүү өз алдынча башкаруунун тиешелүү администрациялык-аймактык бирдигинин калкы тарабынан түздөн-түз шайланган, жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүүгө ыйгарым укук берилген жергиликтүү өз алдынча башкаруунун шайланган коллегиалдуу органы.
Метод	Үкма
Типовой инструмент или прием аналитической работы, позволяющий приобретать, обрабатывать и оценивать в познавательном отношении информацию.	Аналитикалык иштин типтүү шайманы же ыкмасы, ал маалыматты таанып билүү жагынан алууга, иштеп чыгууга жана баа берүүгө мүмкүнчүлүк берет.
Метод Дельфи	Дельфиним ыкмасы
Способ получения субъективных, основанных на оценочных суждениях вели-	Эксперттердин тобунун итеративдуу такталуучу бааларынын жардамы менен

чин с помощью итеративно уточняемых оценок группы экспертов.

нен чондуктардын баалама пикирлерине негизделген субъективдүү маалымдамаларды алуунун ыкмасы.

Методика	Методика
Система приемов (операций) и соответствующих им объектов, фиксирующая практический опыт деятельности; это система, призванная воспроизводить и распространять накопленный ею опыт.	Иштин практикалык тажрыйбасын белгилеп турган өздөрүнө ылайыктуу объектилерди кабыл алуунун (операциялардын) системасы; бул система өзү топтотогон тажрыйбаны көбейтүп өстүрүүгө жана жайылтууга чакырылган.
Методология	Методология
Совокупность подходов и моделей, принципов и методов. Это также совокупность приемов, путей и способов, с помощью которых проводится изучение исследуемого предмета.	Мамилелердин жана моделдердин, принциптердин жана ыкмалардын жыйындысы. Бул изилденүүчү предметти иликтөө жүргүзүлүп жаткан ыкмалардын, жолдордун жана амалдардын жыйындысы.
Методы социального проектирования	Социалдык долбоорлоонун методдору
Определенным способом упорядоченная деятельность субъекта социального проектирования. Для этого используют: методику матрицы идей, методику вживления в роль, метод аналогии, метод ассоциации, методику мозгового штурма, методику синектики и т.п.	Социалдык долбоорлоо субъектисинин белгилүү бир ыкма менен тартипке салынган ыкмасы. Бул үчүн: идеялардын матрицасынын методикасын, ролго киругуу методикасын, аналогия методун, ассоциация методун, акыл чабуулуу методикасын, синектика методикасын ж.б. пайдаланышат.
Минимальный размер оплаты труда	Эмгек акынын минималдуу өлчөмү
Установленный минимум оплаты труда в час, день или месяц, который работодатель может (должен) платить своему работнику, и за который работник может законно продать свой труд.	Эмгек акынын саатка, күнгө же айга белгиленген, жумуш берүүчү өзүнүн кызматкерине төлөй ала турган (тииш болгон), ал үчүн кызматкер өзүнүн эмгегин мыйзамдуу сата турган алуусунун минимуму.
Министерство	Министрлик
Центральный орган государственного управления, осуществляющий руководство порученной ему отраслью экономического, социально-культурного и административно-политического строительства.	Өзүнө тапшырылган экономикалык, социалдык-маданий жана администрациялык-саясий курулуштун тармагына жетекчилиktи жүэгө ашыра турган, мамлекеттик башкаруунун борбордук органы.

Министр без портфеля	Портфелсиз министр
Член правительства, который не руководит министерством и/или иным центральным органом исполнительной власти, но имеет полномочное право голоса на заседаниях правительства, а также выполняет отдельные поручения премьер-министра.	Әкмәттүн мүчесү, ал министрликке жана/же аткаруу бийлигинин башка борбордук органына жетекчилик кылбайт, бирок әкмәттүн отурумунда добуш берүүгө толук ыйгарым укугу бар ошондой эле Премьер-министрдин айрым тапшырмаларын аткарат.
Мировоззрение	Көз караш
Совокупность взглядов, оценок, принципов, определяющих самое общее видение, понимание мира, места в нем человека, а также — жизненные позиции, программы поведения, действий людей. Оно придаёт человеческой деятельности организованный, осмысленный и целенаправленный характер.	Абдан жалпы көрүнүшту аныктаган дүйнөнү көрүүнү, андагы адамдын ордумун, ошондой эле адамдардын тұрмуштық позицияларын, жүрүш-туршыл программаларын аныктап турған көз караштардын, баа берүүлөрдүн, принциптердин жыйындысы. Ал адамдын ишине уюштурулган, ойлонулган жана максатка бағытталған мүнез берет.
Миссия	Миссия
Главная цель организации, ее предназначение, то, ради чего она создана, в чем ее отличие от ей подобных.	Үюмдүн, анын арналышынын, анын змие үчүн түзүлгендердүгүнүн, башы мақсаты, анын езү сыйктуу башка үюмдардан айырмачылығы.
Многомерный статистический анализ	Көп ченемдүү статистикалық талдоо
Раздел математической статистики, объединяющий методы изучения статистических данных, относящихся к объектам, которые характеризуются несколькими качественными или количественными признаками.	Бир нече сапаттық же сандық белгилер менен мүнәздөлгөн объектилерге таандық болгон статистикалық маалымадамаларды изилдөөнүн ықмаларын бириктирип турған математикалық статистиканың белүмү.
Модели политики	Саясаттын моделдери
Упрощенное представление отдельных аспектов политики от проблемной ситуации до оценки воздействия принятой политики.	Саясаттын проблемалуу кырдаалдан тартып кабыл алынган саясатын таасирине баа берүүгө чейинки айрым аспекттеринин жөнөкөйлөтүлгөн түшүнүгү.
Моделирование	Моделдештируү
Исследование объекта управления путем построения и изучения его модели, применение существенных свойств мо-	Башкаруу объективисинин моделин түзүжана иликтөө аркылуу, моделдеш-тирлип жаткан объективинин олуттуу касиет

делируемого объекта к познанию мало изученных реальных социальных систем.	терин аз иликтенген айын социалдык системаларга карата колдонуу аркылуу башкаруу объектисин изилдөө.
Модератор Лицо, отвечающее за соблюдение участниками установленных норм поведения. Это также: а) лицо, проводящее социологические исследования; ведущий фокус-групп; б) человек, являющийся пользователем какого-либо форума, блога или другого ресурса в сети интернет, где имеет место живое общение между участниками, наделанный расширенными правами.	Катышуучулардын жүрүш-турушунун белгиленген ченемдеринин сакташина жооп берген адам. Бул ошондой эле: а) социологиялык изилдөө жүргүзгөн адам; фокус-топтордун алып баруучусу; б) Интернет тармагындагы кандайдыр-бир форумдун, блогдун же башка ресурстун пайдалануучусу болгон адам, ал жерде кенири укуктар берилген катышуучулардын ортосунда жандуу баарлашуу жүрөт.
Модернизация Улучшение государственного управления, экономики и других сфер общественной жизни, приведение их в соответствие с новыми требованиями.	Мамлекеттик башкарууну, экономиканы жана коомдук турмуштун башка чөйрөлөрүн жакшыртуу, аларды жаңы талаптарга ылайык келтирүү.
Мозговой штурм Метод генерирования идей, целей, стратегий, которые помогают идентифицировать и осмысливать проблемные ситуации.	Идеяларды, максаттарды, стратегияларды генерациялоонун ыкмасы, алар проблемалуу кырдаалдарды идентификациялоого жана андап-түшүнүүгө жардам берет.
Мозговой центр Исследовательская организация, направленная на разработку новых идей, подходов или программ. Она дает рекомендации для политиков и государственных чиновников.	Жаңы идеяларды, мамилелерди же программаларды иштеп чыгууга багытталган илимий уюм. Ал саясатчылар жана мамлекеттик чиновникир учун сунуштарды берет.
Монархия Форма правления, при которой верховная государственная власть принадлежит одному лицу — монарху (королю, царю, императору, герцогу, эрцгерцогу, султану, эмиру, хану и т. д.) и передаётся по наследству.	Башкаруу формасы, анын тушунда жогорку мамлекеттик бийлик бир адамга — монархка (королго, падышага, императорго, герцогго, эрцгерцогго, султанга, эмирге, ханга ж.б. таандык болот жана мурасталып берилип турат.

Монетизация льгот	Жеңилдиктерди монеталаштыруу	Мультинациональность	Мультсарамжалдуулук
Замена натуральных льгот денежными компенсациями.	Натуралай жеңилдиктерди акчалай компенсациялоо менен алмаштыруу.	Обоснованные аргументы, выдвигаемые на многочисленных рациональных основаниях: техническом, экономическом, юридическом, социальном или существенном.	Техикалык, экономикалык, юридикалык, социалдык же маңыздык негиздерде көп сандаган сарамжалдуу негиздерде көрсөтүлүп жаткан негиздүү аргументтер.
Мониторинг	Мониторинг	Муниципалитет	Муниципалитет
Процесс регулярного сбора и анализа информации в целях наблюдения и контроля достижения результата и хода процесса реализации проектов, программ и стратегий.	Долбоорлордуу, программаларды жана стратегияларды ишке ашыруу процессинин жүрушүн байкоо жана контролдүк жүргүзүү максатында маалыматты үзүлтүксүз жыйноо, талдоо жүргүзүү, натыйжага жетүү процесси.	Совокупность выборных органов местного управления и самоуправления. Он состоит из выборной коллегии во главе с мэром или бургомистром, а также исполнительного аппарата. Это также самоуправляемая община.	Жергиликтүү өз алдынча башкаруунун жана өз алдынча башкаруунун шайлануучу органдарынын жыйындысы. Ал мэр же бургомистр башында турган шайлануучу коллегиядан, ошондой эле аткаруучу аппараттан турат. Бул ошондой эле өзүн өзү башкара турган жамаат.
Мониторинг политики	Саясаттын мониторинги	Муниципальный заказ	Муниципалдык буюртма
Наблюдение за состоянием политических процессов, протекающих в обществе, оценка результативности действий и прогноз состояния политической сферы.	Кoomдо болуп жаткан саясий процесстердин абалына байкоо жүргүзүү, аракеттөнүүнүн майнаптуулугуна баа берүү жана саясий чейрөнүн абалын болжолдоо.	Муниципальный заказ – это заказ на закупку товаров, выполнение работ, оказание услуг, формируемый от имени органов местного самоуправления, финансируемый из местного бюджета и направленный на удовлетворение муниципальных нужд.	Муниципалдык буюртма – бул жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын атынан калыптандырылган, жергиликтүү бюджеттен финансирован ган жана муниципалдык муктаждыктарды канаттандырууга багытталган товарларды сатып алуу, жумуштарды аткаруу. Кызматтарды көрсөтүү учун берилген буюртма.
Монополия	Монополия	Муниципальный служащий	Муниципалдык кызматкер
Предприятие, действующее на рынке при отсутствии значимых конкурентов.	Олуттуу атаандаштарты жок рынке иш жүргүзгөн ишкана.	Служащий, занимающий определенную должность в муниципальном органе, т.е. органе местного самоуправления.	Муниципалдык органда, б.а. жергиликтүү өз алдынча башкаруу органында белгилүү бир кызматты эзлеген кызматкер.
Мораторий	Мораторий	Мэрия	Мэрия
Решение об отсрочке или воздержании от каких-либо действий на определенный или на неопределенный срок. Например, отсрочка или полное прекращение платежей по долговым обязательствам. Мораторий может быть объявлен по согласию сторон или быть односторонним, официальным и фактическим.	Кандайдыр-бир аракеттерди белгилүү бир мөнөткө же аныкталбаган мөнөткө кийинкиге калтыруу же токтоту жөнүндө чечим. Мисалы, карыздык милдеттөнмелер боюнча төлөмдөрдү кийинкиге калтыруу же толугу менен токтотуу. Мораторий тарааптардын макулдугу менен жарыланышы же бир тарааптуу, расмий жана фактылаи болушу мүмкүн.	Орган муниципального управления, а также здание, помещение этого органа управления.	Муниципалдык башкаруу органы, ошондой эле ушул башкаруу органы жайгашкан имарат.
Мультипликатор	Мултипликатор	Наблюдение	Байкоо жүргүзүү
Числовой коэффициент, показывающий, во сколько раз сумма прироста/сокращения национального продукта, дохода или денежного обращения превышает инициирующую такое изменение сумму инвестиций, правительственные расходы, налоговых отчислений или вкладов в финансово-кредитные учреждения.	Улуттук продуктун, кирешенин же акчалы жүгүртүүнүн өсүшүнүн/кыскарышынын суммасы инвестициялардын, өкмөттүк чыгымдардын, салыктык чөтүүлөрдүн же финанссылык-кредиттүү мекемелерге салымдардын суммасын ушундай өзгөртүүгө демилгэ көтөрүүден канча эсе жогору экендигин көрсөткөн сандык коэффициент.	Метод сбора данных, суть которого со-	Маалымдамаларды жыйноонун ыкмасы

стоит в том, что исследователь наблюдает и регистрирует события и процессы.	анын маңызы боюнча изилдөөчү окуя жана процесстерге байкоо жүргүзүлжана катттай.
Набор данных	Маалымадамалардын топтому
Набор взаимосвязанных элементов информации, используемых исследователем с целью получения ответа на поставленные в исследовании вопросы.	Изилдөөчү тарабынан изилдөөчү алдын аюлган маселелерге жөн алуу максатында пайдаланылган маалыматтын өз ара байланыштуу элемменттеринин топтому.
Налоги	Салыктар
Обязательные платежи, взимаемые государством (центральными и местными органами власти) с физических и юридических лиц в государственные и местные бюджеты. Это также форма финансовых отношений, обеспечивающих распределение и перераспределение национального дохода в соответствии с экономическими и социальными задачами.	Мамлекет тарабынан (бийликтин борбордук жана жергилиттүү органдары тарабынан) жеке жана юридикалык жактардан мамилекеттик жана жергилиттүү бюджеттерге алынуучу милдеттүү төлөмдөр. Бул ошондой эле экономикалык жана социалдык милдеттерге ылайык улуттук кирешени белүштүрүүнү жана кайра белүштүрүүнү камсыз кыла турган финансыйлык мамилекеттердин формасы.
Налоговая политика	Салыктык саясат
Определение налоговых платежей и льгот, определяющих налоговую систему страны и режим налогообложения предпринимательской деятельности.	Өлкөнүн салык системасын жана ишкердик кылууга салык салуунун режимин аныктайт, турган салыктык төлөмдердүү жана женилдиктерди аныктоо.
Народ	Эл
Население, объединенное принадлежностью к одному государству; жители страны. Это также: а) нация, национальность, народность; б) основная часть трудящегося населения страны; в) то же, что: люди (обычно много людей).	Бир мамлекетке таандык болгондугуна байланыштуу бириккен калк, елкөнүн тургундары. Бул ошондой эле: а) улуттук улуттуулук, элдүүлүк; б) өлкөнүн эмгектенген калкынын негизги бөлүгү; в) ошол эле адамдар (адатта көп ададар).
Народовластие	Эл бийлиги
Форма правления, при которой власть принадлежит народу; демократия.	Башкаруунун формасы, анын тушунчылыктын бийлик элге таандык болот; демократия.
Население	Калк
Совокупность людей, проживающих	Бир жерде, кандайдыр-бир жерде (жерде)

где-либо, в каком-либо месте (на земном шаре, в каком-либо государстве, в какой-либо стране, области и т.п.).	шарында, кайсылт-бир мамлекетте, кандайдыр-бир өлкөдө, облуста ж.б. жашаган адамдардын жыйындысы.
Насилие	Зомбуулук
Применение силы для достижения чего-либо, принудительное воздействие на кого-либо, что-либо. Это также притеснение; беззаконие, злоупотребление властью.	Бир нерсеге жетишүү үчүн күч колдоңнуу, кимдир-биреөгө, бир нерсеге мажбурлоочу таасир тийгизүү. Бул ошондой эле кысымга алуу, мызамсыздык, бийлиktи кыннаттык менен пайдалануу.
Наука о государственной политике	Мамлекеттик саясат жөнүндө илим
Наука о политике, которая изучает фундаментальные проблемы, возникающие в процессе постоянной трансформации политики и политических процессов для служения демократическим целям.	Саясат жөнүндө илим, ал демократиялык максаттарга кызмат кылуу үчүн саясаттын туруктуу трансформацияланышынын процессинде жана саясий процесстерде келип чыга турган пайдубалдуу проблемаларды иликтейт.
Национализм	Улутчулук
Идеология и направление политики, базовым принципом которых является тезис о ценности нации как высшей формы общественного единства и её первичности в государствообразующем процессе. Это также возведение в ранг государственной политики эгоизма какой-либо нации.	Идеология жана саясаттын бағыты, алардын базалык принциби коомдук биримдиктүн жогорку формасы катары улуттун баалуулугу жана мамлекетти түзүү процесиндеги анын түпкүлүктүүлүгү жөнүндө тезис болуп саналат.
Национальная безопасность	Улуттук коопсуздук
Защищенность жизненно важных интересов личности, общества и государства в различных сферах жизнедеятельности от внешних и внутренних угроз, обеспечивающая устойчивое развитие страны.	Жашоо-турмуштун ар кандай чөйрөлөрүндө инсандын, коомдун жана мамлекеттин турмуштук маанилүү таламдарынын тышкы жана ички коркунучтардан корголгондугу, елкөнүн туруктуу өнүгүшүн камсыз кылуу.
Национальная идея	Улуттук идея
Форма познания жизни народа, не только отражающая устройство жизни народа, но и направленная на преобразование устройства жизни.	Элдин жашоо турмушун таанып билүүнүн формасы, мында элдин турмушун түзүлүшү гана чагылдырылбастан, жашоону куруунун кайра түзүлүшүне бағытталат.
Национальные интересы	Улуттук таламдар
Осознанные потребности государства,	Мамлекеттин андал-түшүнүлгөн керек-

определяемые экономическими и геополитическими отношениями, культурно-историческими традициями, необходимостью обеспечения безопасности, защитой населения от внешних и внутренних угроз и вызовов.	төөлөрү, алар экономикалык жана геосаясий мамилелер, маданий-тарыхый каада-салттар, коопсуздукту камсыз кылуунун зарылдыгы, калктышкы жана ички коркунчтардан жана чакырыктардан коргоо менен аныктлат.
Национальный доход	Улуттук киреше
Сумма первичных доходов полученных населением страны в связи с их прямым или косвенным участием в производстве валового внутреннего продукта своей страны и другого государства.	Өлкөнүн калкынын өз өлкөсүнүн жана башка мамлекеттин ички дүү продуктун өндүрүүгө тикелей же кыйыр катышуусуна байланышту өлкөнүн калкы тара拜нан алынган баштапкы кирешелердин суммасы.
Невербальные коммуникации	Вербалдуу эмес коммуникациялар
Обмен информацией через изменение выражения лица, жесты и движения тела.	Бети-башты өзгөртүү, жаңсоо жана дene кыймылы аркылуу маалымат алмашуу.
Независимость	Көз карандысыздык
Отсутствие подчиненности, несвязанность в чем-либо обстоятельствами, чужой волей и т.д. Например, способность человека действовать в соответствии со своими интересами и целями, опираясь на познание объективной действительности.	Баш ийбегендик, бир нерсе боюнча жагдайларга, бирөөнүн эркине ж.б. байланыштуу болбоо. Мисалы, адамдын объективдүү чындыкты таанып билүүгө таянуу менен өзүнүн таламдауруна жана максаттарына ылайык аракеттенүүгө жәндемдүүлүгү.
Некоммерческая организация	Коммерциялык эмес уюмдар
Организация, не имеющая целью извлечение прибыли или не распределяющая полученную прибыль между своими участниками. Они создаются в форме общественных объединений или религиозных организаций, некоммерческих партнерств, учреждений, автономных некоммерческих организаций, социальных, благотворительных и иных фондов, ассоциаций и союзов.	Пайда алуу максатын көздөбөгөн же алынган пайданы өзүнүн катышуучуларынын арасында бөлүштүрбөгөн уюм. Алар коомдук бирикмелер же диний уюмдар, коммерциялык эмес өнектөр, мекемелер, автономиялуу коммерциялык эмес уюмдар, социалдык, кайрымдуулук жана башка фонддор, ассоциациялар жана бирдиктер формасында түзүлөт.
Неопределенность	Анык эместик
Отсутствие достаточно полной информации о прошлых, настоящих и особенно будущих событиях, тенденциях, условиях и ценностях, влиянии объектов на окружающую среду.	Өткөндөгү, азыркы жана айрыкча келечектеги окуялар, объективдүү жана субъективдүү факторлордун шарттары жана баалуулуктары жөнүндө жетиштүрүлөт.

тивных и субъективных факторов.	Түү турдө толук маалыматтын жоктугу.
Неправительственная организация	Әкмәттүк эмес уюм
Объединение, общество, фонд благотворительный фонд или другое юридическое лицо, которое не считается частью правительственной структуры и не работает ради получения прибыли.	Бирикме, коом, фонд, кайрымдуулук фондусу же башка юридикалық жак, алар әкмәттүк структуралының бир бөлүгү болуп эсептелбейт жана пайда алуу үчүн иштебейт.
Несостоятельность рынка	Рыноктун жараксыздығы
Неспособность рыночной системы обеспечить потребителей определенными благами вообще, либо на наиболее желательном оптимальном уровне.	Рыноктук системанын керектөөчүлөрдү жалпы эле жыргалчылыктар, же болбосо алда-канча талапка ылайык оптималдуу деңгээлде камсыз қылууга жөндөмсүздүгү.
Нехватка ресурсов	Ресурстардын жетишсиздиги
Одно из основных положений анализа публичной политики, предполагающее недостаток ресурсов для решения возникающих проблем и, соответственно, предполагающее выбор наиболее эффективного решения соразмерно возможным ресурсам	Коомдук саясатка талдоо жүргүзүүнүн негизги жоболорунун бири, ал келип чыккан проблемаларды чечүү үчүн ресурстардын жетишсиздигин билдирген жана тиешелүү түрдө мүмкүн болуучу ресурстарга ылайык келген алда канча натыйжалуу чечимди тандап алууну билдириет.
Нецелевое использование средств	Каражаттарды максатка ылайыксыз пайдалануу
Направление и использование средств, например, бюджетных средств, на цели, не соответствующие условиям получения указанных средств определенным утвержденным бюджетом.	Каражаттарды, мисалы, бюджеттик каражаттарды бекитилген бюджетте көрсөтүлгөн каражаттарды алуунун шарттарына ылайык келбegen максаттарга бағыттоо жана пайдалануу.
Номадизм	Номадизм
Кочевой образ жизни. У многих тюркских кочевых народов исторически было распространено набеговое хозяйство. В научном смысле кочевничество (номадизм, (от греч. νομάδες, nomádes — кочевники) — особый вид хозяйственной деятельности и связанных с ним социокультурных характеристик, при которых большинство населения занимается экстенсивным кочевым скотоводством.	Жашоонун көчмөн образы. Көптөгөн көчмөн түрк элдеринде көчмөндүк чарбачылык тарыхый жагынан жайылтылган. Илиний мааниде алганды көчмөнчүлүк (номадизм, (гректин. νομάδες, nomádes — көчмөндер) — чарба жүргүзүүнүн өзгөчө түрү жана ага байланыштуу социалдык-маданий мүнездемелөр, анын тушунда калктын көччүлүгү экстенсивдүү көчмөндүк мал чарбасы боюнча иш жүргүзөт.

Номенклатура	Номенклатура
Круг должностных лиц, назначение или утверждение которых относится к компетенции какого-либо вышестоящего органа. Это также совокупность или перечень терминов, названий, употребляемых в какой-л. Области знаний, специальности и т.п.	Дайындоо же бекитүү кайсыл-бир жогору турган органдын компетенциясына кирген кызмат адамдарынын чөйресү. Бул ошондой эле билимдердин, адистиктердин бир жагында ж.б. колдонулган термидердин, атальштардың жыйындысы же тизмеси.
Норма права	Укуктун ченеми
Общеобязательное, формально определённое правило поведения, зафиксированное или закреплённое государством, обеспеченное его силой, закрепляющее права и обязанности участников общественных отношений и являющееся критерием оценки поведения, как правомерного, так и неправомерного.	Мамлекет тарабынан белгиленген же бекемделген, анын күчү менен камсыз кылышынан, коомдук мамилелердин катышуучуларынын укуктарын жана милдеттерин бекемдеген жана укукка ылайык да, ошондой эле укукка ылайык келбеген жүрүш-турушка баа берүүнүн критерийлери болуп эсептелген жалпыга милдеттүү, формалдык жагынан аныкталган жүрүш-туруш эрежеси.
Нормативный анализ политики	Саясатка ченемдик талдоо жүргүзүү
Анализ политики, направленный на создание, критическую оценку и распространение утверждений основанных на знаниях, относительно ценностей политики как сферы взаимодействия интересов для прошлого нынешнего и будущего поколения.	Өткөн, азыркы жана келечектеги муун учүн таламдардын өз ара аракеттенишинин чөйресү катары саясаттын баалуулуктары жагында билимдерге негизделген, сыйн бааларды түзүүгө ырастамаларды жайылтууга багытталган талдоо жүргүзүү.
Нормативный документ	Ченемдик документ
Документ, устанавливающие правила, общие принципы и характеристики, касающиеся определенных видов деятельности или их результатов.	Иштин айрым түрлөрүнө же алардын натыйжаларына тиешелүү эрежелерди, жалпы принциптерди жана мүнөздөмөлөрдү белгилей турган документ.
Ноу-хау	Ноу-хау
Технические, управленческие или другие знания и практический опыт технического, коммерческого, финансового и иного характера, представляющие новшество и коммерческую тайну, которая не оформляется патентом.	Техникалық, коммерциялық, финанслық жана башка мүнөздөгү коммерциялық сырды билдириген, патент менен жол-жоболоштурулбаган техникалық, башкаруучулук же башка билимдер жана практикалық тажрыйба

Обзор	Обзор
Документ, составленный в целях информирования подведомственных и других организаций о работах в той или иной области или о деятельности группы учреждений в определенный период.	Әзүнө баш ийген жана башка уюмдарга тигил же бул жактагы иштер жөнүндө маалымат берүү максатында же белгилүү бир мезгилдеги мекемелердин толпорунун иши жөнүндө түзүлгөн документ.
Обратная пропорциональность	Кайталанма пропорциялуулук
Это функциональная зависимость, при которой увеличение независимой величины(аргумента) вызывает пропорциональное уменьшение зависимой величины(функции).	Бул функциялык көз карандылык, анын тушунда көз карандысыз чоңдуктун (аргументтин) жогорулаши көз каранды чоңдуктун (функциянын) пропорционалдуу азайышын пайдалы кылат.
Обратная связь	Кайталанма байланыш
Передача результатов, полученных в ходе процесса оценивания, сторонам, для которых это является важным и позволяющим облегчить обучение. Этот термин может касаться сбора и распространения результатов, заключений, рекомендаций, уроков и опыта.	Баа берүү процессинин журушундө алынган натыйжаларды тараптарга берүү, бул алар үчүн маанилүү болот жана окутууну женилдетүүгө жардам берет. Бул термин натыйжаларды, корутундуларды, сунуштарды, сабактарды жана тажрыйбаны жыйноого жана жайылтууга тиешелүү болушу мумкун.
Обратное планирование	Кайталап пландаштыруу
Планирование, которое начинается с желаемых результатов, оно определяет кратчайшие пути их достижения, а потом планирует действия в обратном порядке (от следствия к причине) до самой верхушки организационной иерархии, до той политики, которую следует принять на наивысшем уровне, чтобы достичь желаемых результатов.	Каалаган натыйжалардан башталган пландаштыруу, бул натыйжаларга женишүүнүн кыска жолдорун аныктайт, андан кийин аракеттерди кайталанма тартилте (натыйжадан себепке карай) уюштуруучулук иерархиянын эң жогорку чегине чейин, каалаган натыйжаларга жетишүү үчүн эң жогорку деңгээлде кабыл алына турган саясатка чейин пландаштырат.
Обращение граждан	Жарандардын кайрылуусу
Обобщенное наименование различных видов индивидуальных или коллективных обращений граждан в государственные органы, органы местного самоуправления.	Жарандардын мамлекеттик органдарга, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына жеке же жамааттык кайрылууларынын ар кандай түрлөрүнүн жалпыланган аталышы.

Обсуждение	Талкулоо
Процедура, включающая обдумывание, рассмотрение, разбор, сравнение, оценки, внесение предложений в связи с разработкой проекта документа, решения, программы и т.д. Его масштабы могут быть самыми разными.	Документтин, чечимдин, программаның ж.б. долбоорун иштеп чыгууга байланыштуу ой-жүгүртүүнү, карал чыгууну, сунуш киргизүүнү камтыган жол-жобосу. Анын масштабдары ар кандай болушу мүмкүн.
Общественное мнение	Коомдук пикир
Совокупность многих индивидуальных мнений по конкретному вопросу, затрагивающему интересы большой группы людей.	Адамдардын ири тобунун таламдарына тиешелүү болгон айын маселе боюнча көптөгөн жеке пикирлердин жыйындысы.
Общественное телевидение	Коомдук телекөрсөтүү
Вид телерадиокомпаний, основанных на смешанных формах собственности – государственной, акционерной и частной.	Менчихин аралаш формаларына: мамлекеттик, акционердик жана жеке менчик формаларына негизделген телерадио компаниялардын түрү.
Общественно-экономическая формация	Коомдук экономикалык формация
Исторически сложившийся тип общества, в основе которого лежит определенный способ производства материальных благ.	Тарыхый жагынан калыптанган коом, анын негизинде материалдык жыргалчылыктарды өндүрүүнүн белгилүү бир ыкмасы жатат.
Общественные блага	Коомдук жыргалчылыктар
Товары и услуги, производство которых обеспечивается государственными или муниципальными органами. К ним относятся: здравоохранение и школьное образование, оборона и правопорядок, парки и музеи и т.п.	Өндүрүү мамлекеттик же муниципалдык тарабынан камсыз кылышкан товарлар жана кызматтар. Аларга: саламаттык сактоо жана мектепте билим берүү, коргоо жана укук тартиби, парктар жана музейлер ж.б.таандык кылышнат.
Общественные дела	Коомдук иштер
Вопросы, вызывающие общий интерес или озабоченность, особенно те, которые касаются актуальных социальных экономических и политических проблем.	Жалпы кызыгууну же тынчсызданууну пайда кылган, айрыкча актуалдуу социалдык, экономикалык жана саясий проблемаларга тиешелүү болгон маселелер.
Общественные слушания	Коомдук угуулар
Форма реализации прав граждан, по-	Кандайдыр-бир калктуу конуштун айма-

стационарно проживающих на территории какого-либо населенного пункта на участие в процессе обсуждения проектов муниципальных правовых актов по вопросам местного значения.	гында түрүктүү жашаган жарандардың жергиліккүү маанидеги маселелер бойчыча муниципалдық укуктук актылардың долбоорлорун талкуулоо процессине катышууга болгон укуктарын ишке ашыруунун формасы.
Общественный договор	Коомдук келишим
Социально-экономическая теория, объясняющая происхождение гражданского общества, государства, права как результат соглашения между гражданами и государством. Это означает создание соглашения о наборе правил, по которым ими управляют.	Жарандар жана мамлекеттин ортосундагы макулдашуунун натыйжасы катары жарандык коомдун, мамлекеттин, укуктун келип чыгышын түшүндүргөн социалдык-экономикалык теория. Мунун өзү башкарылуучулардың өздөрүн башкарып жаткан эрежелердин толтомун жаратууга макул болушун билдириет.
Общество	Коом
Совокупность индивидов и социальных групп и классов, а также складывающихся между ними отношений.	Индивиддердин жана социалдык топтор менен таптардын, ошондой зеле алардын ортосунда калыптанган мамилелердин жыйындысы.
Общество постиндустриальное	Постиндустриалдык коом
Общество, в экономике которого в результате научно-технической революции и существенного роста доходов населения приоритет перешёл от преимущественного производства товаров к производству услуг. Производственным ресурсом становятся информация и знания.	Илимий-техникалык революциянын жана калктын кирешелеринин олуттуу өсүшүнүн натыйжасында экономикасында товарларды артыкчылык берип өндүрүү кызматтарды артыкчылык берип өндүрүүгө өткөн коом. Маалымат жана билим өндүрүштүк ресурс болуп калууда.
Общество традиционное	Салттуу коом
Общество, которое регулируется традицией. Сохранение традиций является в нём более высокой ценностью, чем развитие. Общественный уклад в нём характеризуется сословной иерархией, существованием устойчивых социальных общностей, особым способом регуляции жизни общества, основанном на традициях, обычаях.	Салттар менен жөнгө салына турган коом. Мында салттарды сактоо өнүгүгүгө караганда алда канча жогорку баалуулук болуп саналат. Андагы коомдук түзүлүш сословиялык иерархия менен, түрүктүү социалдык жалпылыктардын бар болушу, салтка, каадаларга негизделген коомдугу түрмушту жөнгө салуунун өзгөчө ыкмасы менен мүнөздөлөт.
Община	Жамаат
Фонд за организацию местного самоуправления	Жергилиттүү өз алдынча башкарууну

управления, представляющая добровольное объединение членов местных сообществ, проживающих на территории одной улицы, квартала или другого территориального образования села или города для совместного решения дел местного значения и под свою ответственность.	уюштуруунун формасы, ал бир көчөнүн, кварталдын же айылдын же шаардын башка аймактык бирдигинин жергилиттү маанидеги иштерди чогу жана өз жоопкерчилиги менен чечүү үчүн бириккен ыктыярдуу бирикмесин билдириет.
Объект исследования/анализа	Изилдөө/талдоо объекти
Процесс или явление, порождающее проблемную ситуацию и взятое исследователем для изучения. Это также та часть научного знания, с которой исследователь имеет дело.	Проблемалуу кырдаалды пайда кылган жана изилдөөчү тарабынан изилдөө үчүн алынган процесс же көрүнүш. Бул ошондой эле илимий билимдин изилдөөчү иш жүргүзүп жаткан бөлүгү болот.
Окружающая среда	Курчап турган айлана-чейре
Внешние силы, оказывающие влияние на организации, хотя сами организации не могут их контролировать.	Үюмга таасир тийгизип турган тышкы күчтөр, ал эми үюмдардын өздөрү аларга контролдук жүргүзэ албайт.
Омбудсмен	Омбудсмен
Независимое публичное должностное лицо, на которое возлагаются функции контроля за соблюдением законных прав и интересов граждан в деятельности органов исполнительной власти и должностных лиц.	Коомдук көз карандысыз кызмет адамы, ага аткаруу бийлигинин жана кызмет адамдарынын ишиндеги жаңадардын укуктарын жана мыйзамдуу таламдарын сактобоо контролдук жүргүзүү функциясы жүктөлөт.
Оппозиция	Оппозиция
Партия или группа, выступающая против господствующей партии или мнения, поддерживаемого большинством. Также, политическая деятельность партий, групп и движений, противостоящих правительству курсу и ведущих с правящей партией (партиями) борьбу за государственную власть.	Үстөмдүк кылуучу партияга же көпчүлүк тарабынан колдоого алынган пикирге каршы чыккан партия же топ. Ошондой эле өкмөттүн курсуна каршы турган жана башкаруучу партия (партиялар) менен мамлекеттик бийлик үчүн күрөш жүргүзгөн партиялардын, топтордун жана кыймылдардын саясий иши.
Определение проблемы	Проблеманы аныктоо
Описание проблемы в конкретных терминах и выработка такой ее формулировки, которая даст клиенту четкое понимание различных аспектов проблемы.	Проблеманы айкын терминдер менен баяндоо жана анын проблеманын аркандай аспекттерин так түшүнүү үчүн кардарга жардам бере турган жол-жобосун иштеп чыгуу.

Определенность	Аныктуулук
Такое состояние знания, при котором лицо принимающее решение заранее знает, конкретный исход, к которому неизбежно приведет каждый из имеющихся вариантов решения. Иначе говоря, лицо, принимающее решение обладает совершенным знанием среди и результата любого решения, которое оно могло бы выбрать.	Билимдин белгилүү бир абалы, анын тушунда чечим кабыл алып жаткан адам чечимдин колдо болгон вариантынын ар бири шексиз түрдө айкыннатыйжага алып келерин билет. Башкача айтканда, чечим кабыл алып жаткан адам, чөйрөнү жана өзү тандап ала турган ар кандай чечимдин натыйжасын жетиштүү түрдө билет.
Опрос	Сурамжылоо
Метод сбора первичной информации посредством обращения с вопросами к определенной группе людей.	Адамдардын белгилүү бир тобуна суроолор менен кайрылуу аркылуу баштапкы маалыматты чогултуу ыкмасы.
Опыт	Тажрыйба
Совокупность знаний и практических усвоенных навыков, умений. Это также отражение в сознании людей законов объективного мира и общественной практики, полученное в результате их активного практического познания.	Билимдердин жана иш жүзүндө өздөштүрүлгөн көндүмдөрдүн, билгичтиктин жыйындысы. Бул ошондой эле адамдардын аң-сезиминде объективдүү дүйнөнүн мыйзамдарынын жана активдүү практикалык таанып-билиссүнүн натыйжасында алынган коомдук практиканын чагылышы болуп саналат.
Организационный потенциал	Уюштуруучулук потенциал
Способность людей работать вместе организоваться для решения проблем, мобилизовать ресурсы, разрешать конфликты а также объединять и координировать свои действия с другими для достижения согласованных целей.	Адамдардын проблемаларды чечүү үчүн чогуу иштөөгө, уюмдашууга, ресурстарды мобилизациялоого, конфликттерди чечүүгө, ошондой эле макулдашылган максаттарга жетишүү үчүн өзүнүн аракеттерин башкалар менен бириктируугө жана координациялоого жөндемдүүлүгү.
Организация	Уюм
Группа индивидов объединенных общим стремлением достичь определенные цели.	Белгилүү бир максаттарга жетишүүгө жалпы умтулуу менен бириккен индивиддердин тобу.
Ориентир/ база	Багыт/база
Контрольная точка или стандарт, относительно которых может оцениваться выполненная работа или полученные	Аткарылган иш же алынган жетишкендик салыштырылып баалана турган контролдүк чекит же стандарт. Багыт

достижения. Ориентир относится к достигнутому в недавнем прошлом выполнению работы другими подобными организациями или к логическим выводам по поводу того, что может быть достигнуто в данной ситуации.

Отзыв	Пикир
Письменное или устное мнение о чем-либо, оценка чего-нибудь.	Бир нерсе жөнүндө жазуу жүзүндөгү же оозеки түрүндөгү пикир, бир нерсеге баа берүү.
Отзыв депутата	Депутатты кайра чакырып алуу
Досрочное прекращение полномочий депутата представительного органа власти на основе волеизъявления избирателей соответствующего округа, выраженного путем голосования.	Тиешелүү округдун шайлоочуларының добуш берүү аркылуу эркин билдиришинин негизинде бийликтин өкүлчүлүктүү органынын депутатынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токtotтуу.
Открытое интервью	Ачык интервью
Интервью, в котором не задают составленные заранее вопросы, а предоставляют возможность самому определить направление и содержание интервью.	Алдын-ала түзүлгөн суроолор берилбестен, интервьюнун багытын жана мазмунун өз алдынча аныктоого мүмкүнчүлүк берген интервью.
Открытое общество	Ачык коом
Тип общества, характеризующийся динамичной социальной структурой, высокой мобильностью, способностью к инновациям, критицизму, индивидуализму и демократической плюралистической идеологией.	Коомдун бир тиби, ал динамикалуу социалдык структурасы, жогорку мобилдуулугу, инновацияларга жөндөмдүлүгү, критицизми, индивидуалдуулугу жана демократиялык плюралисттик идеология менен мүнөздөлөт.
Открытость	Ачыктык
Право доступа к официальным государственным документам. Это также часть процесса демократизации государственного управления и государственной службы, обеспечивая право граждан осуществлять гражданский контроль, участвовать в политике и т.д.	Расмий мамлекеттик документтерге мүмкүнчүлүк алуу укугу. Бул ошондой эле мамлекеттик башкарууну жана мамлекеттик кызметтүү демократиялаштыруу процессинин бир белгүү, мында жарандардын контролдүкүтүү жүзөгө ашыруу, саясатка катышуу укуу ж.б. камсыз кылышнат.
Открытый вопрос	Ачык суроо
Вопрос, предусматривающий ответ в пространной форме и позволяющий	Кенири формада жооп берүүнү караган жана респондентке өз сөзү менен жооп

Ответ	Ответ
Документ, содержащий сведения о выполнении плана, задания, о подготовке мероприятий, поручений и проведении мероприятий, представленный выше-стоящему руководству.	Пландин, тапшырманын аткарылышы жөнүндө маалымдамаларды, жогору турган жетекчиликке бериле турган иш-чараларды, тапшырмаларды даярдоо, иш-чараларды өткөрүү тууралуу маалымдамаларды камтыган документ.
Официальный язык	Расмий тил
Язык, имеющий привилегированный статус в государстве или международной организации. Это также язык государственного управления, законодательства, судопроизводства.	Мамлекетте же эл аралык уюмда артыкчылыкка ээ болгон тил. Бул ошондой эле мамлекеттик башкаруунун, мыйзам чыгаруунун, сот өндүрүшүнүн тили.
Охлократия	Охлократия
Давление, влияние толпы деклассированных или люмпенизированных слоёв общества на законодательную и исполнительную власть. Это также господство толпы, низших, неимущих классов, форма государственного устройства, являющаяся выродившейся демократией.	Коомдун таптан ажыратылган же люмпендештирилген топторунун мыйзам чыгаруучу жана аткаруучу бийликтүү кысым көрсөтүшү. Бул ошондой эле топураган элдин, төмөнкү, колунда жок топтордун үстемдүк кылышы, пайда болгон демократия болуп эсептелген мамлекеттик түзүлүш.
Оценивание	Баалоо
Систематическое получение оценок выполнения и/или результатов (последствий) программы или политики, сравнение с явно или неявно сформированными стандартами, что должно способствовать улучшению программы или политики.	Программанын же саясаттын аткарылышынын жана/же натыйжаларынын (кесепеттеринин) бааларын системалуу алып туруу, ачык же ачык эмес стандарттар менен салыштыруу, мунун өзү программаны же саясатты жакшыртууга көмөк көрсөтүүгө тийиш.
Оценка	Баа берүү
Анализ данных о результатах реализации проекта или программы с использованием научных методов и исследовательских методик.	Долбоорду же программаны илимий ыкмаларды жана изилдөө ыкмаларын пайдалануу менен ишке ашыруунун натыйжалары жөнүндө маалымдаларга талдоо жүргүзүү.
Оценка эксперта	Эксперттин баа бериши
Мнение хорошо осведомленного постороннего специалиста.	Баарын жакшы билген тышкаркы адистин пикири.

Паблик рилейшнз	Паблик рилейшнз
<p>Связи с общественностью, отношения с общественностью, общественные связи, общественные отношения, общественное взаимодействие - технологии создания и внедрения при общественно-экономических и политических системах конкуренции образа объекта в ценностный ряд социальной группы, с целью закрепления этого образа как идеального и необходимого в жизни.</p> <p>Эта деятельность чаще всего осуществляется путем предоставления в распоряжение прессы, телевидения и радио соответствующей информации, на которую серьезно полагаются и расчитывают многочисленные местные издания.</p>	<p>Коомчулук менен байланыш, коомчулук менен мамиле кылуу, коомчулуктун байланыштары, коомчулуктун биребирине таасир этүүсүчүлүк менен байланыш, коомчулук менен мамиле кылууилүүсүнүн социалдык группадагы баалуулуктардын катары, коомдуксаясий системадагы объекттинин образын жаратып, ишке киргизүү технологиясы.</p> <p>Бул аракеттенүү көбүнчө жергиликтүү маалымдамаларга ишенүү менен таянган прессага, телеберүү, радиоберүүгө ылайыктуу маалыматты берүү менен ишке ашат.</p>
Памятка	Эскертме китепче
Краткое нормативное, практическое или справочное издание, содержащее самые важные сведения, которыми надо руководствоваться, выполняя какую-либо операцию или осуществляя деятельность.	Кандайдыр-бир операцияны аткарууда же ишти жүзөгө ашырууда жетекчиликке алына турган абдан маанилүү маалым-доолорду камтыган, ченемдик, практикалык же справкалык кыска басылма.
Панельные данные	Панелдик маалымдамалар
Тип данных, включающие информацию которые собираются через определенные промежутки времени.	Убакыттын белгилүү бир аралыгында чогулутула турган маалыматты камтыган маалымдамалардын тиби.
Парадигма	Парадигма
Научная теория, воплощенная в строгой системе понятий, отражающих существенные черты какого-нибудь аспекта действительности и может выступать как концептуальная схема, модель постановки и решения проблем.	Чындыктын кандайдыр-бир аспектисинин олуттуу мунездөрүн чагылдырган, түшүнүктөрдүн бекем системасында ишке ашырылган жана проблеманы коюунун жана чечүүнүн концептуалдуу схемасы, модели катары чыга ала турган илимий теория.
Парламент	Парламент
Высший представительный и законода-	Бийликтөрдин белгүнүшү белгиленген

тельный орган в государствах, где установлено разделение властей.	мамлекеттерде өкүлчүлүктүү жана мыйзам чыгаңуучу жогорку орган.
Парламентаризм	Парламентаризм
Организация и функционирование верхней государственной власти, характеризующаяся разделением законодательных и исполнительных функций при привилегированном положении парламента.	Жогорку мамлекеттик бийликитүү жогорку орган. Жогорку мамлекеттик бийликитүү жогорку орган. Жогорку мамлекеттик бийликитүү жогорку орган.
Парламентская Республика	Парламенттик Республика
Разновидность республики с перевесом полномочий в пользу парламента. В парламентской республике правительство отвечает только перед парламентом, а не перед президентом.	Үйгарым укуктардын көпчүлүгү парламентке оогон респубиканын бир түрүү. Парламенттик республикада өкмөт Президенттин алдында жооп бербестен, Парламенттин алдында гана жооп берет.
Парламентские слушания	Парламенттик угуулар
Одна из форм деятельности парламентов, состоящая в заслушивании мнений членов парламента, государственных и общественных деятелей, а также экспертов по конкретному законопроекту или иному вопросу, входящему в компетенцию парламента. Очи могут быть открытыми (публичными) и закрытыми. По их результатам могут быть приняты заключения (рекомендации).	Парламенттердин ишинин формаларынын бири, ал парламенттин мүчөлөрүнүн, мамлекеттик жана коомдук ишмерлердин, ошондой эле экспертердин айкын мыйзам долбоору же парламенттин компетенциясына кирген башка маселе боюнча пикирлерин угуудан турат. Алар ачык (коомдук) жана жабык болушу мүмкүн. Алардын натыйжалары боюнча корутундулар (сунуштар) кабыл алынышы мүмкүн.
Партнерство	Өнөктөштүк
Форма равноправного сотрудничества нескольких организаций по решению общих проблем.	Бир нече уюмдун жалпы проблемаларды чечүү боюнча төң укуктуу кызматташтыгынын формасы.
Пастбищный комитет	Жайыт комитети
Исполнительный орган объединения пастбищпользователей, состоящей из представителей пастбищпользователей, а также депутатов представительного органа местного самоуправления, глав исполнительно-распорядительного органа местного самоуправления.	Жайыттарды пайдалануучулардын биримелеринин аткаруучу органы, ал жайыттарды пайдалануучулардын өкүлдерүнөн, ошондой эле жергилиткүү өз алдынча башкаруунун өкүлчүлүктүү органынын депутаттарынан, жергилиткүү өз алдынча башкаруунун аткаруучутескөөчү органынын башчыларынан турат.

Патернализм	Патернализм
Государственное вмешательство, которое осуществляется исходя из того, что власти лучше знают, в чем состоят интересы людей, чем они сами.	Мамлекеттик кийилигишүү, ал адамдардын өздөрүнө караганда алардың таламдары эмнеден турарын бийлик жакшы билет деген түшүнүкке негизденип жүзөгө ашырылат.
Патриотизм	Патриоттуулук
Нравственный и политический принцип, социальное чувство, содержанием которого является любовь к Отечеству и готовность подчинить его интересам свои частные интересы. Это также особое эмоциональное переживание своей принадлежности к стране и своему гражданству.	Адел-ахлактык жана саясий принцип, социалдык сезим, Ата мекенди сүйүү жана өзүнүн жеке таламдарын анын таламдарына баш ийдирүүге даяр болуу. Бул ошондой эле өзүнүн өлкөгө жана өзүнүн жарандыгына таандык экендигин айрыкча эмоциялык сезим менен баштан кечирүү.
Первичные данные	Баштапкы маалымдамалар
Данные, полученные из первоначальных источников (полученные самостоятельно из опроса, интервью, наблюдений и собеседований, подсчета чего-либо).	Баштапкы булактардан алынган маалымдамалар (өз алдынча сурамжыллоодон, интервьюодан, байкоолордон жана маектешүүлердөн, бир нерсени эсептөп чыгуудан алынат).
Переходный период	Өткөөл мезгил
Период времени, в течение которого экономика страны переходит в новое, качественно иное состояние в связи с кардинальными реформами экономической системы. В странах СНГ переходный период, знаменует переход от централизованной к рыночной экономике, начатый в конце 1991 г.	Түп-тамырынан реформа жүргүзүүгэ байланыштуу өлкөнүн экономикасы жаңы, башка сапаттык абалга өтө турган мезгил. КМШ өлкөлөрүндө өткөөл мезгил борбордоштурулган экономикадан 1991-жылы башталган рыноктук экономикага өтүүнү билдирип турат.
Персональный идентификационный номер	Жеке идентификациялык номер
Секретная последовательность цифр, используемая для идентификации держателя банковской пластиковой карты или сим карты.	Банктык пластикалык картанын же сим картанын кармоочусун идентификациялоо үчүн пайдаланылган санариттердин жашыруун ырааттуулугу.
План	План
Документ, содержащий указания кому, какую задачу и в какое время решать, какие ресурсы нужно выделить на решение каждой задачи. Она состав-	Кимге, кандай милдетти, кандай мезгилде чечүүнү, ар бир милдетти чечүү үчүн кандай ресурстарды балуу берүүнү камтыган документ.

ляет основу деятельности организаций.	
Планирование	Пландаштыруу
Процесс составления плана, т.е. установление задач, решение которых необходимо для достижения целей организации, определения исполнителей, а также средств для их достижения, сроков и последовательность реализации намеченных мер.	Планды түзүү процесси, б.а. чечилиши уюмдун максаттарына жетишүү, аткаруучуларды, ошондой эле аларга жетишүү үчүн каражаттарды, белгиленген чараларды ишке ашыруунун мөөнөттерүү жана ырааттуулугун аныктоо үчүн зарыл болгон милдеттерди белгилөө.
Плебисцит	Плебисцит
Опрос граждан, как правило, с целью определения судьбы соответствующей территории или других вопросов локального характера.	Эреже катары, тиешелүү аймактын тагдырын же локалдуу мүнездөгү башка маселелерди аныктоо максатында жарандардан сурамжылоо.
Плюрализм	Плюрализм
Позиция, согласно которой существует несколько или множество независимых и несводимых друг к другу начал или видов бытия, оснований и форм знания, стилей поведения и пр.	Туткан жол, буга ылайык бири-бирине көз каранды болбогон жана ылайык келбей турган бир нече же көптөгөн башталыштар же турмуштун түрлөрү, негиздемелер жана билим башттары, жүрүш-туруш стилдери ж.б. болот.
Плюрализм политический	Саясий плюрализм
Принцип, содействующий существованию многообразия политических сил с конкуренцией между ними за представительство в органах государственной власти. Он предполагает легальное столкновение интересов, дискуссии между сторонниками различных точек зрения.	Саясий күчтөрдүн мамлекеттик бийлик органдарындагы өкүлчүлүк үчүн атаандашкан көптөгөн түрлөрүнүн болушуна көмек көрсөтө турган принцип. Ал ар кандай көз караштардын тарапкерлеринин ортосунда таламдардын легалдуу кагылышып турушун, дискуссиялардын болушун билдирип турат.
Подотчетность	Отчеттуулук
Обязанность должностных лиц государственных органов отчитаться или предоставить информацию, перед избирателями или гражданами за выполнение обязанностей и задач, а также соблюдение правил и стандартов, применяемых к их должностям.	Мамлекеттик органдардын кызмат адамдарынын милдеттенмелерди жана милдеттерди аткаруу, ошондой эле апардын кызматтарына карата колдонула турган эрежелерди жана стандарттарды сакташи боюнча шайлоочулардын же жарандардын алдында отчет берүүгө же маалымат берүүтө милдеттүүлүгү.

Подход «снизу вверх»	"Төмөнтөн жоргура кайын" мамиле
Разработка политики или программы и все соответствующие отношения в этой связи начинаются «снизу» – с уровня непосредственных исполнителей или «уличной бюрократии» и затем идут выше по вертикали государственной власти, в конечном счете достигая управленцев и разработчиков политики высшего звена.	Ушул байланыштагы саясатты программаны иштеп чыгуу жана бардык тиешелүү мамилелер "төмөнтөн" түздөн-түз аткаруучулардан же "кече бюрократиясынан" башталат, андан кийин мамлекеттик бийликтин вертикалы боюнча жоргура кайет, акырында келип саясаттын жоргуру зөвнөсүнүн башкаруучуларына жана иштеп чыгуучуларына жетет.
Подход «сверху вниз»	"Жогортон төмөн кайын" мамиле
Политика, программа разрабатывается разработчиками и политиками, находящимися в высших эшелонах власти. Они определяют цели, задачи, расписывают направления действий и инструменты для выполнения, т.е. придают четкую структуру программе или политике, и затем спускают подготовленный документ на выполнение ниже по вертикали: региональным властям, властям районов и местным властям.	Саясат, программа бийликтин жогортук эшелонунда турган иштеп чыгуучулар жана саясатчылыр тарафынан иштелип чыгат. Алар максаттарды, милдеттерди белгилешип, аракеттердин бағытын жана шаймандарын баяндашат, б.а. программага же саясатка так структура беришет жана андан кийин даярдалган документты вертикал боюнча төмөн кайын региондук бийликтеге, райондордун бийликтеге жана жергиликтүү бийликтеге жиберет.
Полевые заметки	Жеринде жазылган жазмалар
Письменная регистрация наблюдений, заметки о беседах и интервью, а также идеях и предварительном понимании материала, которые появляются в период исследований.	Байкоолорду жазуу жүзүндө каттоо, маектешүүлөр жана интервью, ошондой эле идеялар, изилдөө учурунда пайдалы болгон материалды алдын-ала тушунуу жөнүндө жазмалар.
Полевые исследования	Жеринде изилдөө жүргүзүү
Исследований проводимые в форме опросов, в результате которых собираются первичные данные. Полевые исследования состоят из бесед и сбора «сырых» данных, а также полу обработанных материалов.	Сурамжылоо формасында жүргүзүлгөн изилдөөлөр, анын натыйжаласында баштапкы маалымдамалар чогулутлат. Жеринде изилдөө жүргүзүү маектешүүлөрдөн жана "чийки" маалымда-малардан, ошондой эле жарым-жартылай иштетилген материалдардан турат.
Политизация	Саясатташтыруу
Усиление влияния политики на другие сферы жизни; придание политического звучания сколько-нибудь значитель-	Саясаттын турмуштун башка чөйрөлөрүнө таасириinin күч алышы; коомдук турмуштун кыйла олуттуу маселелөрүнө

ным вопросам общественной жизни; повышение роли государства в жизни общества.	рине саясий маани берүү; мамлекеттин коомдогу ролун жогорулаттуу.
Политик	Саясатчы
Активный участник политики, политической жизни; политической деятель, лицо, профессионально занимающееся политикой.	Саясаттын, саясий турмуштун активдүү катышучусу; саясий ишмер, саясат буюнча кесиптик иш жүргүзгөн адам.
Политика	Саясат
Деятельность органов государственной власти и их представителей по решению проблем общества. Выделяют экономическую, социальную, национальную, культурную и другие виды политик.	Мамлекеттик бийлик органдарынын жана алардын өкүлдөрүнүн коомдун проблемаларын чечүү буюнча иши. Саясаттын экономикалык, социалдык, улуттук, маданий жана башка түрлерүн бөлүп көрсөтүшөт.
Политическая воля	Саясий эрк
Твердое желание политического руководства решить определенные экономические и социальные задачи путем осуществления различных реформ.	Саясий жетекчиликтин белгилүү бир экономикалык жана социалдык милдеттерди ар кандай реформаларды жүзөгө ашыруу аркылуу чечүүге катуу киришиши.
Политическая наука	Саясий илим
Общественная наука, изучающая политические институты, а также принципы и поведение властей.	Саясий институттарды, ошондой эле бийликтин принциптерин жана жүруштурушун иликтей турган коомдук илим.
Политическая нейтральность	Саясий байтаралтуулук
Доктрина или норма, согласно которой государственные служащие не должны вовлекаться в деятельность, которая может повлиять на отношения служащих к своей работе.	Доктрина же ченем, ага ылайык мамлекеттик кызметчылар өзүнүн ишине таасир тийгизе турган ишке тартылбоого тийиш.
Политическая повестка	Саясий күн тартиби
Совокупность актуальных социальных и экономических проблем, отражающих потребности общества в целом или требования отдельных групп интересов, и на которые политики и администраторы готовы и способны реагировать, принимать решения и принимать действия.	Жалпы коомдун керектөөлөрүн же айрым таламдаш топтордун талаптарын чагылдырган актуалдуу социалдык жана экономикалык проблемалардын жыйындысы, саясатчылар жана администраторлор аларга карата мамиле кылууга, чечимдерди кабыл алууга жана аракеттерди көрүүгө даяр жана

	жөндөмдүү болот.
Политическая система	Саясий система
Институты и процессы, которые позволяют гражданам государства разрабатывать, реализовывать и пересматривать государственную политику.	Институттар жана процесстер, алар мамлекеттин жарандарына мамлекеттик саясатты иштеп чыгууга, ишке ашырууга жана кайра кароого мүмкүнчүлүк берет.
Политическая элита	Саясий элита
Это привилегированная группа, которая занимает руководящие позиции во властных структурах и непосредственно участвует в принятии важнейших для общества решений.	Бул артыкчылуктары бар топ, ал бийлик структураларында жетекчи позицияларды зэлеп турат коом үчүн абдан маанилүү болгон чечимдерди кабыл алууга тикелей катышат.
Политические соображения	Саясий ой-пикирлер
Описание главных политических вопросов, связанных с рекомендуемым курсом действий.	Аракеттердин сунуш кылышкан курсуна байланыштуу башкы саясий маселерди баяндоо.
Политический анализ	Саясий талдоо жүргүзүү
Попытка объяснить, почему проявляется конкретный характер власти и ее влияние, каким образом власть получают и теряют и почему происходят определенные политические события.	Бийликтин конкреттүү мүнөзүнүн пайда болдусун, жана анын таасирин, алардын бийликке кантит жетишерин жана андан ажырап калуусун, белгилүү бир саясий окуялар эмде үчүн болоорун түшүндүрүү аракети.
Политический режим	Саясий режим
Совокупность средств и методов, с помощью которых господствующие элиты осуществляют экономическую, политическую и идеологическую власть в стране. Это также сочетание партийной системы, способов голосования и принципов принятия решений, образующих конкретный политический порядок данной страны на определённый период.	Үстөмдүк кылуучу элиталар өлкөдөгү экономикалык, саясий жана идеологиялык бийликти жүзөгө ашырып жаткан каражаттардын жана ыкмалардың жыйындысы. Бул ошондой эле белгилүү бир мезгилде аталган өлкөнүн айкын саясий тартибин түзүп турган партиялык системаны, добуш беруунун ыкмаларын жана чечимдерди кабыл алуунун принциптерин айкалыштыруу.
Политическое решение	Саясий чечим
Решение, принимаемое в результате взаимодействия различных институтов, политических партий, общественных организаций,lobбистских группировок,	Ар кандай институттардын, саясий партиялардын, коомдук уюмдардын, түрткү берүүчү топтордун, массалык маалымат каражаттарынын жана коомдук

средств массовой информации и общественного мнения. Оно выражает баланс политических сил на данный момент времени.	пикирдин өз ара аракеттенүүсүнүн натыйжасында кабыл алынган чечим. Ал убакыттын ушул мезгилиндеги саясий күчтөрдүн балансы билдирип турат.
Политическое управление	Саясий башкаруу
Процесс постановки национальных задач развития, разработки политики, принятия решений на общегосударственном уровне. В нем участвуют все органы государственной власти, политические и общественные институты, организации частного сектора и гражданского общества.	Саясатты өнүктүрүүнүн, иштеп чыгуунун улуттук милдеттерин коюу, жалпы мамлекеттик деңгээлде чечим кабыл алуу процесси. Ага мамлекеттик бийликтин бардык органдары, саясий жана коомдук институттар, жеке менчик секторунун жана жарандык коомдун уюмдары катышат.
Политкорректность	Саясий коррективдүүлүк
Практика прямого или опосредованного запрета на употребление слов и выражений, считающихся оскорбительными для определённых социальных групп, выделяемых по признаку расы, пола, возраста, вероисповедания, сексуальной ориентации и т. п.	Расалык, жыныстык, курактык белгилери, динге ишенүү, сексуалдык бағыты боюнча бөлүнгөн белгилүү бир социалдык топтор үчүн шылдыңдоо катары эсептөлген сөздөрдү, сөз айкалыштарын колдонууга тикелей же кыйыртыюу салуу практикасы.
Полномочия	Ыйгарым укуктар
Официально предоставленные должностному лицу права и обязанности в определенной сфере деятельности. Это также ограниченное право использовать ресурсы организации и направлять усилия ее работников на выполнение заданий.	Кызмат адамына иштин белгилүү бир чөйрөсүндө расмий түрдө берилген укуктар жана милдеттер. Бул ошондой эле уюмдун ресурстарын пайдаланунун жана анын кызматкерлеринин күчаракеттерин тапшырмаларды аткарууга бағыттоонун чектелген укугу.
Положительные факторы	Он факторлор
Факторы, которые содействуют реализации программ или политик.	Программаларды же саясаттарды ишке ашырууга көмөк көрсөтүүчү факторлор
Портал	Портал
Веб-сайт, организованный как многоуровневое объединение различных ресурсов и сервисов, обновление которых происходит в реальном времени. Это также веб-сайт, выполняющий роль отправной точки для своей аудитории.	Ар кандай ресурстардын жана сервистердин көп деңгелдүү бирикмеси катары уюштурулган веб-сайт, аларды жаңылоо реалдуу убакытта жүргүзүлөт. Бул ошондой эле өз аудиториясы үчүн жөнөтүүчү түйүндүн ролун аткарған веб-сайт.

Последствие	Натыйжа
Эффект, результат или исход того, что произошло ранее.	Мурда болгон иштин эффекти, натыйжасы же жыйынтыгы.
Пособие	Жөлөк пул
Одна из форм материального обеспечения граждан, гарантированного Конституцией страны. Например, единовременное пособие, пособие по безработице, по временной нетрудоспособности, пособия гражданам, имеющим детей и др.	Өлкөнүн Конституциясында кепилдикке алынган жараптарды материалдык камсыз кылуунун формаларынын бири Мисалы, жумушсуздук боюнча, убактылуу эмгекке жараксызыдык боюнча жөлөк пул, көп балалуу жараптарга берилүүчүү жөлөк пул ж.б.
Посредническая политика	Ортомчулук саясат
Стиль управления сосредоточенный на согласовании разных интересов в сфере разработки политики.	Башкаруунун саясатты иштеп чыгуу чөйресүндөгү ар кандай таламдарды макулдаштырууга толтоштурулган стили.
Потенциал	Потенциал
Совокупность имеющихся средств, возможностей человека или организации, которые могут быть мобилизованы для достижения определенной цели, осуществления плана, решения какой-либо задачи.	Адамдын же уюмдун колдо болгон каражаттарынын, мүмкүнчүлүктөрүнүн жыйындысы, алар белгилүү бир максатка жетишүү, планды жүзөгө ашыруу, кандайдыр-бир милдетти чечүү үчүн мобилизацияланышы мүмкүн.
Поясняющий аргумент	Түшүндүрмө аргумент
Аргумент политики, использующий одно большее количество подтверждений и оснований относительно правильности теории для подтверждения того, что утверждение, основанное на данной теории, является правдоподобно истинным.	Саясаттын аргументи, бул аргумент аталган теорияда негизделген ырастоо чыныгы акыйкат экендигин ырастоо үчүн теориянын тууралыгы жаатында ырастоолордун жана негиздемелердин бир же бир нече санын пайдаланат.
Права меньшинств	Азчылыктын укуктары
Совокупность прав меньшинств, которые в силу своих этнических, религиозных, идеально-политических, сексуально-поведенческих и т.д. признаков отличны от основной массы или находятся с ней в конфликте и заявляют при этом о своем гражданском равноправии.	Өздөрүнүн этностук, диний, идеялык-саясий, сексуалдык жүрүш-туруштуу ж.б. белгилеринен улам негизги массадан айырмаланып турган же аны менен конфликтте турган жана өзүнүн жарандык тек укукутуулугу жөнүндө билдирген азчылыктын укуктарынын жыйындысы.

Права человека	Адам укуктары
Права, образующие основу правового статуса личности. Это также комплекс морально-правовых норм, призванных защищать человеческое достоинство и свободу личности от произвола со стороны властных институтов и их представителей.	Инсандын укуктук статусун негизин түзүп турған уук. Бул ошондой эле адамдын кадыр-баркын жана инсандык эркиндигин бийлик институттарынын жана алардын өкүлдөрүнүн зомбулугунан коргоого чакырылган моралдык-укуктук ченемдердин комплекси.
Правая идеология	Оңчул идеология
Система взглядов, основанная на определенных представлениях о человеческой природе, о месте человека в обществе, его правах и обязанностях по отношению к обществу, равно как и о правах и обязанностях общества по отношению к своим членам.	Адамдын табияты, адамдын коомдогу орду, анын коомға карата укуктары жана милдеттери жөнүндө, ошого тете коомдун өзүнүн мүчелерүнө карата укуктары жана милдеттери жөнүндө белгилүү бир түшүнүктөргө негизделген көз караштар системасы.
Правительство	Әкмәт
Высший орган распорядительной и исполнительной власти, осуществляющий непосредственное управление делами государства.	Мамлекеттин иштерин түздөн-түз башкарууны жүзөгө ашырган, тескөөчү жана аткаруучу бийликтин жокорку органы.
Правление	Башкармалык
Осуществление политической экономической и административной деятельности органами власти для управления делами страны.	Әлкөнүн иштерин башкаруу үчүн бийлик органдары тарабынан саясий, экономикалык жана администрациялык ишти жүзөгө ашыруу.
Правовое государство	Укуктук мамлекет
Демократическое государство, организация и деятельность которого основаны на праве и связанны с правом, где созданы условия для наименее полного обеспечения естественных и неотчуждаемых прав человека.	Үюштүрүлүшү жана иши укукка негизделген жана укукка байланышту болгон, адамдын табигый жана эзликтен ажыратылбай турган укуктарын толук камсыз кылуу үчүн шарттар түзүлгөн демократиялуу мамлекет.
Правовой статус	Укуктук статус
Установленное нормами права положение его субъектов, совокупность их прав и обязанностей. В правовой статус входят правосубъектность, установленные законом права и обязанности, гарантии установленных прав, ответственность субъекта за неисполн	Анын субъекттеринин укуктук ченемдер менен белгиленген абалы, алардын укуктары менен милдеттеринин жыйындысы. Укуктук статуска укуктун субъектке таандуулугу, мыйзам тарабынан белгиленген укуктар жана милдеттер, белгиленген укуктардын кепилдиктери,

нение обязанностей.	субъектинин милдеттерди аткарбаган, дыгы үчүн жоопкерчилиги.
Правоспособность	Уукка жөндөмдүүлүк
Установленная законом способность гражданина, организации или публично-правового образования быть носителем субъективных прав и юридических обязанностей.	Жарандын, уюмдун же коомдук-уукуктук түзүлүштүн субъективдүү уукктарды жана юридикалык милдеттенмелерди алып жүрүүгө болгон, мыйзамда бекитилген жөндөмдүүлүгү.
Правосудие	Сот ақыйкаттығы
Форма государственной деятельности, которая заключается в рассмотрении и разрешении судом отнесенных к его компетенции дел - об уголовных преступлениях, о гражданских спорах и др. Осуществляется судами в установленном законом процессуальном порядке.	Мамлекеттик иштин формасы, ал өзүнүн компетенциясына таандык кылышынан - жазыктык кылмыштыр, жарандык талаштар ж б. жөнүндө иштерди сот тарабынан кароону жана чечуун билдириет. Соттор тарабынан мыйзамда белгиленген процесстик тартилте жүзеге ашырылат.
Предпочтительный вариант политики	Саясаттын артыкчылыктуу варианты
Вариант политики, который выбирается из рассматриваемых вариантов, исходя из заранее определенных критериев	Саясаттын варианты, ал алдын ала аныкталган критерийлөргө негизденүү менен, каралып жаткан варианттардын ичинен тандалып алынат
Предмет исследования/анализа	Изилдөө/талдоо предмети
Главные наиболее существенные с точки зрения данного исследования или анализа свойства и признаки объекта.	Аталган изилдөөнүн же талдоо жүргүзүүнүн көз карашынан алганда объективтинин башкы алда канча олуттуу касиеттери жана белгилери.
Предположение	Божомол
Прогноз, основанный на субъективных суждениях относительно будущих состояний общества. Это также гипотезы относительно факторов или рисков, которые могут повлиять на ход или успех действия по развитию.	Коомдун келечектеги абалы жаатында субъективдүү ой-жүгүртүүлөргө негизделген болжол. Бул өнүктүрүү боюнча аракеттердин жүрүшүнө же ийгилигине таасир тийгизе турган факторлор же тобокелдер жаатындағы гипотезалар.
Представительная демократия	Өкүлчүлүккүү демократия
Система власти, базирующаяся на избрании народом лиц приникающих решение, а также форма демократии при которой право выбора политики	Чечим кабыл ала турган эл тарабынан шайланган адамдарга негизделген демократик системасы, ошондой эле демократиянын формасы, анын тушунда сая-

делегируется избранным политическим представителем.	сатты тандап алуу укугу шайланган саясий өкүлдөргө берилет.
Презентация	Бет ачар
Представление, предъявление публике, общественности той или иной (новой) книги, журнала, отчета, товара и т.д.	Тигил же бул (жыны) китепти, журналды, отчетту, товарды ж.б. калкка, коомчулукка көрсөтүү.
Презентация политики	Саясаттын бет ачары
Интерактивный способ передачи знаний о соответствующей политике, который включает беседы, конференции, встречи, брифинги и слушания.	Тишелүү саясат жөнүндө билимдерди берүүнүн интерактивдүү ыкмасы, ал маектешүүлөрдү, конференцияларды, жолугушууларды, брифингдерди жана угууларды камтып турат.
Президент	Президент
Выборная должность главы государства или председателя коллегиального органа, общественного объединения или коммерческой организации, а в некоторых странах также пожизненный титул лица, занимавшего такую должность в прошлом. В государствах с президентской формой правления президент является также главой исполнительной власти, с парламентской — лишь главой государства.	Мамлекет башчысынын же коллегиадду органдын, коомдук бирикменин же коммерциялык уюмдун төрагасынын шайланма кызматы, ал эми айрым өлкөлөрдө ушундай кызматты мурда злеген адамга өмүр бою бериле турган титул. Башкарнуунун Президенттик формасындағы өлкөлөрдө президент аткаруу бийлигинин да башчысы болуп эсептелет, парламенттик башкарууда болсо — президент мамлекеттин гана башчысы болот.
Президентская республика	Президенттик республика
Разновидность республиканской формы правления характеризующаяся значительной ролью президента в системе государственных органов, соединением в его руках полномочий главы государства и главы правительства.	Башкарнуун респубикалык формасынын бир түрү, мамлекеттик органдар системасында президенттин олуттуу ролу, мамлекет башчысынын жана өкмөт башчысынын ыйгарым укуктарынын анын колунда бириктирилиши менен мүнөздөлөт.
Пресс-конференция	Пресс-конференция
Встреча государственных или общественных деятелей, представителей науки, культуры и т.д. с журналистами для информирования их в связи с актуальными событиями или для ответов на их вопросы.	Мамлекеттик же коомдук ишмерлердин, илим, маданият ж.б. өкүлдерүнүн актуалдуу окуяларга байланыштуу же алардын суроолоруна жооп берүү учун журналисттер менен жолугушуусу.

Пресс-релиз	Маалымдама
Информационный бюллетень, предназначенный для газет, журналов, радио и телередакций, из которой они могут взять интересующие материалы.	Гезиттер, журналдар, радио жана теле редакциялар үчүн арналган маалыматтык бюллетень, алар андан өздөрүн кызыктырган материалдарды алышы мүмкүн.
Прецедент	Прецедент
Случай или событие, имевшие место в прошлом и служащие примером или основанием для аналогичных действий в настоящем.	Мурда болгон жана азыркы мезгилдеги ушул сыйктуу аракеттер үчүн мисал же негиз катары кызмат кылган учур же окуя.
Привилегия	Артыкчылық
(лат. Privilegium) — исключительное право, личное право, преимущество, название патента, до некоторых пор использовавшееся в международном лицензионном, авторском праве. Привилегиями юридически, традиционно или фактически обладают отдельные лица, группы, классы, организации; привилегии недоступны для большинства людей.	(лат. Privilegium) - өзгөчө укук, жеке укук, артыкчылық, айрым мезгилде чейин эл аралык лицензиялык, автордук укукта пайдаланылып келген патенттин атальышы. Юридикалык жағынан, салтуу түрдө же иш жүзүндө айрым адамдар, топтор, таптар, уюмдар артыкчылыктарга ээ болот, артыкчылыктар адамдардын көпчүлүгү үчүн мүмкүн эмес.
Прикладное исследование	Прикладдык изилдөө
Исследование, выполненное с целью использования полученных результатов для решения определенной проблемы реальной жизни. Оценивание является одной из форм прикладного исследования.	Айкын турмуштун белгилүү бир проблемасын чечүү үчүн алынган натыйжаларды пайдалануу максатында жүргүзүлгөн изилдөө. Баа берүү прикладдык изилдөөнүн формаларынын бири болуп эсептелет.
Принцип разделения властей	Бийликтерди бөлүштүрүү принципи
Политико-правовая теория, согласно которой государственная власть должна быть разделена на независимые друг от друга (но при необходимости контролирующие друг друга) ветви: законодательную, исполнительную и судебную.	Саясий-укуктук теория, ага ылайык мамлекеттик бийлик бири-бирине көз каранды болбогон (бирок зарыл учурда бири-бирин контролдол турган) бутактарга: мыйзам чыгаруучу, аткаруучу жана сот бутактарына бөлүнүүгө тийиш.
Принятие повестки дня	Күн тартибин кабыл алуу
Принятие решения о том, какие именно вопросы орган власти будет рассматривать и предпринимать по ним соот-	Бийликтин органы дал кайсыл маселелерди карай тургандыгы жана алар буюнча тиешелүү аракеттерди көре

Всеместные действия.	тургандыгы жөнүндө чечимди кабыл алуу.
Приоритеты	Артыкчылыктар
Перечень целей, действий, проблем, которыми необходимо заниматься государственным органам в первую очередь, выделив соответствующие ресурсы и разработав конкретную политику или программу.	Мамлекеттик органдар тиешелүү ресурстарды бөлүп берүү жана айкын саясаты же программыны иштеп чыгуу менен биринчи кезекте иш жүргүзө турган максаттардын, аракеттердин, проблемалардын тизмеси.
Причинно-следственный анализ	Себептик-натыйжалык талдоо жүргүзүү
Процесс установления причинной связи между изучаемыми явлениями и процессами.	Иликтенип жаткан көрүнүштөр менен процесстердин ортосундагы себептик байланышты белгилөө процесси.
Проактивность	Проактивдүүлүк
Способность активно осуществлять выбор цели, средства ее достижения, адекватные цели, подчинять этой цели свои стремления, мысли, чувства, действия, проявлять инициативу, отвечать за себя, за действия своих последователей, за осуществление поставленной цели и решение соответствующих ей задач.	Максатты, ага жетишүүнүн каражаттарын таңдан алууну активдүү жүзөө ашыруу, адекваттуу максаттар, ушул максатка өз умтуулусун, ойлорун, сезимдерин, аракеттерин баш ийдирүү, демилге көтөрүү, өзү үчүн, өзүнүн жолун жолдоочулардын аракеттери, алдыга коюлган максатка жетишүү үчүн жооп берүү жана ага ылайык келген милдеттерди чечүү.
Проблема	Проблема
Противоречия между постоянно возникающими человеческими потребностями, интересами социальных групп и возможностью общества их удовлетворить. Она составляет предмет дискуссии, пункт или вопрос, решение которого имеет особое или общественное значение.	Адамдын, социалдык топтордун ардайым пайда болуп турган керектөөлөрү, таламдары жана коомдун алардын канааттандыруу мүмкүнчүлүгүнүн ортосундагы карама-каршылыктар. Ал дискуссиянын предметин, пунктун же маселесин түзүп турат, аны чечүү взгече же коомдук мааниге ээ болот.
Проблемы политики	Саясий проблемалар
Совокупность теоретических и концептуальных идей, сформулированных заинтересованной стороной в абстрактном виде на основании той или иной проблемной ситуации.	Тигил же бул проблемалуу кырдаалдын негизинде таламдаш тараап тарабынан абстракттуу түрдө жол-жоболоштурулган теориялык жана концептуалдык идеялардын жыйындысы.

Проблемная ситуация	Проблемалуу кырдаал
Ситуация когда неудовлетворительность существующего положения осознана, но не ясно, что следует сделать для его изменения.	Орун алган абалдын канаттандыраарлык эместиги таанылган, бирок аны өзгөртүү учун эмне кылуу керектиги ачык болбогон кырдаал.
Прогноз	Болжол
Научно обоснованное суждение о возможных состояниях объекта в будущем или степень достижения целей в зависимости от способов будущих действий.	Объектинин келечектеги мүмкүн болуучу абалы же келечектеги аракеттердин ыкмасына жараша максатка жетишүүнүн даражасы жөнүндө илимий жактан негизделген ой жүгүртүү.
Программа	Программа
Совокупность взаимосвязанных мер направленных на достижение цели политики, т.е. решение одной или нескольких проблем. Это также: а) содержание и план деятельности, работ; б) изложение основных положений и целей деятельности политической партии, организации, отдельного деятеля.	Саясаттын максатына жетишүүгө, баир же бир нече проблеманы чечүүгө багытталган өз ара байланышту, чарапардын жыйындысы. Бул ошондой эле: а) иштин, жумуштардын мазмуну жана планы; б) саясий партиянын, уюмдун, айрым ишмердин ишинин негизги жоболорунун жана максатарынын баяндамасы.
Прогресс	Прогресс
Направление развития от низшего к высшему, поступательное движение вперед, к лучшему.	Өнүгүүнүн төмөндөн жорору карай кеткен багыты, алдыгы, жакшы нерселерге карай умтулган кыймыл.
Прогресс социальный	Социалдык прогресс
Глобальный, всемирно-исторический процесс восхождения человеческих обществ от примитивных состояний (дикости) к вершинам цивилизованного состояния, основанного на высших научно-технических, политико-правовых, нравственно-этических достижениях.	Адамзат коомдорунун түркөй (жапайы) абалдан жорорку илимий-техникалык, саясий-үкүктүк, адеп-ахлактык, этикалык жетишкендиктерге негизделген цивилизациялуу бийиктиктөргө чыгышынын глобалдуу, бүткүл дүйнөлүктарыыхый процесси.
Продуктивность	Продуктуулук
Способность системы производить полезный эффект (например, товары и услуги) и мера реализации этой способности.	Системанын пайдалуу эффект жүргүзүүгө (мисалы, товарлар жана кызметтар) жөндөмдүүлүгү жана ушул жөндөмдүүлүкүтү ишке ашыруу чарапалары.
Проект	Долбоор
Ограниченнное по времени целенаправ-	Натыйжалардын сапатына, каражат-

ленное изменение отдельной системы с установленными требованиями к качеству результатов, расходу средств и специфической организацией. Это также: а) документ, описывающий совокупность действий, исполнителей и средств по выработке определенных целей и их достижению; б) замысел, идея воплощенные в форму описания, расчетов, чертежей, раскрывающих сущность замысла и возможности его практической реализации.

тардын чыгымдалышына жана спецификалык үюштурууга карата белгиленген талалтардын өзүнчө системасын убакыт менен чектелген максатка багыттуу өзгөртүү. Бул ошондой эле: а) белгилүү максаттарды иштеп чыгуу жана аларга жетишүү буюнча аткаруучулардын жана каражаттардын аракеттеринин жыйындысын баяндап турган документ; б) ой пикирдин маңызын жана аны практикалык ишке ашыру мүмкүнчүлүгүн ачып бере турган баяндоо, зесптөөлөр, чиймелер формасында ишке ашырылган ой пикир, идея.

Прозрачность	Ачыктык
Доступность объективной информации процессах или событиях в сфере государственного управления. Это также наличие документов, регламентирующих тот или иной процесс или условия, результаты процесса.	Мамлекеттик башкаруу чайресүндөгү процесстер же окуялары жөнүндө объективдүү маалыматка мүмкүнчүлүк алуу. Бул ошондой эле тигил же бул процессти же процесстин шарттарын, натыйжаларын регламенттей турган документтердин болушу.
Пропорциональность	Пропорциялуулук
Пропорциональными называются две взаимно зависимые величины, если отношение их значений остается неизменным. Различают прямую и обратную пропорциональность	Эгерде алардын маанилеринин бири бирине карата мамилеси өзгерүүсүз калса, бири-бирине өз ара көз каранды болгон эки чондук пропорциялуу чондуктар деп аталац. Тикелей жана кайталаанма пропорциялуулук деп айырмаланат.
Протокол	Протокол
Документ, фиксирующий ход обсуждения вопросов и принятия решений на собраниях, совещаниях, конференциях и заседаниях коллегиальных органов.	Коллегиалдуу органдардын чогулушта-рында, көнешмелеринде, конференцияларында жана отурумдарында маселелерди талкуулоонун жана чечимдерди кабыл алуунун жүрүшүн белгилеп турган документ.
Профанация	Профанация
Искажение, извращение чего-нибудь (например, идеи, учения, произведения искусства и т.д.); непочтительное отношение к достойному, опошление.	Бир нерсени (мисалы, идеяны, окууну, искусство чыгармасын ж.б.) бурмалоо, бузуу, татыктуу нерсеге сыйлабай мамиле кылуу, абийрин кети्रүү.
Процедуры	Жол-жоболор
Действия, которые должны быть пред-	Айкын кырдаалда көрүлүүгө тийиш бол-

приняты в конкретной ситуации.	гон аракеттер.
Процесс политический	Саясий процесс
Последовательность этапов, событий, форма развития политики, взаимодействие различных государственных структур и общества - субъектов политики.	Этаптардын окуялардын ырааттуулугу, саясаттын өнүгүшүнүн формасы, ар кандай мамлекеттик структуралардын жана коомдун – саясаттын субъектилеринин өзара аракеттери.
Прямая демократия	Тикелей демократия
Форма политической организации и устройства общества, при которой основные решения инициируются, принимаются и исполняются непосредственно гражданами; прямое осуществление принятия решений самим населением общего и местного характера; непосредственное правотворчество народа.	Коомдун саясий уюштурулушунун жана түзүлүшүнүн формасы, анын тушунда негизги чечимдер буюнча демилгэ түздөн-түз жарандар тарабынан кабыл алынат жана аткарылат; жалпы жана жергилиттүү мүнездөгү чечимдерди кабыл алуу калктын өзү тарабынан жүзөгө ашырылат; эл укуктук чыгармачылык менен түздөн-түз иш жүргүзэт.
Прямая пропорциональность	Тикелей пропорциялдуулук
Функциональная зависимость, при которой некоторая величина зависит от другой величины таким образом, что их отношение остаётся постоянным. Иначе говоря, эти переменные изменяются пропорционально, в равных долях, то есть, если аргумент изменился в два раза в каком-либо направлении, то и функция изменяется тоже в два раза в том же направлении.	Функциялыш көз карандылык, мунун тушунда айрым бир чондук экинчи бир чондукка көз каранды болот, мында алардын мамилеси туруктуу бойдан калат. Башкача айтканда, ушул өзгерүлмө чондуктар пропорционалдуу, бирдей үлүштердө өзгөрөт, б.а. эгерде аргумент кандайдыр-бир бағытта эки жолу өзгөрсе, анда функция да, ошол эле бағытта эки жолу өзгөрет.
Прямые выборы	Тикелей шайлоо
Непосредственное избрание гражданами своих представителей в органы государства, отдельных должностных лиц (например, президента, депутатов парламента).	Жарандар тарабынан өз өкүлдөрүн мамлекеттик органдарга, айрым кызмет адамдарын (мисалы, президентти, парламенттин депутаттарын) түздөн-түз шайлоо.
Публичная политика	Коомдук саясат
Деятельность различных субъектов политики (государственных и негосударственных) по решению общественно-значимых проблем через формальные прозрачные политические процедуры и практики.	Саясаттын ар кандай субъектилеринин (мамлекеттик жана мамлекеттик змес) коомдук маанилүү проблемаларды формалдуу ачык саясий жол-жоболор жана практика аркылуу чечүү буюнчы иши.

Публичная сфера	Коомдук чөйрө
Область социальной жизни, в которой формируется общественное мнение, это – арена, форум публичного дискурса по поводу социально-политических проблем жизни и развития общества.	Социалдык турмуштун бир жагы, анда коомдук пикир калыптаңдырылат, бул коомдун турмушунун жана өнүгүшүнүн социалдык – саясий проблемалары жаатында коомдук дискурстун аренасы, форуму.
Публичность	Коомго таандык болуу
Открытость, доступность и коллективность. Оно характеризует открытую пониманию и вниманию общественную политику и иные виды деятельности, доступные наблюдению и контролю процедуры принятия решений, гласность дискуссий, открытость "политической сцены", выступлений лидеров и т. д.	Ачыктык, мүмкүнчүлүк жана жамааттык. Ал түшүнүү жана көңүл буруу үчүн ачык болгон коомдук саясатты жана иштин башка түрлерүүн, чечимдерди кабыл алуунун байкоо жүргүзүүгө жана контролдоого мүмкүнчүлүктүү жол-жоболорун, дискуссиялардын маалымдуулугун, «Саясий сценанын», лидерлердин сөздөрүнүн ж.б. ачыктыгын мүнәздөп турат.
Публичные консультации	Коомдук консультациялар
Способ государственного регулирования, при котором общественности предоставляется возможность внести свой вклад или высказать свое мнение по определенным вопросам государственной политики.	Мамлекеттик жөнгө салуунун ыкмасы, анын түшүнде коомчулукка мамлекеттик саясаттын белгилүү маселелери боюнча өзүнүн салымын кошууга же өзүнүн пикирин айттууга мүмкүнчүлүк берилет.
Публичные слушания	Коомдук угуулар
Одна из форм участия граждан в осуществлении местного самоуправления. Они проводятся для обсуждения проектов правовых актов по вопросам местного значения по инициативе населения, представительного органа или главы муниципального образования.	Жарандардын жергилиттүү өз алдынча башкарууну жүзөгө ашырууга катышуусунун формаларынын бири. Алар жергилиттүү маанидеги маселелер боюнча укуктук актыларынын долбоорлорун талкуулоо үчүн жергилиттүү калктын, өкүлчүлүктүү органдын же муниципалдык түзүлүштүн башчысынын демилгеси менен өткөрүлөт.
Публичный	Коомдук
Относящийся или затрагивающий население и общество в целом, открытое для всех, находящееся на службе общества или народа.	Жалпы калкка жана коомго таандык кылынган же тиешелүү болгон, бардыгы үчүн ачык, коомго же элге кызмат кылат.

Рабочая группа	Жумушчу тобу
Двое или более людей одинаковых или различных профессий работающих совместно и согласованно для достижения целей по выполнению задания, оказанию услуг и несущих общую ответственность за результаты работы.	Тапшырманы аткаруу, кызмат көрсөтүү боюнча максатка жетишүү үчүн биргелешип жана макулдашып иштеп жаткан жана иштин натыйжалары үчүн жалпы жоопкерчилик тарткан, бирдей же ар кандай кесиптеги эки же андан ашык адамдар.
Равенство	Тәңчилик
Распределение выгод и издержек между различными группами и территориями таким образом, что на каждую из них приходится равная доля этих выгод и издержек, которая может и не быть справедливой.	Ар кандай топтор менен аймактардын ортосунда пайдаларды жана чыгымдарды бөлүштүрүү, мында алардын ар бирине ушул пайдалардын жана чыгымдардын бирдей үлүшү туура келет, ал адилетсиз болуп калышы да мүмкүн.
Развитие	Өнүктүрүү
Достижение приемлемого уровня жизни для всех людей путем улучшения экономических и социальных условий. Это также необратимый процесс, направленный на изменение материальных и духовных объектов с целью их усовершенствования.	Экономикалык жана социалдык шарттарды жакшыртуу аркылуу бардык адамдардын жашоонун алгылыктуу деңгээлине жетишиши. Бул ошондой эле материалдык жана руханий объектлерди еркүндөтүү максатында аларды өзгөртүүгө багытталган кайтарылгыс процесс.
Разделение властей	Бийликтөрди бөлүштүрүү
Политико-правовая теория, согласно которой государственная власть должна быть разделена на независимые друг от друга (но при необходимости контролирующие друг друга) ветви: законодательную, исполнительную и судебную.	Саясий-укуктук теория, ага ылайык мамлекеттик бийлик бири-бирине көз каранды болбогон (бирок зарып учурда бири-бирин контроллодоп турган) бутактарга: мыйзам чыгаруучу, аткаруучу жана сот бутактарына бөлүнүүгө тиийш.
Разработка сценариев	Сценарийлерди иштеп чыгуу
Метод, в котором устанавливается логическая последовательность событий, показывающая как, исходя из существующей ситуации может шаг за шагом развертываться будущее состояние.	Окуялардын логикалык ырааттуулугу белгиленген ырма, мында орун алған кырдаалга негизденүү менен келечектеги абал кадамдар боюнча жүргөнгөнде көрсөтүлөт.

Разработчики политики	Саясатты иштеп чыгуучулар
Те, кто «делает» политику, т.е. лица, ответственные за ее разработку и принятие решений в органах власти.	Бул саясатты «жасоочулар», б.а. аны иштеп чыгуу жана бийлик органдарында чечим кабыл алуу үчүн жооптуу адамдар.
Ранжирование	Ранжирлөө
Представление объектов в виде по-следовательности в соответствии с убыванием их предпочтительности.	Объекттердин артыкчылыгынын азайышына ылайык объекттерди ыраатуулук түрүндө көрсөтүү.
Ратификация	Ратификациялоо
Процесс утверждения верховным органом государственной власти данной страны международного договора, заключенного ее уполномоченным органом.	Аталган өлкөнүн мамлекеттик бийлигинин жогорку органы тарабынан өзүнүн ыйгарым укуктуу органы тарабынан түзүлгөн эл аралык келишимди бекитүү процесси.
Рациональный процесс принятия решений	Чечимдерди кабыл алуунун сарамжал процесси
Принятие решений основанная на последовательной реализации этапов: а) диагноз проблемы; б) формулировка ограничений и критериев для принятия решения; в) выявление альтернатив; г) оценка альтернатив; д) окончательный выбор.	Этаптарды ырааттуу ишке ашырууга негизделген чечимдерди кабыл алуу: а) проблеманын диагнозу; б) чечимдерди кабыл алуу үчүн чектөөлөрдү жана критерийлерди жол-жоболоштуруу; в) альтернативаларды аныктоо; г) альтернативаларга баа берүү; д) биротоло тандап алуу.
Реабилитация	Реабилитациялоо
Восстановление в юридических правах. Это также восстановление доброго имени, прежней репутации, трудоспособности, достигаемое различными методами лечения.	Юридикалык укуктарын калыбына келтируү. Бул ошондой эле жакшы атка конушун, мурдагы беделин, дарылоонун ар кандай ыкмалары менен жетишile турган эмгекке жөндөмдүүлүгүн калыбына келтируү.
Реализация политики	Саясатты ишке ашыруу
Планомерный процесс использования общественных ресурсов для достижения целей политики, в котором принимают участие различные органы государственной власти, а также организаций частного сектора и гражданского общества.	Саясаттын максаттарына жетишүү үчүн коомдук ресурстарды пайдалануунун план ченемдүү процесси, мында мамлекеттик бийликтин ар кандай органдары, ошондой эле жеке менчик секторунун жана жарандык коомдун уюмдары да катышат.

Региональная политика	Региондук саясат
Составная часть государственного регулирования, представляющая собой комплекс законодательных, административных и экономических мер, способствующих наиболее рациональному размещению производительных сил и выравниванию уровня жизни населения.	Мамлекеттик жөнгө салуунун курамдық бөлүгү, ал өндүргүч күчтөрдү алда канча сарамжал жайгаштырууга жана калктын турмуштук денгээлин тенештируүгө көмек көрсөтө турган мыйзамдык администрациялык жана экономикалык чаралардын комплексин билдириет.
Регистрация	Каттоо
Внесение в список, в учетную книгу; составление перечня, описи. Это также запись фактов или явлений в целях учета и придания им законной силы. Например, регистрация по месту жительства или имущества.	Тизмеге, эсептик китеңке киргизүү; тизмени, тизмекти түзүү. Бул ошондой эле фактыларга жана көрүнүштерге мыйзамдуу күч берүү максатында аларды жазып коюу. Мисалы, жашаган жери буюнча катто же мүлкүү каттоо.
Регламент	Регламент
Нормативный правовой акт, регулирующий порядок деятельности какого-либо государственного органа и его подразделения. Это также нормативный правовой акт, устанавливающий требования к объектам технического регулирования: к продукции, зданиям, строениям, сооружениям, к процессам производства, транспортировки, хранения, эксплуатации и утилизации.	Кайсыл-бир мамлекеттик органдын же анын бөлүмүнүн ишинин тартибин жөнгө салуучу ченемдик-укуктук акт. Бул ошондой эле техникалык жагынан жөнгө салына турган объектилерге: продукцияга, имараттарга, курулуштарга, курулмаларга, өндүрүш процесстерине, ташууга, сактоого, пайдаланууга жана утилдештируүгө карата талаптарды белгилей турган ченемдик-укуктук акт.
Регресс	Регресс
Тип развития, для которого характерен переход от высшего к низшему, процессы деградации, понижения уровня организации, утраты способности к выполнению тех или иных функций; включает также моменты застоя, возврата к изжившим себя формам и структурам.	Өнүгүүнүн тиби, ал үчүн жогортон төмөн карай түшүү, деградация процесстери, уюштуруу денгээлинин төмөндөшү, тигил же бул функцияларды аткарууга карата жендемдүүлүктөн ажыроо мүнөздүү болот; ошондой эле сенектик учурларын, ^{взым} актабай калган формаларга жана структураларга кайра келүүнү камтып турат.
Регрессионный анализ	Регрессиялык талдоо жүргүзүү
Статистический метод исследования зависимости между зависимой пере-	Көз каранды ^{керсөткөн} өзгөрүлмө менен бир же бир нече көз карандысы

менной и одной или несколькими независимыми переменными.	взгөрүлмө көрсөткүчтүн ортосундагы көз карандылыкты изилдөөнүн статистикалык ыкмасы.
Регрессия	Регрессия
Обратное движение, переход от более сложных форм развития к менее сложным. Это также одно из понятий математической статистики, выражающее зависимость среднего значения случайной величины от значений другой случайной величины или нескольких случайных величин.	Артка карай кыймыл, өнүгүүнүн кыйла татаал формаларынан кыйла жеңил формаларына етүү. Бул ошондой эле математикалык статистиканын капсынан алынган чондуктун орточа маанисинин экинчи капсынан алынган чондуктун же бир нече капсынан алынган чондуктардын маанилерине көз карандылыгын билдирген түшүнүктөрүнүн бири.
Реестр	Реестр
Книга, содержащая список для регистрации документов, дел. Это также перечень, список, опись, база данных. Например, для хранения сведений о конфигурации компьютера, настройки операционной системы и параметров программ.	Документтерди, иштерди каттоо үчүн тизмени камтыган китең. Бул ошондой эле тизме, тизмек, жазма, маалымдамалар базасы. Мисалы, компьютердин конфигурациялары, операциялык системасын жөнгө салгыштар жана программаларынын параметрлери.
Резолюция	Резолюция
Решение, распоряжение должностного лица на служебной записке, бумаге. Это также решение, принятое в результате обсуждения какого-либо вопроса на собрании, заседании и т.п.	Кызмат адамынын кызматтык каттагы, кагаздагы чечими, тескемеси. Бул ошондой эле чогулушта, отурумда ж.б. кандайдыр бир маселени талкуулоонун натыйжасында кабыл алынган чечим.
Результат	Натыйжа
Достигнутые краткосрочные и среднесрочные эффекты порожденные продуктом действия или реализации политики, программы.	Аракеттин же саясатты, программаны ишке ашыруунун продуктусу тарабынан пайда кылынган жетишилген кыска мөөнөттүү жана орто мөөнөттүү эффекттер.
Результативность	Натыйжалуулук
Составляющая эффективности деятельности организации, отражающая степень действенность или достижения ее поставленных целей.	Уюмдун таасирдүүлүк даражасын же анын алдыга коюлган максаттарга жетишин чагылдырган уюмдун ишинин эффективдүүлүгүн түзүп турат.
Резюме/краткое изложение	Резюме/кыскача баяндама
Краткий вариант отчета о проведении исследования или оценивания, содержит	Натыйжалардын обзорун камтыган изилдөө же баа берүү жүргүзүү жөнүндө

жащий обзор результатов.	отчеттун кыскача варианты.
Рейдерство	Рейдерчилик
Недружественное поглощение имущества, земельных комплексов и прав собственности, которое осуществляется с использованием недостаточности правовой базы и с коррупционным использованием государственных, административных и силовых ресурсов.	Мұлкту, жер комплекстерин жана менчик укугун одоно түрдө алып коюу, ал укуктук базанын жетишсиздигин пайдалану менен жана мамлекеттик, администрациялық жана күч ресурстарын коррупциялық пайдалануу менен жүзеге ашырылат.
Рейтинг	Рейтинг
Числовой показатель уровня оценок деятельности учреждения, организации или отдельной личности. Это также понятие, характеризующее соотносительные значимость, место, вес, позицию данного объекта по сравнению с другими объектами этого класса или типа.	Мекеменин, уюмдун же өзүнчө инсандын ишине баа берүүнүн дөңгөлөлиниң сандык көрсөткүчү. Бул ошондай эле аталган объективинин башка ушул классыны же типтеги объекттер менен салыштыруу боюча салыштырмалуу маанисин, ордун, салмагын, позициясы мүнәздөгөн түшүнүк.
Реквизит	Реквизит
Обязательный элемент оформления официального документа. Например, наименование документа (вид), автор, адресат, текст, дата, подпись, резолюция и т.д.	Расмий документти жол-жоболоштурруунун милдеттүү элементи. Мисалы, документтин атальшы (түрү), автору, дарек эсси, тексти, датасы, колу, резолюциясы ж.б.
Рекомендация	Сунуш
Авторитетная характеристика образа предлагаемых действий, с учетом особенностей реальной ситуации и перспектив ее дальнейшего развития.	Айкын кырдаалдын өзгөчөлүктөрүн жана анын андан ары өнүгүшүнүн келечегин эске алуу менен сунуштылынып жаткан аракеттердин образынын беделдүү мүнәздөмөсү.
Рентабельность	Рентабелдүүлүк
Показатель, характеризующий доходность, эффективность предприятия или коммерческой организации. Она выражается дробью, отношением прибыли к затратам, расходам.	Ишкананын же коммерциялык уюмдун кирешелүлүгүн, эффективдүүлүгүн мүнәздөгөн көрсөткүч. Ал бөлчөк түрүндө, пайданын зыяндарга, чыгашаларга карата мамилеси түрүндө билдирилет.
Репрезентативность	Репрезентативдүүлүк
Представительность, характерность, показательность чего-либо. Это также свойство выборочной совокупности	Бир нерсенин көрүнүктүүлүгү, мүнәздүүлүгү, көрсөтмөлүүлүгү. Бул ошондай эле башкы жыйындынын структура-

(выборки) воспроизводить параметры и значимые элементы структуры генеральной совокупности.	сынын параметрлерин жана маанилүү элементтеринин тандалып алынган жыйындысынын (тандап алуу) касиети.
Респондент	Респондент
Лицо, которое предоставляет определенную информацию в ходе опроса.	Сурамжылоонун жүрүшүндө белгилүү бир маалыматты бере турган адам.
Республика	Республика
Форма государственного устройства, при котором источником власти является народ, а высшие органы власти либо избираются гражданами, либо формируются общенациональными представительными учреждениями (например, парламентами).	Мамлекеттик түзүлүштүн формасы, мында бийликтин булагы эл болуп эсептелет. Ал эми бийликтин жогорку органдары жаңандар тарабынан шайланат же жалпы улуттук өкүлчүлүктүү мекемелер (мисалы, парламенттер) тарабынан түзүлөт.
Ресурсы	Ресурстар
Запасы сырья, земли, кадров, финансов, совокупность управленческих знаний и навыков, научных данных и т. п., которые используются в процессе управления.	Башкаруу процессинде пайдаланыла турган сырьеңун, жердин, кадрлардын, финанссылардын запастары, башкаруучулук билимдердин жана көндүмдөрдүн, илимий маалымдамалардын ж.б. жыйындысы.
Реферат	Реферат
Сокращенное изложение содержания первичного документа (или его части) с основными фактическими сведениями и выводами без дополнительной интерпретации или критических замечаний.	Кошумча интерпретациясыз же сын-пикирлесиз негизги фактывай маалымтар менен алынган баштапкы документтин (же анык бир бөлүгүнүн) мазмунун кыскача баяндалышы.
Референдум	Референдум
Форма непосредственного волеизъявления граждан, выражаяющаяся в голосовании по наиболее значимым вопросам общегосударственного, регионального или местного масштаба.	Жаңандардын эркин түздөн-түз билдиришинин формасы, ал жалпы мамлекеттик, региондук же жергилиткүү масштабдағы кыйла маанилүү маселелер боюнча добуш берүү аркылуу билдирилөт.
Референтная группа	Референттик топ
Эталонная группа, представленная в сознании индивида группа людей, нормы и ценности которой выступают для него эталоном. Это также реальную	Эталондук топ, индивиддин аң-сезиминdegи түшүнүктө ал учун ченемдери жана баалуулуктары эталон катары чыга турган адамдардын тобу.

или условную социальную общность, с которой индивид соотносит себя, как с эталоном, и на нормы, мнения, ценности и оценки которой он ориентируется в своем поведении и самооценке.	Бул ошондой индивид өзүн таандык кылган элементтей эле айкын же шарттуу социалдык жалпылык жана ал өзүнүн жүрүш-турушунда жана өзүнөвүзү баа берүүде багыт алган ченемдер, пикирлер, баалуулуктар жана баа берүүлөр болуп саналат.
Рефлексия	Рефлексия
Процесс самопознания субъектом внутренних актов и состояний, процесс размышления человека о происходящем в его собственном сознании, склонность к самоанализу. Это также способность субъекта делать себя предметом собственной деятельности и мышления, своей собственной проблемой, постоянно управлять собственным развитием на все более глубокой и широкой основе.	Субъект тарабынан ички актыларды жана абалдарды өз алдынча таанып билүүнүн процесси, адамдын болуп жаткандар жөнүндө өзүнүн жеке аң сезиминде ой жүгүртүшүнүн процесси, өз алдынча талдоо жүргүзүүгө шыктуулугу. Бул ошондой эле субъекттин өзүнүн ойлонум аракетин, өзүнүн проблемасын жасоочу предмет кылуусу. Өзүнүн өнүгүүсүн теренирээж жана кенепирээж негизде такай башкаруу.
Реформа	Реформа
Преобразование, изменение, переустройство какой-либо стороны общественной жизни (институтов, процессов, учреждений) либо всего общества.	Коомдук турмуштун (институттардын, процесстердин, мекемелердин) кандайдыр бир тарабын же болбосо бүткүл коомду кайра уюштуруу, өзгертуү, кайра түзүү.
Решение	Чечим
Одна или несколько альтернатив выбранных из множества возможных вариантов решений.	Чечимдердин көптөгөн мүмкүн болуучу варианктарынын ичинен тандалып алыган бир же бир нече альтернативалар.
Решение оптимальное	Оптималдуу чечим
Наиболее эффективное из всех альтернативных вариантов решение, выбранное по какому-либо критерию оптимизации для данной ситуации.	Аталган кырдаал үчүн оптималдыштыруунун кандайдыр бир критерий боюнча тандалып алынган чечимдин бардык альтернативалуу варианктарынын ичинен алда канча натыйжалуу чечими.
Решение рациональное	Сарамжалдуу чечим
Решение, основанное на объективном аналитическом процессе, при точном соблюдении всех этапов, стандартов, нормативных документов, использования количественных методов, разра-	Ченемдик документтердин бардык этаптарын, стандарттарын так сактоо, сандык ыкмаларды пайдаланууну, альтернативаларды иштеп чыгууну жана оптималдуу варианты тандап алууну так

Ботки альтернатив и выборе оптимального варианта.	Сактоо менен аналитикалык объектив-дүү процесске негизделген чечим.
Решение с не-нулевой суммой	Нөлгө барабар эмес сумма менен чечүү
Решение при котором выигрыш какой-либо группы или стороны не означает проигрыш другой группы.	Чечим, бул чечимде кандайдыр-бир топтун же тараптын утушу экинчи топтун утулуп калғандыгын билдирибейт.
Решение с нулевой суммой	Нөлгө барабар болгон сумма менен чечүү
Решение при котором выигрыш какой-либо группы или стороны происходит за счет других групп, и при котором невозможно перераспределение выигрыша	Чечим, бул чечимдин түшүнде кандайдыр-бир топтун же тараптын утушу башка толтордун эсебинен келип чыгат жана анын түшүнде утштарды кайра бөлүштүрүү мүмкүн эмес.
Риск	Тобокел
Возможность возникновения некоторой угрозы, связанной с реализацией принятого решения.	Кабыл алынган чечимди ишке ашырууга байланыштуу айрым бир коркунчутун келип чыгуу мүмкүнчүлүгү.
Риторика	Риторика
Наука об ораторском искусстве и красноречии. Способность владеть словом - составная часть общей культуры человека, его образованности. Искусство развивает умения, совершенствует способности и таланты, которые есть в каждом человеке. Занятия риторикой помогают овладеть речевым мастерством.	Оратордук искусство жана чеченчик жөнүндө илим. Сөздү сүйлөй билүү жөндөмдүүлүгү адамдын жалпы маданиятынын, анын билимдүүлүгүнүн курамдык белгүү. Искусство ар бир адамда болгон билгичтиki өнүктүрөт, жәндемдүүлүкүт жана талантты өркүндөтөт. Риторика боюнча иш жүргүзүү сез чеберчилигине ээ болууга жардам берет.
Ротация	Ротация
Это циклическое, постоянное обновление состава. Например, перемещения работников с одного рабочего места на другое, с целью ознакомления всего рабочего процесса, для ускорения своего профессионального роста.	Бул курамдың циклдүү, туруктуу жаңыланып турушу. Мисалы, бүткүл жумуш процесси менен тааныштыруу, анын кесиптик есүшүн тездетүү максатында кызматкерлерди бир жумуш ордунан экинчи жумуш ордuna которуу.
Руководитель	Жетекчи
Лицо, отвечающее за какое либо направление или аспект деятельности организации.	Үюмдүн ишинин кандайдыр бир багытына же аспектине жооп бере турган адам.

Руководство	Жетекчилик
Определение общего замысла управления, обеспечение необходимой направленности развития организации, наблюдение за общим положением дел. Это также управление по обобщенным характеристикам, стратегическим ориентирам, прогнозам и факторам общей активности работников.	Башкаруунун жалпы маңызын аныктоо, уюмдун өнүгүшүнүн зарыл багытын камсыз кылуу, иштердин жалпы абалына байкоо жүргүзүү. Бул ошондой эле кызматкерлердин жалпы активдүйлүгүнүн жалпыланган мүнәздөмөлөрү стратегиялык багыттары, болжолдору жана факторлору буюнча башкаруу.
Рыночная экономика	Рыноктук экономика
Экономика, при которой размещение ресурсов происходит в результате децентрализованных решений множества фирм и домашних хозяйств при их взаимодействии на рынках товаров и услуг.	Экономика, мунун тушунда ресурстарды жайгаштыруу көптөгөн фирмалардын жана үй чарбаларынын товарлар жана кызматтар рыногундагы өз ара аракеттеринин тушунда алардын борборго байланыштуу болбогон чечимдеринин натыйжасында келип чыгат.

Сакральность	Сакралдуулук
Мировоззренческая категория, обозначающая свойство, обладание которым ставит объект в положение исключительной значимости, непреходящей ценности и на этом основании требует благоговейного к нему отношения.	Дүйнөнү таанып-билиүнүн категориясы, ал объект өз болгон касиетти взягчо мааниге, тенденциясиз баалуулукка тенешитир жана ушул негизден алганда ага карата жагымдуу мамилени талап кылат.
Самоопределение	Өзүн-өзү аныктоо
Процесс и результат выбора личностью (см) своей позиции, целей и средств самоосуществления в конкретных обстоятельствах жизни; основной механизм обретения и проявления человеком свободы.	Инсандын жашоонун айкын кырдаалдарында өзүнүн позициясын өз алдынча жүзөгө ашыруудагы максаттарын жана каражаттарын тандап алуу процесси жана анын натыйжасы; адамдын эркиндикке өз болушунун жана анын көрүнүшүнүн негизги механизми.
Самооценка	Өзүн-өзү баа берүү
Оценка процессов и результатов политики/программы, которую делают сами исполнители.	Саясаттын/программанын процессте-рине жана натыйжаларына баа берүү, анын аткаруучулардын өздөрү жасашат

Саморегулирование	Өз алдынча жөнгө салуу
Наличие в системе элементов, свойств, позволяющих ей устанавливать и поддерживать желаемый режим функционирования. Это также самостоятельная и инициативная деятельность субъектов предпринимательской или профессиональной деятельности, содержанием которой является разработка и установление правил и стандартов предпринимательской или профессиональной деятельности, а также осуществление контроля за их соблюдением.	Системада иш жүргүзүүнүн каалаган режимин белгилөө жана колдоп туррууга мүмкүнчүлүк берген элементтердин, касиеттердин болушу. Бул ошондой эле ишкердик кылуу же кесиптик иш жүргүзүү субъекттеринин өз алдынча жана демилгелүү иши, ишкердик же кесиптик иштин эрежелерин жана стандарттарын иштеп чыгуу жана белгилөө, ошондой эле алардын аткарылышына контролдукту жүзөгө ашыруу анын мазмуну болуп саналат.
Самоуправление	Өз алдынча башкаруу
Возможность и право организации самостоятельно, под свою ответственность, решать вопросы своей жизнедеятельности и принимать управленические решения для достижения конечных результатов.	Үюмдүн өз жоопкерчилиги алдында өзүнүн жашоосунун маселелерин өз алдынча чечүүгө жана акыркы натыйжаларга жетишүү учун башкаруучулук чечимдерди кабыл алууга болгон мүмкүнчүлүгү жана укугу.
Свобода	Эркиндик
Ситуация при котором общество в целом и отдельные граждане имеют возможность выбора среди различных альтернативных вариантов обеспечения своих потребностей.	Жалпы коом жана айрым жарандар аркандай альтернативалуу вариантардын ичинен өзүнүн керектөөлерүн камсыз кылуунун мүмкүнчүлүктөрүне ээ болгон кырдаал.
Свобода действий	Аракеттердин эркиндиги
Диапазон легально допустимых решений, в пределах которого разработчикам позволяет принимать определенные решения по своему усмотрению.	Легалдуу жол берилүүчү чечимдердин диапазону, анын чектеринде иштеп чыгуучуларга өзүнүн каросу боюнча белгилүү бир чечимдерди кабыл алууга мүмкүнчүлүк берилет.
СВОТ-анализ	СВОТ – талдоо жүргүзүү
Метод изучения организации путем выявления его сильных и слабых сторон во внутренней среде, а также угроз и возможностей во внешней среде.	Үюмдүн ички чейресүндөгү анын күчтүү жана начар тараптарын, ошондой эле тышкы чайредөгү коркунучтарды жана мүмкүнчүлүктөрдү аныктоо аркылуу юмдуу илкитеенүн ыкмасы.
Сепаратизм	Сепаратизм
Политика и практика обособления, отделения части территории государства с целью создания нового	Жаңы өз алдынча мамлекетти түзүү же етөө кецири автономиянын статусун алуу максатында мамлекеттин аймагы-

самостоятельного государства или получения статуса очень широкой автономии.	нын бир бөлүгүн өзгөчөлөштүрүү, бөлүп чыгаруу саясаты жана практикасы.
Серая книга	Боз китең
Аналитический документ, который содержит критические замечания или альтернативные варианты по отношению к правительстенным мероприятиям в определенной сфере политики.	Аналитикалык документ, анда саясатын белгилүү чөйрөсүндөгү өкмөттүк иш чараларга карата мамиле қылуу боюнча сын-пикирлер же альтернативалуу варианттар камтылат.
Сервитут	Сервитут
Ограниченнное право пользования чужой вещью (обычно, земельным участком).	Бөтөн мүлкүү (адатта, жер участогун) пайдаланунун чектелген укугу.
Сертификат	Сертификат
Документ, подтверждающий что-либо. Например, наличие у его обладателя каких-либо определенных знаний и умений, удостоверяющий качество товара и т.д.	Бир нерсени ырастаган документ. Мисалы, товардын эссиин товардын сапатын күбөлөндүргөн кандайдыр бир белгилүү билимдеринин жана билгичтеринин болушу ж.б.
Синектика	Синектика
Метод структурирования проблемы, созданный для содействия распознаванию аналогичных проблем.	Проблеманы структуралаштыруунун ушул сыйктуу проблемаларды таанууга көмөк көрсөтүү үчүн түзүлгөн ыкмасы.
Синергия	Синергия
Порождение качественно новых свойств системы возникающее при совместном функционировании разнородных взаимосвязанных компонентов системы. Это также резкое возрастание эффективности работы в ходе приращения усилий при осуществлении совместной деятельности.	Системанын ар тектүү өз ара байланыштуу компоненттеринин биргешип иш жүргүзүшүндө келип чыккан системанын сапаттык жагынан жаңы касиеттеринин пайда болушу. Бул ошондой эле биргелешкен ишти жузегө ашырууда күч аракеттерди бириктируунун журушундө иштин эффективдүүлүгүнүн кескин жогорулаши.
Система политики	Саясий система
Общая институциональная модель, в рамках которой создается государственная/общественная политика. Тремя элементами системы политики являются государственная политика (и ее отдельные направления), стейкхолдеры политики и среда политики.	Жалпы институттук модель, анын алкагында мамлекеттик/коомдук саясат түзүлөт. Саясий системанын үч элементи мамлекеттик саясат (жана анын өзүнчө багыттары) саясаттын стейкхолдерлери жана саясий чөйрө болуп эсептелет.

Системный анализ	Системалуу талдоо жүргүзүү
Методология исследования объектов посредством представления их в качестве системы и анализа этих систем.	Объекттерди система катары көрсөтүү жана ушул системаларга талдоо жүргүзүү аркылуу объекттерди изилдөөнүн методологиясы.
Системный подход	Системалуу мамиле қылуу
Методы и средства исследования свойств и структуры объекта в целом, представив его в качестве системы, подготовить и обосновать управленческие решения с учетом взаимосвязей структурных частей и элементов, воздействия системы с внешней средой.	Объектти система катары көрсөтүү менен жалпы объекттин касиеттерин жана структурасын изилдөөнүн, структуралык белгүлөрүнүн жана элементтеринин ез ара байланыштарын, системанын тышки чөйрө менен аракетин эске алуу менен изилдөөнүн ыкмалары жана каражаттары.
Ситуационный анализ	Кырдаалдык талдоо жүргүзүү
Процедура проведений экспертного совещания по актуальной политической или управленческой проблеме в соответствии со специальными правилами организации обсуждения и обобщения результатов.	Талкууну уюштуруунун жана натыйжаларды жалпылоонун атайын эрежелерине ылайык актуалдуу саясий же башкаруучулук проблема боюнча эксперттик кенешме өткөрүүнүн жолжобосу.
Ситуация	Кырдаал
Конкретный набор обстоятельств, в которых организация находится в данное конкретное время.	Жагдайлардын айкын топтомдору, мында уюм аталган айкын убакытта турат.
Служебная записка	Кызматтык кат
Документ о выполнении какой-либо работы, направляемый одним должностным лицом другому должностному лицу.	Бир кызмат адамы тарабынан экинчи кызмат адамына жиберилген кандайдыр бир жумушту аткаруу жөнүндө документ.
Собственность	Менчик
Общественные отношения описывают принадлежность субъекту, у которого имеется исключительное право на распоряжение, владение и пользование объектом собственности. Это также имущество или финансовые средства, принадлежащие физическому или юридическому лицу. Различают государственную, личную, акционерную, индивидуальную, паевую,	Менчик объектини тескөөгө, ээлик қылууга жана пайдаланууга өзгөчө укугу бар субъектке менчик объекттинини таандык экендигин баяндаган коомдук мамилелер. Бул ошондой эле, жеке же юридикалык жакка таандык болгон мүлк же финансыйлык каражаттар. Менчик мамлекеттик, жеке, акционердик, индивидуалдуу, пайлык, биргелешкен, жалпы, эмгектик, жамааттык, коммунал-

совместную, общую, трудовую, коллективную, коммунальную, кооперативную и частную собственность.	дык, кооперативдик жана жеке менчик болуп бөлүнёт.
Совместное оценивание	Биргелешкен баа берүү
Оценивание, при котором представители агентств и заинтересованных сторон, включая бенефициаров, работают совместно при проектировании, выполнении и интерпретации оценивания.	Баа берүү, мында агентствородун жана таламдаш тараптардын, анын ичинде бенефициарлардын өкүлдерүү долбоорлоодо, аткарууда жана интерпретациялоодо жана баа берүүдө биргелешип иштешет.
Содержание политики	Саясаттын мазмуну
Охватывает цели и намерения, определение проблемы, возможности решения и инструменты для ее реализации.	Максаттарды жана ниеттерди, проблеманы аныктоону чечүү мүмкүнчүлүгүн жана аны чечүүнүн шаймандарын камтып турат.
Сотрудничество	Кызматташтык
Активные совместные действия, направленные на удовлетворение собственных и совместных интересов. Включает такие приемы, как: компромисс, приспособление к требованиям и нормам общения, взаимопомощь, одобрение, согласие, деловое партнерство и т.д.	Жеке жана биргелешкен таламдарды канааттандырууга багытталган активдүү биргелешкен аракеттер. Төмөндөгүлөр: компромисс, алака түзүүнүн талаптырына жана ченемдерине ыңгайлашуу, ез ара жардам көрсөтүү, жактыруу, макулдук берүү, ишкердик өнектештүк ж.б. сыйктуу ықмаларды камтып турат.
Социализация	Социалдаштыруу
Становление личности - процесс усвоения индивидом образцов поведения, психологических установок, социальных норм и ценностей, знаний, навыков, позволяющих ему успешно функционировать в обществе.	Инсандын калыптанышы – индивид тарабынан ага коомдо ийгиликтүү иш жүргүзүүгө мүмкүнчүлүк берген журуштуруш үлгүлөрүн, психологиялык көрсөтмөлөрдү, социалдык ченемдерди жана баалуулуктарды, билимдерди, көндүмдердү өздөштурүү процесси.
Социальная группа	Социалдык топ
Одна из форм объединения людей, целью которой является удовлетворение потребности индивидуумов в осуществлении совместных, солидарных и скоординированных действий.	Адамдардын биригишинин формаларынын бири. Анын максаты индивидуумдардын биргелешкен, тилектеш жана кординацияланган аракеттерди жүзөгө ашыруудагы керектөөлөрүн канааттандыруу болуп саналат.
Социальная политика	Социалдык саясат
Система мер, направленных на осу-	Социалдык программаларды жүзөгө

ществление социальных программ, поддержания доходов, уровня жизни населения, обеспечения занятости, поддержки отраслей социальной сферы, предотвращения социальных конфликтов.	ашырууга, калктын кирешелерине, жашоо деңгээлине колдоо көрсөтүүгө, иш менен камсыз кылууга, социалдык чөрөнүн тармактарына колдоо көрсөтүүгө, социалдык чыр-чатактарды болтурбай коюуга багытталган чаралардын системасы.
Социальная сеть	Социалдык тармак
Интерактивный многопользовательский веб-сайт, содержание которого наполняется самими участниками сети. Сайт представляет собой автоматизированную социальную среду, позволяющую общаться группе пользователей, объединенных общим интересом.	Интерактивдүү көпчүлүк пайдалана турган веб-сайт, анын мазмуну тармакка катышуучулардын өздөрү тарабынан толтурулат. Сайт жалпы таламдар боюнча бириккен пайдалануучулардын топторуна баарлашууга мүмкүнчүлүк берген автоматаштырылган социалдык чөрөнү билдирип турат.
Социальная сфера	Социалдык чәйре
Совокупность отраслей, предприятий, организаций, непосредственным образом связанных и определяющих образ и уровень жизни людей, их благосостояние, потребление (образование, культуру, здравоохранение, социальное обеспечение, физическую культуру, общественное питание, коммунальное обслуживание, пассажирский транспорт, связь).	Адамдардын жашоо образын жана деңгээлине, алардын жыргалчылыгына, керектөөлеруне (билим берүү, маданият, саламаттык сактоо, социалдык камсыздоо, дene тарбиясы, коомдук тамак аш, коммуналдык тейлөө, жүргүнчүлөрдү ташуучу транспорт, байланыш) түздөн-түз байланышта болгон жана аларды аныктап турган тармактардын, ишканалардын, ўюмдардын жыйындысы.
Социальное государство	Социалдык мамлекет
Правовое государство развитого гражданского общества, которое, соединяя в своей деятельности принципы свободы и равенства, социальной справедливости, надклассовости, реально обеспечивает социально-экономические права человека.	Өнүккөн жарапандык коомдогу укуктук мамлекет, ал өзүнүн ишинде эркиндик жана тәңчилик, социалдык адилеттүүлүк, таптардан тышкаркы принциптерди бириктируү менен, адамдын социалдык-экономикалык укуктарын айкын камсыз қылат.
Социальное проектирование	Социалдык долбоорлоо
Деятельность, связанная с научно обоснованным определением вариантов развития социальных процессов и явлений и с целенаправленным коренным изменением конкретных социальных институтов.	Социалдык процесстердин жана көрүнүштердүн вариантарын илимий жактан негизделген аныктоого жана айкын социалдык институттарды түп тамырынан максатка багыттап өзгөртүүгө байланыштуу иш.

Социальный заказ	Социалдык заказ
Конкретная общественная потребность, актуальная для общества в целом или для определённой его части. Она выражается в необходимости решения общественно и индивидуально значимых вопросов. Например, помощь и работа с различным проблемным группам населения, с детьми, семьями, одинокими людьми, теми или иными группами риска. Это также комплекс мероприятий организационно-правового характера, направленных на разработку и реализацию социальных проектов за счет бюджетных и других средств путем заключения социальных контрактов на конкурсной основе.	Жалпы коом же анын белгилүү бир бөлүгү учун актуалдуу болгон коомдук айын керектөө. Ал коомдук жана жеңе маанидеги маселелерди чечүүнүн зарылдыгы менен билдирилет. Мисалы, калктын ар кандай проблемалуу топторуна, балдарга, үй-бүлөлөргө, жалгыз бой адамдарга, тигил же бул тобокел топторуна жардам көрсөтүү жана алар менен иш жүргүзүү. Бул ошондой эле бюджеттик жана башка каражаттардын эсебинен конкурстук негизде социалдык контракттарды түзүү аркылуу социалдык долбоорлорду иштеп чыгууга жана ишке ашырууга багытталган, үюштуруу-укуктук мүнөздөгү иш-чаралардын комплекси.
Социология	Социология
Наука о закономерностях становления функционирования и развития общества. Она изучает социальные факты, процессы, отношения, деятельность индивидов, социальных групп, их роль, статус и поведение, институциональные формы их организации.	Коомдун калыптанышынын, иш жүргүзүшүнүн жана өнүгүшүнүн мыйзам ченемдүүлүктөрү жөнүндө илим. Ал социалдык фактыларды, процесстерди индивиддердин, социалдык топторун мамилелерин жана ишин, алардын ролун, статусун жана жүрүш-турушун алардын уюмдарынын институттук формаларын иликтейт.
Способность разрабатывать политику	Саясатты иштеп чыгуу жөндөмдүүлүгү
Возможности структурировать процесс разработки и принятия решений, согласовывать его в различных подразделениях органов власти, включить туда анализ информации и обеспечить серьезное отношение к этому анализу.	Чечимдерди иштеп чыгуу жана кабыл алуу процессин структуралаштыруу, аны бийлик органдарынын ар кандай бөлүмдерүндө макулдашуунун, ага маалыматка талдоо жүргүзүүнү киргизүү жана ушул талдоо жүргүзүүгө карата олуттуу мамилени камсыз кылуу мүмкүнчүлүгү.
Справедливость	Адилеттүүлүк
Распределение выгод и издержек между различными группами и территориями пропорционально количеству населения, потребностям или другим критериям простого понятия равных	Пайдаларды жана чыгымдарды ар кандай топтордун жана аймактардын ортосунда калктын санына, керектөөлөргө же башка ар кандай бирдей мүмкүнчүлүктөрдү жөнөкөй түшүнүн

возможностей.	башка критерийлерине пропорциональду бөлүштүрүү.
Сравнительный анализ	Салыштырмалуу талдоо жүргүзүү
Метод, с помощью которого опираясь на сходства и различия выявляются общее и особенное в изучаемых явлениях и процессах, достигается познание различных степеней развития одного и того же явления или двух разных существующих явлений.	Окшоштугуна жана айырмачылыктарына таянуу менен иликтелип жаткан көрүнүштердүн жана процесстердин жалпылыгы жана өзгөчөлүктөрү аныктала турган, бир эле көрүнүштүн же эки ар кандай чогуу турган көрүнүштердүн өнүгүшүнүн ар кандай баскычтарын таанып билүүгө жетишүүгө боло турган ыкма.
Стагнация	Стагнация
Процесс снижения уровня развития экономики и её постепенное угасание под влиянием негативных факторов, оказывающих как прямо, так и косвенное воздействие на те процессы, которые в ней происходят.	Экономикада болуп жаткан процесстерге тикелей да, ошондой эле кыйыртаасир тийгизип жаткан терс факторлордун таасириinin алдында экономиканың өнүгүш деңгээлинин төмөндөө жана акырындык менен басандоо процесси.
Стандарт	Стандарт
Образец, этalon, модель, принимаемые за исходные для сопоставления с ними других подобных объектов. Это также нормативно-технический документ устанавливающий комплекс норм, правил, требований к объекту стандартизации.	Аны менен ага окшош объектилерди салыштыруу үчүн негиз катары кабыл алынган улгү, этalon, модель. Бул ошондой эле стандартташтыруу объективисине карата коюла турган ченемдердин, эрежелердин, талаптардын комплексин белгилей турган документ.
Статистика	Статистика
Совокупность упорядоченных, классифицированных данных о каком-либо массовом явлении или процессе. Это также: а) наука, изучающая количественную сторону массовых явлений; б) вид деятельности, направленной на получение, обработку и анализ информации, характеризующей количественные закономерности жизни общества во всем ее многообразии, в неразрывной связи с ее качественным содержанием.	Кандайдыр бир массалык көрүнүш же процесс жөнүндө тартипке салынган, классификацияланган маалымдамалардын жыйындысы. Бул ошондой эле: а) массалык көрүнүштердүн сандык жагын изилдей турган илим; б) коомдук турмуштун бардык көп түрдүүлүгүндөгү сандык мыйзам ченемдүүлүктөрүн, анын сапаттык мазмуну менен үзгүлтүккүй сыйланышын мунәздөй турган маалыматты алууга, иштеп чыгууга жана талдоо жүргүзүүгө багытталган иштин түрү.

Статус-кво	Статус-кво
Первоначальное положение или ситуация, на какой-то определенный момент.	Кандайдыр бир белгилүү учурдагы баштапкы абал же кырдаал.
Стейххолдеры	Стейххолдерлер
Индивиды или группы, проявляющие определенный интерес к той или иной политике, поскольку они сами влияют на решения органов власти и являются объектом воздействия таких решений.	Тигил же бул саясатка белгилүү бир кызыгууну билдириген индивиддер же топтор, анткени, алардын өздерү бийлик органдарынын чечимдерине таасиртийгизишет жана ушундай чечимдердин таасириин объекти болуп эсептелишет.
Стенограмма	Стенограмма
Дословная запись докладов, речей и других выступлений на собраниях, совещаниях и заседаниях коллегиальных органов, осуществленная методом стенографии.	Коллегиалдуу органдардын чогулушта-рында, кенешмелеринде жана отурумдарында жасалган баяндамаларды, сөздөрү жана башка чыгып сүйлөнгөн сөздөрү сөзмө-сөз жазып алуу, бул стенография ыкмасы менен жүзөгө ашырылат.
Стереотип	Стереотип
Упрощенный, схематизированный, привычный канон мысли, образ восприятия и поведения. Это также совокупность упрощенных обобщений о группе индивидуумов, позволяющая распределять членов группы по категориям и воспринимать их шаблонно, согласно этим ожиданиям.	Ой жүгүрттүнүн жөнөкөйлөтүлгөн, схемага салынган, адаттагы канону, кабылдоонун жана жүрүш –туруштуу образы. Бул ошондой эле индивидумдардын тобу жөнүндө жөнөкөйлөтүлгөн жалпылоорорун жыйындысы, бул топтун мүчөлөрүн категориялар буюнча белүштүрүүгө жана аларды ушул күтүүлөргө ылайык шаблондуу түрдө кабыл алууга мүмкүнчүлүк берет.
Стигматизация	Стигматизациялоо
(от греч. στίγμα — ярлык, клеймо) — клеймение, нанесение стигмы. В отличие от слова клеймение, слово стигматизация может обозначать навешивание социальных ярлыков. В этом смысле стигматизация — ассоциация какого-либо качества (как правило, отрицательного) с конкретным человеком или группой людей, хотя эта связь отсутствует или не доказана. Стигма-	(гректин στίγμα — белги, эн салуу) — эн салуу, стигма белгилөө. Эн салуу деген сөздөн айырмаланып, стигматизациялоо деген сөз социалдык жаманатты сөз-дөрдү жармаштырууну билдириет. Ушул мааниде алганда стигматизациялоо — кандайдыр-бир сапатты (эрежекатары, терс сапаттын) реалдуу адам же адамдардын тобу менен ассоциациялоо, ал эми мындай байланыш

тизация является составной частью многих стереотипов.	жок болушу же далилденбеши мүмкүн. Стигматизациялоо көптөгөн стереотиптердин курамдык бөлүгү болушу мүмкүн.
Стиль изложения	Баяндоонун стили
Характеристика текстовых материалов, отражающая особенности средств смысловой выразительности, использование конкретных словосочетаний, приемов, обусловленных единством содержания.	Тексттик материалдардын маанилик билдирилишинин взгечелүктөрүн чагылдырып турган мүнөздөмөсү, айкын сөз айкаштарын, мазмундун бирдиги менен шартталган ыкмаларды пайдалануу.
Стратегия	Стратегия
Описание того, как будет осуществляться политика и процесс достижения ее целей. Это также принципы достижения целей и осуществления политики.	Саясаттын кандай жүзегө ашырыларынын жана анын максаттарына жетишүү процессинин баяндамасы. Бул ошондой эле максатка жетишүүнүн жана саясатты жүзегө ашыруунун принциптери.
Структуризация проблемы	Проблеманы структуралаштыруу
Разложение проблемы на компоненты по уровням иерархии, установление причинно-следственной связей между ними.	Проблеманы иерархиянын деңгээлдери боюнча компоненттерге жайгаштыруу, алардын ортосундагы себептик натыйжалык байланыштарды орнотуу.
Субъекты публичной политики	Коомдук саясаттын субъектилери
Государственные органы, лица, группы, партии, движения, а также иные политические институты, участвующие в политической деятельности, процессы государственной политики.	Саясий ишке, мамлекеттик саясий процесске катышып жаткан мамлекеттик органдар, адамдар, топтор, партиялар, кыймылдар, ошондой эле башка саясий институттар.
Судебная власть	Сот бийлиги
Деятельность судебных органов по осуществлению возложенных на них полномочий. Это также: а) совокупность судебных органов, судебная система; б) определенная отрасль государственной деятельности, совокупность функций, решаемых государством в области разрешения правовых конфликтов.	Сот органдарынын өздөрүнө жүктөлгөн ыйгарым укуктарды жүзегө ашыруу боюнча иши. Бул ошондой эле: а) сот органдарынын жыйындысы, соттук система; б) мамлекеттик иштин белгилүү бир тармагы, мамлекет тарабынан укуктук конфликттерди чечүү жагында чечилип жаткан функциялардын жыйындысы.
Сход граждан	Жарандардын жыйыны
Форма решения вопросов местного	Калк аз жашаган жана барууга кыйын

значения непосредственно населением на территориях с низкой плотностью населения и в труднодоступных населенных пунктах.	калктуу конуштардын аймактарындагы калк тарабынан жергиликтүү маанидеги маселелерди түздөн-түз чечүүнүн формасы.
Сценарий	Сценарий
Качественное описание возможных вариантов развития проблемной ситуации при различных сочетаниях определенных, заранее выделенных условий.	Аныкталган, алдын-ала бөлүнүп көрсөтгөн шарттардын ар кандай айкалыштарындагы проблемалуу кырдаалдың нюктүрүүнүн мүмкүн болуучу варианттарынын сапаттык баяндамасы.

Тайное голосование	Жашыруун добуш берүү
Вид голосования, при котором участники голосуют анонимно.	Добуш берүүнүн түрү, мында катышуучулар жашыруун добуш берет.
Тактика	Тактика
Линия поведения, а также совокупность приёмов и способов для достижения какой-либо цели. Это также составная часть военного искусства, включающая теорию и практику подготовки и ведения боя.	Жүрүш-туршустун линиясы, ошондой эле кандайдыр бир максатка жетишүү учүн колдонулган амалдардын жана ыкмалардын жыйындысы. Бул ошондой эле аскердик искусствонун бир бөлүгү ал согуш аракеттерин даярдоонун жана жүргүзүүнүн теориясын жана практикасын камтыйп турат.
Тезисы	Тезистер
Положение или суждение которое докладчик намерен доказать, защитить или опровергнуть; краткое и систематизированное изложение материала доклада по пунктам.	Баяндамачы далилдөөгө, жактоого же четке кагууга инеттенген абал же ой жүгүрттүү; баяндаманын материальнын пункттар боюнча кыскача жана системага салынган баяндалышы.
Текст	Текст
Объединенный смысловой связью последовательность знаковых единиц, основными свойствами которой является связанность и цельность.	Маанилик байланыш менен биритирилген белгилик бирдиктердин ырааттуулугу, анын негизги касиеттери байланыштуулук жана бутундуу саналат.
Телефонограмма	Телефонограмма
Обобщенное название различных по	Телефон байланышынын каналдары

содержанию документов, выделяемых в связи со способом устной передачи текста по каналам телефонной связи.	боюнча текстти оозеки берүүнүн ыкмасына байланыштуу бөлүнүп көрсөтүлгөн, мазмуну боюнча ар кандай документтердин жалпыланган аталышы.
Тенденция	Тенденция
Направленность во взглядах или действиях; склонности, стремление,ственные кому-либо, чему-либо. Это также направление, в котором совершается развитие какого-либо явления; идея, направленность произведения, высказывания.	Көз караштар жана аракеттер боюнча багытталгандык, кимдир биреөгө, бир нерсеге таандык болгон тартылуу, умтулуу. Бул ошондой эле кандайдыр бир көрүнүштүн өнүгүшү, жүргүп жаткан багыт; чыгарманын, айткан ойдун берүүнүн идеясы, багыты.
Технико-экономическое обоснование	Техникалык –экономикалык негиздеме
Документ, в котором представлена информация, из которой выводится целесообразность (или нецелесообразность) создания продукта или услуги. Он также содержит анализ затрат и результатов.	Маалымат бериле турган документ. Продуктту же кызматты түзүүнүн максатка ылайыктуулугу (же максатка ылайыксыздыгы) ушул документтен алынат. Ал ошондой эле чыгымдарга жана натыйжаларга талдоо жүргүзүүнү камтып турат.
Технократия	Технократия
Подход к экономическим процессам и явлениям с чисто технических позиций, без учета социально-экономических факторов и экономических последствий принимаемых технических решений; Это также высококвалифицированные специалисты, принимающие непосредственное участие в управлении производством, выработке и осуществлении экономической политики.	Накта техникалык позициядан, кабыл алынып жаткан техникалык чечимдерге социалдык-экономикалык факторлорду жана экономикалык кесептөрдөрди эске албастан экономикалык процесстерге жана көрүнүштөргө карата мамиле жасоо. Бул ошондой эле өндүрүштү башкарууга, экономикалык саясатты иштеп чыгууга жана жүзөгө ашырууга түздөн-түз катышып жаткан жогорку квалификациялуу адистер.
Технология	Технология
Совокупность методов и средств преобразования исходных материальных ресурсов, информации и других компонентов "входа" системы в товар и другие компоненты ее "выхода".	Баштапкы материалдык ресурстарды системага "кирүүнүн" маалыматын жана башка компоненттерин товарга жана андан "чыгуунун" башка компоненттерине айландыруу ыкмаларынын жана каражаттарынын технологиясы.
Типологизация	Типтештирүү
Способ выявления сходства и различия	Көптөгөн социалдык объектилердин ок-

чия множества социальных объектов, поиск критериев их классификации.	шоштугун жана айырмачылығын аныктоонун ықмасы, аларды классификациялоонун критерийлерин издөө.
Тиранния	Чексиз бийлик
Форма государственной власти, установленная насильственным путём и основанная на единоличном правлении.	Мамлекеттік бийліктін күч колдонуу аркылуу орнотулган жана жеке башка рууга негизделген формасы.
Толерантность	Толеранттуулук
Способность без агрессии воспринимать мысли, поведение формы самовыражения и образ жизни другого человека, которые отличаются от собственных.	Жеке жүруш-туруштан айырмаланган башка адамдың ойлорун, жүруш-турушун, өзүн-өзү билдиришинин формаларын жана жашоо образын агрессиясыз кабылдоо ықмасы.
Тоталитаризм	Тоталитаризм
Политический режим, который стремится к полному (тотальному) контролю государства над всеми аспектами жизни общества.	Мамлекеттін коомдук турмуштун бардык аспекттерине толук контролдук жүргүзүүгө (тоталдык) умтуулган саясий режим.
Традиционализм	Салттуулук
Преувеличение роли традиций в науке, искусстве, вере, обычаях и нравах. Это также социально-философское направление, стремящееся сохранить культурные, исторические и другие традиции.	Илимде, искусстводо, ишенимде, каадаларда жана адеп-ахлактарда салттардың ролун ашыра жогорулаттуу. Бул ошондой эле маданий, тарыхый жана башка салттарды сактоого умтуулган социалдык-философиялык бағыт.
Трайбализм	Трайбализм
Форма общественно-политической племенной обособленности, выражаясь в формировании органов государственной власти на основе родоплеменных связей.	Коомдук-саясий уруулук өзгөчөлөнүүнүн формасы, ал мамлекеттік бийлик органдарын уруулук, тектикалык байланыштардың негизинде калыптандыруудан көрүнөт.
Транскрипция	Транскрипция
лат. <i>transcriptio</i> - переписывание (спец.). 1. Только ед. изображение (букв) другими письменными знаками или изображение (звуков речи, музыкальных звуков) средствами письма. Транскрипция греческих букв латинскими	лат. <i>transcriptio</i> - көчүрүп жазуу) (атайын.). 1. Бир гана башка жазуу белгилери менен (тамгаларды) баяндоо же (сөздүн дабышын, музыкалык добуштарды) жазуу каражаттары менен баяндалап берүү. Грек тамгаларын латын

буквами. Точная транскрипция народной песни.	тамгалары менен транскрипциялоо. Элдик ырларды так транскрипциялоо.
2. Система изображения (букв) другими письменными знаками или система изображения (звуков речи, музыкальных звуков) средствами письма, алфавит.	2. Башка жазуу белгилери менен (тамгаларды) баяндоо же (сөздүн дабышын, музыкалык добуштарды) жазуу каражаттары менен баяндап берүү системасы, алфавит.
Трансферт	Трансферт
финансовая помощь бюджета выше-стоящего уровня нижестоящему. Это также перенос оплаты по сделке с одного счета на другой.	Жогору деңгээлде турган бюджеттин төмөнкү деңгээлдеги бюджетке финансыйк жардамы. Бул ошондой эле бүтүм боюнча акы төлөөнү бир эсептен экинчи эсепке которуу.
Трансформация	Трансформациялоо
Преобразование, изменение вида, формы, существенных свойств чего-либо.	Бир нерсенин орун алган касиеттерин кайра түзүү, түрүн, формасын өзгөртүү.
Тренд	Тренд
Долговременная тенденция изменения исследуемого временного ряда. Это также направление преимущественного движения показателей.	Изилденип жаткан убактылуу катардын өзгөрүшүнүн узак мөөнөттүү тенденциясы. Бул ошондой эле көрсөткүчтөрдүн басымдуу кыймылынын бағыты.
Третейский суд	Третейлик сот
Институт саморегулирования гражданского общества, осуществляющий правоприменительную деятельность (разрешение гражданско-правовых споров) на основе взаимного волеизъявления сторон.	Таралтардын ез ара эркин билдиришинин негизинде укукту колдоону ишин жүзөгө ашырып жаткан жарандык коомдун өзүн-өзү жөнгө салышынын институту (жарандык-укуктук талаштарды чечүү).
Триангуляция	Триангуляция
Использование множества (минимум трех) методов и источников данных для изучения одного и того же явления.	Бир эле көрүнүштү иликтөө үчүн көлтөгөн (минимум үч) ыкманы жана булактарды пайдалануу.
Трудоспособность	Эмгекке жарамдуулук
Состояние здоровья, позволяющее человеку выполнять работу определённого объёма и качества.	Ден соолуктун белгилүү бир көлөмдөгү жана сапаттагы ишти аткаруу үчүн адамга мүмкүнчүлүк берген абалы.
Тьютор	Тьютор
Исторически сложившаяся особая пе-	Тарыхый жагынан калыптанган педаго-

дагогическая позиция, которая обеспечивает разработку индивидуальных образовательных программ учащихся и студентов и сопровождает процесс индивидуального образования в школе, в вузе, в системе дополнительного и непрерывного образования (Ковалева Т.).

гикалык өзгөчө позиция, ал окуучуларга жана студенттерге индивидуалдуу билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыз кылат жана мектепте, жогорку окуу жайында, кошумча жана тынымсыз билим берүү системасында индивидуалдуу билим берүү процессин коштол жүрет (Т.Ковалева).

четает в себя ряд элементов, которые, будучи использованными в совокупности дают значительное сокращение времени, необходимого для осуществления различных управлеченческих и производственных процессов.

катарап элементтерди камтып турат, алар пайдаланылгандан кийинки жыйындысында ар кандай башкаруучулук жана өндүруштүк процесстерди жүзегө ашыруу үчүн зарыл болгон убакытты олуттуу қыскартууга мүмкүнчүлүк берет.

Узурпация	Узурпациялоо
Противозаконный захват власти или присвоение чужих прав, полномочий.	Бийлиktи мыйзамга жат түрдө басып алуу же башка биреөнүн укуктарын, ыйгарып укуктарын өзүнө ыйгарып алуу.
Укрепление потенциала	Потенциалды чыңдоо
Содействие развитию управлеченческих и аналитических возможностей местных организаций и их служащих, с тем, чтобы они могли инициировать политику движения снизу.	Алар төмөндөн кыймыл жасоо аркылуу саясаты аркылуу демилге көрсөтүшүүчүн жергилиткүү уюмдар менен алардын кызметчыларынын башкаруучулук жана аналитикалык мүмкүнчүлүктөрүн өнүктүрүүгө көмөк көрсөтүү.
Улучшение по Парето	Парето боюнча жакшыртуу
Вариант использования ресурсов, при котором возможно путем перераспределения ресурсов улучшить положение одного субъекта без ухудшения положения другого.	Ресурстарды пайдаланунун варианты, анын тушунда ресурстарды кайра бөлүштүрүү аркылуу, экинчи бир субъектинын абалын начарлатпай түрүп, бир субъектинын абалын жакшыртуу мүмкүн эмес.
Унитарное государство	Унитардуу мамлекет
Единое цельное государственное образование, состоящее из административно-территориальных единиц, которые подчиняются центральным органам власти и признаками государственного суверенитета не обладают.	Бийликтин борбордук органына баш ийген, администрациялык-аймактык бирдиктерден турган жана мамлекеттик болгогон бирдиктүү бүтүн мамлекет.
Управление временем	Убакытты башкаруу
Управление по наиболее рациональному использованию времени. Включает в себя ряд элементов, которые, будучи использованными в совокупности дают значительное сокращение времени, необходимого для осуществления различных управлеченческих и производственных процессов.	Убакытты алда канча сарымжал пайдалануу боюнча башкаруу. Өзүнө бир

Управление проектом	Долбоорду башкаруу
Деятельность по достижению целей с при заданных ограничениях во времени, денежных средствах и ресурсах, а также качества конечных результатов.	Убакыт, акчалай каражаттар жана ресурстар боюнча белгиленген чектөөлөрдүн тушунда максатка жетишүү боюнча иш, ошондой эле акыркы натыйжалардын сапаты.
Управление рисками	Тобокелчиликтерди башкаруу
Идентификация различных видов риска, оценка их частоты и потенциальной угрозы, планирование и принятие решений в рискованных ситуациях, наблюдение за результатами этих решений.	Тобокелчиликтин ар кандай түрлөрүн идентификациялоо, алардын жыштыгына жана потенциалдуу коркунучуна баа берүү, тобокелдүү кырдаалдарда пландаштыруу жана чечимдердин кабыл алуу, ушул чечимдердин натыйжаларына байкоо жүргүзүү.
Урбанизация	Урбандаштыруу
Процесс роста городов вследствие перемещения населения из сельских районов в поисках лучшей работы и лучших условий для жизни. Это также широкое распространение городского образа жизни.	Жакшы жумуш издеө жана жашоонун жакшы шарттарын издең айылдык жерлерден калктын шаарга жер которуюшун натыйжасында шаарлардын есүү процесси. Ошондой эле жашоонун шаардык образынын көнүри таралышы.
Уровень жизни	Жашоо деңгээли
Уровень благосостояния населения, потребления благ и услуг, совокупность условий и показателей, характеризующих меру удовлетворения основных жизненных потребностей людей.	Адамдардын негизги турмуштук көркөтөөлөрүн канааттандыруунун чараларын мүнөздөгөн калктын жыргалчылыгынын, жыргалчылыктарды жана кызматтарды көркөтешинин деңгээли, шарттардын жана көрсөткүчтөрдүн жыйындысы.
Услуги	Кызматтар
Блага, представленные не в форме вещей, а в форме деятельности.	Буюмдар формасында эмес, иш формасында берилген жыргалчылыктар.
Услуги социальные	Социалдык кызмат көрсөтүүлөр
Деятельность организаций социальных	Социалдык кызмат юмдарынын тур-

служб по предоставлению социальной помощи лица (семьи), находящегося в трудной жизненной ситуации.	муштук кыйын кырдаалда турган адамдарга (үй-бүлөлөргө) социалдык жардам көрсөтүү боюнча иши.
Устойчивое развитие	Туруктуу өнүктүрүү
Концепция развития человечества, принцип которой - "удовлетворение потребностей настоящего без создания угрозы удовлетворению потребностей будущих поколений".	Адамзатты өнүктүрүүнүң концепциясы, анын принциби – "азыркылардын керектеөлөрүн кийинки муундардын керектеөлөрүн канаттандырууга коркунч түзбестөн канаттандыруу".
Участие	Катышуу
Процесс, посредством которого заинтересованные стороны осуществляют внимание на формирование инициатив развития и решений а также совместный контроль за их реализацией и использованием соответствующих ресурсов.	Процесс, ал аркылуу таламдаш тараантар өнүктүрүү жана чечимдер жагынчылыгы демилгелерди калыптандырууга, ошондой эле аларды ишке ашырууга жана тиешелүү ресурстарды пайдаланууга биргелешкен контролдукутук жүзөгө ашырат.
Учреждение	Мекеме
Вид организации, созданной для осуществления управленческих, административно-политических или социально-культурных и других задач.	Башкаруучулук, администрациялык-саясий же социалдык-маданий жана башка милдеттерди жүзөгө ашыруу үчүн түзүлгөн уюмдун түрү.

Факторный анализ	Фактордук талдоо жүргүзүү
Статистический метод, применяемый для изучения и измерения воздействия факторов на величину результативных показателей.	Факторлордун натыйжалык көрсөткүчтөрдүн чондугуна тийгизген таасирин иликтөө жана ченөө үчүн колдонулган статистикалык ыкма.
Фальсификация	Фальсификациялоо
Подделка, сознательное искажение, подмена (подлинного, настоящего) ложным. Например, изменение вида или свойства какого-нибудь предмета с целью обмана.	Жасалма буюм, билип туруп бурмалоо, алмаштырып коюу (чыныгы, анык нерсени). Мисалы, алдоо максатында кандайдыр бир предметтин түрүн же касиетин өзгөртүп коюу.
Фасилитатор	Фасилитатор
Человек, занимающийся организацией	Иштин топтук формаларынын натыйжасы

<p>и ведением групповых форм работы с целью повышения их эффективности. Его задача следить за регламентом и способствовать комфортной атмосфере, сплочению группы и плодотворному обсуждению.</p>	<p>луулугун жогорулаттуу максатында аларды уюштуруу жана жүргүзүү боюнча иш жүргүзгөн адам. Анын милдети регламентке көз салуу жана ыңгайлуу атмосферага, топтун биргишине жана узурлуккага талкууга көмөк көрсөтүү болуп саналат.</p>
<p>Федерация</p> <p>Форма государственного устройства, при которой несколько государственных образований, юридически обладающих определенной политической самостоятельностью, образуют единое союзное государство.</p>	<p>Федерация</p> <p>Мамлекеттик түзүлүштүн формасы, анын түшүнде юридикалык жагынан белгилүү бир саясий өз алдынчалыкка ээ болгон бир нече мамлекеттик түзүлүштөр бирдиктүү союздук мамлекетти түзүштөт.</p>
<p>Феминизм</p> <p>Общественно-политическое движение, целью которого является предоставление женщинам всей полноты гражданских прав. Это также: а) стремление к равноправию женщин с мужчинами во всех сферах общества; б) женское движение, целью которого является устранение дискриминации женщин и уравнение их в правах с мужчинами.</p>	<p>Феминизм</p> <p>Коомдук-саясий кыймыл, анын максаты аялдарга жаңардык укуктарды толугу менен берүү болуп саналат. Бул ошондой эле: а) аялдардын коомдун бардык чөйрөлөрүндө эректер менен төңүктүү, укукта болушуна карата умтуулуу; б) аялдардын басмырланышын четтөтүү жана алардын укуктарын эректер менен төнөштириүү максаты болуп саналган аялдар кыймылы.</p>
<p>Фокус-группа</p> <p>Количественно-качественный метод сбора информации, при котором проводится групповое глубинное интервью, сфокусированное на исследуемой проблеме.</p>	<p>Фокус-топ</p> <p>Маалымат жыйноонун сандык-сапаттык ыкмасы, анын түшүнде топтук төрөн, изилденип жаткан проблемага басым жасалган интервью жүргүзүлөт.</p>
<p>Форма правления</p> <p>Организация вышестоящих органов государственной власти, характер и принципы их взаимодействия с другими органами государства, с политическими партиями, классами и социальными группами.</p>	<p>Башкаруу формасы</p> <p>Мамлекеттик бийликтин жогору турган органдарынын уюштурулушу, алардын башка мамлекеттик органдар, саясий партиялар, таптар жана социалдык топтор менен өз ара аракеттеринин мүнөзү жана принциптери.</p>
<p>Формальная коммуникация</p> <p>Связи, соответствующие иерархической организационной структуре и связанные с осуществлением властных</p>	<p>Формалдуу коммуникация</p> <p>Иерархиялык уюштуруу структурасына ылайык келген жана бийликтик ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырууга жана</p>

полномочий и выполнением обязанностей членами организации.	уюмдун мүчелерү тарабынан милдеттерди аткарууга байланыштуу байланыштар.
Формулирование политики	Саясатты жол-жоболоштуруу
Разработка и синтез альтернативных вариантов решения проблем политики.	Саясаттын проблемаларын чечүүнүн альтернативдүү варианктарын иштеп чыгуу жана синтездөө.
Функции оказания услуг	Кызмат көрсөтүүнүн функциялары
Функции органа управления по выполнению действий в интересах сторонних пользователей – внешнего по отношению к государственному органу (государственные услуги) или внутри органа (обеспечивающие).	Башкаруу органынын тышкаркы пайдалануучулардын таламдарында аракеттерди аткару боюнча функциялары – бул мамлекеттик органга (мамлекеттик кызматтар) же органдын ичинdegи (камсыз кылуучу) органга карата алганда тышкаркы пайдалануучу болуп саналат.
Форс-мажор	Форс-мажор
Непредсказуемое событие (например, стихийное бедствие, военные действия, забастовки, революции и др.), не зависящее от действий сторон, участвующих в сделке, но ведущее к невозможности исполнения договорных обязательств.	Алдын-ала билинбей турган окуя (мисалы, табигый кырсык, аскердик аракеттер, иш таштоолор, революция-лар ж.б.), алар бутүмгө катышкан тараптардын аракеттерине көз каранды болбойт, бирок келишимдик милдеттерди аткаруунун мүмкүн эместигине алып келет.
Фрирайдер	Фрирайдер
Кто-либо, являющийся членом какого-либо сообщества и пользующийся его благами, но не делающий своего вклада в создание этих благ	Кандайдыр-бир коомчуулуктун мүчесү болгон жана анын жыргалчылыктарынан пайдаланган, бирок ушул жыргалчылыктарды түзүүгө өз салымын кошпогон кимдир-биреө
Фрустрация	Фрустрация
Психическое состояние, возникающее в ситуации реальной или предполагаемой невозможности удовлетворения тех или иных потребностей.	Тигил же бул керектөөлөрдү канаттан-дыруунун айкын же болжоддуу мүмкүн эместигинин кырдаалында келип чыга турган психикалык абал.
Функциональный анализ	Функциялык талдоо жүргүзүү
Инструмент регулярного анализа и оценки эффективности деятельности государственных органов и учреждений	Беш типтүү функцияны: саясатты иштеп чыгууну, жөнгө салууну, контролдоону жана көзөмөлдөөнү, колдоо көрсөтүүнүн

на основе выделения пяти типовых функций: разработки политики, регулирования, контроля и надзора, поддержки и оказания услуг.	жана кызмат көрсөтүүнү бөлүп көрсөтүүнүн негизинде мамлекеттик органдардын жана мекемелердин ишинин эффективдүүлүгүнө үзгүлтүксүз талдоо жүргүзүүнүн жана баа берүүнүн шайманы.
Функция	Функция
Обязанность, круг деятельности чего-либо, подлежащая исполнению работа. Это также явление, зависящее от другого и изменяющееся по мере изменения этого другого явления.	Милдет, кандайдыр бир иштин чөйрөсү, аткарылууга тийиш болгон иш. Бул ошондой эле башка биреөгө байланыштуу болгон ушул башка көрнүштүн өзгөрүшүнө жараша өзгөрүп турган көрүнүш.
Функция разработки политики	Саясатты иштеп чыгуунун функциялары
Одна из функций государственных органов связанная с разработкой отраслевой (ведомственной) политики, определения перспективных направлений и путей их реализации.	Мамлекеттик органдардын тармактык (ведомстволук) саясатты иштеп чыгууга байланыштуу функцияларынын бири, анын келечектүү багыттарын жана аларды ишке ашыруунун жолдорун аныктоо болуп саналат.
Функция управления	Башкаруу функциясы
Обособившийся вид управленческой деятельности. Общими функциями управления являются: планирование, организация, мотивация и контроль.	Башкаруу ишинин өзгөчөлөнгөн түрү. Башкаруунун жалпы функциялары: пландаштыруу, уюштуруу, жүйөлөштүрүү жана контролдоо болуп саналат.

Ходатайство	Өтүнүч берүү
Официальная просьба, представление о чём-либо с целью добиться чего-либо. Это также документ, содержащий такую просьбу или такое представление.	Бир нерсеге жетишүү максатында бир нерсе берүү жөнүндө расмий өтүнүч берүү. Бул ошондой эле ушундай өтүнүчтүү же ушундай сунуштаманы камтыган документ.
Хорошо структурированная проблема	Жакшы структурулапштырылгган проблема
Проблема, в которой имеется несколько альтернатив политики, достигнут консенсус в отношении полезности и	Саясаттын бир нече альтернативасы бар, пайдалуулугу жагында консенсуска жетишилген жана чечимдин натыйжа-

результаты решения известны с полной определенностью.	лары толук аныктыкта белгилүү болгон проблема.
Хронология	Хронология
Перечень каких-либо событий в их временной последовательности.	Убакыт боюнча ыраатуулуктагы кандайдыр бир окуялардын тизмеси.
Хронометраж	Хронометраж
Метод изучения затрат рабочего времени на выполнение повторяющихся трудовых операций путём замеров их продолжительности и анализа условий их выполнения.	Эмгектин операцияларынын узактыгын чөнөө жана аларды аткаруунун шарттарына талдоо жүргүзүү менен кайталаңма эмгектик операцияларды аткарууга кеткен жумуш мезгилини иликтөө ыкмасы.

Ц

Целевая группа	Максаттуу топ
Группа людей, объединенных схожими характеристиками, на которых направлено действие политики или программы.	Окшош мүнөздөмөлөрү аркылуу бириккен, аларга карата саясаттын же программанын аракеттери багытталган адамдардын топтору.
Целесообразность	Максатка ылайыктуулук
Критерий предполагающий определение того, что не противоречат ли цели политики представлениям общественности или общества в целом о ценностях.	Саясаттын максаттары коомчулуктун же жалпы эле коомдун баалуулуктары жөнүндө түшүнүгүнө карама-каршы келбей тургандыгын аныктоону билдириген критерий.
Целостность	Бүтүндүк
Внутреннее единство объекта, его относительная автономность, независимость от окружающей среды. Оно характеризует их качественное своеобразие, обусловленное присущими им специфическими закономерностями функционирования и развития.	Объектинин ички биримдиги, анын айланы-чөйрөгө карата салыштырмалуу автономиялуулугу, көзкарандысыздыгы. Ал объектителдердин аларга таандык болгон иш жүргүзүүнүн жана ёнуугүүнүн спецификалык мыйзам ченемдүүлүктөрүнө ылайык шартталган алардын сапаттык езгөчөлүгүн мүнөздөп турат.
Цель	Максат
Идеальный или реальный предмет сознательного или бессознательного	Субъекттин аң сезимдүү же аң сезимсиз умтулушунун идеалдуу же айкын

стремления субъекта; финальный результат, на который преднамеренно направлен процесс.	предмети; процесс атайылап бағытталған аракеттін акырқы натыйжасы.
Цель политики	Саясаттын максаты
Широко сформулированная и формально определенная цель или намерение, то что стремиться достичь политика, ее направленность.	Саясат жетүүгө умтулган, анын бағыты болгон көнцири жол-жоболоштурулган жана формалдуу түрдө аныкталган максат же ниет.
Цензура	Цензура
Контроль властей за содержанием, выпуском в свет и распространением печатной продукции, содержанием пьес и других сценических произведений, кино-фото произведений, произведений изобразительного искусства, радио- и телевизионных передач, а иногда и частной переписки, с тем чтобы не допустить или ограничить распространение идей и сведений, признаваемых этими властями нежелательными или вредными.	Ушул бийликтөр тарабынан ылайыксыз же зыяндуу деп таанылган идеяларды жана маалымдоорду жайылтууга жол бербөө же чектөө үчүн бийликтин басма продукцияларын жарыкка чыгарууга жана жайылтууга, пьесалар менен башка сценалык чыгармаларды, киносүрөт чыгармаларын, көргөзмөлүү искусство чыгармаларын, радио жана теле-берүүлдердүү ал эми кээде жеке кат жазышууларды контролго алыши.
Ценности	Баалуулуктар
Набор стандартов и критериев, которым человек следует в своей жизни; общие убеждения, вера человека по поводу того, что хорошо и что плохо, или что безразлично в жизни.	Адам өз өмүрүндө карманчу стандарт менен критерийлердин жыйындысы; адамдын жашоого кайдыгер эмес, жаман менен жакшыга болгон жалпы ишеними.
Ценностная нейтральность	Баалуулуктардын бейтараптыгы
Принцип при анализе публичной политики, которая предполагает отсутствие влияния ценностных позиций на сам анализ.	Коомдук саясатка талдоо жүргүзүүдөгү принцип, ал баалуулук позицияларынын талдоонун өзүнө тийгизген таасириinin жоктугун билдирип турат.
Центрлизм	Центрлизм
Политическая позиция политического движения или группы, промежуточная между правыми и левыми движениями или группами, отказ от левого и правого экстремизма.	Оңчул жана солчул кыймылдардын же топтордун ортосундагы аралыктуу саясий кыймылдын же топтун саясий позициясы, солчул жана оңчул экстремизмден баш тартуу.
Цивилизация	Цивилизация
Стадия всемирно исторического про-	Дүйнөлүк тарыхый процесстин стадия-

цесса, связанная с достижением определённого уровня социальности (стадия саморегуляции и самопроизводства при относительной независимости от природы дифференцированности общественного сознания. Это также локализованное во времени и пространстве общество.

сы, ал социалдуулуктун белгилүү бир деңгээлинин жетишкендиктери менен байланыштуу болот, табиятка салыштырмалуу көз каранды эмстик-тин тушунда өзүн-өзү жөнгө салуунун жана өз алдынча өндүрүүнүн стадиясы, коомдук ан сезимдин дифференцияланышы. Бул ошондой эле убакыт жана мейкиндик боюнча локалдаштырылган коом.

Цикл политики	Саясий цикл
Период от первоначального формулирования политики до ее пересмотра, которая обычно включает следующие стадии: определение проблем и формирование повестки; разработка альтернативных политик; принятие политики; осуществление; мониторинг и оценка.	Саясаттын баштапкы жол-жоболоштурулушунан тартып ал кайра карапганга чейинки мезгил, ал адатта төмөндөгү стадияларды: проблемаларды аныктоону жана күн тартибин калыптандырууну камтып турат; альтернативалуу саясатты иштеп чыгууну, саясатты кабыл алууну, мониторинг жана баа берүү жүргүзүүнү камтып турат.
Циркуляр	Циркуляр
Письмо, направляемое одним автором группе адресатов. Это также письмо, написанное одним лицом группе нескольких должностных лиц, либо письмо для всех лиц, занимающих определенную должность.	Бир автор тарабынан дарек ээлеринин тобуна жиберилген кат. Бул ошондой эле бир адам тарабынан бир нече кызмат адамынын тобуна жазылган кат, же болбосо белгилүү кызматты ээлеген бардык адамдар үчүн жазылған кат.

Ч

Частная собственность	Жеке менчик
Одна из форм собственности, которая подразумевает защищенное законом право физического или юридического лица, либо их группы на предмет собственности. К ней относят индивидуальную, корпоративную, акционерную и любую другую негосударственную форму собственности.	Менчиктін формаларынын бири, ал жеке же юридикалык жактын, же алардын топторунун менчик укугунан болгон мыйзам тарабынан коргологон укугун билдириет. Ага жеке, корпоративдүү акционердик жана башка ар кандай менчиктін мамлекеттік эмес формасы таңдық кылышат.
Частные блага	Жеке жыргалчылыктар
Блага, обладающие свойствами исключительности и конкурентности, т. е. по-	Чыгарып салынуучу жана атаандаштық касиеттерге зэ болгон жыргалчылыктар,

требление частного блага каким-л. экономическим субъектом делает практически невозможным для всех остальных субъектов потребление этого же блага в том же отношении без разрешения его владельца (напр., одежда, мебель, в отличие от обра-зования или государственного здравоохранения); свойства частных благ делают возможным их эффективное производство через рыночный механизм.	б.а. жеке жыргалчылыкты кандайдыр-бир экономикалык субъект тарабынан пайдалануу ушул эле жыргалчылыкты ошол эле мааниде керектөөнүн бардык калган объекттери учун иш жузүндө мүмкүн эмес кылат (мисалы, билим берүүдөн же мамлекеттик саламаттык сактоодон айырмаланып, кийим, эм-рек); жеке жыргалчылыктын касиеттери аларды рыноктук механизм аркылуу аларды эффективдүү өндүрууну мүмкүн кылат.
Частный сектор	Жеке менчик сектору
Совокупность экономических объектов, находящихся в частной собственности, принадлежащих частному капиталу, домашних хозяйств и частных фирм.	Жеке менчикте турган жеке капиталга таандык болгон экономикалык объектилердин, үй чарбаларынын жана жеке фирмалардын жыйындысы.
Человеческие ресурсы	Адам ресурстары
Персонал организации, характеризующийся достигнутыми уровнями компетенции, желаниями, мотивациями, устремлениями.	Үюмдүн компетенцияларынын жетиштүү деңгээли, каалосу, жүйөлөрү, умтуулулары менен мүнөздөлгөн персоналы.
Человеческий капитал	Адамдык капитал
Квалификация, умение и навыки, влияющие на производительность труда работника. Это также присущие людям знания, умение компетентность и черты характера, способствующие обеспечению личного благосостояния.	Кызматкердин эмгек өндүрүмдүүлүгүнө таасир тийгизе турган квалификациясы, билгичтиги жана көндүмдөрү, бул ошондои эле адамдарга таандык болгон, жеке жыргалчылыгын камсыз кылууга көмөк көрсөтө турган билгичтик, компетенттүүлүк жана мүнөздүн ар кандай жактары.
Честность	Ак ниеттүүлүк
Добросовестная деятельность служащих органов власти всех уровней обеспечивающая доверие со стороны населения и их уверенность в правильности действий властей.	Бардык деңгээлдеги бийлик органдарынын кызматкерлеринин калк таралтган ишенимди камсыз кылган жана алардын бийликтин аракеттеринин тууралыгына ишенимдүүлүгүн камсыз кыла турган ак ниеттүү иши.
Член местного сообщества	Жергиликтүү коомчулуктун мүчесү
Гражданин, постоянно проживающий на территории какой-либо административно-территориальной единицы, связанный	Кайсыл бир администрациялык аймактык бирдиктин аймагында туруктуу жашаган жергиликтүү коомчулук менен

ный с местным сообществом общими интересами в решении вопросов местного значения.	жергилиттүү маанидеги маселелерди чечүүдө жалпы таламдар боюнча байланышта болгон жаран.
Чрезвычайная ситуация	Өзгөчө кырдаал
Обстановка на определенной территории, сложившаяся в результате аварии, опасного природного явления, катастрофы, стихийного или иного бедствия, которые могут повлечь или повлекли за собой человеческие жертвы, ущерб здоровью людей или окружающей природной среде, значительные материальные потери и нарушение условий жизнедеятельности людей.	Белгилүү аймакта кыйроонун, коркунчтуу табигый көрүнүштүн, алааматын, табигый же башка кырсыктың натыйжасында келип чыккан кырдаал, алар адамдардын курманы болушуна, адамдардын ден соолугуна же курчап турган жаратылыш чөйрөсүнө зыян келтириши, олуттуу материалдык көрмежүлүктарга жана адамдардын жашоо-турмушунун шарттарын бузууга алып келиши мүмкүн же алып келет.

Шариат	Шарият
Совокупность правовых, морально-этических и религиозных норм ислама, охватывающая значительную часть жизни мусульманина и провозглашенная в исламе как «вечное и неизменное» Божественное установление.	Мусулман адамдын жашоосунун олуттуу белүгүн камтып турган исламдын укуктук, моралдык-этикалык жана диний ченемдеринин жыйындысы жана исламда “түблүк жана өзгергүс” деп жарыяланган Кудайдын көрсөтмөсү.
Школа публичной политики	Коомдук саясат мектеби
Образовательный проект, нацеленный на развитие у молодых людей знаний, навыков анализа политики, критического мышления и продвижение современных стандартов публичной политики в Кыргызской Республике.	Кыргыз Республикасында жаш адамдардын саясатка талдоо жүргүзүүдөгү билимдерин, көндүмдөрүн өнүктүрүүгө, сын көз караш менен ой жүгүртүүгө жана коомдук саясаттын заманбап стандарттарын алга жылдырууга багытталган билим берүүчүү долбоор.

Шовинизм	Шовинизм
Крайне агрессивная форма национализма, заключающаяся в проповеди исключительности отдельных рас и наций с целью обоснования права на дискриминацию и угнетение других рас, проповедующий национальную и расо-	Улутчулуктун өтө агресивдүү формасы, ал басмырлоо укугун негиздөө жана башка расаларды эзүү максатында айрым расалардын жана улуттардын өзгөчөлүгүн үгүттөөнү билдирет, ал улуттук жана расалык өзгөчөлүкү

уюю исключительность и разжигающий национальную вражду и ненависть.	үгүттейт жана улуттук кастык менен жек көрүнү тутандырат.
Штатное расписание	Штаттық расписание

Организационно-распорядительный документ, в котором отражается структура организации, содержится перечень должностей с указанием их количества и размеров должностных окладов.

Үюштуруучулук–тескеөчү документ, анда уюмдун структурасы чагылдырылат, кызматтардың санын жана кызматтык маяналардың өлчөмдерүн көрсөтүү менен кызматтардың тизмеси камтылат.

3

Эволюция	Эволюция
Процесс постепенного прогрессивного развития чего-либо. Это также необратимое и направленное историческое развитие живой природы во времени.	Бир нерсенин акырындык менен прогресидүү өнүгүшүнүн процесси. Бул ошондой эле жанду табияттын убакыт боюнча кайталанғыс жана бағытталган тарыхый өнүгүшү.
Эгалитаризм	Эгалитаризм
Концепция, предлагающая создание общества с равными возможностями по управлению и доступу к материальным благам всем его членам.	Өзүнүн бардык мүчөлерүнө материалдык жыргалчылыктарга карата башкаруу жана мүмкүнчүлүк алуу боюнча бирдей мүмкүнчүлүктөрү бар коомду түзүүнү сунуш кылган концепция.
Экология	Экология
Наука, изучающая организацию и функционирование систем различных уровней: популяций, видов, биоценозов (сообществ), экосистем, биогеоценозов и биосфера. Это также наука о взаимоотношениях организмов между собой и с окружающей средой.	Ар кандай деңгээлдердеги системаларды үштүрүүнү жана иш жүргүзүшүн иликкет турган илим: популяциялар, түрлөр, биоценоздор (коомчулуктар) экосистемалар, биогеоценоздор жана биочөйрөлөр. Бул ошондой эле организмдердин өз ара жана айланы-чайре менен өз ара мамилелери жөнүндө илим.
Экономическая эффективность	Экономикалык эффективдүүлүк
Ситуация при которой каждое благо производится с минимальными издержками, а индивиды и производители получают максимальные выгоды от использования своих ресурсов.	Ар бир жыргалчылык минималдуу зыян тартуулар менен өндүрүлгөн, ал эми индивиддер жана өндүрүүчүлөр өз ресурстарын пайдалануудан максималдуу пайда алган кырдаал.

Экономическое развитие	Экономикалык өнүктүрүү
Качественные изменения и реструктуризация экономики страны, связанные с технологическим и социальным прогрессом. Основным показателем является ВВП на душу населения.	Өлкөнүн экономикасын технологиялык жана социалдык прогресске байланышту сапаттык жагынан өзгөртүү жана реструктуризациялоо. Анын негизги көрсөткүчү калк башына эсептелген ИДП болуп саналат.
Экономическое решение	Экономикалык чечим
Решение выбирать тот вариант действий среди некоторого множества альтернативных вариантов, который соответствует критерию экономической эффективности.	Көптөгөн альтернативдүү вариантындардын ичинен экономикалык эффективдүүлүктүн критерийлерине ылайык келген аракеттердин вариантын тандап алуу чечими.
Экономичность	Үнөмдүүлүк
Составляющая эффективности деятельности государственного органа или организации, отражающая уровень сокращения ее издержек и затрат.	Мамлекеттик органдын же уюмдун ишинин натыйжалуулугун түзүп турган, анын зыяндарын жана чыгымдарын кыскартуунун денгээлин чагылдырган көрсөткүч.
Эксперимент	Эксперимент
Апробация нововведений в ограниченном масштабе с целью определения их эффективности и возможности дальнейшего использования в более широких масштабах.	Алардын эффективдүүлүгүн аныктоо жана андан ары алда канча кенири масштабдарда пайдалануу мүмкүнчүлүгүн аныктоо максатында жаны киргизүүлөрдү чектелген масштабда апробациялоо.
Эксперт	Эксперт
Лицо, обладающее специальными знаниями и привлекаемое государственными, общественными органами для проведения экспертизы.	Атайын билимдерге ээ болгон жана мамлекеттик, коомдук органдар тарафынан экспертиза жүргүзүү үчүн тартылган адам.
Экспертиза	Экспертиза
Анализ, исследование проводимое привлеченными специалистами, комиссией для правильной оценки чего-либо, дачи заключения и т.п. Это также проверка качества товаров, работ, услуг.	Бир нерсеге туура баа берүү, корутунду берүү ж.б. үчүн комиссия тарафынан адистерди тартуу менен жүргүзүлөн адистерди тартуу менен жүргүзүү, бул ошондой эилдөөгө талдоо жүргүзүү, бул ошондой эле товарлардын, жумуштардын, кызматтардын сапатын текшерүү.
Экспертные методы	Эксперттик ықмалар
Методы оценки и принятия решений,	Аталган жактагы адистердин тобунун

заключающееся в выработке коллективного мнения группы специалистов данной области.	жамааттык пикирин иштеп чыгуун билдириген баа берүүнүн жана чечимдерди кабыл алынуунун ықмалары.
Экспертные оценки	Эксперттик баа берүүлөр
Основанные на суждениях специалистов: количественные или балльные оценки процессов или явлений, не поддающихся непосредственному измерению.	Түздөн-түз чөнөөгө алынбай турган процесстерге же көрүнүштерге карата адистердин ой жүгүртүүлөрунө негиздөнүү менен берилген сандык же упайлых баалар.
Экспертные системы	Эксперттик системалар
Система искусственного интеллекта, включающая знания об определенной слабо структурированной и трудно формализуемой узкой предметной области и способная предлагать и объяснять пользователю разумные решения. Экспертная система состоит из базы знаний, механизма логического вывода и подсистемы объяснений.	Начар структуралаштырылган жана кыйынчылык менен формалдаштырыла турган тар предметтик жактагы белгилүү бир билимдерди камтып турган жана пайдалануучуга аң сезимдүү чечимдерди сунуш кылууга жана түшүндүрүүгө жөндөмдүү болгон жасалма интеллекттин системасы. Эксперттик система билимдердин базасынан, логикалык тыянактын механизминен жана түшүндүрмөлөрдүн чакан системасынан турат.
Экстремизм	Экстремизм
Приверженность к крайним взглядам, мерам (обычно в политике). Это также крайнее проявление чего-либо - действий, высказываний, взглядов и т. п.	Кескин көз караштарга, чарапарга (адатта саясатта) тартылуу. Бул ошондой эле бир нерсенин – аракеттердин, айтылган сөздөрдүн, көз караштардын кескин пайда болушу.
Электорат	Электорат
Население, формирующее власть в результате выборов. Это также круг избирателей, голосующих за определенную партию на парламентских, президентских или муниципальных выборах.	Шайлоонун натыйжасында бийликтүү калыптандыра турган калк. Бул ошондой эле парламенттик, президенттик же муниципалдык шайлоолордо белгилүү бир партияга добуш берген шайлоочулардын чейрэсү.
Электронное правительство	Электрондук өкмет
Система информационного обмена органов государственного управления с различными структурами общества и гражданами с использованием информационно-коммуникационных технологий.	Мамлекеттик башкаруу органдарынын коом жарандар менен маалыматтык-коммуникациялык технологияларды пайдалануу аркылуу маалымат алмашуусунун системасы.

Элита	Элита
Лучшее, отборное, избранное. Это также высшая часть социальной группы, класса, политической общественной организации.	Мыкты, тандалып алынган, тандамал. Бул дагы социалдык топтун, таптын, саясий коомдук уюмдун жогорку бәлүгү.
Элита политическая	Саясий элита
Относительно небольшая социальная группа, концентрирующая в своих руках значительный объем политической власти, обеспечивающая интеграцию, субординацию и отражение в политических установках интересов различных слоев общества и создающая механизм воплощения политических замыслов.	Өзүнүн колуна саясий бийликтин олуттуу көлөмүн топтогон, коомдун ар кандай катмарларынын таламдарынын саясий көрсөтмөлөрүндөгү субординацияны жана чагылдырууну интеграцияоону камсыз кылган жана саясий ой жүгүрттүлөрдү ишке ашыруунун механизмин камсыз кылган салыштырмалуу анча чоң эмес социалдык топ.
Эмоциональное поведение	Эмоционалдык жүрүш-туруш
Поведение, определяемое одним из эмоциональных состояний к которым относят: настроения, аффекты, стрессы, фрустрации и страсти.	Эмоциялык абалдардын бири тарабынан аныкталган жүрүш-туруш, аларга: маанай, аффекттер, стрессстер, фрустрациялар жана кири сезимдер шыкташуулар таандык кылынат.
Эмпирическое исследование	Эмпирикалык изилдөө
Исследование, проводимое на основании качественных или количественных данных, полученных путем наблюдений или из опыта.	Байкоо жүргүзүү же тажрыбы жолу менен алынган сапаттык же сандык маалымдамалардын негизинде жүргүзүлгөн изилдөө.
Энтропия	Энтропия
Мера беспорядка или мера неопределенности. Это также сокращение доступной энергии вещества в результате передачи энергии.	Баш аламандыктын чарасы же анык эмстиктин чарасы. Бул ошондой зле энергияны берүүнүн натыйжасында заттын мүмкүнчүлүктүү энергиясынын кыскарыши.
Энтропия социальная	Социалдык энтропия
Такая количественная и качественная неопределенность состояния общественной системы, при которой дальнейший процесс ее развития может иметь разные исходы.	Коомдук системанын абалынын ушундай бир сандык жана сапаттык анык эмситги, анын тушунда өнүгүшүнүн андан аркы процессинин жыйынтыктары ар кандай болушу мүмкүн.
Этнос	Этнос
Исторически возникшая устойчивая со-	Адамдардын тарыхый жактан келип

циальная группировка людей, представленная племенем, народностью, нацией.	Чыккан туруктуу социалдык топтору, алар уруулар, элдер, улуттар менен билдирилет.
Эффект	Эффект
Конечный результат, показывающий какое влияние оказывает рассматриваемая политика на гражданское общество. Это также полезный результат управлеченческой, экономической и другой деятельности.	Каралып жаткан саясаттын жарапдык коомго кандай таасир тийгизип жатканын көрсөтө турган ақыркы натыйжа. Бул ошондой зле башкаруучулук, экономикалык жана башка иштин пайдалуу натыйжасы.
Эффективность	Эффективдүүлүк
Отношение суммарного полезного эффекта или результата к совокупным затратам.	Суммаланган пайдалуу эффективттин же натыйжанын жыйынды чыгымдарга карата алынган катышы.
Эффективность государственного управления	Мамлекеттик башкаруунун эффективдүүлүгү
Способность административных структур рационально использовать мощный потенциал государства, т. е. эффективно формировать и реализовывать государственную политику.	Мамлекеттик башкаруунун эффективдүүлүгү администрациялык структуралардын мамлекеттин кубаттуу потенциалын сарамжал пайдаланууга, б.а. мамлекеттик саясатты натыйжалуу калыптандырууга жана ишке ашырууга жөндөмдүүлүгү.

Ювенализм	Ювенализм
Сохранение признаков, характерных для юношеского возраста у взрослых людей.	Эрезеге жеткен адамдардын ёспүрүм курак учун мүнөздүү болгон белгилерди сактап калышы
Юридическая ответственность	Юридикалык жоопкерчилик
Применение мер государственного принуждения к виновному лицу за совершенное правонарушение. Это также правоотношение, в которое вступает государство, в лице его компетентных органов, и правонарушитель, на которого возлагается обязанность претерпевать соответствующие лишения за совершенное им правона-	Укук бузган адамга мамлекет тарабынан жаза тартууга мажбурлоо. Бул ошондой зле мамлекеттин күнөөлүлүрөгө укук бузгандыгы учун компетенттүү органдар аркылуу укук бузуучуларды күнөөсүнө жараша жазалоону камсыз кылуу укуктук мамилеси.

рушение.	
Юридическая рациональность	Юридикалык сарамжалдуулук
Характеристика обоснованного выбора, предполагающего сравнение альтернативных вариантов политики на предмет их юридического соответствия установленным правилам и прецедентам.	Саясаттын альтернативдүү вариантынын белгиленген эрежелерге жана прецеденттерге юридикалык ылайык келишин болжолдуу салыштырууну негиздүү тандап алуунун мүнөздөмөсү.
Юрисдикция	Юрисдикция
Сфера права, на которую распространяются полномочия данного государственного органа.	Мамлекеттик органдын бийлиги жайылган укуктук тармагы.

Я

Язык государственный	Мамлекеттик тил
Язык, выполняющий интеграционную функцию в рамках данного государства в политической, социальной и культурной сферах, выступающий в качестве символа данного государства.	Аталган мамлекеттин алкагындагы саясий, социалдык жана маданий чейрелдерде интеграциялык функцияны аткарган, аталган мамлекеттин символу болгон тил.
Языковой ценз	Тилдик ценз
Требование, согласно которому для обладания избирательными правами необходимо знать государственный язык данного государства.	Талап, буга ылайык шайлоо укуктарына ээ болуу үчүн аталган мамлекеттин мамлекеттик тилин билүү зарыл.

Алфавитный указатель терминов на русском языке

А

Автократия	9	Анализ на основе ожиданий ...	12
Агрегирование	9	Анализ на основе фактов	12
Адаптация	9	Анализ политики	13
Административно-командная система.....	9	Анализ стейкхолдеров.....	13
Административно-территориальное устройство	9	Аналитики политики	13
Административные методы	10	Аналитическая записка.....	13
Административный ресурс	10	Аналитическая информация ..	14
Администрация	10	Аналитическая работа	14
Адресат	10	Аналитические инструменты ..	14
Аиыльный округ	10	Аналитические методы политики	14
Активизация	10	Аналитические процедуры политики	14
Алгоритм	11	Аналитический документ	15
Альтернатива	11	Аналогия	15
Альтернативная стоимость	11	Ангажированность	15
Амбиция	11	Анкета, анкетирование	15
Анализ	11	Аннотация	15
Анализ воздействия	11	Аполитичность	16
Анализ данных	11	Априори	16
Анализ документов	12	Ассоциация	16
Анализ издержек и выгод	12	Аутсорсинг	16

Б

База данных	16	Бенефициар(ий)	18
Базовый период	16	Библиография	18
Баланс	17	Билатеризм	18
Бартер	17	Бифуркация	18
Бедность	17	Блага	19
Безработица	17	Бонус	19
Безубыточность	17	Брифинг	19
Белая книга	18	Бюджет	19

Бюджетно-финансовая политика	20	Бюрократия	20
Бюрократизм	20		
В			
Валовый внутренний продукт.....	21	Внешняя среда	23
Вариативность	21	Внутренняя среда	24
Ведомство	21	Воздействие	24
Вербальные коммуникации	21	Воздействие политики	24
Верификация	21	Волонтизм	24
Вероятность	22	Вопросы местного значения ..	24
Вето.....	22	Вторичные данные	24
Взяточничество	22	Выборка	24
Видение	22	Выборы	25
Власть	23	Выход	25
Влияние	23	Выгоды	25
Внебюджетные средства	23	Высшее руководство	25
Внешний эффект	23		
Г			
Гарантия	26	Государственная служба	28
Гендер	26	Государственная собствен- ность	29
Гендерный бюджет	26	Государственное регулирова- ние	29
Генеральная совокупность	26	Государственное управление	29
Геополитика	26	Государственно-частное партнёрство	30
Гипотеза	27	Государственные закупки	30
Глава района	27	Государственные полномочия ..	30
Глава государства	27	Государственные расходы	30
Глава села	27	Государственные услуги	30
Глобализация	27	Государственный аппарат	30
Господство	27	Государственный минималь- ный стандарт	31
Государственная администрация	28	Государственный орган	31
Государственная власть	28	Государственный сектор	31
Государственная политика	28	Государственный служащий	31
Государственная программа	28	Государство	31

Гражданские инициативы	31	Группы давления	32
Гражданское общество	32	Группы интересов	33
Гражданство	32	Губернатор	33
Грант	32	Гуманитарная помощь	33
Группа	32		
Д			
Данные	33	Деспотия	38
Дебаты	34	Детерминанты политики	38
Девиантное поведение	34	Дефиниция	38
Дедукция	34	Дефицит	38
Дезинформация	34	Децентрализация	39
Действие нормативного акта	34	Диагностика	39
Действия в рамках политики	34	Диаграмма	39
Декларация	35	Диалог	39
Декомпозиция	35	Диверсификация	39
Деконцентрация	35	Дизайн	40
Делегирование полномочий	35	Дискриминация	40
Делегированные государственные полномочия местного самоуправления	35	Дискурс	40
Делегитимизация	36	Дискуссия	40
Делиberация экономики	36	Дисперсионный анализ	40
Демография	36	Диссонанс	40
Демократизация	37	Доклад	40
Демократия	37	Докладная записка	41
Депутатский запрос	37	Документ	41
Дерево проблем	37	Дотация	41
Дерево целей	37	Доход	41
Дeregулирование	38	Доход государства	41
Дескриптивный подход	38	Драфт	41
Ж			
Жалоба	42		
З			
Зainteresованные органы власти	42	Займ	42

Заказчик	42	Закрытый вопрос	44
Заключение	42	Занятость	44
Закон	42	Затор (перегруженность)	44
Закон Паретто	43	Защита информации	44
Законность	43	Зеленая книга	44
Законодательная власть	43	Земельная доля	45
Законодательная инициатива	43	Знание	45
Законопроект	44		

И

Ивент-анализ	45	Институционализация	49
Идентификация	45	Институциональная политика	49
Идентичность	46	Институциональные ограничения	50
Идеология	46	Институциональный подход	50
Иерархия	46	Инструкция	50
Избирательная комиссия	46	Инструменты политики	50
Импичмент	47	Интегрированный анализ политики	50
Имитация	47	Интервью	50
Инаугурация	47	Интерпретация	50
Инвентаризация	47	Информационное общество	51
Инвестиции	47	Информация	51
Инвестиционная политика	47	Инфраструктура	51
Индекс	47	Исключаемость	51
Индекс человеческого развития	48	Исполнительная власть	51
Индикативное планирование	48	Исполнительская деятельность	52
Индикатор	48	Исследование	52
Индикаторы воздействия	48	Исследование исходной ситуации	52
Индукция	48	Исследование политики	52
Инкрементализм	48	Истеблишмент	52
Иностранные инвестиции	48	Источник информации	52
Институты	49	Итерация	53
Институцированные группы интересов ..	49		

К

Канал связи	53	Компиляция	60
Качественное исследование	53	Компромисс	60
Качество документа	53	Конвенционализация	61
Кейнсианство	54	Кондоминиум	61
Кейс-стадии	54	Конечные цели	61
Классификация	54	Конкурентность частных благ ..	61
Кластер	55	Консенсус	62
Кластеризация	55	Консерватизм	62
Кластерный анализ	55	Консолидированный бюджет ..	62
Клептократия	55	Конституция	62
Клиент	55	Консультирование	63
Коалиция	55	Контекст	63
Ковариация	56	Контент	63
Кодификация	56	Контент-анализ	63
Кодификация законодательства	56	Контингент	63
Количественное исследование	56	Конференция	64
Коллегия	57	Конфессия	64
Коллективные блага	57	Конфликт интересов	64
Коллективный проект	57	Конфликт политический	64
Коллизия	57	Конформизм	64
Коллизия законов	57	Концепт	64
Команда	58	Концепция	65
Комиссия	58	Концепция политики	65
Комитет	58	Конъюнктура	65
Комментарий	58	Кооперация	65
Коммуникативная компетентность	58	Координация	66
Коммуникационные барьеры	58	Корпоративные аналитические документы	66
Коммуникационные стратегии	59	Корреляционный анализ	66
Коммуникационный план	59	Корреляция	66
Коммуникация	59	Коррупция	66
Компаративизм	60	Коучер	66
Компенсационная дискrimинация	60	Креативность	67
Компетентность	60	Кризис	67
Компетенция	60	Кризис политический	67

Критерий	67	Культура	68
Критерий осуществимости	67	Культура политическая	68
Критерий оценивания политики	68	Курултай (собрание)	68
Круглый стол	68		

Л

Левая идеология	69	Лидер	70
Легальность	69	Лидеры мнений	70
Легитимизация	69	Лицензия	70
Легитимация	69	Лицо без гражданства	70
Легитимность	69	Лицо принимающее решение.	71
Либерализация экономики	69	Лоббирование	71
Либеральная демократия	70	Лояльность	71

М

Макроэкономические проблемы	71	Методика	75
Мандат	71	Методология	75
Манипуляция	72	Методы социального проектирования	75
Маргинал	72	Минимальный размер оплаты труда	75
Маргинализация	72	Министерство	75
Массовая коммуникация	72	Министр без портфеля	76
Математическая модель	73	Мировоззрение	76
Матрица	73	Миссия	76
Медиатор	73	Многомерный статистический анализ	76
Медиация	73	Модели политики	76
Междисциплинарный анализ	73	Моделирование	76
Менторство	73	Модератор	77
Местное самоуправление	74	Модернизация	77
Местное сообщество	74	Мозговой штурм	77
Местный бюджет	74	Мозговой центр	77
Местный кенеш (совет)	74	Монархия	77
Метод	74	Монетизация льгот	78
Метод Дельфи	74	Мониторинг	78

Мониторинг политики	78	Муниципалитет	79
Монополия	78	Муниципальный заказ	79
Мораторий	78	Муниципальный служащий	79
Мультипликатор	78	Мэрия	79
Мультрациональность	79		

Н

Наблюдение	79	Невербальные коммуникации	82
Набор данных	80	Независимость	82
Налоги	80	Некоммерческая организация	82
Налоговая политика	80	Неопределенность	82
Народ	80	Неправительственная организации	83
Народовластие	80	Несостоятельность рынка	83
Население	80	Нехватка ресурсов	83
Насилие	81	Нецелевое использование средств	83
Наука о государственной политике	81	Номадизм	83
Национализм	81	Номенклатура	84
Национальная безопасность	81	Норма права	84
Национальная идея	81	Нормативный анализ политики	84
Национальные интересы	81	Нормативный документ	84
Национальный доход	82	Ноу-хай	84

О

Обзор	85	Общественные дела	86
Обратная пропорциональность	85	Общественные слушания	86
Обратная связь	85	Общественный договор	87
Обратное планирование	85	Общество	87
Обращение граждан	85	Общество постиндустриальное	87
Обсуждение	86	Общество традиционное	87
Общественное мнение	86	Община	87
Общественное телевидение	86	Объект исследования/анализа	88
Общественно-экономическая формация	86	Окружающая среда	88
Общественные блага	86	Омбудсмен	88

Оппозиция	88	Открытое интервью	90
Определение проблемы	88	Открытое общество	90
Определенность	89	Открытость	90
Опрос	89	Открытый вопрос	90
Опыт	89	Отчет	91
Организационный потенциал	89	Официальный язык	91
Организация	89	Охлократия	91
Ориентир/база	89	Оценивание	91
Отзыв	90	Оценка	91
Отзыв депутата	90	Оценка эксперта	91

П

Паблик рилейшнз	92	Полевые заметки	96
Памятка	92	Полевые исследования	96
Панельные данные	92	Политизация	96
Парадигма	92	Политик	97
Парламент	92	Политика	97
Парламентаризм	93	Политическая воля	97
Парламентская республика	93	Политическая наука	97
Парламентские слушания	93	Политическая нейтральность	97
Партнерство	93	Политическая повестка	97
Пастбищный комитет	93	Политическая система	98
Патернализм	94	Политическая элита	98
Патриотизм	94	Политические соображения	98
Первичные данные	94	Политический анализ	98
Переходный период	94	Политический режим	98
Персональный идентификационный номер	94	Политическое решение	98
План	94	Политическое управление	99
Планирование	95	Политкорректность	99
Плебисцит	95	Полномочия	99
Плюрализм	95	Положительные факторы	99
Плюрализм политический	95	Портал	99
Подотчетность	95	Последствие	100
Подход «сверху вниз»	96	Пособие	100
Подход «снизу вверх»	96	Посредническая политика	100

Потенциал	100	Причинноследственный анализ	105
Поясняющий аргумент	100	Проактивность	105
Права меньшинств	100	Проблема	105
Права человека	101	Проблемы политики	105
Правая идеология	101	Проблемная ситуация	106
Правительство	101	Прогноз	106
Правление	101	Программа	106
Правовое государство	101	Прогресс	106
Правовой статус	101	Прогресс социальный	106
Правоспособность	102	Продуктивность	106
Правосудие	102	Проект	106
Предпочтительный вариант политики	102	Прозрачность	107
Предмет исследования, анализа	102	Пропорциональность	107
Предположение	102	Протокол	107
Представительная демократия	102	Профанация	107
Презентация	103	Процедуры	107
Презентация политики	103	Процесс политический	108
Президент	103	Прямая демократия	108
Президентская республика	103	Прямая пропорциональность	108
Пресс-конференция	103	Прямые выборы	108
Пресс-релиз	104	Публичная политика	108
Прецедент	104	Публичная сфера	109
Привилегия	104	Публичность	109
Прикладное исследование	104	Публичные консультации	109
Принцип разделения властей	104	Публичные слушания	109
Принятие повестки дня	104	Публичный	109
Приоритеты	105		

P

Рабочая группа	110	Разработчики политики	111
Равенство	110	Ранжирование	111
Развитие	110	Ратификация	111
Разделение властей	110	Рациональный процесс принятия решений	111
Разработка сценариев	110	Реабилитация	111

Реализация политики	111	Республика
Региональная политика	112	Ресурсы
Регистрация	112	Реферат
Регламент	112	Референдум
Регресс	112	Референтная группа
Регрессионный анализ	112	Рефлексия
Регрессия	113	Реформа
Реестр	113	Решение
Резолюция	113	Решение оптимальное
Результат	113	Решение рациональное
Результативность	113	Решение с не-нулевой суммой
Резюме/краткое изложение	113	Решение с нулевой суммой
Рейдерство	114	Риск
Рейтинг	114	Риторика
Реквизит	114	Ротация
Рекомендация	114	Руководитель
Рентабельность	114	Руководство
Репрезентативность	114	Рыночная экономика
Респондент	115	

C

Сакральность	118	Система политики
Самоопределение	118	Системный анализ
Самооценка	118	Системный подход
Саморегулирование	119	Ситуационный анализ
Самоуправление	119	Ситуация
Свобода	119	Служебная записка
Свобода действий	119	Собственность
СВОТ-анализ	119	Совместное оценивание
Сепаратизм	119	Содержание политики
Серая книга	120	Сотрудничество
Сервитут	120	Социализация
Сертификат	120	Социальная группа
Синектика	120	Социальная политика
Синергия	120	Социальная сеть

115	Социальная сфера	123	Стейкхолдеры	126
115	Социальное государство	123	Стенограмма	126
115	Социальное проектирование	123	Стереотип	126
115	Социальный заказ	124	Стигматизация	126
115	Социология	124	Стиль изложения	127
116	Способность разрабатывать политику ...	124	Стратегия	127
116	Справедливость	124	Структуризация проблемы ...	127
116	Сравнительный анализ	125	Субъекты публичной политики	127
116	Стагнация	125	Судебная власть	127
116	Стандарт	125	Сход граждан	127
117	Статистика	125	Сценарий	128
117	Статус-кво	126		

Т

117	Тайное голосование	128	Тоталитаризм	130
117	Тактика	128	Традиционализм	130
118	Тезисы	128	Трайбализм	130
118	Текст	128	Транскрипция	130
120	Телефонограмма	128	Трансферт	131
121	Тенденция	129	Трансформация	131
121	Технико-экономическое обоснование	129	Тренд	131
121	Технократия	129	Третейский суд	131
121	Технология	129	Триангуляция	131
121	Типологизация	129	Трудоспособность	131
121	Тирания	130	Тьютор	131
121	Толерантность	130		

У

122	Узурпация	132	Урбанизация	133
122	Укрепление потенциала	132	Уровень жизни	133
122	Улучшение по Парето	132	Услуги	133
122	Унитарное государство	132	Услуги социальные	133
122	Управление временем	132	Устойчивое развитие	134
122	Управление проектом	133	Участие	134
123	Управление рисками	133	Учреждение	134

Ф

Факторный анализ	134	Формулирование политики
Фальсификация	134	Форс-мажор
Фасилитатор	134	Фрирайдер
Федерация	135	Фрустрация
Феминизм	135	Функциональный анализ
Фокус-группа	135	Функция
Форма правления	135	Функция разработки политики
Формальная коммуникация	135	Функция управления

Х

Ходатайство	137	Хронология
Хорошо структурированная проблема	137	Хронометраж

Ц

Целевая группа	138	Ценности
Целесообразность	138	Ценностная нейтральность
Целостность	138	Центрлизм
Цель	138	Цивилизация
Цель политики	139	Цикл политики
Цензура	139	Циркуляр

Ч

Частная собственность	140	Человеческий капитал
Частные блага	140	Честность
Частный сектор	141	Член местного сообщества
Человеческие ресурсы	141	Чрезвычайная ситуация

Ш

Шариат	142	Шовинизм
Школа публичной политики	142	Штатное расписание

Э

Эволюция	143	Экология
Эгалитаризм	143	Экономическая эффективность

136	Экономическое развитие	144	Электронное правительство ..	145
136	Экономическое решение	144	Элита	146
136	Экономичность	144	Элита политическая	146
136	Эксперимент	144	Эмоциональное поведение ...	146
136	Эксперт	144	Эмпирическое исследование .	146
137	Экспертиза	144	Энтропия	146
137	Экспертные методы	144	Энтропия социальная	146
137	Экспертные оценки	145	Этнос	146
137	Экспертные системы	145	Эффект	147
138	Экстремизм	145	Эффективность	147
138	Электорат	145	Эффективность государствен- ного управления	147

Ю

138	Ювенализм	147	Юридическая рациональность	148
139	Юридическая ответственность	147	Юрисдикция	148

Я

139	Язык государственный	148	Языковой ценз	148
-----	----------------------------	-----	---------------------	-----

139
140
140

141
141
141
142

142
143

143
143

Кыргызча терминдердин алфавиттик көрсөткүчү

А

Автократия	9	Аналитикалык документ	15
Агрегирлешириүү	9	Аналитикалык иш	14
Адамдын өнүгүшүнүн индекси	48	Аналитикалык кат	13
Адам ресурстары	141	Аналитикалык маалымат	14
Адам укуктары	101	Аналитикалык шаймандар	14
Адамдык капитал	141	Ангажирдуулук	15
Адаптациялоо	9	Анкета	15
Адилеттүүлүк	124	Аннотация	15
Административдик –аймактык түзүлүш	9	Анык эместик	82
Административдик башкаруучулук – система	9	Аныктуулук	89
Административдик ресурс	10	Априори	16
Административдик ыкмалар	10	Аракеттердин эркиндиги	119
Администрация	10	Артыкбаш топтолуу (ашыкча күч келтирүү)	44
Азчылыктын укуктары	100	Артыкчылык	104
Айыл башчысы	27	Артыкчылыктар	105
Айыл өкмөтү	10	Ассоциация	16
Ак китең	18	Аткаруу бийлиги	51
Активдештириүү	10	Аткаруучулук иш	52
Аким	27	Аутсорсинг	16
Ак ниеттүүлүк	141	Ачык интервью	90
Акыл чабуулу	77	Ачык коом	90
Алгоритм	11	Ачык суроо	90
Альтернатива	11	Ачыктык	107
Альтернативалуу нарк	11	Ачыктык	90
Амбиция	11		

Б

Баа берүү	91	Багыт/база	89
Баалоо	91	Базалык мезгил	16
Баалуулуктар	139	Байкоо жүргүзүү	79
Баалуулуктардын бейтараптыгы	139	Байланыш каналы	53

Баланс	17	Билатеризм	18
Бартер	17	Билим	45
Башкармалык	101	Биргелешкен баа берүү	122
Башкы жыйынды	26	Бифуркация	18
Баштапкы кырдаалды изилдөө	52	Божомол	102
Баштапкы маалымдамалар	94	Боз китең	120
Баяндама	40	Болжол	106
Баяндама кат	41	Бонус	19
Баяндоонун стили	127	Борбордон ажыраттуу	39
Бенефициар(ий)	18	Брифинг	19
Бет ачар	103	Буюртмачы	42
Башкаруу формасы	135	Бутундүк	138
Башкаруу функциясы	139	Бюджет	19
Библиография	18	Бюджеттик–финансылык саясат	20
Бийлик	23	Бюджеттен тышкаркы кара- жаттар	23
Бийликтердин бөлүштүрүү	110	Бюрокрачылдык	20
Бийликтерди бөлүштүрүү принциби	104	Бюрократия	20
Бийликтин таламдаш органдары	42		
В			
Вариативдүүлүк	21	Вербалдык коммуникациялар	21
Ведомство	21	Верификациялоо	21
Вербалдуу эмес коммуникациялар	82	Вето	22
Г			
Гендер	26	Глобалдаштыруу	27
Гендердик бюджет	26	Грант	32
Геосаясат	26	Губернатор	33
Гипотеза	27	Гуманитардык жардам	33
Д			
Дарек ээси	10	Девианттык жүрүш-туруш	34
Даттануу	42	Дедукция	34
Дебаттар	34	Декларация	35

Декомпозиция	35	Диверсификациялоо	39
Деконцентрация	35	Дизайн	40
Делегитимизация	36	Дискриминациялоо (басмырлоо)	40
Дельфинин ыкмасы	74	Дискурс	40
Демография	36	Дискуссия	41
Демократия	37	Дисперсиялық талдоо жүргүзүү	40
Демократиялаштыруу	37	Диссонанс	40
Депутатты кайра чакырып алуу	90	Дисциплиналар аралык талдоо жүргүзүү	73
Депутаттык сунуш-талаап	37	Документ	41
Дескриптивдүү мамиле	38	Документтин сапаты	53
Деспотия	38	Документтерге талдоо жүргүзүү	12
Дефиниция	38	Долбоор	106
Диагностика	39	Долбоорду башкаруу	133
Диаграмма	39	Дотация	41
Диалог	39	Драфт	41
Ж			
Жабык маселе	44	Жашыл китең	44
Жайыт комитети	93	Жашыруун добуш берүү	128
Жакшы структурулаштырылган проблема	137	Жеке жыргалчылыктар	140
Жакырчылык	17	Жеке жыргалчылыктардын атаандаштыгы	61
Жалган маалымат таратуу	34	Жеке индентификациялык но- мер	94
Жамаат	87	Жеке менчик	140
Жамааттык жыргалчылыктар	57	Жеке менчик сектору	141
Жарандыгы жок адам	70	Женилдиктерди монеталаш- тыруу	78
Жарандардын жыйыны	127	Жер үлүшү	45
Жарандардын кайрылуусу	85	Жергиликтүү бюджет	74
Жарандык	32	Жергиликтүү жамаат	72
Жарандык демилгелер	31	Жергиликтүү көнөш	74
Жарандык коом	32	Жергиликтүү коомчулуктун мүчөсү	141
Жашоо денгээли	133		

Жергилиттүү маанидеги маселелер	24	"Жогортон төмөн карай" мамиле	96
Жергилиттүү өз алдынча башкаруу	74	Жол-жоболор	107
Жергилиттүү өз алдынча башкаруунун өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктары мамлекеттин	35	Жөлөк пул	100
Жеринде жазылган жазмалар	96	Жумушсуздук	17
Жеринде изипдөө жүргүзүү	96	Жумушчу тобу	110
Жетекчи	117	Жүзөгө ашыруу мүмкүнчүлүгү- нүн критерийлери	67
Жетекчилик	118	Жыйынтыктоочу максаттар.....	61
Жогорку жетекчилик	25	Жыргалчылыктар	19
З			
Зомбулук	81	Зыяндарга жана пайдаларга талдоо жүргүзүү	12

И

Идентификациялоо	45	Инкрементализм	48
Идеология	46	Институттук саясат	49
Иерархия	46	Институттар	49
Изилдөө/ талдоо объекти	88	Институтташтыруу	49
Изилдөөлөр	52	Институтташтырылган талаңдаш топтор	50
Изилдөө/талдоо предмети	102	Институттук мамиле	50
Импичмент	47	Институттук чектеөлөр	50
Инаугурациялоо	47	Интервью	50
Инвентаризациялоо	47	Интерпретациялоо	50
Инвент-талдоо жүргүзүү	45	Интерация	53
Инвестициялар	47	Инфраструктура	51
Инвестициялык саясат	47	Истеблишмент	52
Индекс	47	Итерация	53
Индикатор	48	Ички чөйрө	24
Индикативдүү пландаштыруу	48	Ички дүн продукт	21
Индукция	48	Иш менен камсыз болуу	44

Декомпозиция	35	Диверсификациялоо	39
Деконцентрация	35	Дизайн	40
Делегитимизация	36	Дискриминациялоо (басмырлоо)	40
Дельфинин ыкмасы	74	Дискурс	40
Демография	36	Дискуссия	41
Демократия	37	Дисперсиялык талдоо жүргүзүү	40
Демократиялаштыруу	37	Диссонанс	40
Депутатты кайра чакырып алуу	90	Дисциплиналар аралык талдоо жүргүзүү	73
Депутаттык сунуш-талаап	37	Документ	41
Дескриптивдүү мамиле	38	Документтин сапаты	53
Деспотия	38	Документтерге талдоо жүргүзүү	12
Дефиниция	38	Долбоор	106
Диагностика	39	Долбоорду башкаруу	133
Диаграмма	39	Дотация	41
Диалог	39	Драфт	41
Ж			
Жабык маселе	44	Жашыл китең	44
Жайыт комитети	93	Жашыруун добуш берүү	128
Жакшы структурулаштырылган проблема	137	Жеке жыргалчылыктар	140
Жакырчылык	17	Жеке жыргалчылыктардын атаандаштыгы	61
Жалган маалымат таратуу	34	Жеке идентификациялык но- мер	94
Жамаат	87	Жеке менчик	140
Жамааттык жыргалчылыктар	57	Жеке менчик сектору	141
Жарандыгы жок адам	70	Женилдиктерди монеталаш- тыруу	78
Жарандардын жыйыны	127	Жер үлүшү	45
Жарандардын кайрылуусу	85	Жергиликтүү бюджет	74
Жарандык	32	Жергиликтүү жамаат	72
Жарандык демилгелер	31	Жергиликтүү кенеш	74
Жарандык коом	32	Жергиликтүү коомчуулуктун мүчесү	141
Жашоо деңгээли	133		

Жергилиткүү маанидеги маселелер	24	"Жогортон төмөн карай" Мамиле	96
Жергилиткүү өз алдынча башкаруу	74	Жол-жоболор	107
Жергилиткүү өз алдынча башкаруунун өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктары мамлекеттин	35	Жөлөк пул	100
Жеринде жазылган жазмалар	96	Жумушсуздук	17
Жеринде изилдөө жүргүзүү	96	Жумушчу тобу	110
Жетекчи	117	Жүзөгө ашыруу мүмкүнчүлүгү- нүн критерийлери	67
Жетекчилик	118	Жыйынтыктоочу максаттар....	61
Жогорку жетекчилик	25	Жыргалчылыктар	19
З			
Зомбулук	81	Зыяндарга жана пайдаларга талдоо жүргүзүү	12
И			
Идентификациялоо	45	Инкрементализм	48
Идеология	46	Институттук саясат	49
Иерархия	46	Институттар	49
Изилдөө/ талдоо объекти	88	Институтташтыруу	49
Изилдөөлөр	52	Институтташтырылган тalamдаш топтор	50
Изилдөө/талдоо предмети	102	Институттук мамиле	50
Импичмент	47	Институттук чектөөлөр	50
Инаугурациялоо	47	Интервью	50
Инвентаризациялоо	47	Интерпретациялоо	50
Инвент-талдоо жүргүзүү	45	Интерация	53
Инвестициялар	47	Инфраструктура	51
Инвестициялык саясат	47	Истеблишмент	52
Индекс	47	Итерация	53
Индикатор	48	Ички чейре	24
Индикативдүү пландаштыруу	48	Ички дүн продукт	21
Индукция	48	Иш менен камсыз болуу	44

К

Кайра жөнгө салуу	38	Коммуникациялык тоскоопдуктар	58
Кайталаңма байланыш	85	Компаративизм	60
Кайталаپ пландаштыруу	85	Компетенция	60
Кайталаңма пропорциялуулук	85	Компетенттүүлүк	60
Калк	80	Компенсациялануучу басмырдоо	60
Каражаттарды максатка ылайыксыз пайдалануу	83	Компиляция	60
Кардар	55	Компромисс	60
Каттоо	112	Конвенционалдаштыруу	61
Катышуу	134	Кондоминиум	61
Кейс-стадия	54	Консенсус	62
Кейнсчилдик	54	Консерватизм	62
Кепилдик	26	Консолидацияланган бюджет	62
Киреше	41	Контенттик талдоо жүргүзүү	63
Классификациялоо	54	Контент	63
Кластер	55	Контингент	63
Кластерлештируү	55	Конституция	62
Кластердик талдоо жүргүзүү	55	Консультация берүү	63
Клептократия	55	Конференция	64
Коалиция	55	Конфессия	64
Ковариация	56	Конформизм	64
Кодификациялоо	56	Концепт	64
Коллегия	57	Концепция	65
Коллективдик долбоор	57	Конъюнктура	65
Коллизия	57	Коом	87
Команда	58	Коомго таандык болуу	109
Комиссия	58	Коомдук	109
Комитет	58	Коомдук жыргалчылыктар	86
Комментарий	58	Коомдук иштер	86
Коммерциялык эмес уюмдар	82	Коомдук келишим	87
Коммуникация	59	Коомдук консультациялар	109
Коммуникациялык компотенттүүлүк	58	Коомдук пикир	86
Коммуникациялык план	59	Коомдук саясат	108
Коммуникациялык стратегиялар	59	Коомдук саясат мектеби	142

Коомдук саясаттын субъекттери	127	Көрүнүш	22
Коомдук телекөрсөтүү	86	Кризис	67
Коомдук угуулар	86	Креативдүүлүк	67
Коомдук угуулар	109	Критерий	67
Коомдук чөйрө	110	Курултай (чогулуш)	68
Коомдук–экономикалык формация	86	Курчап турган айланычайры	88
Кооперация	65	Күн тартибин кабыл алу	104
Координациялоо	66	Күтүүлөрдүн негизинде талдоо жүргүзүү	12
Корпоративдүү аналитикалык документтер	66	Кызмат көрсөтүүнүн функциялары	136
Корреляция	66	Кызматтар	133
Корреляциялык талдоо жүргүзүү	66	Кызматташтык	122
Коррупция	66	Кызматтык кат	121
Корутунду	42	Кызычылыктар конфликти	64
Коучер	66	Кырдаал	121
Көз караш	76	Кырдаалдык талдоо жүргүзүү	121
Көз карандысыздык	82	Кысым көрсөтүү топтору	32
Көп ченемдүү статистикалык талдоо	76		

Л

Легалдуулук	69	Либералдуу демократия	70
Легимиттештируу	69	Лидер	70
Легитимация	69	Лицензия	70
Легитимдүүлүк	69	Лоялдуулук	71
Либералдаштыруу	69		

М

Маалымат	51	Маалымдамалар базасы	16
Маалымат булагы	52	Маалымдамалардын топтому	80
Маалыматтык коомчулук	51	Маалымдамаларга талдоо жүргүзүү	11
Маалыматты коргоо	44	Маданият	68
Маалымдама	104	Мазмуну	63
Маалымдамалар	33	Макроэкономикалык проблемалар	71

Максат	138	Математикалык модель	73
Максатка ылайыктуулук	138	Матрица	73
Максаттар дарагы	37	Медиатор	73
Максаттуу топ	138	Медиация	73
Мамлекет	31	Мекеме	134
Мамлекет башчысы	27	Менторчулук	73
Мамлекеттик администрация	28	Менчик	121
Мамлекеттик аппарат	30	Методика	75
Мамлекеттик башкаркуу	29	Методология	75
Мамлекеттик башкаруунун эффектив- дүүлүгү	147	Министрлик	75
Мамлекеттик бийлик	28	Миссия	76
Мамлекеттик-жеке менчик өнөктөштүк ...	30	Моделдештируү	76
Мамлекеттик жөнгө салуу	29	Модернизациялоо	77
Мамлекеттин кирешеси	41	Модератор	77
Мамлекеттик қызмет	28	Монархия	77
Мамлекеттик қызметкер	31	Мониторинг	79
Мамлекеттик менчик	29	Монополия	78
Мамлекеттик минималдуу стандарт	31	Мораторий	78
Мамлекеттик орган	31	Мультсарамжалдуулук	79
Мамлекеттик программа	28	Мультипликатор	78
Мамлекеттик сатып алуулар	30	Муниципалдык буюртма	79
Мамлекеттик саясат	28	Муниципалитет	79
Мамлекеттик саясат жөнүндө илим	81	Муниципалдык қызметкер	79
Мамлекеттик сектор	31	Мүмкүнчүлүк	22
Мамлекеттик тейлөөлөр	30	Мыйзам	42
Мамлекеттик тил	150	Мыйзам долбоору	44
Мамлекеттик чыгымдар	30	Мыйзамдуулук	43
Мамлекеттик ыйгарым укуктар	30	Мыйзам чыгаруу бийлиги	43
Мандат	71	Мыйзам чыгаруу демилгеси	43
Манипуляция	72	Мыйзамдар коллизиясы	57
Маргинал	72	Мыйзам чыгаруу кодифика- циясы	56
Маргиналдаштыруу	72	Мэрия	79

Н

Насыя	42	Номенклатура	84
Натыйжа	100	Ноу-хау	84
Натыйжа	113	Нэлгэ барабар болгон сумма менен чечүү	117
Натыйжалуулук	113	Нэлгэ барабар эмес сумма менен чечүү	117
Номадизм	83	Нускама	50

О

Обзор	85	Оңчул идеология	101
Ой жүгүртүү борбору	77	Оппозиция	88
Окшоштук	15	Оптималдуу чечим	116
Окшоштук	46	Ортомчулук саясат	100
Окшошуу	47	Отчет	91
Омбудсмен	88	Отчеттүүлүк	95
Оң факторлор	99	Охлократия	91

Ө

Өз алдынча башкаруу	119	Өкмөттүк эмес уюм	83
Өз алдынча жөнгө салуу	119	Өкүлчүлүктүү демократия	102
Өзгөче кырдаал	142	Өнөктөштүк	93
Өзүм билемдик	24	Өнүктүрүү	110
Өзүн-өзү аныктоо	118	Өткөөл мезгил	94
Өзүн-өзү баа берүү	118	Өтүнүч берүү	137
Өкмөт	101		

П

Паблик рилейшнз	92	Парламентариизм	93
Пайдалар	25	Парламенттик республика	93
Панелдик маалымдамалар	92	Парламенттик угуулар	93
Парадигма	92	Патернализм	94
Паракорчулук	22	Патриоттуулук	94
Паретто боюнча жакшыртуу	132	Пикир	90
Паретто мыизамы	43	Пикирлердин лидерлери	70
Парламент	92	План	94

Пландаштыруу	95	Проактивдүүлүк	105
Плебисцит	95	Проблема	105
Плюрализм	95	Проблемалар дарагы	38
Портал	99	Проблемалуу кырдаал	106
Портфелсиз министр	76	Проблеманы аныктоо	88
Постиндустриалдык коом	87	Проблеманы структуралаштыруу	127
Потенциал	100	Программа	106
Потенциалды чындоо	132	Прогресс	106
Президент	103	Продуктуулук	106
Президенттик республика	103	Протокол	107
Пресс-конференция	103	Пропорциялуулук	107
Прецедент	104	Профанация	107
Прикладдык изилдөө	104		
P			
Ранжирлөө	111	Рентабелдүүлүк	114
Расмий тил	91	Репрезентативдүүлүк	114
Ратификациялоо	111	Респондент	115
Реабилитациялоо	111	Республика	115
Региондук саясат	112	Ресурстар	115
Регламент	112	Ресурстардын жетишсиздиги	83
Регресс	112	Реферат	115
Регрессиялык талдоо жүргүзүү	112	Референдум	115
Регрессия	113	Референттик топ	115
Реестр	113	Рефлексия	116
Резюме/кыскача баяндама	113	Реформа	116
Резолюция	113	Риторика	117
Рейдерчилик	114	Ротация	117
Рейтинг	114	Рыноктук экономика	118
Реквизит	114	Рыноктун жараксыздыгы	83
C			
Сакралдуулук	118	Салыктар	80
Салттуу коом	87	Салыктык саясат	80
Салттуулук	130	Салыштырмалуу талдоо жүргүзүү	125

Сандык изилдөөлөр	56	Саясий илим	97
Сапаттуу изилдөө	53	Саясий кайдыгерлик	16
Сарамжалдуу чечим	116	Саясий конфликт	64
Саясат	97	Саясий коррективдүүлүк	99
Саясатка баа берүүнүн критерийлери	68	Саясий кризис	67
Саясатка интеграцияланган талдоо жургүзүү	50	Саясий күн тартиби	97
Саясатка талдоо жүргүзүү	13	Саясий маданият	68
Саясатка ченемдик талдоо жүргүзүү	84	Саясий ой-пикирлер	98
Саясатташтыруу	96	Саясий плюрализм	95
Саясатты жол-жоболоштуруу	136	Саясий проблемалар	105
Саясатты изилдөө	52	Саясий процесс	108
Саясатты ишке ашыруу	111	Саясий режим	98
Саясатты иштеп чыгуу жөндөмдүүлүгү ...	124	Саясий система	98
Саясатты иштеп чыгуунун функциялары	137	Саясий система	120
Саясатты иштеп чыгуучулар	111	Саясий талдоо жүргүзүү	98
Саясаттын алкагындағы аракеттер	34	Саясий цикл	140
Саясаттын аналитикалык жол-жоболору	14	Саясий чечим	98
Саясаттын аналитикалык ықмалары	14	Саясий элита	98
Саясаттын артыкчылыктуу варианты	102	Саясий элита	146
Саясаттын бет ачары	103	Саясий эрк	97
Саясаттын детерминанттары	38	СВОТ –талдоо жүргүзүү.....	119
Саясаттын концепциясы	65	Себептик-натыйжалык талдоо жүргүзүү	105
Саясаттын мазмуну	122	Сепаратизм	119
Саясаттын максаты	139	Сервитут	120
Саясаттын моделдери	76	Сертификат	120
Саясаттын мониторинги	78	Синектика	120
Саясаттын таасири	24	Синергия	120
Саясаттын шаймандары	50	Системалуу мамиле кылуу	121
Саясатчы	97	Системалуу талдоо жүргүзүү .	121
Саясий аналитиктер	13	Солчул идеология	69
Саясий башкаруу	99	Сот акыйкаттыгы	102
Саясий бейтараптуулук	97	Сот бийлиги	127

Социалдаштыруу	122	Стандарт	125
Социалдык долбоорлоо	123	Статистика	125
Социалдык долбоорлоонун методдору	75	Статус-кво	126
Социалдык заказ	124	Стейкхолдерлер	126
Социалдык кызмат көрсө-түүлөр	133	Стейкхолдерлерге талдоо жүргүзүү	13
Социалдык мамлекет	123	Стенограмма	126
Социалдык прогресс	106	Стереотип	126
Социалдык саясат	122	Стигматизациялоо	126
Социалдык тармак	123	Стратегия	127
Социалдык топ	122	Сунуш	114
Социалдык чөйрө	123	Сурамжылоо	89
Социалдык энтропия	148	Сценарий	128
Социология	124	Сценарийлерди иштеп чыгуу	110
Стагнация	125	Сырткы эффект	23

Т

Таасир тийгизүү	23	Технократия	129
Таасир тийгизүү	24	Технология	129
Таасир тийгизүүнүн индикаторлору	48	Тикелей демократия	108
Таасирге талдоо жүргүзүү	11	Тикелей шайлоо	108
Тажрыйба	89	Тикелей пропорциялуулук	108
Тактика	128	Тилдик ценз	148
Таламдаш топтор	33	Типтештириүү	129
Талдоо жүргүзүү	11	Тобокел	117
Талкулоо	86	Тобокелчиликтерди башкаруу	133
Тандап алуу	24	Толеранттуулук	130
Тартыштык	38	Топ	32
Тегерек стол	68	Тоталитаризм	130
Тезистер	128	"Тементөн жогору карай" мамиле	96
Текст	128	Трайбализм	130
Телефонограмма	128	Тданскрипция	130
Тенденция	129	Трансферт	131
Төңчилик	110	Трансформациялоо	131
Техникалык-экономикалык	129	Тренд	131

Третейлик сот	131	Тышкаркы маалыматтар	24
Триангуляция	131	Тышкы чөйрө	23
Туруктуу өнүктүрүү	134	Тыянак	25
Түрткү берүү	71	Тьютор	131
Түшүндүрмө аргумент	100		
Ү			
Убакытты башкаруу	132	Улуттук коопсуздук	81
Узурпациялоо	132	Улуттук таламдар	81
Укук ченеми	84	Улутчулук	81
Укукка жөндөмдүүлүк	102	Унитардуу мамлекет	132
Укуктук мамлекет	101	Урбандаштыруу	133
Укуктук статус	101	Үюм	89
Улуттук идея	81	Үюштүруучулук потенциал	89
Улуттук киреше	82		
Ү			
Үнөмдүүлүк	146	Үстөмдүк кылуу	28
Ф			
Фактордук талдоо жүргүзүү	134	Формалдуу коммуникация	135
Фактылардын негизинде талдоо жүргүзүү	12	Форс-мажор	136
Фальсификациялоо	134	Фрирайдер	136
Фасилитатор	134	Фрустрация	136
Федерация	135	Функция	137
Феминизм	135	Функциялык талдоо жүргүзүү ..	136
Фокус-топ	135		
Х			
Хронология	138	Хронометраж	138
Ц			
Цензура	139	Цивилизация	139
Центрлизм	139	Циркуляр	140

Ч

Чексиз бийлик	130	Чечим	116
Ченемдик актынын колдонулуму	34	Чечим кабыл ала турган жак ...	71
Ченемдик документ	85	Чечимдерди кабыл алуунун сарамжал процесси	111
Чет өлкөлүк инвестициялар	48	Чыгашасыз иштөө	17
Четтетип салуучулук	51		

Ш

Шайлоо	25	Шовинизм	142
Шайлоо комиссиясы	46	Штаттық расписание	143
Шарият	142		

Ы

Ыйгарым укуктар	99	Ыкма	74
Ыйгарым укуктарды өткөрүп берүү	35		

Э

Эволюция	143	Эксперттик баа берүүлөр	145
Эгалитаризм	143	Эксперттик системалар	145
Экология	143	Эксперттик ыкмалар	144
Эл	80	Эксперттин баа бериши	91
Эл бийлиги	80	Экстремизм	145
Электорат	145	Эмгек ақынын минималдуу өлчөмү	75
Электрондук өкмөт	145	Эмгекке жарамдуулук	131
Элита	146	Эмоционалдык жүрүш-туруш	146
Экономикалык өнүктүрүү	144	Эмпирикалык изилдөө	146
Экономикалык чечим	144	Энтропия	146
Экономикалык эффективдүүлүк	143	Эркиндик	119
Экономиканын делиберациясы	36	Эскертең китеч	92
Эксперимент	144	Этнос	146
Эксперт	144	Эффект	147
Экспертиза	144	Эффективдүүлүк	147

Ю

Ювенализм	147	Юридикалык сарамжалдуулук	148
Юридикалык жоопкерчилик	147	Юрисдикция	148

